

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Imigrace do států Beneluxu

Diplomová práce

Autor: Bc. Jan Kosík

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Nevěděl, Ph.D.

Brno 2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatel : **Bc. Jan Kosík**
Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia
Obor: Mezinárodní rozvojová studia
Název tématu: **Imigrace do států Beneluxu**
Rozsah práce: 75 stran

Zásady pro vypracování:

1. V úvodu práce budou definovány cíle práce a výzkumné otázky autora. Práce se bude věnovat tématům imigrace, imigrační, pracovní a sociální politiky států Beneluxu.
2. V rešerši literatury budou uvedeny myšlenky autorů či bude citována dostupná literatura, která se věnuje a) metodám výzkumu, b) multikulturalizmu, c) imigraci, d) sociálním politikám v Belgii, Nizozemsku a v Lucembursku.
3. V rámci kvantitativního výzkumu budou komentována data o imigraci obyvatel z dostupných zdrojů. Dále bude provedena prognóza imigrace obyvatel dle vybraných zemí či skupin zemí.
4. V závěru budou ověřeny či vyvráceny výzkumné otázky autora a bude naznačen pravděpodobný vývoj imigrační politiky států Beneluxu v krátkodobém a střednědobém horizontu.

Seznam odborné literatury:

1. STOJANOV, R. a kol. *Development, environment and migration : analysis of linkages and consequences*. 1. vyd. Olomouc: Palacký University, 2008. 221 s. ISBN 978-80-244-1966-4.
2. PALÁT, M. Economic causes and consequences of international migration of labour. *Institutions & Transition Economics: Microeconomic Issues eJournal*. [online]. In *Institutions & Transition Economics: Microeconomic Issues eJournal*. 2012. sv. 4, č. 13, s. 1–17. URL: <http://www.ssrn.com/link/Inst-Trans-Econ-Micro-Issues.html>.
3. *Global economic prospects : economic implications of remittances and migration*. Washington, DC: World Bank, 2006. 157 s. ISBN 0-8213-6344-1.
4. BACON, D. *Illegal People: How Globalization Creates Migration and Criminalizes Immigrants*. Boston: Beacon Press, 2008. 272 s. ISBN 978-0-8070-4226-7.
5. BAUDER, H. *Labor Movement: How Migration Regulates Labor Markets*. England: Oxford University Press, 2006. 288 s. ISBN 978-0-1951-8088-6.
6. MASSEY, D S. a kol. *Worlds in motion : understanding international migration at the end of the millennium*. Oxford: Clarendon Press, 2005. 362 s. International studies in demography. ISBN 978-0-19-928276-0.

Datum zadání diplomové práce: leden 2016

Termín odevzdání diplomové práce: květen 2016

L. S.

Bc. Jan Kosík
Autor práce

Mgr. Lukáš Nevěděl, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. Kristina Somerlíková, Ph.D.
Vedoucí ústavu

prof. Dr. Ing. Libor Grega
Děkan FRRMS MENDELU

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci Imigrace do států Beneluxu vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna na v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona. Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Mgr. Lukášovi Nevědělovi, Ph.D. za vedení této diplomové práce a za rady pro její vypracování.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá imigrací do zemí Beneluxu, tedy Belgie, Nizozemska a Lucemburska. Práce se věnuje problematice udělování víz, povolení k pobytu, pracovních povolení, azylu, občanství a tématu nelegálního přistěhovalectví. Na základě statistických dat je vyhodnocen historický vývoj migrace, počet a zdrojové země imigrantů, povolení k pobytu, zaměstnanost, žádosti o občanství, žádosti o azyl, nelegálním imigrace a je vypracována prognóza budoucího vývoje počtu imigrantů z vybraných zdrojových zemí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Migrace, Imigrace, Evropská unie, Benelux, Belgie, Nizozemsko, Lucembursko

ABSTRACT

Diploma thesis deals with evaluation of immigration into Benelux countries, namely Belgium, Netherlands and Luxembourg. Thesis deals with the issue of granting visas, residence permits, work permits, asylum, citizenship and the issue of illegal immigration. Based on statistical data is made analysis of historical development of migration, number of immigrants and their source countries, residence permits, employment, applications for citizenship, asylum applications, illegal immigration and the forecast of future trends in the number of immigrants from the selected source countries.

KEY WORDS

Migration, Immigration, European Union, Benelux, Belgium, Netherlands, Luxembourg

OBSAH

1	Úvod	1
2	Cíl práce.....	2
3	Literární přehled	3
3.1	Vymezení základních pojmů	3
3.1.1	Migrace.....	3
3.1.2	Imigrace	4
3.1.3	Legální/nelegální migrace	4
3.1.4	Pracovní migrace	5
3.1.5	Další typy dobrovolné migrace.....	6
3.1.6	Mezinárodní migrace uprchlíků a azyl	6
3.1.7	Kategorizace migrantů.....	7
3.1.8	Migrační politika	7
3.1.9	Migrace v kontextu národního státu	8
3.1.10	Ekonomické aspekty migrace	8
3.1.11	Sociologické aspekty imigrace	9
3.2	Příčiny migrace v ekonomických teoriích	11
3.2.1	Neoklasická ekonomie.....	11
3.2.2	Nová ekonomie migrace.....	11
3.2.3	Teorie segmentovaného pracovního trhu	12
3.2.4	Teorie světového systému	12
3.2.5	Teorie migračních systémů.....	13
3.2.6	Teorie migračních sítí a transnacionálního prostoru	13
3.2.7	Teorie kumulativní příčinnosti a institucionalismus	13
3.3	Historický vývoj migrační politiky Evropské unie	15
3.3.1	Ženevská úmluva	15
3.3.2	Platforma TREVİ.....	15
3.3.3	Dublinská konvence	16
3.3.4	Schengenský systém	16
3.3.5	Maastrichtská smlouva	16

3.3.6	Amsterodamská smlouva.....	17
3.3.7	Víceleté programy EU pro oblast justice a vnitřních věcí.....	17
3.3.8	Prümská smlouva.....	18
3.3.9	Lisabonská smlouva	19
3.4	Institucionální zabezpečení a nástroje EU pro oblast migrace	20
3.4.1	Společný evropský azylový systém (CEAS).....	20
3.4.2	Evropská migrační síť	20
3.4.3	EURODAC.....	20
3.4.4	FRONTEX.....	21
3.4.5	Finanční nástroje EU	22
3.5	Současný stav evropské imigrace	23
3.5.1	Hlavní migrační proudy v EU	23
3.6	Charakteristika států Beneluxu v migračním kontextu.....	25
3.7	Historie imigrace do států Beneluxu.....	28
3.7.1	Belgie.....	28
3.7.2	Nizozemsko	29
3.7.3	Lucembursko	30
3.8	Imigrační politika států Beneluxu.....	32
3.8.1	Přistěhovalecké politiky	32
3.8.2	Integrace imigrantů a multikulturalismus.....	35
3.8.3	Získání víz	38
3.8.4	Politika pracovní imigrace občanů EU	40
3.8.5	Politika pracovní imigrace občanů třetích zemí	42
3.8.6	Imigrace rodinných příslušníků	45
3.8.7	Získání občanství.....	48
3.8.8	Nelegální imigrace a azylové politiky	50
3.9	Sociální politiky států Beneluxu	53
3.9.1	Belgie.....	53
3.9.2	Nizozemsko	53
3.9.3	Lucembursko	53
4	Materiál a metodika	55
4.1	Zdroje dat.....	55

4.2	Výpočty migrace, migračního salda	55
4.3	Prognózy	55
4.3.1	Časové řady	56
5	Prezentace výsledků	57
5.1	Historické, geografické a demografické statistiky	57
5.2	Statistické vyhodnocení jednotlivých kategorií	70
5.2.1	Schengenská víza	70
5.2.2	Povolení k pobytu	72
5.2.3	Vyhodnocení zaměstnanosti imigrantů	83
5.2.4	Žádosti o občanství	88
5.2.5	Žádosti o azyl	92
5.2.6	Nelegální imigrace	96
5.3	Prognóza vývoje přistěhovalectví v Beneluxu	98
5.3.1	Belgie	98
5.3.2	Nizozemsko	104
5.3.3	Lucembursko	109
6	Diskuze	114
7	Návrh na využití výsledků v praxi	116
8	Závěr	117
9	Seznam použité literatury	120
9.1	Knižní zdroje	120
9.2	Internetové zdroje	122
10	Seznamy tabulek, grafů a obrázků	130
10.1	Seznam tabulek	130
10.2	Seznam grafů	131
10.3	Seznam obrázků	133
11	Přílohy	134
11.1.1	Datové tabulky prognóz	134

1 Úvod

Země Beneluxu dlouhá desetiletí, či dokonce staletí ekonomicky těžily z imigrace a naopak přistěhovalci poskytovali těmto zemím kulturní různorodost. Zejména rozmach průmyslu vyvolal v těchto zemích potřebu zahraniční pracovní síly. Po druhé světové válce byli přistěhovalci dlouhou dobu ve státech Beneluxu vítáni jako prostředek k poválečné obnově. Avšak z původně myšlených dočasných pobytů s přesně daným účelem se staly pobyty permanentní, spojené se snahou přistěhovat i své rodinné příslušníky. Klesající demografický přírůstek domácích obyvatel a potřeba kvalifikovaných i nekvalifikovaných pracovních sil vedly k další imigraci. Současně se tyto státy potýkaly s nelegální imigrací a problematikou azylu, které byly dlouhodobě na okraji zájmu a bez komplexních řešení. Důsledkem takto nekomplexně řešené přistěhovalecké politiky začalo docházet k různým sociálním problémům mezi přistěhovalci a domácí populací, což vyvolalo diskuze ohledně přistěhovalectví a modelu multikulturní společnosti. V současné době je problematika imigrace velice aktuální na celoevropské úrovni a otázky v oblasti přístupu k jednotlivým menšinám a jejich začleňování do společnosti patří mezi současné výzvy Evropské unie.

Diplomová práce se dělí na čtyři hlavní části – úvodní část, literární přehled, praktickou část práce a závěr. V úvodní části je stanovena oblast problematiky, které se práce věnuje a cíl diplomkové práce.

Literární přehled se věnuje vymezení základních pojmů souvisejících s migrací a obsahuje základní ekonomické teorie, které objasňují příčiny migrace. Dále je v literárním přehledu obsažen historický vývoj migrace v rámci Evropské unie, evropské institucionální zabezpečení pro oblast migrace a současný stav. Část literárního přehledu se věnuje charakteristikám států Beneluxu, historii imigrace do těchto zemí a imigrační a sociální politice Belgie, Nizozemska a Lucemburska. V závěru literárního přehledu jsou uvedeny metody použité ke zpracování dat v následující části práce.

V praktické části je proveden kvantitativní výzkum, v rámci kterého jsou komentována data o přistěhovalectví z dostupných zdrojů. Dále je provedena prognóza imigrace v zemích Beneluxu a prognóza imigrantů dle vybraných zdrojových zemí.

V závěru jsou vyhodnoceny výzkumné otázky, které byly položeny v cíli práce (formou dílčích cílů) a je zde naznačen pravděpodobný vývoj imigrace do států Beneluxu v krátkodobém a střednědobém horizontu.

2 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit vývoj imigrace do zemí Beneluxu – Belgie, Nizozemska a Lucemburska v časovém období poslední dekády, tj. dle dostupných dat přibližně od roku 2004 do 2014. Diplomová práce detailně popisuje problematiku imigrace v těchto zemích. Mezi dílčí cíle patří vyhodnocení:

- počtu imigrantů v zemích Beneluxu a jejich zdrojových zemí,
- počtu žádostí o povolení k pobytu, zaměstnanosti přistěhovalců, počtu žádostí o azyl a občanství, vyhodnocení nelegální imigrace,
- budoucího vývoje počtu imigrantů v Beneluxu včetně prognózy počtu imigrantů z vybraných zdrojových zemí.

3 Literární přehled

3.1 Vymezení základních pojmů

3.1.1 Migrace

Migrace je užším pojmem mobility populace. Mobilita zahrnuje všechny druhy prostorových pohybů, které se mohou lišit směrem, vzdáleností, účelem, periodicitou, dobou pobytu apod. Migrace je tedy specifickým případem mobility, kdy u migrující osoby dojde k trvalé změně pobytu. Migraci můžeme také rozlišovat podle směru. V závislosti na směru migrace se může jednat o vystěhování (emigraci) nebo přistěhování (imigraci). Každý individuální pohyb nabývá obou těchto forem.¹

Migraci lze definovat jako proces stěhování, tedy proces přibývání a ubývání populace. Za přestěhování je považována změna trvalého či obvyklého místa pobytu, kdy s tímto stěhováním souvisí vybudování života na jiném místě. Za migraci tedy nelze považovat přestěhování do blízkého okolí současného bydliště, protože to nevyžaduje vybudování nového života a vztahů. Za migraci se také nepovažuje kočování ani pravidelné střídání několika obvyklých míst pobytu, například v rámci sezónnosti.²

Migraci můžeme dělit dle různých kritérií jako je lokalizace migrace, kritérium počtu migrujících osob, kritérium příčiny migrace a kritérium časového horizontu, v níž se migrace realizuje.

Z hlediska lokalizace můžeme migraci rozdělit na vnitřní a vnější. Vnější migrace je definována jako stěhování mezi populacemi a vnitřní jako stěhování v rámci jedné populace. Přičemž z demografického hlediska vnitřní migrace nijak nepřispívá k reprodukci populace.³ Podrobněji lze vnitřní a vnější migraci definovat takto:⁴

Vnitřní migrace je definována jako změna trvalého pobytu za hranice určité administrativní jednotky, zpravidla obce.

Vnější (mezinárodní) migrace je definována jako změna obvyklého pobytu za hranice státu.

Z hlediska počtu migrujících osob rozlišujeme migraci individuální a kolektivní, kdy se stěhují skupiny jednotlivců nebo rodin společně. Zvláštním případem hromadné migrace je exodus (útěk). Tento termín označuje náhlé hromadné migrace, které jsou vyvolány neočekávanými událostmi – přírodního charakteru (zemětřesení, vulkanická činnost, záplavy apod.) nebo válečným konfliktem.⁵

¹ ROUBÍČEK, Vladimír. Úvod do demografie. 1997, str. 257.

² KOSCHIN, Felix. Demografie poprvé. 2005, str. 89.

³ KOSCHIN, Felix. Demografie poprvé. 2005, str. 91.

⁴ Migrace. Demografický informační portál.

⁵ ROUBÍČEK, Vladimír. Úvod do demografie. 1997, str. 263.

Migrace je v čase velice nestabilní a podléhá různým sociálním, ekonomickým a politickým vlivům.⁶ Časová nestabilitnost migrace úzce souvisí se situací migrantů v místě, ve kterém žijí. Z tohoto hlediska můžeme hovořit o příčině migrace.

Dle příčiny můžeme migraci zkoumat z hlediska dobrovolnosti a nedobrovolnosti. Dobrovolná migrace vyplývá z vlastní iniciativy migranta (často se jedná o ekonomickou migraci). K nedobrovolné migraci jsou jednotlivci donucováni okolnostmi nebo veřejnou mocí.⁷ Příčinami nedobrovolné migrace může být vyhoštění, evakuace, přírodní katastrofy, diskriminace, porušování lidských práv, politická nestabilita, válečné konflikty, etnické či náboženské nepokoje.⁸

Dle časového horizontu rozlišujeme migraci krátkodobou, dlouhodobou, přechodnou a kyvadlovou. Krátkodobá migrace se vyznačuje trváním do jednoho roku, dlouhodobá trvá déle než jeden rok. Přechodná migrace je definována určitou časově omezenou dobou, po kterou trvá. Pro kyvadlovou migraci je typický opakovaný prostorový pohyb migranta ze země původu do cílové země a zpět.⁹

3.1.2 Imigrace

Ministerstvo vnitra ČR definuje imigraci jako změnu místa pobytu směrem na území jiného než domovského státu. Imigrace je procesem, při němž se na území států usídlují cizinci. Imigrant je tedy cizinec, přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru.¹⁰

Kritéria při definování imigrace jsou nejčastěji místo narození a národnost. Imigranti jsou všechny osoby, které kdy emigrovaly ze své rodné země do země, kde nyní žijí. Cizí obyvatelstvo jsou lidé, kteří mají v hostující zemi stále svou původní národnost, i když se třeba již v hostující zemi narodili. Každá země totiž má jinak nastavené pravidla pro získání občanství. Možnost získání občanství se v jednotlivých zemích liší podle let, obvykle od tří do deseti.¹¹

3.1.3 Legální/nelegální migrace

Legální migrace je taková migrace, kdy migrující osoba splňuje legislativní požadavky pro vstup do dané země. Palát definuje legální migraci jako takovou, kdy migranti splňují veškeré zákonné podmínky v zemích, ve kterých se pohybují, pracují či žijí.¹²

⁶ KOSCHIN, Felix. Demografie poprvé. 2005, str. 91.

⁷ ROUBÍČEK, Vladimír. Úvod do demografie. 1997, str. 262-263.

⁸ UHEREK et al., 2004. cit. In: PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 13.

⁹ PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 13.

¹⁰ Terminologický slovník. Ministerstvo vnitra České republiky.

¹¹ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 5.

¹² PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 13.

Nelegální migrací se rozumí pohyb osob, které přebývají na území cizí země bez splnění zákonných podmínek pro pobyt. Zákonnými podmínkami jsou myšleny potřebné doklady a povolení, jako je platné vízum, povolení k pobytu nebo pracovní povolení.¹³

Migrant může nelegálně do země vstoupit (bez cestovního dokladu, bez víza, s padělanými doklady, překročením hranic mimo hraniční přechod apod.) nebo se jeho pobyt může stát nelegálním po uplynutí doby legálního pobytu v dané zemi (vypršení víza, neprodloužení povolení k pobytu apod.).¹⁴ Druhý způsob nelegální migrace je převládající. Často se za tímto účelem zneužívají turistická víza, práce au pair, nebo např. povolení k sezónní práci s tříměsíčním pobytem, kdy pracovník pak zůstává nelegálně v hostující zemi.¹⁵

Pokud je systém legální imigrace příliš složitý, zvyšuje se riziko nárůstu nelegální imigrace. Z toho vyplývá, že pokud chtějí státy eliminovat nelegální imigraci, průhledný a jednoduchý systém získávání povolení k pobytu by tomu byl nápomocen. Někteří migranti preferují ilegální pobyt z toho důvodu, že je pro ně ilegální pobyt levnější nebo na zajištění legálního pobytu nemají finanční prostředky. Migranti mohou na území cizího státu pobývat nelegálně i díky různým prostředníkům a obchodníkům s lidmi, kteří využívají zranitelnosti této skupiny, její neznalosti místních poměrů a jazykové bariéry. Nelegální migraci lze velice těžko statisticky zachytit, přesto je třeba s ní počítat, neboť s sebou nese značné ekonomické, bezpečnostní, sociální i politické dopady a rizika.¹⁶

3.1.4 Pracovní migrace

Pracovní migrace zahrnuje pohyb osob, které obvykle dočasně odcházejí za prací do zahraničí s cílem získat či zvýšit své příjmy. Zvláštním případem pracovní migrace je přeshraniční migrace, při které pracovníci žijí ve své zemi a dojíždějí za prací přes hranice. Toto je jev častý zejména v pohraničních oblastech.¹⁷

Pracovní migrace může být legální i nelegální. Práce nelegálních cizinců má výrazné výhody, zejména v tom, že je mnohem levnější. Hlavními důvody nárůstu nelegální migrace v Evropě je otevření hranic zemí východní Evropy a odstranění vnitřních hraničních kontrol mezi zeměmi EU v rámci schengenského prostoru.¹⁸ Zároveň ve vyspělých státech dochází ke stárnutí populace, což vytváří poptávku po pracovní síle z populačně silných rozvojových zemí. Nabídka však tuto poptávku vysoce přesahuje, což společně s dalšími faktory vytváří příhodné podmínky pro ilegální migraci.¹⁹ Co se týče nabídky pracovních míst ve vyspělých zemích, jedná se zejména o pracovní místa s nízkou

¹³ KUNEŠOVÁ, Hana. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 2014, str. 84.

¹⁴ PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 13-14.

¹⁵ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 25.

¹⁶ PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 14.

¹⁷ KUNEŠOVÁ, Hana. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 2014, str. 83.

¹⁸ KUNEŠOVÁ, Hana. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 2014, str. 84.

¹⁹ EVANOVÁ, Jitka. Globální problémy světa. 2011, str. 64.

kvalifikací, která nejsou ochotni vykonávat tuzemští pracovníci nebo místa pro vysoce kvalifikované pracovní síly.²⁰

Významným trendem posledních desetiletí je nárůst počtu vysoce kvalifikovaných migrantů. Tedy migraci osob s vysokoškolským vzděláním, která se označuje jako „odliv mozků“ (brain drain) ze zdrojových zemí.²¹ Původní země migrantů tak přicházejí nejen o odborníky, ale i o náklady investované do jejich vzdělání.

Cílovou zemí je většinou země s podstatně vyšší životní úrovní, která migrantům slibuje dosažení podstatně vyššího reálného příjmu než v domovské zemi. Sklon k dlouhodobé nebo trvalé migraci obyvatel chudších států do států bohatších můžeme nazvat jako „migrační spád“ nebo „gravitační síla bohatších států“.²² V rámci tohoto typu migrace můžeme pozorovat přesun osob zejména z bývalých kolonií do někdejších metropolí, kde je výhoda určité jazykové a kulturní znalosti.²³

3.1.5 Další typy dobrovolné migrace

Dobrovolnou migraci můžeme dále rozdělit na migraci pracovní (viz výše), řetězovou, neimigrační a inovační.²⁴

- Řetězová migrace – probíhá za účelem sloučení rodiny.
- Neimigrační migrace – dočasná migrace za účelem studií, výzkumu apod.
- Inovační migrace – je motivována zlepšením životních podmínek přesídlením do jiné oblasti či země.

3.1.6 Mezinárodní migrace uprchlíků a azyl

Mezinárodní migrace uprchlíků je přímým důsledkem porušování lidských práv a nestabilní politické situace. Ve srovnání s pracovní migrací není důvodem opuštění země zlepšení svých ekonomických perspektiv, ale zachránit si život nebo zachovat osobní svobodu.²⁵

Pojem uprchlík je definován v Úmluvě o právním postavení uprchlíků, přijatou Valným shromážděním OSN v roce 1951 v Ženevě (někdy nazývaná Ženevská úmluva). Uprchlík je v ní definován jako osoba, která „...se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých

²⁰ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 11.

²¹ CIHELKOVÁ, Eva. Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje = World economy : general trends in its development. 2009, str. 106.

²² ROLNÝ, Ivo a Lubor LACINA. Globalizace, etika, ekonomika. 2004, str. 289.

²³ KUNA, Zbyněk. Demografický a potravinový problém světa. 2010, str. 68.

²⁴ UHEREK et al., 2004. Cit. in: PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 13.

²⁵ KUNEŠOVÁ, Hana. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 2014, str. 84.

politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti;...“²⁶

V Úmluvě se uvádí, že uprchlíci nesmějí být navraceni do země, kde jim hrozí pronásledování. Úmluva také definuje povinnosti uprchlíků vůči hostitelské zemi. Cílem Úmluvy není řešení příčin útěku, ale zmírnění následků problémů s útekem spojených tím, že nabídne obětem mezinárodní právní ochranu a další podporu, případně jim pomůže začít nový život.²⁷ Uprchlík může v hostitelské zemi požádat o azyl, a pokud naplní podmínky stanovené v Úmluvě, stává se azylantem (uznávaným uprchlíkem).²⁸

Ministerstvo vnitra ČR definuje azyl jako „ochranný pobyt, který stát poskytuje státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti v souvislosti s jejím pronásledováním zpravidla z důvodů politických.“²⁹

3.1.7 Kategorizace migrantů

Migrující osoby lze třídit dle dvou významných charakteristik, kterými jsou příčiny migrace a délka migrace (myšleno délka pobytu v hostující zemi) do sedmi kategorií:³⁰

- Dočasní pracovní migranti – osoby migrující za prací do jiné země, pobývají zde však pouze dočasně a po skončení pracovního kontraktu se vrací.
- Vysoce kvalifikovaní migranti (manažeři, obchodníci, technici apod.)
- Ilegální migranti
- Uprchlíci (definovaní dle Ženevské konvence, tedy azylanti)
- Žadatelé o azyl – osoby vstupující do cizí země, ale možná nespĺňují striktní kritéria Ženevské úmluvy.
- Rodinní příslušníci – migrující osoby do cizí země, následující své blízké příbuzné, kteří do země již přišli dříve.
- Navrátilci – osoby, vracející se zpět z hostitelské země do země původu.

3.1.8 Migrační politika

Migrační politika vyjadřuje postoj dané země k mezinárodní migraci, který se odráží v realizované migrační politice, kterou můžeme rozdělit na imigrační a emigrační.³¹

Migrační politiku můžeme chápat jako „...komplex opatření směřujících k přímé či nepřímé regulaci a řízení pohybu lidí přes hranice země a jejich pobytu na území států, jichž nejsou občany (v EU zejména přes její vnější hranice).“ Zabývá se migrací legální

²⁶ Úmluva o právním postavení uprchlíků. UNHCR v České republice.

²⁷ Úmluva o uprchlících. UNHCR v České republice.

²⁸ KUNEŠOVÁ, Hana. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 2014, str. 85.

²⁹ Terminologický slovník. Ministerstvo vnitra České republiky.

³⁰ CASTLES, 2001. Cit in: RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace? 2003, str. 13-14.

³¹ KUNEŠOVÁ, Hana. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 2014, str. 93.

i nelegální, její specifickou součástí je azylová politika.³² Do kompetencí migrační politiky spadá vydávání víz a pasů, ostraha a kontrola překračování hranic, či podmínky udělování ochrany cizincům. Migrační politika je nadřazeným pojem pro imigrační a integrační politiky.³³

Stát při realizaci imigrační politiky využívá nebo ruší překážky právní (vízová povinnost, požadavek získat povolení k pobytu, pracovní povolení, osvědčení pro výkon různých povolání apod.). Imigrační politika je často využívána k omezení počtu migrantů. Důvodem mohou být obavy ze snižování zaměstnanosti domácího obyvatelstva, či strach ze ztráty národní a kulturní identity.³⁴

Integrační politiky navazují na politiky imigrační. Imigrační politika je již nastavena tak, aby upřednostnila přistěhovalce s dobrým integračním potenciálem. Cílem integrační politiky je podpořit proces začleňování a adaptace imigrantů v hostitelské zemi tak, aby se stali její součástí.³⁵

3.1.9 Migrace v kontextu národního státu

Ačkoliv imigrace způsobuje v cílových zemích etnickou diverzitu, multikulturalismus – tedy kulturní obohacení, nezřídka však také způsobuje problémy jako je rasismus a krize národní identity u domácí populace. Národní jednota (označována jako etnická homogenita) je často spojována se společným jazykem, kulturou, tradicí a historií. Imigrace vytváří společenství bez společného etnického původu, proto tento princip ohrožuje. Země, které vděčí za svůj vznik přistěhovalectví, jako jsou např. USA, Kanada, Austrálie, Nový Zéland se s vzrůstající imigrací vyrovnávají dobře, neboť imigrace byla součástí strategie budování národa. Naproti tomu země, které považují svou kulturu za základ národního uvědomění, mají s imigrací spojené problémy.³⁶

3.1.10 Ekonomické aspekty migrace

Ekonomická výhodnost imigrace závisí na rozdílech ve mzdách v přijímací a původní zemi a na geografické vzdálenosti obou zemí. Pokud jsou si země geograficky blízké, náklady na emigraci se snižují. Pokud jsou zároveň i nízké kulturní a jazykové rozdíly, zvyšuje se i migrační tok, který zahrnuje ve větší míře i nekvalifikované migranty. Naopak, pokud je

³² PALÁT, Milan. Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy. 2015, str. 49.

³³ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 10.

³⁴ KUNEŠOVÁ, Hana. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 2014, str. 94.

³⁵ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 10-11.

³⁶ POPOVOVÁ, Marie. Mezinárodní migrace a globální governance. 2011, str. 13.

země geograficky a kulturně vzdálena, migrační tok je nižší a migrují především kvalifikované a vzdělané osoby.³⁷

Gravitační síla bohatších států postupně klesá s vyrovnávajícím se životním standardem v zemi původu migrantů. Po dosažení standardu 70 až 75 % životní úrovně vyspělých ekonomik je dosaženo tzv. prahu migrace, a ekonomická migrace již nepokračuje.³⁸

Některé státy dokázaly z imigrace ekonomicky těžit, neboť imigrace nabízí levnější pracovní sílu. Zároveň mohou imigranti „degradovat“ pracovní trh tím, že se sníží mzdy v odvětví, zhorší pracovní podmínky apod. Snadná dostupnost levné pracovní síly také nemotivuje zaměstnavatele k inovacím. Také ne všichni přistěhovalci mohou být ekonomicky aktivní. Dle zákona mnoha zemí nesmějí pracovat studenti a žadatelé o azyl. Imigranti mají často mnoho dětí a také obvykle trpí vyšší mírou nezaměstnanosti oproti domácímu obyvatelstvu. Z těchto důvodů jsou, ať již cíleně či nikoliv, odkázáni na sociální systém hostitelské země. To vše se projevuje na ekonomické výhodnosti imigrantů.³⁹

V ekonomickém kontextu je třeba zmínit pojem remitence, které mají zásadní vliv na emigrační země. Remitence lze definovat jako platby směřující od přistěhovalých osob v zahraničí zpět do mateřských zemí. Remitence mají pozitivní dopad nejenom pro rodiny migrantů, jimž jsou určeny, ale i pro mateřské země migrantů, pro které se jedná o významný zdroj příjmů. Reálný objem těchto finančních prostředků lze pouze odhadovat, protože ne vždy se tyto transakce odehrávají skrze převody bank.⁴⁰ Dle odhadů představují remitence v rozvojových zemích po hospodářských investicích druhý nejvýznamnější zdroj externích příjmů. Zároveň se jedná o zdroj, který je v čase stabilnější a více kontinuální než hospodářské investice.⁴¹

3.1.11 Sociologické aspekty imigrace

Člověk potřebuje ke svému vývoji dobře fungující primární skupinu. Výsledkem nalézání a formulování vlastní identity je rozlišování na „my“ a „oni“, což je univerzálním rysem lidské evoluční biologie. Z evolučního hlediska jsou vztahy mezi skupinami potenciálně nepřátelské. Dle Portesova modelu integrace cizinců rozhodují o integraci přistěhovalců do struktur společnosti faktory vládní politiky vůči imigrantům (receptivní, neutrální, nepřátelská), sociální klima vyjadřované veřejným míněním (s předsudky, bez předsudků) a síla integrační komunity v dané zemi.⁴²

³⁷ SMITH, 2001. Cit in: RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace? 2003, str. 15.

³⁸ PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 25.

³⁹ RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace? 2003, str. 15.

⁴⁰ ŠTICA, Petr. Etika a migrace: vybrané otázky současné imigrace a imigrační politiky. 2014, str. 32.

⁴¹ KOSEK, 2007. Cit. in: ŠTICA, Petr. Etika a migrace: vybrané otázky současné imigrace a imigrační politiky. 2014, str. 32.

⁴² RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace? 2003, str. 30-33.

Vládní imigrační politika může být rozdělena do tří modelových typů:⁴³

- 1) Diskriminační model – předpokládá návrat imigrantů po nějaké době zpět do země původu. Nepřiznává přistěhovalcům práva jako majoritní společnosti.
- 2) Asimilační model – předpokládá rychlé splynutí imigrantů, kterým jsou přiznána plná práva za cenu, že se plně přizpůsobí normám nové země.
- 3) Multikulturní model – předpokládá plná práva pro přistěhovalce jako má majoritní společnost, při zachování jejich specifických kulturních rysů.

⁴³ DRBOHLAV, 2001. Cit. in: RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace? 2003, str. 33-34.

3.2 Příčiny migrace v ekonomických teoriích

3.2.1 Neoklasická ekonomie

„Migrace jako důsledek nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu.“⁴⁴

Tato teorie pracuje s pojmy push factor (tzv. faktor popudu) a pull factor (faktor přitahování). Chudší regiony a země s velkým množstvím levné pracovní síly mají po této pracovní síle menší poptávku než bohaté země (s vyšší ekonomickou výkonností) a dražší pracovní silou. Rozdíl ve mzdě podněcuje levnou pracovní sílu k práci tam, kde za ni dostanou více peněz, což je push factor. A naopak pull factor je snaha zaměstnavatelů získat pracovní sílu ze zahraničí, která je levnější než domácí pracovníci. Migrace je v tomto modelu důsledkem nerovného územního rozdělení práce a kapitálu. Vrchol svého vlivu zažila neoklasická teorie v 60. letech 20. století. Později, v poslední čtvrtině 20. století, získaly vliv další teorie, zejména teorie nová ekonomie migrace a teorie segmentovaného pracovního trhu.⁴⁵

Migrační pohyb v rámci push-pull modelu nastává až poté, co faktory, které migranta z původní země vytlačují, a které ho do cílové země přitahují, dosáhnou určité intenzity. Tato intenzita, potřebná k tomu, aby jedinec migroval, je vnímána subjektivně a selektivně. Ne každý se tedy k migraci rozhodne.⁴⁶

Nejčastější push a pull faktory:⁴⁷

Push faktory – nedostatek pracovních míst, špatná zdravotní péče, ztráta bohatství, diskriminace, znečištění, špatné podmínky bydlení, válka, primitivní podmínky, přírodní katastrofy, rozšiřování pouští, hladomor, sucho, nedostatek politické nebo náboženské svobody, politické pronásledování, vyhrožování smrtí, zastrasování.

Pull faktory – pracovní příležitosti, lepší životní podmínky, politická a náboženská svoboda, zdravotní péče, vzdělání, průmysl, bezpečnost, rodinné vazby.

3.2.2 Nová ekonomie migrace

„Migrace jako důsledek úsilí minimalizovat riziko a diverzifikovat zdroje příjmu.“⁴⁸

V této teorii je považována jako základní jednotka racionálního rozhodování rodina, nikoliv jedinec jako u neoklasické teorie. Současně zde není důležitý trh práce ale trh s pojištěním a kapitálem. Hlavním motivem pro migraci zde není rozdíl ve mzdě, ale

⁴⁴ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 267-268.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ DRBOHLAV, Dušan a Zdeněk UHEREK. Reflexe migračních teorií.

⁴⁷ LEE, 1966. Cit. in: PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. 2013, str. 21-22.

⁴⁸ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 269-270.

nejistota, relativní chudoba a snaha vyhnout se riziku pomocí diverzifikace zdrojů příjmu. Migrace se odehrává z venkova do měst, kde domácnost vyšle příslušníka rodiny za práci do města. Rodina, domácnost se tak přizpůsobuje kapitalistické ekonomice v prostředí, kde dostatečně nefungují pojišťovací a úvěrové trhy. Tato teorie nevysvětluje migraci celých rodin a zaměřuje se výhradně na nabídkovou stranu migrace.⁴⁹

3.2.3 Teorie segmentovaného pracovního trhu

„Migrace jako důsledek náborových politik a hierarchické segmentace pracovního trhu přijímacích zemí.“⁵⁰

Tato teorie je zaměřena na poptávkovou stranu migrace – tedy přijímacích zemí, na které se zaměřuje nikoliv z pohledu jednotlivce či domácnosti, nýbrž z pohledu strukturálních podmínek celé společnosti, které jsou především ekonomického a kulturního charakteru.

Teorie segmentovaného pracovního trhu říká, že k zaměstnání se pojí i určitý sociální status. Zároveň se z pracovního trhu vyděluje určitý segment pracovních míst s nízkým sociálním statusem, kterým se domácí pracovní síla vyhýbá, a v kterých pak neustále přetrvává poptávka po pracovních silách. Tato teorie vysvětluje, proč ve vyspělých ekonomikách existuje poptávka po zahraniční pracovní síle, i při určité míře nezaměstnanosti.⁵¹

3.2.4 Teorie světového systému

„Migrace jako součást procesů kapitalistické akumulace, která těží z nerovnosti mezi rozvinutým jádrem a zaostalou periferií.“⁵²

Dle této teorie migrace vzniká v důsledku pronikání kapitalistických ekonomických vztahů z tzv. jádrových zemí do periferních oblastí. Vyspělé země hledají v chudších státech přírodní zdroje, pracovní sílu a nové spotřebitelské trhy. Při využívání moderních průmyslových metod, dostupného zahraničního kapitálu a levné pracovní síly dochází ke konkurenční likvidaci domácích výrobců v chudších zemích. Tím dochází narušení tradičních sociálních a ekonomických vazeb, čímž vzniká mobilní pracovní síla vykořeněná ze svého prostředí. Většinou migranti směřují do jádrových zemí, v nichž vzniká poptávka po levné pracovní síle.⁵³

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 270-271.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 272.

⁵³ RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace? 2003, str. 12.

3.2.5 Teorie migračních systémů

Teorie migračních systémů se podobá předchozí teorii světového systému v tom, že pracuje s pojmy regionální migrační jádro a periferie. Rozdíl je v tom, že dle této teorie se periferní země specializují na vývoz pracovníků určitého oboru do určitých zemí. Jako příklad jsou udávány Filipíny, ze kterých pocházejí nekvalifikované pracovní síly v sektoru služeb pro vyspělé ekonomiky, zejména pak pro regionální jádro, kterým jsou tzv. jihovýchodoasijské tygři – Singapur, Tchajwan, Hong Kong, Jižní Korea. Tato dělba práce mezi imigranty není čistě ekonomickou záležitostí, ale má původ i v etniku, rase a projevuje se propastnými rozdíly v sociálním statutu, životním stylu a příležitostech.⁵⁴

3.2.6 Teorie migračních sítí a transnacionálního prostoru

Migrační sítě jsou charakterizovány jako informační, sociální, ekonomická a rezidenční základna pro osoby, které se přesunuly do cizí země. Nabízejí nově přichozím migrantům orientaci v novém neznámém prostředí, pomoc s hledáním bydlení, práce, či pomoc s řešením krizových situací. Imigrant získává na novém místě zázemí své etnické a kulturní skupiny. Tato teorie vysvětluje existenci koncentrace etnických společenství v určitých regionech nebo městských částech i jejich zaměření na určité typy zaměstnání.⁵⁵

Migrační sítě spočívají v meziosobních vazbách, které propojují osoby ve vysílajících a přijímajících zemích prostřednictvím příbuzenství, přátelství či společného původu. Zvyšují pravděpodobnost migrace, neboť snižují náklady a rizika pohybu a zvyšují očekávané výnosy migrace.⁵⁶

Globalizace a s ní spojená dostupnější a rychlejší komunikace a doprava umožňují existenci permanentních transnacionálních prostorů. Pro jejich obyvatele je migrace permanentní možností.⁵⁷ „Transmigranti jsou imigranti, jejichž každodenní život závisí na mnoha stálých vazbách přes mezinárodní hranice a jejichž veřejné identity kombinují vztah k více než jednomu národnímu státu.“⁵⁸

3.2.7 Teorie kumulativní příčinnosti a institucionalismus

Tato teorie vysvětluje změny poptávkové strany migrace pomocí procesu „kumulativní kauzality“, který zapříčiní jistou změnu v prostředí. Týká se to například změny v sociálním statutu jistých pracovních míst, které jsou již znehodnoceny jako

⁵⁴ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 274.

⁵⁵ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 275.

⁵⁶ MASSEY et al., 1997. Cit. in: BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 275.

⁵⁷ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 275-276.

⁵⁸ GLICK-SCHILLER et al., 1997. Cit. in: BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 276.

„přistěhovalecké“ a je těžké je potom obsadit domácími pracovníky i v době nezaměstnanosti.⁵⁹

Institucionalismus je tvorba institucí, které vznikly jako důsledek imigrace a zpětně ji podporují. Příkladem mohou být instituce pomáhající imigrantům překonat úřední překážky vstupu do země, pobytu a hledání práce nebo vznik lidsko-právních organizací, které se snaží chránit imigranty před vykořisťováním a zásahy státu.⁶⁰

⁵⁹ MASSEY et al., 1997. Cit. in: BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 276-277.

⁶⁰ Tamtéž.

3.3 Historický vývoj migrační politiky Evropské unie

Vývoj evropské migrační politiky započal společně s evropskou integrací, na základě Římských smluv (1957), které byly založeny na filosofii volného pohybu osob členských států v evropském prostoru. Po dlouhou dobu byla pro Evropské společenství relevantní jen vnitřní mobilita pracovních sil. Migrace ze zemí mimo Evropské společenství byla v kompetenci členských států.⁶¹

Vývoj společné evropské migrační politiky lze rozdělit do tří fází, které jsou vymezeny reformami základních smluv:⁶²

- 1) Počátky mezivládní spolupráce zemí Evropského společenství – druhá polovina 70. let do 1993 (Maastrichtská smlouva).
- 2) Období institucionalizované mezivládní spolupráce mezi zeměmi EU – od Maastrichtu (1993) po Amsterdam (1999).
- 3) Období komunitarizace migrační a azylové politiky – od Amsterdamu po současnost.

3.3.1 Ženevská úmluva

Byla podepsána v roce 1951 pod záštitou OSN. Je klíčovým právním dokumentem v oblasti mezinárodní ochrany uprchlíků. (Definice uprchlíka viz podkapitola Mezinárodní migrace uprchlíků a azyl.) Úmluva uznala mezinárodní rozměr uprchlických krizí, potřebu mezinárodní spolupráce a odpovědnosti jednotlivých států. Původně Úmluva omezovala svůj rozsah na evropské uprchlíky po druhé světové válce, v roce 1967 však bylo odstraněno její geografické a časové omezení tzv. Newyorským protokolem, čímž nabyla na významu.⁶³

3.3.2 Platforma TREVI

TREVI vzniklo v roce 1976 pro posílení komunikace mezi policejními složkami v jednotlivých členských zemích. Cílem byla spolupráce za účelem boje proti terorismu. Splnění úkolů bylo zajišťováno postupně vznikajícími pracovními skupinami. V průběhu času došlo k rozšiřování působnosti TREVI i na oblast migrace. V roce 1986 byla vytvořena v rámci TREVI pracovní skupina pro imigraci, která koordinovala azylovou a uprchlickou politiku mezi jednotlivými členskými zeměmi. Další skupina, vzniklá v roce 1988, se zabývala volným pohybem osob jako součástí společného trhu z bezpečnostního hlediska.⁶⁴

⁶¹ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 133.

⁶² BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 134.

⁶³ Úmluva o uprchlících. UNHCR v České republice.

⁶⁴ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. Evropská unie. 2009, str. 651-652.

3.3.3 Dublinská konvence

Dublinská konvence je jedním z nejvýznamnějších výsledků působení TREVI. Byla podepsána v 1990, avšak v platnost vstoupila až od 7 let později. Odvolává se na tzv. Ženevskou úmluvu z roku 1951, doplněnou tzv. Newyorským protokolem z roku 1967. Řeší otázku jednotného postupu při žádostech o azyl. Dále v ní byly sjednoceny definice ohledně migrace a stanoveny postupy a kritéria jak posuzovat žádosti o azyl.⁶⁵

Dublinská konvence primárně řešila tzv. „azylové nakupování“, což znamená stav, kdy žadatelé o azyl podávali žádosti do země, kde mohli počítat s nejpříznivějším přijetím a členské země ES tak byly nerovnoměrně zatíženy žádostmi o azyl. Měla také odstranit stav „uprchlíka v oběhu“, kdy byl žadatel o azyl poslán z jedné země do druhé, aniž by byla jeho žádost o azyl projednána.⁶⁶ Je tak aplikován princip třetí bezpečné země na členské státy EU a žadatel je poslán do předchozí členské země, ve které pobýval před příchodem do státu, který žádost nyní hodnotí. Pro žadatele o azyl Dublinský systém znamená, že mají právo na posouzení o mezinárodní ochranu pouze v jednom členském státě EU.⁶⁷

3.3.4 Schengenský systém

Schengenskou dohodu v roce 1985 uzavřely Francie, Německo, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko. Tyto země se rozhodly vybudovat společný trh s úplným otevřením hranic a vytvořit tak trh s volným pohybem zboží, služeb a osob. S eliminací vnitřních hranic bylo třeba nejen stále kontrolovat hranice vnější, ale také bylo třeba vytvořit „kompenzační mechanismy“ zúčastněných států a jejich represivních složek k zajištění nově vzniklého teritoria. Vnější hranice Schengenu jsou nárazníkovým pásmem vůči migračním vlnám, kriminalitě a zločinu. Vnitřní státy EU jsou závislé na ochraně hranic vnějších států a naopak vnější státy nejsou zodpovědné jen za vlastní ochranu, ale za ochranu celého prostoru. Schengen je tedy považován za významný prvek solidarity.⁶⁸

3.3.5 Maastrichtská smlouva

Nárůst počtu žadatelů o azyl na počátku 90. let vedl k užší spolupráci v oblasti migrace. Avšak ze strany členských států nebyla ochota svěřit kompetence do rukou společných orgánů. Změnu přinesla Maastrichtská smlouva, podepsaná 1992 a platná od roku 1993. Ze smlouvy vzešly nové formy spolupráce v oblasti společné bezpečnostní a zahraniční politiky a v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. Rada měla nástroje na tvorbu společných postojů a akcí, avšak kroky byly prováděny formou právně nezávazných aktů. Také byla

⁶⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. Evropská unie. 2009, str. 654.

⁶⁶ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 136.

⁶⁷ Dublinský systém. Ministerstvo vnitra České republiky.

⁶⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. Evropská unie. 2009, str. 656-658.

zavedena společná vízová politika a kandidátské země byly nuceny implementovat Schengenskú dohodu.⁶⁹

3.3.6 Amsterodamská smlouva

Amsterodamská smlouva vstoupila v platnost v roce 1999 a přinesla pro oblast migrace dvě změny – posun migrační a azylové politiky na komunitární úroveň (přeměna právně nezávazných dokumentů v závazné předpisy) a začlenění Schengenských dohod do právního rámce Evropské unie. Do tohoto modelu posílené společné migrační politiky nevstoupila Velká Británie, Irsko a Dánsko, které si chtěly udržet vlastní kontrolu hranic. Amsterodamskou smlouvou byla do Smlouvy o založení ES začleněna nová hlava s názvem „Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky týkající se volného pohybu osob“, která přesně specifikovala povahu a rozsah jednotlivých opatření v oblasti odstranění kontrol na vnitřních hranicích, překračování vnějších hranic, vízové oblasti, azylu, přistěhovalectví, nelegální migrace, povolování krátkodobých pobytů atd.⁷⁰

3.3.7 Víceleté programy EU pro oblast justice a vnitřních věcí

V roce 1999 byl Evropskou radou poprvé představen koncepční dokument, který stanovuje obecné cíle a priority v oblasti evropské spolupráce v justici a vnitřních věcech. Pro každé pětileté období byly stanoveny cíle, korespondující s aktuálními problémy EU.

Program z Tampere (v platnosti od 1999)

Stanovil východiska azylové a migrační politiky:

- 1) „Partnerství se zeměmi původu migrantů.
- 2) Vytvoření společného evropského azylového systému (CEAS)
- 3) Spravedlivé zacházení s občany třetích zemí.
- 4) Účinnější řízení migračních proudů v podobě vízové politiky, potírání nelegální migrace, kontroly vnějších hranic a návratu migrantů do zemí původu.“⁷¹

Haagský program (v platnosti od 2004)

Zabýval se zejména vnitřní bezpečností EU s důrazem na bezpečnostní aspekty azylu a migrace. Program lze označit jako snahu o zvýšení evropské bezpečnosti v reakci na sérii evropských teroristických útoků a 11. září.⁷²

⁶⁹ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 137-138.

⁷⁰ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 138-139.

⁷¹ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 139-141.

⁷² BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 141-142.

Haagský program se také intenzivněji zabýval integrací přistěhovalců, kterou vytyčil jako jednu z priorit a kladl důraz na větší koordinaci národních politik. Zdůrazňoval však důležitost řízeného přistěhovalectví.⁷³

Stockholmský program (v platnosti od 2009)

Hlavní prioritou bylo zaměření na zájmy a potřeby občanů a dalších osob, za které EU zodpovídá. Jedná se o posilování bezpečnosti a také je kladen důraz na respekt k základním právům, zejména je zmíněno právo na soukromí. Je zde zdůrazněn význam evropské spolupráci v boji proti organizovanému zločinu a obsahuje potvrzení cíle dobudovat Společný evropský azylový systém (CEAS) do roku 2012.⁷⁴ Současně vyzdvihuje ekonomický a lidský potenciál, který migrace Evropě přináší.⁷⁵

Na Stockholmský program navazuje dokument s názvem Post-Stockholmský program, jehož cílem je důsledná implementace a soudržné uplatňování předpisů Společného evropského azylového systému.⁷⁶

3.3.8 Průmská smlouva

Průmská smlouva byla původně přijata jako smluvní dokument mezinárodního práva mimo právní rámec EU. Byla podepsána v roce 2005 mezi Belgií, Německem, Francií, Lucemburskem, Nizozemskem, Rakouskem a Španělskem pro další rozvoj prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Vytváří právní rámec pro rozvoj spolupráce v oblasti boje proti terorismu, přeshraniční trestné činnosti a nelegální imigraci. V roce 2007 došlo k rozhodnutí začlenit Průmskou smlouvu do právního rámce EU.⁷⁷

Průmské rozhodnutí (rozhodnutí Rady z roku 2008) obsahuje ustanovení týkající se:⁷⁸

- „Automatizovaný přístup k profilům DNA, daktyloskopickým údajům a některým vnitrostátním údajům o registraci vozidel.
- Poskytování údajů v souvislosti s významnými událostmi.
- Poskytování informací za účelem předcházení teroristickým trestným činům.
- Další opatření pro posílení přeshraniční policejní spolupráce.“

⁷³ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 149-150.

⁷⁴ Víceletý program pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí. Ministerstvo vnitra České republiky.

⁷⁵ SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 10.

⁷⁶ Azyl v Evropské unii. Ministerstvo vnitra České republiky.

⁷⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. Evropská unie. 2009, str. 702-703.

⁷⁸ Posílení přeshraniční spolupráce (průmské rozhodnutí). EUR-Lex: Access to European Union law.

3.3.9 Lisabonská smlouva

Lisabonská smlouva, tj. reformní smlouva EU, vstoupila v platnost v roce 2009 a přinesla i malé změny v oblasti migračního práva. Zejména větší zapojení Evropského parlamentu v otázkách legální migrace – ve věci vstupu a pobytu na území členských států. Očekávalo se, že Evropský parlament bude klást větší důraz na lidsko-právní a humanitární aspekty než národní vlády zastoupené v Radě.⁷⁹

⁷⁹ SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. Migrace a kulturní konflikty. 2011, str. 100.

3.4 Institucionální zabezpečení a nástroje EU pro oblast migrace

3.4.1 Společný evropský azylový systém (CEAS)

Agenda Společného evropského azylového systému vznikala na základě politických dokumentů, viz víceleté programy EU pro oblast justice a vnitřních věcí. CEAS by měly tvořit plně harmonizované azylové politiky jednotlivých členských států, zahrnující všechny části unijní migrační politiky. Základem CEAS jsou národní azylové systémy. Harmonizace azylových politik probíhá ve dvou fázích. První fáze harmonizace zahrnuje přijetí minimálních standardů (právním základem je Smlouva o založení ES). Druhá fáze spočívá ve zvyšování těchto dosažených standardů (právním základem je Smlouva o fungování Evropské unie). Z legislativního pohledu jsou obě fáze již naplněny.⁸⁰

V roce 2010 byl zřízen Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO), který funguje jako agentura EU od roku 2011. Jeho hlavním úkolem je podpora členských států při realizaci Společného evropského azylového systému, rozšiřovat praktickou spolupráci v otázkách azylu, pomáhat členským státům při plnění jejich evropských i mezinárodních závazků souvisejících s poskytováním ochrany.⁸¹ Zároveň usnadňuje výměnu informací a organizuje odbornou přípravu na úrovni EU a poskytuje technickou a provozní podporu zemím, které nesou největší zátěž v administraci žádostí o azyl.⁸²

3.4.2 Evropská migrační síť

Evropská migrační síť je projekt Evropské unie, jehož cílem je shromažďování, výměna a analýza údajů a informací z oblasti azylu a migrace. Přispívá k naplňování cílů Haagského programu. Program byl oficiálně vyhlášen v roce 2008. V rámci této sítě byla vytvořena národní kontaktní místa, která zpracovávají analytické zprávy o vývoji v oblasti azylové a migrační politiky, statistiky v členských státech, studie na přesně vymezená témata a spravují společnou informační databázi.⁸³

3.4.3 EURODAC

Systém EURODAC byl zřízen v roce 2000 a je významným nástrojem pro usnadnění aplikace Dublinské úmluvy. Tento počítačový systém je založen na rozpoznávání otisků prstů osob. Systém je spravovaný Komisí a členské státy jsou povinny snímat otisky prstů přesně dané kategorii osob, které jsou ukládány do databáze, případně porovnávány. Do kategorie osob, kterým jsou takto zpracovávány otisky prstů, patří státní příslušníci třetích zemí, kteří.⁸⁴

⁸⁰ Společný evropský azylový systém. Ministerstvo vnitra České republiky.

⁸¹ Azyl v Evropské unii. Ministerstvo vnitra České republiky.

⁸² Politiky Evropské unie: Migrace a azyl. Evropská komise, 2014.

⁸³ Spolupráce v rámci Evropské unie. Ministerstvo vnitra České republiky.

⁸⁴ PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 2012, str. 142.

- jsou žadatelé o azyl,
- nebo jsou zadrženi v souvislosti s nelegálním překročením vnějších hranic EU,
- nebo jsou zadrženi při nelegálním pobytu na území některého ze států EU.

3.4.4 FRONTEX

FRONTEX je evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU a byla zřízena v roce 2004. Koordinuje spolupráci mezi členskými státy v oblasti ochrany vnějších hranic. Tato činnost zahrnuje odbornou přípravu pohraničních stráží, vypracování standardů odborné přípravy, provádění analýzy rizik, nápomoc členským státům, které vyžadují zvýšenou technickou a operativní pomoc na vnějších hranicích, podpora členským státům při organizaci návratových operacích apod. Zároveň FRONTEX spolupracuje s ostatními evropskými orgány odpovědnými za bezpečnost vnějších hranic.⁸⁵

FRONTEX je tedy projekt určený pro integrovanou správu hranic, který představuje institucionalizovanou formu spolupráce, která je zaměřená na ochranu vnějších hranic EU. Jeho činnost se v mnoha aspektech prolíná se spoluprací v rámci Schengenu a hlavním cílem je boj s nelegální migrací občanů třetích zemí na území EU.⁸⁶

Integrovaná správa hranic je definována těmito body:⁸⁷

- Hraniční kontroly.
- Odhalování a vyšetřování přeshraniční trestné činnosti.
- Model kontroly, který zahrnuje:
 - opatření ve třetích zemích,
 - spolupráce se sousedními zeměmi,
 - hraniční kontroly,
 - kontrola uvnitř prostoru volného pohybu osob a návratová politika.
- Spolupráce mezi orgány zodpovědnými za ochranu hranic – pohraniční stráž, celní správa, policejní orgány atd.
- Koordinace a koherence akcí vykonávaných členskými státy a orgány EU.

⁸⁵ Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU. Europa.eu.

⁸⁶ PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 2012, str. 251.

⁸⁷ PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 2012, str. 252.

3.4.5 Finanční nástroje EU

V rámci obecného programu Solidarita a řízení migračních toků byly vytvořeny čtyři finanční nástroje, které mají napomáhat při uskutečňování společné azylové a migrační politiky:⁸⁸

- Evropský uprchlický fond – má podporovat členské státy při přijímání uprchlíků a pomáhat jim nést důsledky v souvislosti s jejich přijímáním.
- Evropský návratový fond – podporuje členské státy při řízení návratů dle koncepce uceleného návratového řízení.
- Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí – podpora pro členské státy v úsilí integrace uprchlíků do evropské společnosti.
- Evropský fond pro vnější hranice – přispívá k efektivnějšímu řízení migračních toků v oblasti vnějších hranic s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany hranic a plynulého překračování vnějších hranic.

⁸⁸ PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 2012, str. 143-144.

3.5 Současný stav evropské imigrace

Za poslední desetiletí se většina evropských zemí stala zeměmi imigrantskými díky neustávající akceleraci mezinárodní migrace. V současné době mají všechny státy západní Evropy pozitivní migrační bilanci a postupně se k nim připojují i nové členské země EU. Mnohé z vyspělých evropských zemí vykazují populační přírůstek pouze díky přistěhovalectví. Současně jsou s rostoucí imigrací spojené i mnohé problémy.⁸⁹ Zajímavými trendy jsou feminizace migrace (rostoucí podíl žen) a politizace migrace, kdy se z ní stává stále důležitější společenské téma. Zároveň lze zachytit tendence změn rolí zemí v oblasti migrace, kdy se z tradičních emigračních zemí stávají země tranzitní nebo imigrační.⁹⁰

3.5.1 Hlavní migrační proudy v EU

Jednotlivé evropské země mají různé zkušenosti s imigrací. Obecně se dá říci, že západní Evropa má s imigrací a multikulturní společností mnohem větší zkušenosti než střed a východ Evropy. Je to spojeno s tím, že některé bývalé koloniální státy přijímaly imigranty (často z jejich bývalých kolonií) již v 19. století i dříve. V poválečném období prováděly některé státy, zejména Spolková republika Německo a Francie, intenzivní proimigrační politiku za účelem získání cizích pracovníků. Tito pracovníci pocházeli z méně rozvinutých zemí Evropy, případně z jiných částí světa. Zejména v Německu je v současnosti silná přítomnost tureckých pracovníků (tzv. *gastarbeiterů*). U těchto pracovníků se předpokládá dočasný pobyt a návrat do domovské země, avšak mnoho z nich se v těchto zemích usídlilo natrvalo a přistěhovalo sem i své rodiny. Jižní země (Španělsko, Portugalsko a Řecko) byly zdrojem pracovní síly pro rozvinuté země, až později se stávaly atraktivními pro přistěhovalce, zejména z východních zemí a Afriky.⁹¹

Po pádu totalitních režimů ve střední a východní Evropě vzrostl počet migrantů z východu směrem na západ. Jedná se zejména o chudší země, kde je zjevná ekonomická motivace migrace. Velmi početná je zahraniční skupina polských občanů v Německu a ve Velké Británii.⁹² V reakci na růst počtu zahraničních pracovníků začaly státy zavádět restriktivní opatření na omezování imigrace.

Problémem je i vzestupný trend imigrace původem ze severní Afriky, který v souvislosti s odstraněním starých režimů v těchto zemích a následnými konflikty, nabývá neúnosných rozměrů. Mezi zeměmi, které řeší nápor migrantů přicházejících přes středozevní moře, je zejména Itálie, Španělsko, Řecko. Snadno prostupné jsou i vnější hranice Řecka

⁸⁹ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 17.

⁹⁰ POPOVOVÁ, Marie. Mezinárodní migrace a globální governance. 2011, str. 11.

⁹¹ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 17.

⁹² VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 8.

s Tureckem, odkud proudí uprchlíci ze syrského konfliktu i ekonomičtí migranti z asijských zemí (Pákistán, Afghánistán, Irák apod.)⁹³

Aktuálně probíhající uprchlická krize je zátěžovým testem nově vytvořených institucionálních orgánů, jak na národní, tak i unijní úrovni. Zároveň prochází zkouškou solidarita mezi členy EU, neboť některé země (ležící na vnější hranici EU) jsou neúměrně zatížené nápoem migrantů a vnitrounijní země nikoliv. V souvislosti se špatnou ochranou vnější hranice dochází k masové nelegální migraci. Tito uprchlíci a ekonomičtí migranti, legální či nelegální, směřují zejména do vyspělých států západní Evropy, kde očekávají ekonomickou perspektivu, nebo zde mají rodinné příslušníky či přátele. Náporu migrantů čelí jak tyto cílové země, tak země tranzitní.

V souvislosti s uprchlickou krizí je jedním ze stěžejních témat omezení nelegální migrace (oficiálně označovaná jako neregulární) a návratová politika. V rámci snahy o omezení nelegální migrace je vymezen boj proti organizovaným skupinám převaděčů. Ačkoliv se EU věnuje boji proti převaděčství nejméně od roku 2002, kdy byl zaveden legislativní rámec v boji proti pašování osob, v posledních několika letech se nelegální migrační toky exponenciálně zvýšily, zejména pak migrace po moři. Na střední a východní migrační trase přes středozevní moře byl v roce 2014 zaznamenán nárůst počtu migrantů o 310 % oproti předchozímu roku. Jednou ze základních snah je eliminace nelegálních převaděčů a podporovat legální formy migrace. Za tímto účelem Komise vypracovává Akční plán EU proti převaděčství, který by reagoval na aktuální potřeby. V souvislosti s nelegální migrací jsou zavedeny přísnější opatření týkající se ochrany hranic a postihy pro zaměstnavatele nelegálních migrantů. Zároveň je pro komplexní a udržitelnou migrační politiku nezbytná i účinná návratová politika nelegálních osob, neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu atd. Evropská návratová politika je postavena na humánním základu v duchu respektování základních lidských práv a založena na principu upřednostnění dobrovolných návratů.⁹⁴ (dále viz podkapitola Nelegální migrace a azylové politiky)

⁹³ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 23.

⁹⁴ Irregular Migration & Return. European Commission.

3.6 Charakteristika států Beneluxu v migračním kontextu

Benelux je označení pro Belgii, Nizozemsko a Lucembursko. Jedná se o skupinu států, které jsou považovány za nejvyspělejší v Evropě. Benelux sousedí na jihu s Francií, na východě s Německem. Všechny státy Beneluxu jsou součástí Evropské unie a jsou to země, které stály na počátku jejího utváření – byly zakládajícími členy Evropského sdružení uhlí a oceli v roce 1952.

Belgie, oficiálním názvem Království Belgie, je konstituční monarchie s králem jako hlavou výkonné moci státu a federativní vládou. Je členem NATO. Země je administrativně rozdělena do tří regionů (vlámského, valonského a bruselského) a dále do deseti provincií.⁹⁵ Provincie jsou totožné s územní klasifikací Eurostatu na úrovni NUTS 2, avšak je třeba k nim přičíst Brusel.

Belgie má 11,203 mil.⁹⁶ obyvatel. Z celkového počtu obyvatel jich 1,264 mil.⁹⁷ nemá belgické státní občanství, což je 11,3 % populace Belgie. Počet obyvatel Belgie narozených v cizině je 1,773 mil.⁹⁸, což je 15,8 %. Data se vztahují k roku 2014.

Nizozemsko, oficiálním názvem Království Nizozemsko, je konstituční monarchie s parlamentním systémem vlády. Hlavou státu je panovník. Hlavní výkonná funkce je v rukou vlády a v jejím čele je předseda vlády. Nizozemsko je členem NATO. Administrativně se dělí na dvanáct provincií, které odpovídají územním jednotkám NUTS 2. Nizozemsko má v zámoří dvě oblasti – Arubu a Nizozemské Antily.⁹⁹

Nizozemsko je v evropském kontextu považováno za zemi s bohatými zkušenostmi s imigrací, neboť patří ke koloniálním státům, které využívaly pracovní zdroje ze svých kolonií. I v současné době tvoří etnika jeho bývalých kolonií část imigrační struktury. Z tohoto důvodu Nizozemsko rozděluje svou imigraci na etnickou a západní.¹⁰⁰ Počet obyvatel Nizozemska je 16,829 mil.¹⁰¹ Z celkového počtu obyvatel jich 0,735 mil.¹⁰² nemá nizozemské státní občanství, což je 4,4 % populace Nizozemska. Počet obyvatel Nizozemska narozených v cizině je 1,953 mil.¹⁰³, což je 11,6 %. Společně s obyvateli etnického původu (tj. obyvateli, jejichž alespoň jeden rodič se narodil v cizině), vzroste toto číslo na 3,594 mil.¹⁰⁴ osob, což je 21,3 % obyvatel. Data se vztahují k roku 2014.

Lucembursko, oficiálním názvem země je Velkovévodství Lucembursko, je konstituční monarchie, v jejímž čele stojí velkovévoda. Výkonná moc je soustředěna do rukou

⁹⁵ Belgie. Euroskop.cz

⁹⁶ Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Population on 1 January by five year age group, sex and country of birth. Eurostat.

⁹⁹ Nizozemsko. Euroskop.cz.

¹⁰⁰ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 41.

¹⁰¹ Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat.

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Population on 1 January by five year age group, sex and country of birth. Eurostat.

¹⁰⁴ Population; sex, age, origin and generation, 1 January. Statistics Netherlands.

velkovévody a vlády. Lucembursko je členem NATO. Země je administrativně členěna na tři distrikty a dále na 12 kantonů.¹⁰⁵ Lucembursko patří mezi malé země, proto odpovídá v územní klasifikaci úrovni regionu NUTS 2.

Lucembursko má 549,6 tis.¹⁰⁶ obyvatel. Z celkového počtu obyvatel jich 248,9 tis.¹⁰⁷ nemá lucemburské státní občanství, což je 45,3 % populace Lucemburska. Počet obyvatel Lucemburska narozených v cizině je 237,8 tis.¹⁰⁸, což je 43,3 %. Data se vztahují k roku 2014.

¹⁰⁵ Lucembursko. Euroskop.cz.

¹⁰⁶ Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Population on 1 January by five year age group, sex and country of birth. Eurostat.

Tabulka č. 1: Cizinci v zemích Beneluxu dle občanství a země narození, rok 2014

Občané...	Počet v tis.	Podíl na celkových cizincích v %	Podíl na celkové populaci v %	Osoby narozeny v...	Počet v tis.	Podíl na celkových cizincích v %	Podíl na celkové populaci v %
Belgie							
Itálie	156,6	12,4	1,40	Maroko	204,8	11,6	1,83
Francie	156,1	12,3	1,39	Francie	180,9	10,2	1,62
Nizozemsko	146,2	11,6	1,31	Nizozemsko	128,1	7,2	1,14
Maroko	81,0	6,4	0,72	Itálie	119,9	6,8	1,07
Polsko	65,1	5,1	0,58	Turecko	98,9	5,6	0,88
Španělsko	57,4	4,5	0,51	D. rep. Kongo	84,7	4,8	0,76
Ostatní	602,1	47,6	5,91	Ostatní	955,9	53,9	8,53
Celkem	1264,4	100,0	11,29	Celkem	1773,1	100,0	15,83
Nizozemsko							
Polsko	85,8	11,7	0,51	Turecko	195,1	10,0	1,16
Turecko	80,0	10,9	0,48	Surinam	182,6	9,3	1,09
Německo	72,2	9,8	0,43	Maroko	168,4	8,6	1,00
Maroko	48,1	6,5	0,29	Indonésie	129,2	6,6	0,77
V. Británie	42,3	5,8	0,25	Německo	120,5	6,2	0,72
Belgie	28,8	3,9	0,17	Polsko	96,2	4,9	0,57
Ostatní	378,0	51,4	2,25	Ostatní	1061,3	54,3	6,31
Celkem	735,4	100,0	4,37	Celkem	1953,4	100,0	11,61
Lucembursko							
Portugalsko	90,8	36,5	16,51	EU28 kromě			
Francie	37,2	14,9	6,76	Lucemburska	177,6	74,7	32,31
Itálie	18,8	7,5	3,42	Ostatní	60,3	25,3	10,96
Belgie	18,2	7,3	3,31				
Německo	12,7	5,1	2,30				
V. Británie	5,9	2,4	1,07				
Ostatní	65,5	26,3	11,92				
Celkem	248,9	100,0	45,28	Celkem	237,8	100,0	43,27

* Nezahrnuje osoby bez občanství a osoby s nezjištěným občanstvím.

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Population par nationalités détaillées 2011 - 2015. Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Vlastní zpracování.

3.7 Historie imigrace do států Beneluxu

Obecně se dá říci, že státy Beneluxu jsou země s bohatými zkušenostmi s přistěhovanci, což je jasné již při pohledu na počet osob cizí národnosti, který v nich žije.

3.7.1 Belgie

Od konce 19. století byly v Belgii přítomny malé různorodé skupiny zahraničních pracovníků, maloobchodníci, političtí uprchlíci, v některých případech i studenti. V minulosti byla velká část těchto zahraničních migračních toků orientovaná na belgický trh práce. Po ukončení první světové války byly získávány zahraniční pracovní síly zejména ze zemí východní Evropy a Itálie. Tito přistěhovanci pracovali nejčastěji ve stavebnictví, textilním průmyslu a v těžbě uhlí. 30. léta 20. století přinesla ekonomický pokles a zavedení restrikcí, které omezily přistěhovalectví mezi lety 1930 až 1939. Po ukončení druhé světové války začala imigrace do Belgie probíhat znovu. Poptávka byla zejména po pracovnících určených k poválečné obnově státu a k těžbě uhlí. V roce 1948 dosáhla roční imigrace celkem 4 tisíce osob, z nichž většina byli Italové. V letech 1949 – 1950 byl zastaven nábor zahraničních pracovních sil v důsledku cyklické recese a tlaku ze strany odborů, v roce 1951 však již přijímání zahraničních pracovníků pokračovalo. Do Belgie přicestovalo mezi lety 1951 – 1953 přes 44 tisíc Italů, kteří pracovali hlavně ve valonských dolech. V následujících třech letech byla zahraniční imigrace opět téměř zastavena. V období 1955 – 1957 přišlo do Belgie dalších více než 20 tisíc italských horníků. Po roce 1955 již nábor zahraničních sil do uhelných dolů nebyl omezován, ale byl dále rozšířen na ocelářský a stavební sektor. Vzrůstal také počet zahraničních pracovníků, kteří hledali zaměstnání i v jiných sektorech než v hornictví, což vedlo k potřebě nových zahraničních horníků. Po havárii v dolech v roce 1956, kdy došlo k smrti sedmi italských horníků, se zhoršily vztahy Belgie s Itálií, kdy Itálie požadovala lepší bezpečnostní podmínky pro své státní příslušníky v Belgii. Belgie v reakci na tyto požadavky hledala zahraniční pracovníky z jiných zemí. Například byly podepsány dohody o migraci se Španělskem a Řeckem, další dohody byly uzavřeny s Marokem a Tureckem v roce 1964. Tak jako v jiných evropských zemích se počítalo s dočasným pobytem přistěhovalců, avšak poválečně-příchozí italští imigranti již v Belgii zůstali natrvalo a brzy je následovali i jejich rodinní příslušníci.¹⁰⁹

V 60. letech 20. století až do ekonomické krize v roce 1973 vzrůstal počet Italů emigrujících do Belgie. Celkový počet se pohyboval mezi 8 až 10 tisíci za rok. V 80. letech zůstával počet italských přistěhovalců i nadále vysoký a vzrůstal tempem 2,5 tisíce osob každý rok. Nejatraktivnější belgickým cílem imigrantů byl Brusel.¹¹⁰ Brusel sloužil jako hlavní město EU od konce 50. let a zároveň v něm sídlila většina unijních institucí.

¹⁰⁹ FAURI, Francesca. The history of migration in Europe: perspectives from economics, politics and sociology. 2015, str. 218-219.

¹¹⁰ FAURI, Francesca. The history of migration in Europe: perspectives from economics, politics and sociology. 2015, str. 219-220.

Díky tomu se v Belgii usazovalo stále více občanů EU, ať už dočasně či permanentně. Od této doby tvoří občané EU více než polovinu z celkové zahraniční populace, žijící v Belgii.¹¹¹

V době 70. let byla italská menšina považována za integrovanou do společnosti, ale spíše byla na okraji zájmu, neboť Italové zastávali nevýznamnou ekonomickou a politickou pozici v belgické společnosti. Ačkoliv byla Belgie koloniálním státem v Africe v letech 1909 – 1960 (Kongo, Rwanda a Burundi), na rozdíl od většiny evropských koloniálních velmocí neprobíhala výrazná migrace z těchto bývalých kolonií do Belgie. V 70. letech nastal zásadní zlom ve vnímání imigrace, kdy začala být vnímána jako sociální i politický problém. Rostoucí dělnická třída přistěhovalců byla nespokojená se svým imigračním, sociálním i politickým statutem, což vyústilo v masové stávky. Belgie od té doby vyzkoušela různé typy politické participace zahraničních pracovníků, které vedly ke zrodu zvláštních poradních skupin pro tuto problematiku. Imigrační toky byly silně provázány na hospodářskou situaci v zemi. Vzhledem k ropné krizi a na ni navazující ekonomickou krizi, byla belgickou vládou imigrace oficiálně zastavena, což mělo vliv i na strukturu obyvatelstva. V letech 1974 – 1980 se počet nově příchozích snížil, ale zároveň došlo ke zvyšování žadatelů o azyl.¹¹²

Belgická vláda vyvíjela pracovní migrační politiku i politiku azylu pouze na aktuálních hospodářských či humanitárních potřebách, bez dlouhodobé vize. První komplexní imigrační zákon byl zaveden až v roce 1980. Integrační politika se v Belgii pomalu formovala po desetiletí, avšak až v posledních letech belgická vláda začala provádět reformy těchto politik. Belgická vláda svěřila kompetence pro azyl a migraci do úřadu Státního sekretáře pro azyl a migraci. Zároveň je třeba zohlednit situaci samotné Belgie, která je zemí dvou jazykových a politických realit. V posledních desetiletích došlo k nárůstu napětí mezi Vlámí a Valony, což se i určitým způsobem projevuje na politizaci imigrace.¹¹³

3.7.2 Nizozemsko

Nizozemsko mělo tradičně pověst bezpečného přístavu, myšleno tradicí tolerance a otevřenosti vůči nově příchozím. Zároveň však Nizozemsko patří mezi hustě obydleným zemím světa, kde je prostor považován za vzácnost, už jen z toho důvodu, že jeho část byla vydobyta na moři. Kvůli tomu existují názory, že prostor Nizozemska je již plně obsazen, a nelze přijímat více lidí. Nizozemsko přitahovalo migranty již od 16. století, a to svou prosperitou a otevřeností. Po druhé světové válce do něj přijížděli navrátní Nizozemci z kolonií v Indonésii a Surinamu. Imigrace z Indonésie dosáhla v letech 1945 – 1965 celkem 300 tisíc osob. Po vyhlášení nezávislosti Surinamu v roce 1975 došlo k imigraci do Nizozemska, která v následujících dvaceti letech dosáhla dalších 296 tisíc přistěhovalců.

¹¹¹ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

¹¹² FAURI, Francesca. The history of migration in Europe: perspectives from economics, politics and sociology. 2015, str. 219-220.

¹¹³ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

Zároveň v Nizozemsku v poválečném období probíhal nábor pracovních sil převážně z chudších jižních států – Itálie, Španělska, Turecka, Maroka a Jugoslávie.¹¹⁴ Tehdy bylo snadné získat pracovní povolení a nebyl problém s ilegální migrací. Kromě vracejících se Nizozemců docházelo také k imigraci etnického obyvatelstva, které začalo přicházet do země ilegálně. Také přicházeli lidé i z jiných oblastí Karibiku, zejména z Nizozemských Antil. V tomto období se Nizozemsko, tak jako jiné evropské země, pokoušelo zastavit imigraci. Původně se očekávalo, že hostující pracovníci se po nějaké době vrátí do vlasti, proto proti nim vláda nezaváděla žádná opatření, ale ukázalo se, že zůstávají v zemi. Došlo tak k vládou tolerovanému jevu, kdy zůstávalo v Nizozemsku velké množství ilegálních pracovníků, kteří neměli možnost se legalizovat. I po oficiálním zastavení imigrace však příchod lidí do země pokračoval, zejména se jednalo o příchod rodinných příslušníků.¹¹⁵

Na tuto situaci Nizozemsko v roce 1983 reagovalo vyhlášením politiky, která měla za cíl zajistit rovnost přistěhovalců za současného uchování jejich kulturní identity. Jedním z opatření v rámci této politiky byla podpora vzdělávání v mateřském jazyce přistěhovalců a muslimským skupinám bylo státem povoleno zakládat vlastní školy.¹¹⁶ Avšak tato snaha nevedla k dosažení rovnosti mezi přistěhovalci a domácím obyvatelstvem, ale k jejich sociální a také rezidenční segregaci.¹¹⁷

3.7.3 Lucembursko

V polovině 19. století, po získání nezávislosti na Nizozemsku v roce 1839, patřilo Lucembursko mezi chudé země, kde hrálo hlavní roli zemědělství. Mezi lety 1840 a 1870 došlo k masové emigraci lucemburské populace do Francie a Spojených států, kdy ze země odešlo okolo 72 tisíc lidí, což byla tehdy třetina lucemburské populace. Objevení nerostných surovin okolo roku 1870 přineslo Velkovévodství velké množství zahraničních pracovníků ve vzkvétajícím těžařském průmyslu. Na konci 19. století byli pracovníci v těžařském průmyslu, původem z Německa nebo Itálie, přijati k práci v Lucembursku na základě dočasných povolení. Během 20. století přistěhovalci výrazně přispěli k sociálnímu a hospodářskému rozvoji země. Lucembursko explicitně neudržovalo žádnou politiku týkající se přistěhovalců, avšak soustředilo se na přistěhovalce evropského původu a katolické víry, zejména z Itálie a Portugalska. V reakci na rostoucí ekonomiku a klesající přirozený přírůstek obyvatelstva, vláda v roce 1960 schválila rodinnou politiku, založenou na imigraci, která přinesla právo pro hostující pracovníky přistěhovat do Lucemburska své nejbližší rodinné příslušníky. V té době neprobíhala žádná skutečná diskuze o trvalé imigraci a vláda i veřejnost považovala imigraci jako „win-win“ situaci. Jediným oficiálním cílem byla úspěšná a hladká integrace všech migrantů do společnosti. Poslední

¹¹⁴ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 171.

¹¹⁵ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 41.

¹¹⁶ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 171.

¹¹⁷ ENTZINGER, 2003. Cit. in: BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 171.

čtvrtina 20. století byla obdobím charakteristickým téměř plnou zaměstnaností a cizinci byli zastoupeni ve všech hospodářských odvětvích. Tento trend byl podpořen nízkým populačním růstem rodilých Lucemburčanů a nízkým podílem žen na pracovním trhu.¹¹⁸

Na začátku 90. let Lucembursko obdrželo více než 2 000 žádostí o azyl, především z Bosny. V té době neexistoval právní předpis o azylu, ačkoliv Lucembursko v roce 1953 ratifikovalo Úmluvu OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a v roce 1971 přistoupilo k Newyorskému protokolu z roku 1967. Vláda tedy slíbila, že uprchlíci mohou v zemi zůstat, pokud si najdou zaměstnání a ubytování, a status trvalých migrantů jim bude přičten po pěti letech naturalizace. V důsledku nové krize na Balkáně lucemburský parlament schválil první zákon regulující azyl a stanovil postup pro podávání žádostí o něj. Status uprchlíka poskytuje žadateli o azyl s trvalým pobytem právo na práci a plný přístup k sociální péči státu. Pokud je žádost o azyl zamítnuta, žadatel se může odvolat. V průběhu války v Kosovu obdrželo Lucembursko 5 340 žádostí o azyl, z nichž většina přišla od lidí prchajících z Balkánu. Avšak pouze 4 % osob žádajících o azyl získalo chráněný status.¹¹⁹

¹¹⁸ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

¹¹⁹ Tamtéž.

3.8 Imigrační politika států Beneluxu

Přistěhovalci byli po dlouhou dobu ve státech Beneluxu vítáni, jako prostředek k poválečné obnově těchto států. Avšak z původních dočasných pobytů se stal pobyt permanentní, spojený se snahou přistěhovat své rodinné příslušníky. Velkou roli pro podporu imigrace hrál také klesající přirozený přírůstek domácích obyvatel a potřeba kvalifikovaných i nekvalifikovaných sil na trhu práce. Velký nárůst imigrace byl zaznamenán i z bývalých kolonií těchto zemí (zejména u Nizozemska), ať už formou legální či nelegální. Tyto všechny okolnosti vyvolaly potřebu vzniklý stav řešit a imigraci účinně omezit či řídit. Se zvyšující se imigrací do zemí Beneluxu vyvstávaly i určité otázky a problémy týkající se soužití s přistěhovalci.

3.8.1 Přistěhovalecké politiky

„Cílem společné přistěhovalecké politiky EU je zajistit účinné řízení migračních toků, spravedlivé zacházení se státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v členských státech, a předcházení nedovolenému přistěhovalectví a obchodu s lidmi včetně potírání těchto činností.“¹²⁰ V rámci těchto cílů se přijímají legislativní opatření v oblastech:¹²¹

- Podmínky vstupu a pobytu. Pravidla vydávání víz a povolení k pobytu.
- Vymezení práv státních příslušníků třetích zemí, pobývajících v EU legálně.
- Nelegální imigrace a nelegální pobyt včetně vyhošťování a navrácení osob s nelegálním pobytem.
- Boj proti obchodu s lidmi, především ženami a dětmi.

Původní migrační politiky vycházely z dichotomie vlastních občanů a cizinců. Dá se říci, že toto tvrzení platí i dnes, avšak přibyla nová kategorie – občan EU. Podle koncepce unijního občanství obsaženého v Maastrichtské smlouvě z roku 1992, je „každá osoba, která má státní příslušnost členského státu, občanem Unie. Toto občanství Unie přitom doplňuje státní příslušnost členského státu, ale nenahrazuje ji.“¹²² Občan EU je občan jednoho z 28 členských států EU, obdobná práva se vztahují též na občany Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska.¹²³ Tradiční pojmy „občan“ a „cizinec“ v EU již v současné době pozbyly velkou část svých původních významů. Zejména proto, že evropské právo zakazuje téměř ve všech souvislostech zvýhodňování vlastních státních občanů a již se zcela standardně užívá termín „občan Unie“.¹²⁴

¹²⁰ TICHÝ, Luboš. Evropské právo. 2011, str. 654.

¹²¹ PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 2012, str. 194-195.

¹²² SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 12.

¹²³ Kdo je občan EU a jeho rodinný příslušník? Ministerstvo vnitra České republiky.

¹²⁴ KÄMMERER, 2008. Cit. in: SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 14.

V roce 1968 přijala Rada Evropského hospodářského společenství (EHS) nařízení o svobodě pohybu pracovníků v rámci EHS. Později pojem migrující pracovník zahrnoval, kromě občanů členských zemí EHS, i osoby ze třetích zemí. Podle Evropské komise však nebyli migrující pracovníci dostatečně integrováni do společnosti nových zemí. Ačkoliv plnili zákonné náležitosti, nebyly jim poskytnuty dostatečné právní záruky. Některá práva příslušela pouze občanům členských států.¹²⁵

Belgie

Rozdělení pracovníků na ty z členských a nečlenských zemí EHS mělo vliv na otázku imigrace v Belgii. Zatímco přistěhovalci ze zemí EHS požívali právních výhod zaměřených na podporu rovnosti zacházení, příslušníci třetích zemí byli vystaveni různým druhům právní diskriminace. Od roku 1968 mohli občané EHS přicestovat do Belgie jako turisté, bez víza, pouze předložením pasu nebo občanského průkazu. Občané členských zemí měli v Belgii stejná pracovní práva jako Belgičané, výjimku tvořilo zaměstnání ve veřejném sektoru. Tato legislativa měla významný dopad na zahraniční pracovníky žijící v Belgii a brzy se rozšířila i na další pracovníky, jejichž země do EHS vstoupily později.¹²⁶

Díky volnému pohybu pracovních sil v EU začalo přicházet do Belgie mnoho osob zejména z Francie a Nizozemska. Jejich počet se konstantně zvyšuje od roku 1991. Občané EU představují významný a stále rostoucí podíl na celkovém počtu cizinců v Belgii.¹²⁷

V letech 1974 – 1993 bylo v Belgii uděleno přes 200 tisíc pracovních povolení. Mezi lety 1946 – 1974 Belgie přitahovala především nekvalifikované pracovní síly. V roce 1974 byla oficiálně zastavena imigrace nekvalifikovaných pracovních sil. Zákaz sice imigraci pouze zpomalil, ale do budoucna měl vliv z hlediska kvalifikace přicházejících migrantů, kdy byly v Belgii ve stále rostoucí míře udělovány pracovní povolení cizincům s vyšším vzděláním.¹²⁸

Jedním z dalších zdrojů imigrace do Belgie jsou zahraniční studenti. Belgie dává šanci cizincům studovat na belgických veřejných vysokých i technických školách. Studenti obdrží povolení k pobytu, které jim umožní v zemi žít po dobu jejich studia. Po ukončení studia se očekává, že zemi opustí. Někteří studenti z rozvojových zemí mohou získat finanční pomoc od belgické vlády, jako součást podpory rozvoje.¹²⁹

Přistěhovalci jsou v rámci Belgie rozděleni velice nerovnoměrně, zejména se koncentrují do regionu hlavního města – Bruselu. Zejména v některých čtvrtích v chudších oblastech dosahuje podíl cizinců až 95 %. Občané třetích zemí přistěhovalí do Belgie tvoří menší podíl na celkovém počtu cizinců, avšak koncentrují se ve velkých městech v chudších

¹²⁵ SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 11.

¹²⁶ Belgium's Immigration Policy Brings Renewal and Challenges. Migration Policy Institute.

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ Tamtéž.

čtvrtích, což je činí obzvláště viditelné. Ve Vlámku je zahraniční populace koncentrovaná v provinciích Limbourg a Antverpy, zatímco ve Valonsku se soustřeďuje ve starých průmyslových provinciích Liege a Hainaut.¹³⁰

Nizozemsko

Oficiální nizozemská imigrační politika vznikla až v 70. letech 20. století, kdy vláda začala hledat cestu, jak zařadit příslušníky menšin do většinové společnosti. Koncem 70. let se začal projevovat problém menšin, zejména u druhé generace přistěhovalců, narozených již v Nizozemsku. Problémem jsou stále častěji příslušníci třetí generace přistěhovalců původem z islámských zemí, kteří nemají zpětnou vazbu na svou původní vlast a trpí pocitem vykořenění. Ačkoliv jsou již plně integrovaní do většinové společnosti (mluví nizozemsky, chodí do nizozemských škol atd.), stále patří k menšině s podřadným sociálním statutem včetně vykonávání podřadných zaměstnání.¹³¹

V roce 1998 byl přijat Zákon o integraci nových přistěhovalců, který zavedl povinnost účastnit se integračního programu řízeného a financovaného státem. Zahrnuje výuku jazyka a kurzy sociální a pracovní orientace. Po roce od zahájení je výstupem z kurzu složení zkoušky z jazyka a sociální orientace. Tento zákon byl průlomový a odstartoval podporu společnosti k občanské integraci jednotlivců.¹³²

Pád železné opony a špatná politická situace na Balkáně vytvořily nový proud uprchlíků. V období 1990 – 2000 vzrostl počet obyvatel Nizozemska asi o 1 milion, přičemž více než polovina z nich nepocházela ze západní Evropy.¹³³

Po roce 2000 byly v nizozemské společnosti vyvolány celospolečenské diskuze o národní identitě, a z nich vyplývající události vedly k poklesu podpory multikulturní společnosti.¹³⁴ Podle legislativy z roku 2004 musí nově příchozí imigrant již před příchodem do země prokázat základní znalost jazyka a hlásit se k základním normám a hodnotám nizozemské společnosti.¹³⁵ Výše uvedené platí pro přistěhovalce, kteří se chtějí v Nizozemsku usadit trvale, a pocházejí ze zemí, pro které Nizozemsko vyžaduje povolení pro dočasný pobyt. Do tří a půl roku od vstupní zkoušky musí také složit náročnější integrační zkoušku, která se skládá z jazyka a znalosti nizozemské společnosti. Po složení zkoušky je imigrantovi uděleno povolení k trvalému pobytu. Tento model pro byl uplatňován vůči nově příchozím imigrantům i vůči osobám, které v Nizozemsku žily po dobu kratší než osm let (ve zlehčené podobě). Náklady tohoto modelu na integraci nesli přistěhovalci.¹³⁶ Zkouška pro

¹³⁰ Belgium's Immigration Policy Brings Renewal and Challenges. Migration Policy Institute.

¹³¹ SKLENÁŘOVÁ, Sylva. Nizozemsko. 2006, str. 154.

¹³² BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 172.

¹³³ SKLENÁŘOVÁ, Sylva. Nizozemsko. 2006, str. 154.

¹³⁴ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 172-173.

¹³⁵ SKLENÁŘOVÁ, Sylva. Nizozemsko. 2006, str. 155.

¹³⁶ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 173.

dočasný pobyt se skládá z 20 jazykových cvičení a 30 otázek týkajících se sociální orientace v Nizozemsku. Žadatelé mohou zkoušku vykonat telefonicky na nejbližším nizozemském velvyslanectví.¹³⁷

Lucembursko

Lucembursko je specifikum, neboť v něm žije výrazně větší počet cizinců, než je evropský průměr, ale zároveň většina z nich je evropského původu, často ze sousedních zemí. Výraznou cizí národností v Lucembursku jsou Portugalci. Lucembursko je země převážně pracovní imigrace přistěhovalců evropského původu, případně příhraniční migrace. Z důvodu, že Lucembursko cíleně přitahovalo imigranty z evropských zemí, a nebylo příliš otevřené imigraci ze třetích zemí, nemělo do současné doby nějaké výraznější problémy s konfrontujícími se kulturami.

3.8.2 Integrace imigrantů a multikulturalismus

Politiky integrace jsou stále oblastí, kde si členské státy udržují vysokou míru samostatnosti. Avšak i zde se projevuje prohlubující se aktivita na evropské úrovni.¹³⁸

Belgie

Belgická vláda začala rozvíjet politiku začleňování přistěhovalců do společnosti až od poloviny 80. let minulého století. Následovaly tři období s různými přístupy k integraci.¹³⁹

- 1) V roce 1980 byl schválen stále platný zákon, který se zabýval vstupními povoleními, pobytem, případně návratem cizinců v Belgii. Zákon přinesl pro cizince zejména větší jistoty, možnosti odvolání atd. Vrcholem bylo schválení zákona o potlačení rasismu v roce 1981, zároveň však byly přistěhovalcům odepřeny hlasovací práva na úrovni EHS.
- 2) V polovině 80. let se přistěhovalci stali volebním tématem, kvůli přetrvávající nezaměstnanosti. Tehdy však bylo zřejmé, že vyhošťování cizinců je politicky nepřijatelné. Vládním kompromisem byla politika podpory návratu imigrantů do jejich domovských zemí, avšak tato snaha zůstala bez náležitého efektu. V reakci na tento fakt byla založena integrační politika. Reformy z roku 1984 přinesly zjednodušenou proceduru získání státního občanství. Děti (druhá generace) narozené na belgickém území zahraničním rodičům, kteří se také narodili v Belgii (první generace), se automaticky staly belgickými občany. I přes zjednodušený proces naturalizace bylo stále na jednotlivcích požadováno prokazovat „touhu integrovat se“, která byla svévolně „měřena“ státní administrativou.

¹³⁷ With Strict Policies in Place, Dutch Discourse on Integration Becomes More Inclusive. Migration Policy Institute.

¹³⁸ SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 51.

¹³⁹ Belgium's Immigration Policy Brings Renewal and Challenges. Migration Policy Institute.

- 3) Třetí období začalo v roce 1989 vytvořením Úřadu královského komisaře pro imigrační politiku. Úřad vznikl v reakci na vysoké volební zisky krajní pravice ve Valonsku. Zatímco v regionu hlavního města Brusel vznikaly problémy při soužití Belgičanů a přistěhovalců už v 80. letech, v letech 90. se problémy přesunuly do celého vlámského regionu. Tyto skutečnosti donutily vládu k zavedení nových sociálních politik, které měly za cíl zlepšení soužití a zlepšení podmínek ve čtvrtích, ve kterých imigranti žijí. Politiky zahrnovaly dlouhodobé cíle v oblasti územního plánování, kultury, vzdělávání, odborné přípravy a boje proti drobné kriminalitě. V 90. letech bylo vytvořeno Centrum pro rovné příležitosti a pro boj proti rasismu, které převzalo kompetence Úřadu královského komisaře pro imigrační politiku, a mělo za úkol bojovat proti všem formám rasové diskriminace.

Belgie se v průběhu času stala zemí trvalého přistěhovalectví. Přistěhovalci a jejich potomci přispěli k diverzifikaci belgické společnosti ve všech vrstvách. Kulturně se přistěhovalci přizpůsobili místním poměrům a obě kultury se navzájem obohatily. Zásadním rozměr představuje náboženství. V závislosti na růstu počtu přistěhovalců z muslimských zemí se islám stal druhým nejrozšířenějším náboženstvím v Belgii. To vyvolalo nové společenské otázky o roli islámu v Belgii.¹⁴⁰

Imigrace a integrace je v Belgii o to složitější, že je zde dvojitý jazykový i politický systém. Veřejné mínění ve Vlámku je historicky více pravicové, kdežto ve Valonsku levicové, což se projevuje i v rozložení sil ve federální vládě. Vlámská vláda se v poslední době posunuje stále více do pravicového spektra, což se v budoucnu projeví rostoucím tlakem na federální vládu. Celkově je imigrace a integrace muslimských přistěhovalců velkým společenským tématem zejména ve Vlámku.¹⁴¹

Nizozemsko

Nizozemská vládní politika je od roku 1987 založena preferencí individuálního přístupu oproti skupinovému. V rámci centrální politiky státu je zahrnuta i lokální politika vůči znevýhodněným skupinám cizinců, kdy je cílem realizace rovných příležitostí ve vzdělání, práci a bydlení, a zlepšení přístupu k veřejným službám.¹⁴²

Výše zmíněná opatření jsou však jen částečně účinná. V Nizozemsku je přítomna velká nespokojenost se současnou multikulturní společností a je rozšířená diskriminace cizinců. Imigrace se stala politickým populistickým tématem a politické strany s negativním postojem k imigraci jsou čím dál více populárnější. Vražda nizozemského režiséra a kritika islámu, Thea Van Gogha, v roce 2004, Maročanem, pocházejícím z druhé generace přistěhovalců, posílila polarizaci mezi rodilými Nizozemci a skupinami cizinců

¹⁴⁰ Belgium's Immigration Policy Brings Renewal and Challenges. Migration Policy Institute.

¹⁴¹ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

¹⁴² Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi. 2008, str. 42.

z islámských zemí. Současná nizozemská vládní politika odráží celospolečenské klima a zpříšňuje opatření týkající se způsobu přijímání cizinců.¹⁴³

Nizozemské ministerstvo vnitra potvrdilo, že hrozba násilí a terorismu ze strany muslimských přistěhovalců neplyne z etnicko-kulturního, ale z nábožensko-ideologického zdroje. Podle této zprávy z roku 2004 žije v Nizozemsku přibližně 1 milion muslimů, z nichž je 95 % umírněných. Zároveň to však znamená, že v Nizozemsku může žít až 50 tisíc potencionálních islamistických radikálů.¹⁴⁴

Nizozemská kritika multikulturalismu je charakteristická tím, že odráží celospolečenské obavy, vyzývá k obraně Nizozemska před „kolonizací“ islámem a nereaguje na etnicko-kulturní, ale na nábožensko-ideologický aspekt skupinové různosti.¹⁴⁵

Současná integrační politika Nizozemska je založena na odpovědnosti imigrantů za jejich integraci.¹⁴⁶

Integrační politika nizozemské vlády pro období 2006 – 2010 měla za cíl zejména zapojit duchovní vůdce v islámských komunitách, tzv. imámy, formou vzdělávání, které by je vybavilo jazykem a potřebnými znalostmi o nizozemské společnosti, aby mohli hrát aktivní roli v nizozemsko-muslimské komunitě. Dalším cílem těchto politik je stimulace ekonomické a sociální participace žen z etnických menšin, dostatečně financovat boj proti diskriminaci atd.¹⁴⁷

Lucembursko

Lucembursko se v rámci integrační politiky zaměřuje na školství a vzdělávání dětí imigrantů. Za poslední desetiletí proběhlo několik vládních dokumentů a debat, avšak bez zásadních legislativních změn. Zprávy OECD z Programu pro mezinárodní hodnocení žáků zdůraznily selektivní charakter veřejného lucemburského vzdělávání a jeho sociální nespravedlnosti, které zhoršují společenské nerovnosti místo jejich snížení. Problémem je, že Lucembursko je trojjazyčná země, a všechny tři jazyky jsou užívány a požadovány ve vzdělávacím systému. To je důvod proč polovina studentů opouští střední školy bez certifikované kvalifikace.¹⁴⁸

Podle lucemburského statistického úřadu poroste v příštích letech populace pouze díky příchodu zahraničních pracovníků. Ze stále vzrůstajícího podílu cizinců v Lucembursku nicméně vzrůstají obavy rodilých Lucemburčanů, že se stanou minoritou ve vlastní zemi.

¹⁴³ Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi. 2008, str. 42.

¹⁴⁴ GERSTENFELD, 2005. Cit. in: BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 174.

¹⁴⁵ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 174-175.

¹⁴⁶ Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi. 2008, str. 42-43.

¹⁴⁷ With Strict Policies in Place, Dutch Discourse on Integration Becomes More Inclusive. Migration Policy Institute.

¹⁴⁸ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

Lucembursko se díky tomu potýká s potřebou zahraniční pracovní síly a rostoucí nechtí voličů umožnit větší míru imigrace.¹⁴⁹

3.8.3 Získání víz

Vízová politika slouží především jako ochrana vnějších hranic EU a byla budována nejprve v rámci tzv. Schengenského systému, který byl později implementován do unijního práva na základě Amsterodamské smlouvy.¹⁵⁰ Společná vízová politika EU znamená, že členské státy nesmějí jednotlivě uzavírat dohody o vízech s třetími zeměmi.¹⁵¹ Byly stanoveny třetí země, jejichž občané nemusí mít vízum, při překračování vnějších hranic EU a zároveň vydán tzv. Schengenský kodex, který podrobně upravuje vstup a pohyb občanů třetích států v EU. V roce 2009 byl Schengenský kodex transformován v tzv. vízový kodex, který vytváří jednotný vzor schengenského víza a přesněji upravuje podmínky vydávání krátkodobých víz pro pobyty do 90 dní.¹⁵²

Jedním z nástrojů společné vízové politiky je Vízový informační systém (VIS), který umožňuje státům Schengenu výměnu údajů o vízech. Na VIS jsou připojeny konzuláty v zemích mimo EU a na hraničních přechodech na vnější hranici Schengenu. Systém zpracovává údaje o krátkodobých vízech nebo o tranzitu přes schengenský prostor. VIS pracuje s biometrickými údaji, zejména otisky prstů, pro účely identifikace a ověřování.¹⁵³

Základní typy víz

Jednotná schengenská víza opravňují k tranzitu nebo vstupu do schengenského prostoru po dobu maximálně 90 dní. Schengenské vízum se dělí do kategorie A, B, C. Kategorie A (letištní tranzitní vízum), opravňuje držitele cestovat přes letiště členské země Schengenu bez vstupu do schengenského prostoru. Kategorie B (tranzitní vízum) opravňuje držitele cestovat ne více než 5 dní skrz schengenský prostor autem, autobusem nebo letadlem do země, která nepatří do schengenského prostoru. Kategorie C (krátkodobé vízum) opravňuje držitele ke vstupu a pobytu v zemích schengenského prostoru na dobu závislou na účelu pobytu (max. 90 dní). Speciálním případem víz kategorie C jsou tzv. Limited territorial validity visas (LTV), tedy víza omezená pouze na daný schengenský stát, který jej vydal, příp. opravňuje ke vstupu a pobytu do zemí Schengenu výslovně uvedených při podání žádosti o vízum. Poslední skupinou víz je národní vízum, tzv. kategorie D, které se již neřadí do skupiny jednotných schengenských víz, a vydává se pro případy pobytu delšího než 90 dní. Toto vízum umožňuje držiteli studovat, pracovat nebo permanentně pobývat v jednom ze států Schengenu.¹⁵⁴

¹⁴⁹ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

¹⁵⁰ SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. Migrace a kulturní konflikty. 2011, str. 110.

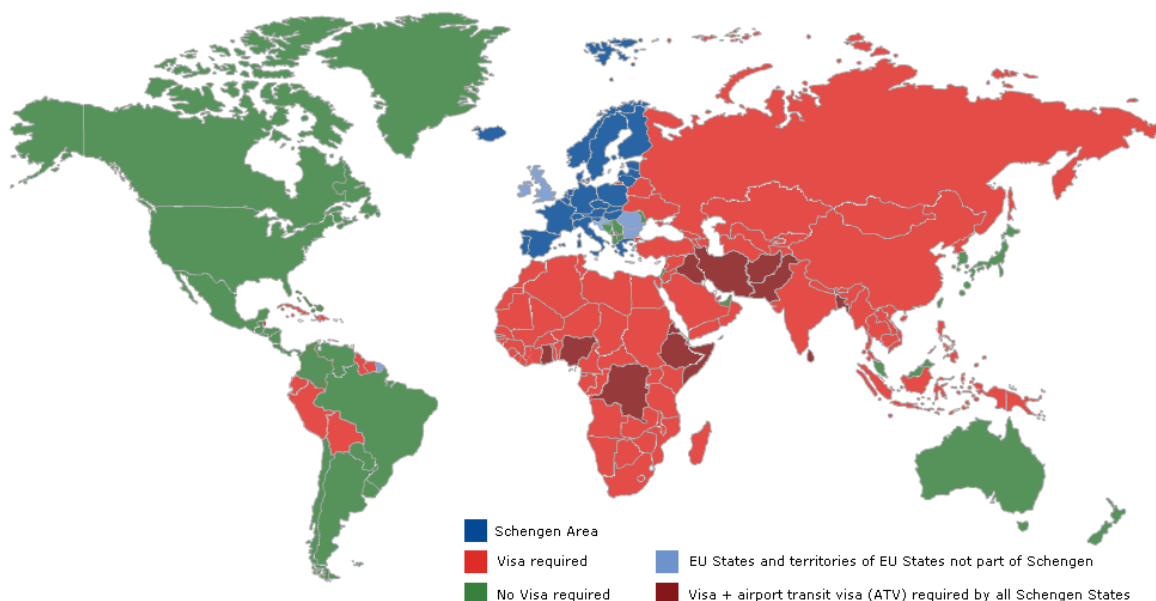
¹⁵¹ TICHÝ, Luboš. Evropské právo. 2011, str. 653.

¹⁵² SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. Migrace a kulturní konflikty. 2011, str. 111.

¹⁵³ Visa Information System (VIS). European Commission.

¹⁵⁴ Schengen Visa Types. Schengen Visa info.

Obrázek č. 1: Vízové požadavky pro schengenský prostor

Zdroj: Visa policy-map_en. European Commission.

Belgie

Víza pro pobyt v Belgii můžeme rozdělit z hlediska času na kratší než 3 měsíce, delší než 3 měsíce a tranzitní. O vízum mohou požádat státní příslušníci třetích zemí na místním nebo nejbližším belgickém konzulátu, který pokrývá dané teritorium. Často lze při podávání víz využít i služeb zprostředkovatelů a v některých specifických případech nemusí být požadováno osobní podání žádosti o vízum.¹⁵⁵ Víza s platností kratší než 3 měsíce (typ C) se dělí dle důvodu na:¹⁵⁶

- Návštěvu rodiny a přátel.
- Turistická víza.
- Cestování z profesních důvodů.
- Cestování v rámci studia nebo jiného krátkodobého výcvikového kurzu.
- Cestování z důvodu kulturní, vědecké, akademické, sportovní nebo náboženské události a ostatní.

Víza na dobu delší než 3 měsíce (typ D) se dle důvodu dělí na pracovní, studijní, víza pro Au-pair a working holiday program Belgie/Kanada.¹⁵⁷

¹⁵⁵ Visa for Belgium. Embassy of Belgium in Czech Republic.

¹⁵⁶ Immigration Office. Home Affairs FPS.

¹⁵⁷ Tamtéž.

Nizozemsko

Požádat o vízum lze na nejbližším nizozemském konzulátu, případně na nizozemském konzulátu v nejbližší zemi, případně může Nizozemsko v otázce vydávání víz reprezentovat jiný členský stát Schengenu.¹⁵⁸ V Nizozemsku se dělí víza na víza pro dočasný pobyt (do 90 dnů), návratová víza a tranzitní víza. Návratová víza slouží k opětovnému vstupu do Nizozemska, pokud chce žadatel cestovat do zahraničí a nemá platné povolení k pobytu.¹⁵⁹ V případě delšího pobytu než 90 dní musí cizinec požádat o povolení pro dočasný pobyt.¹⁶⁰

Lucembursko

Tak jako v ostatních státech Beneluxu platí i v Lucembursku schengenská víza dle základního dělení do 90 a nad 90 dnů, buď typ A, C nebo D. Přičemž platí, že pro vízum dlouhodobého pobytu typu D je třeba mít povolení k přechodnému pobytu, být držitelem pracovního povolení nebo se osoba připojuje k rodinnému příslušníku s občanstvím EU.¹⁶¹ Dále pro Lucembursko platí, že občané některých třetích zemí nepodléhají vízové povinnosti dle různých podmínek (např. platný cestovní pas, občanský průkaz, cestovní pas vybaven biometrickými údaji apod.)¹⁶²

3.8.4 Politika pracovní imigrace občanů EU

Každý občan EU má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států a vyvíjet zde určitou činnost: u pracovníka je zde myšleno uzavírat pracovní poměr, u osob samostatně výdělečně činných je tímto právem právo podnikat. Právo vstupu na území jiného členského státu mají občané EU na základě platného cestovního pasu nebo občanského průkazu. Právo pobytu u občanů EU rozlišujeme podle délky:¹⁶³

- 1) Právo pobytu do tří měsíců. Každý občan EU má právo pobývat na území jiného členského státu v trvání do tří měsíců bez dalších podmínek, než vyžaduje právo vstupu.
- 2) Právo pobytu delší než tři měsíce. Toto právo má občan EU, pokud je v hostitelském státě zaměstnancem, OSVČ, nebo má dostatek prostředků pro sebe a své rodinné příslušníky, aby splnil všechny povinnosti vyplývající ze zákona a nestal se břemenem pro sociální systém hostitelského státu EU.
- 3) Trvalý pobyt. Právo na trvalý pobyt mají občané EU, kteří v hostitelském státě pobývali legálně nepřetržitě pět let. Toto právo se vztahuje i na rodinné příslušníky občana EU, kteří jsou občany třetích zemí.

¹⁵⁸ Short stay visa. Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice.

¹⁵⁹ Visa. Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice.

¹⁶⁰ Which visa do I need to travel to the Netherlands? Government of the Netherlands.

¹⁶¹ Demander un visa pour l'entrée au Luxembourg en tant que ressortissant de pays tiers. Guichet.lu.

¹⁶² Pays non soumis à l'obligation de visa. Gouvernement.lu.

¹⁶³ TICHÝ, Luboš. Evropské právo. 2011, str. 416-419.

Program Eures

Program EURES je Evropský portál pracovní mobility spravovaný Evropskou komisí. Základním účelem programu EURES je poskytování informací, poradenství a služby v oblasti nábory a vyhledávání pracovních míst pro pracovníky, zaměstnavatele i pro všechny občany, kteří chtějí využít výhod volného pohybu osob. Jmenovitě EURES poskytuje zejména přístup do databáze volných pracovních míst v EU, databázi životních a pracovních podmínek v členských státech, možnost vzájemné komunikace ze strany uchazečů jak z řad potenciálních zaměstnanců, tak i zaměstnavatelů atd.¹⁶⁴

Belgie

Občané jiného členského státu EU, kteří přijíždějí do Belgie na dobu kratší než 3 měsíce, musí svůj pobyt ohlásit na příslušném městském úřadě do 10 dnů, kde obdrží doklad "déclaration de présence", v případě neohlášení hrozí pokuta až 200 euro. V případě pobytu delšího než 3 měsíce je třeba podat žádost o registraci na příslušném městském úřadě v místě bydliště do 3 měsíců od příjezdu. K žádosti se přikládá výše zmíněná "déclaration de présence", cestovní pas nebo občanský průkaz a odůvodnění žádosti (zaměstnání, práce OSVČ, uchazeč o zaměstnání, student atd.). Výkon některých povolání v Belgii podléhá státní regulaci, která může nabývat podob jako je např. stupeň a obor vzdělání, délka praxe, zdravotní způsobilost apod. Minimální mzda v Belgii je ve výši 1501,82 €/měsíc (2015) pro pracovníky nad 18 let a zvyšuje se s věkem a praxí.¹⁶⁵

V Belgii se počet pracovních povolení dlouhodobě snižuje. Je to zejména důsledek politiky přijímání vysoce kvalifikovaných imigračních pracovníků ze třetích zemí a také tím, že do Belgie se za práci stěhuje stále více občanů EU, kteří nevyžadují povolení k pobytu nebo pracovní povolení.¹⁶⁶

Nizozemsko

Občané EU nepotřebují v Nizozemsku povolení k pobytu, pouze v případě pobytu delšího než 3 měsíce je třeba se zaregistrovat u městského/obecního úřadu v místě bydliště. Tatáž povinnost platí i pro Nizozemce. K registraci je nutný rodný list, cestovní pas a doklad o místě bydliště v zemi. Stejně podmínky platí i pro rodinné příslušníky. V případě pobytu delšího než 3 měsíce je třeba se také zaregistrovat u nizozemské Imigrační a naturalizační služby (IND). Při registraci je třeba prokázat účel pobytu a prokázat zdravotní pojištění. Na základě tohoto bude vystaven certifikát o registraci. Tak jako v Belgii jsou i v Nizozemsku určité profese regulované a je třeba prokázat kvalifikaci. Občané EU mají nárok na stejné pracovní podmínky (platové, sociální atd.) jako občané Nizozemska. Tarif minimální mzdy je upravován Ministerstvem práce a sociálních věcí dvakrát ročně. Od ledna 2016 je

¹⁶⁴ Co pro Vás může EURES udělat? Evropská komise: Eures.

¹⁶⁵ Belgie životní a pracovní podmínky. Integrovaný portál MPSV.

¹⁶⁶ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

minimální hrubá mzda ve výši 1524,60 €/měsíc, avšak je snížena pracovníkům pod 23 let věku.¹⁶⁷

Lucembursko

Při pobytu v Lucembursku delším než 3 měsíce je třeba do 8 dnů od příjezdu vyplnit prohlášení o příjezdu (déclaration d'arrivée) na příslušném místním úřadu. Do tří měsíců je nutno vyplnit registrační formulář. Po pěti letech nepřerušeno pobytu v Lucembursku mají občané EU právo požádat o trvalý pobyt. Při výkonu regulovaných profesí je vyžadována náležitá dokumentace a uznání odpovědné instituce. Pro výkon některých profesí může být požadována znalost jazyka. Minimální mzda je stanovena pro nekvalifikované pracovníky na 18 let ve výši 1922,96 €/měsíc, což je částka rovna tzv. Salaire Social Minumum (SSM). SSM je garantovaná mzda, od níž se odvíjí standardy pro různé věkové a kvalifikované skupiny. Základní mzda pro kvalifikované pracovníky nad 18 let činí 120 % SSM, což je 2307,56 €/měsíc.¹⁶⁸

Lucemburčané tvoří třetinu pracovní síly v zemi a převážná většina z nich pracuje ve státní správě. Výrobní sektor je přenechán přistěhovalcům a dojíždějícím z příhraničních oblastí. Tito dojíždějící tzv. pendleři dojíždí do Lucemburska z Francie, Belgie a Německa a představují téměř 2/5 pracovní síly v zemi. Občané členských zemí EU mohou volně pracovat, avšak stejně jako mnoho jiných západoevropských zemí se i Lucembursko rozhodlo zpočátku omezit pracovní imigraci u nově přistupujících zemí EU v roce 2004, tzv. skupiny A-8. Nicméně, v roce 2006 Lucembursko pro pracovníky z těchto zemí zpřístupnilo vybrané ekonomické sektory. Také dočasně zamezilo přístupu pracovní síly z Bulharska a Rumunska, které do EU vstoupily v roce 2007.¹⁶⁹

3.8.5 Politika pracovní imigrace občanů třetích zemí

Migrační politika EU má též dopad na imigraci z neunijních států. Právo EU neupravuje jednotný postup vůči všem třetím zemím, rozlišuje se tedy mezi postavením občanů privilegovaných a neprivilegovaných třetích zemí, avšak i zde panují rozdíly. Privilegovaní občané třetích zemí jsou ti, jejichž země uzavřely s EU asociační dohody, které upravují vzájemná práva a povinnosti, společné postupy apod.¹⁷⁰

Zvláštní status v migračním právu EU mají vysoce kvalifikovaní pracovníci ze třetích zemí, kteří migrují do EU za účelem výkonu zaměstnání vyžadující vysokou kvalifikaci, tzv. držitelé modrých karet. Vysokou kvalifikací se rozumí vysokoškolské vzdělání (alespoň tříletý studijní program), ve výjimečných specifikovaných případech pětiletá odborná praxe. Vzdělání i praxe musí korespondovat s výkonem povolání uvedeným v pracovní smlouvě. Modrá karta slouží jako povolení k pobytu, je vystavena po splnění

¹⁶⁷ Nizozemsko životní a pracovní podmínky. Integrovaný portál MPSV.

¹⁶⁸ Lucembursko životní a pracovní podmínky. Integrovaný portál MPSV.

¹⁶⁹ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

¹⁷⁰ SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 14-15.

všech požadavků a vydává se na dobu 1 až 4 roky. Držitelé modrých karet většinou získají statut dlouhodobě pobývajícího rezidenta. Upraven je i vstup rodinných příslušníků držitelů modrých karet. Členský stát má právo neprodloužit platnost modré karty. Důvodem pro odejmutí karty může být nedostatek finančních prostředků nebo také žádost držitele o sociální pomoc.¹⁷¹

Belgie

Zahraniční pracovníci, kteří chtějí pracovat v Belgii, musí mít pracovní povolení. V Belgii existují tři odlišné typy pracovních povolení pro občany třetích zemí:¹⁷²

- Pracovní povolení typu A, které je platné pro všechny typy profesí a pro všechny zaměstnavatele na dobu neurčitou.
- Pracovní povolení typu B, které je platné pouze pro jednoho zaměstnavatele po dobu jednoho roku.
- Pracovní povolení typu C, které je platné pro všechny typy profesí a pro všechny zaměstnavatele na dobu jednoho roku.

Před příchodem do Belgie je třeba nejdříve vyřídit formality, které zahrnují povinnost mít platný cestovní doklad, mít uděleno vízum a pracovní povolení. Pracovní povolení vyřizuje většinou zaměstnavatel u regionálních agentur práce. Po příjezdu musí zahraniční pracovník do 8 dnů od příjezdu navštívit příslušný městský úřad v místě bydliště a získat povolení k pobytu.¹⁷³ Některé kategorie cizinců jsou osvobozeny od povinnosti mít pracovní povolení.¹⁷⁴

Cizí státní příslušníci, kteří chtějí v Belgii provozovat samostatně výdělečnou činnost, musí získat profesní průkaz, který je opravňuje vykonávat jejich profesi. Žádosti o vydání profesních průkazů musí být předloženy na belgickém diplomatickém nebo konzulárním zastoupení v zemi žadatele (v případě, že žadatel žije v zahraničí) nebo na příslušném belgickém městském úřadě, kde má žadatel trvalé bydliště.¹⁷⁵

Obecně lze říci, že Belgie má velmi nízký podíl pracovníků na trhu práce původem z třetích zemí v komparaci s ostatními zeměmi EU. Zejména ženy původem ze zemí mimo EU mají velmi nízkou míru zaměstnanosti. Imigranti ze třetích zemí byli více zasaženi ekonomickou krizí a následnou nezaměstnaností než rodilí Belgičané, dokonce i více než zahraniční občané EU žijící v Belgii. Problém velmi vysoké oficiální nezaměstnanosti zahraničních imigrantů souvisí s poměrně rozsáhlou šedou ekonomikou. Dalším důvodem

¹⁷¹ SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 22-26.

¹⁷² Work permit. Belgium.be: Official information and services.

¹⁷³ Necessary formalities. Belgium.be: Official information and services.

¹⁷⁴ Belgium/Obtain Work Permits. Workpermit.com.

¹⁷⁵ Self-employment. Belgium.be: Official information and services.

nezaměstnanosti občanů třetích zemí mohou být poměrně atraktivní sociální dávky podpory při nezaměstnanosti.¹⁷⁶

Nizozemsko

Ti, kteří chtějí v Nizozemsku zůstat déle než 90 dní, musí získat dočasné povolení k pobytu nebo trvalé povolení k pobytu vydávané Imigrační a naturalizační službou (IND). Uchazeči bude přiděleno identifikační číslo, tzv. V-number. Občané EU, a další specifikované skupiny, jsou z této procedury vyjmuti.¹⁷⁷ V rámci procedury získání povolení k pobytu může být požadováno podstoupení zdravotního vyšetření, zejména testu na tuberkulózu. Nizozemsko rozlišuje pracovní povolení pro sezónní práce, práci jako zaměstnanec, práce jako OSVČ, vysoce kvalifikované imigranty a vědecké výzkumníky. Nizozemsko také nabízí programy Orientační rok pro absolventy v Nizozemsku (pro absolventy bakalářského nebo magisterského programu studovaného v Nizozemsku) a Orientační rok pro vysoce vzdělané osoby (pro absolventy magisterského nebo doktorského programu studovaného v Nizozemsku, nebo na specifikovaných zahraničních univerzitách). Těmto absolventům nabízí roční povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání v Nizozemsku a poté získat povolení k pobytu k práci jako zaměstnanec nebo jinak.¹⁷⁸

Nizozemsko je zaměřeno na získávání vysoce kvalifikované síly, která bude výrazně přispívat do nizozemské ekonomiky. Jednou z preferovaných skupin jsou zahraniční postgraduální akademičtí pracovníci, kteří mají zlepšit kvalitu nizozemských výzkumných ústavů. Od ledna 2015 funguje projekt Start-up, který je zaměřen na podnikatele ze zemí mimo EU, kteří chtějí zahájit inovační podnikání a vytvářet nová pracovní místa v Nizozemsku. Pro tento účel získají roční povolení k pobytu. Renomované firmy, které chtějí zaměstnat vysoce kvalifikované a vzdělané přistěhovalce mohou využít zrychlené procedury povolení pobytu, která není ostatním žadatelům k dispozici. Nizozemsko také nabízí dočasné povolení k pobytu pro investory, kdy jednou z podmínek je, že investují kapitál minimálně 1,25 mil. eur do nizozemských firem.¹⁷⁹

Lucembursko

Prvním krokem pro pracovníky ze třetích zemí, kteří chtějí pracovat v Lucembursku je, ještě před vstupem do země, požádat o povolení k přechodnému pobytu a požádat o vízum typu D. Po vstupu na území Lucemburska je třeba učinit prohlášení o příchodu v místě svého bydliště, podrobit se lékařskému vyšetření a požádat o povolení k pobytu.¹⁸⁰

Současná lucemburská pracovní imigrační politika je založena na právních předpisech z roku 1972, které se za posledních 35 let měnily jen nepatrně. Zákon pozoruhodně

¹⁷⁶ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

¹⁷⁷ Procedure. Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice.

¹⁷⁸ Work. Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice.

¹⁷⁹ Immigrants who contribute to the Dutch economy. Government of the Netherlands.

¹⁸⁰ S'journer au Luxembourg en tant que salarié ressortissant de pays tiers. Guichet.lu.

nerozlišuje mezi vysoce kvalifikovanými a nízko kvalifikovanými pracovníky. Podle legislativy z roku 1972 mohou zaměstnavatelé zaměstnat zahraničního pracovníka jen v případě, že mohou prokázat, že na danou pozici nebylo možné najít občana EU. Kromě toho je zaměstnavatel povinen složit bankovní záruku ve výši 1500 eur za každého zaměstnance pocházejícího ze země mimo EU. Tento zákon byl zaměřen proti zaměstnávání jiných národností než členů Evropského hospodářského společenství, jejichž bylo Lucembursko zakládajícím členem. Jeho cílem byla eliminace velkého počtu pracovníků pocházejících z Portugalska. Dnes se tento zákon týká pouze malého počtu pracovníků, neboť většina přistěhovaných pracovníků, hlavně těch vysoce kvalifikovaných, pochází ze sousedních zemí.¹⁸¹

Pro státní příslušníky třetích zemí existují tři typy pracovních povolení. První je platné po dobu jednoho roku u jednoho zaměstnavatele. Druhý typ je vydáván s platností na 4 roky v jednom hospodářském odvětví. Třetí typ pracovního povolení nemá časové ani sektorové omezení.¹⁸²

3.8.6 Imigrace rodinných příslušníků

Občan EU má právo volného pohybu a pobytu na území členských států, stejné právo požívají i jeho rodinní příslušníci bez ohledu na jejich státní příslušnost. Členské státy mohou požadovat vstupní víza pro rodinné příslušníky, kteří jsou příslušníky třetích zemí, kterými se tato podkapitola zabývá.¹⁸³ Dle právní úpravy EU se za rodinné příslušníky považuje jakési jádro rodiny, tzn. partner a nezletilé děti. Manželství a registrované partnerství je postaveno na stejnou úroveň. U dětí starších 12 let mohou být před udělením povolení ověřeny podmínky integrace. Povolování vstupu rodinným příslušníkům, kteří nepatří do jádra rodiny, je na úvaze členských států. Právní úprava o sloučení rodiny se týká především osob, které jsou držiteli povolení k pobytu s platností alespoň jeden rok a u nichž se předpokládá získání trvalého pobytu. Z okruhu oprávněných osob jsou vyjmuti žadatelé o azyl a osoby požívající jinou formu ochrany. Povolení sloučení rodiny může být odmítnuto nebo odejmuto, případně může být po žadateli požadováno prokázání podmínek pobytu, jako je vhodné ubytování, zdravotní pojištění, či dostatečný finanční příjem.¹⁸⁴ Nejvíce privilegií v souvislosti s přistěhováním rodinných příslušníků přísluší občanům EU.¹⁸⁵ Zvýhodnění jsou také rodinní příslušníci držitelů modrých karet, avšak musí se odůvodněně předpokládat, že žadatel o sloučení rodiny (držitel modré karty) získá právo trvalého pobytu. Může být také požadována minimální doba, po kterou musí žadatel

¹⁸¹ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

¹⁸² Tamtéž.

¹⁸³ Directive 2004/38/EC on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States. Immigration office.

¹⁸⁴ SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. Migrace a kulturní konflikty. 2011, str. 105.

¹⁸⁵ SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 14.

o sloučení rodiny na území daného členského státu pobývat, než může o sloučení rodiny požádat (maximálně však 2 roky).¹⁸⁶

Belgie

Vzhledem k omezení ekonomické imigrace do Belgie v roce 1974, imigrace rodinných příslušníků představuje téměř polovinu celkové imigrace do Belgie, následují uprchlíci a studenti.¹⁸⁷ Legální sloučení rodiny se v Belgii stalo privilegiem pro legálně pobývajících imigranty, kteří v Belgii žijí již několik let. Belgie tento nástroj využívá pro podporu legální formy imigrace. Každý rok obdrží několik tisíc imigrantů povolení přesídlit do Belgie svého partnera (manžela/manželku) nebo rodiče. V roce 2002 bylo uděleno 4,4 tisíce povolení pro sloučení rodiny.¹⁸⁸

Belgický migrační úřad umožňuje sloučení rodiny, pokud níže uvedení rodinní příslušníci splňují určitá kritéria. Rozlišování jsou manžel, partner, potomci žadatele, manžela nebo partnera a rodiče žadatele, manžela nebo partnera.¹⁸⁹ Dále je umožněno přicestovat do Belgie za účelem uzavření manželství, kdy je rozlišováno, zda se jedná o občana EU, Belgičana nebo cizince pobývajících v Belgii na základě povolení k pobytu. Žadatel musí splnit mnoho podmínek od minimálního věku 21 let, po získání víz, platných cestovních dokladů, cestovního zdravotního pojištění, zdravotní prohlídky atd.¹⁹⁰

Belgie reformovala politiku sjednocení rodiny společně v roce 2011. Zákon zavedl přísnější podmínky pro sloučení rodiny a zavedením silnějšího právního rámce v souvislosti s bojem proti uzavírání „falešných“ sňatků. Žadatel o sjednocení rodiny musí prokázat, že má dostatečný a nezávislý příjem ve výši minimálně 120 % minimální mzdy, bydlení a zdravotní pojištění. Lhůta na prokázání stabilního vztahu se zvýšila z jednoho roku na dva. Žadatel také musí splňovat určitá kritéria integrace.¹⁹¹

Nizozemsko

Pokud chce člen rodiny zůstat v Nizozemsku déle než 3 měsíce, musí požádat o dočasné povolení k pobytu nebo trvalé povolení k pobytu. Nizozemsko rozlišuje manžela (nebo registrovaného partnera), nesezdané partnery, nezletilé děti a děti cizinců narozené v Nizozemsku. Mezi základní podmínky pro vstup patří platné cestovní doklady, věk pro manžela nebo nesezdaného partnera min. 21 let, osoba neohrožuje veřejný pořádek nebo národní bezpečnost, ochota podstoupit test na tuberkulózu (některé národnosti jsou osvobozeny), uvedení pravdivých nebo nezatajení důležitých informací, složení integrační zkoušky a další podmínky v závislosti na kategorii. Mezi základní podmínky pro nezletilé

¹⁸⁶ SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie. 2010, str. 27-28.

¹⁸⁷ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

¹⁸⁸ Belgium's Immigration Policy Brings Renewal and Challenges. Migration Policy Institute.

¹⁸⁹ Directive 2004/38/EC on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States. Immigration office.

¹⁹⁰ Coming to Belgium to get married. Immigration Office.

¹⁹¹ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

děti patří, že musí být ve věku do 18 let, musí být legálními a biologickými potomky svých rodičů. Zvláštní skupinou jsou děti cizinců narozené v Nizozemsku, které se podle práva nestávají nizozemskými občany a potřebují povolení k pobytu. Alespoň jeden z rodičů nebo zákonných zástupců musí mít nizozemské povolení k pobytu.¹⁹²

Narůstajícím trendem migrace v Nizozemsku v posledním desetiletí je sňatek s partnerem ze země původu. Počet lidí, kteří migrují z důvodů sjednocení rodiny, klesá.¹⁹³

Lucembursko

Lucembursko umožňuje sloučení rodiny pro tyto členy rodiny:¹⁹⁴

- Manžel nebo registrovaný partner ve věku nad 18 let.
- Děti žadatele mladší 18 let v případě, že druhý zákonný zástupce udělí souhlas.
- Rodiče nezletilé osoby, požívající mezinárodní ochrany.

Sloučení rodiny může být rozšířeno na rodiče žadatele, jeho manžela nebo partnera v případě závislosti na žadateli a nedostává se jim potřebné podpory v zemi původu. Dále na svobodné děti starší 18 let žadatele, jeho manžela či partnera, které nejsou schopny zajistit si své potřeby z důvodu zdravotního stavu. Dále na zákonného zástupce nebo jiného člena rodiny doprovázející nezletilou osobu, které byla udělena mezinárodní ochrana.¹⁹⁵

Mezi podmínky nutné splnit před vstupem do země patří žádost o dočasné povolení k pobytu, kopii povolení k pobytu žadatele (s platností delší než 1 rok), potvrzení o trvalém pobytu žadatele, deklarace dostatečných finančních prostředků žadatele, deklarace vhodného ubytování žadatele a doklad o zdravotním pojištění žadatele i rodinných příslušníků. Dále se podmínky liší v závislosti, o jakého rodinného příslušníka se jedná. V případě manžela nebo partnera žadatele je nutné doložit ověřenou kopii cestovního pasu, rodný list, aktuální výpis z rejstříku trestů (nebo místopřísežné prohlášení), osvědčení prokazující manželství nebo reg. partnerství. V případě rodičů je třeba prokázat příbuzenský vztah a finanční situaci rodinných příslušníků. U potomků žadatele nebo jeho partnera musí být doložen doklad o rodinném vztahu (rodný list dítěte), v případě rozvodu rodičů rozsudek o svěření dítěte do péče a souhlas druhého zákonného zástupce. Po vstupu do země musí rodinný příslušník učinit prohlášení o příjezdu do 3 dnů na příslušném městském/obecním úřadě v místě bydliště, na základě něhož je vydáno povolení k pobytu. Rodinný příslušník musí projít lékařskou prohlídkou.¹⁹⁶

V zemi stále není žádný zákon, který by umožňoval pracovníkům, kteří nemají občanství EU, přivést do Lucemburska rodinné příslušníky. V důsledku toho má Ministerstvo pro

¹⁹² Family. Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice.

¹⁹³ Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi. 2008, str. 41.

¹⁹⁴ Family reunification for third-country nationals. Guichet.lu.

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ Tamtéž.

imigraci významný prostor pro zvážení koho do země vpustit a rozhoduje tedy případ od případu.¹⁹⁷

3.8.7 Získání občanství

Přiznání občanství konkrétního členského státu je plně v kompetenci daného státu a je definováno v národní legislativě. Některé státy umožňují dvojí občanství, z nichž alespoň jedno je občanství členského státu, od něhož je odvozeno občanství EU.¹⁹⁸

Se získáním občanství bývá spojován termín naturalizace, což je proces, kdy cizinec (ne-občan daného státu) získává občanství v dané zemi.¹⁹⁹ Termín naturalizace se používá pro osoby, které jsou občany jiného členského státu EU i pro osoby, které jsou státními příslušníky třetích zemí. Pro občany a ne-občany EU mohou platit různé podmínky.

Belgie

V Belgii může cizinec získat belgické státní občanství sňatkem s belgickým občanem za splnění určitých podmínek. V případě uzavření manželství s belgickým občanem musí být dosaženo podmínek:²⁰⁰

- Společné soužití v Belgii po dobu nejméně 3 let. Podmínka platí, pokud cizinec nemá povolení k pobytu na dobu delší než 3 měsíce.
- Společné soužití v Belgii po dobu nejméně 6 měsíců. Podmínka platí, pokud cizinec má povolení k pobytu delší než 3 měsíce.

Zároveň musí žadatel o belgickou státní příslušnost učinit prohlášení před místní autoritou.

Belgie měla dlouho velice benevolentní podmínky pro integraci. Vysoký podíl cizinců, kteří získali belgické státní občanství, vedl ke zpřísnění formálních podmínek naturalizace, včetně potvrzení ekonomické participace (zaměstnání) a znalosti jazyka. Také se zvýšil minimální pobyt ze tří na pět let a rozšířily se možnosti ztráty občanství. Tento návrh byl belgickým parlamentem schválen v roce 2012 s platností v následujícím roce.²⁰¹

Nizozemsko

Nizozemské občanství může být získáno třemi způsoby – naturalizací, zrychlenou procedurou a občanství na základě práva. Občanství na základě práva znamená automatické získání občanství pro:²⁰²

- děti, jejichž alespoň jeden rodič je nizozemský občan,
- nenarozené děti, u nichž nizozemský otec uzná otcovství ještě před narozením,

¹⁹⁷ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

¹⁹⁸ Občanství Evropské unie. Euroskop.cz.

¹⁹⁹ Naturalization. Encyclopædia Britannica.

²⁰⁰ Getting married. Belgium.be: Official information and services.

²⁰¹ Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

²⁰² By law (birth or family ties). Belgium.be: Official information and services.

- děti do 7 let věku, pokud nizozemský otec prokáže, že je biologický otec (testem DNA),
- děti adoptované ze zahraničí, pokud je alespoň jeden adoptivní rodič nizozemský občan a pokud adopci následuje nizozemské řízení o osvojení.

Nizozemské státní občanství může být získáno naturalizací za splnění těchto podmínek:²⁰³

- Věk 18 a více. (Žádost o občanství pro nezletilé osoby se podává společně s žádostí zákonného zástupce, pro nezletilce ve věku od 16 do 17 let je nutný nepřetržitý pobyt nejméně 3 roky na základě povolení a je nutný souhlas nezletilé osoby se získáním občanství.)
- Legální nepřetržitý pobyt v Nizozemsku, Bonaire, Saint Eustatius, Saba, Aruba, Curaçao nebo Saint Martin po dobu 5 let (základ je 5 let, dále jsou výjimky vztahující se na určité situace).
- Platné povolení k trvalému pobytu nebo povolení k pobytu, které není dočasné.
- Ovládnání nizozemského jazyka, absolvování integrační zkoušky na úrovni A-2.
- Aktuálně neprobíhá trestní řízení proti osobě žadatele, žadatel nebyl trestán, nedostal pokutu přesahující € 810.
- Žadatel musí být připraven vzdát se svého současného občanství (existují výjimky).
- Žadatel se musí zúčastnit ceremoniálu, na němž bude deklarovat loajalitu Nizozemsku.

Uzavřením manželství s občanem Nizozemska nevzniká nárok na nizozemské občanství, pouze je jednou z podmínek, která zkracuje dobu naturalizace na 3 roky.²⁰⁴

Zrychlená procedura získání občanství trvá asi 3 měsíce na rozdíl od získání občanství naturalizací, kdy tato procedura probíhá přibližně rok. Zrychlená procedura získání občanství vyjmenovává specifické podmínky a žadatelé, kteří je splňují, mohou tuto proceduru využít. Zpravidla se jedná o podmínky založené na určitém vztahu žadatele k Nizozemsku, jeho občanům, určité době pobytu v Nizozemsku apod.²⁰⁵

Lucembursko

Pro získání lucemburského občanství naturalizací není rozlišováno, zda je od občana EU nebo občana třetích států. Žadatelé musí být více jak 18 let a musí pobývat v Lucembursku legálně po dobu nejméně 7 let bezprostředně předcházející žádosti o naturalizaci. Získání občanství je odepřeno osobám, které uvedly nepravdivé informace nebo zatajily důležité informace a osobám, které spáchaly v Lucembursku nebo v zahraničí trestný čin, za který byly potrestány odnětím svobody na dobu delší než 1 rok a od doby trestu uplynula doba

²⁰³ Naturalisation. Belgium.be: Official information and services.

²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Option. Belgium.be: Official information and services.

kratší než 15 let. Žadatel o lucemburské občanství musí absolvovat zkoušku ze státních jazyků a kurzy občanství.²⁰⁶

I přes velkou přítomnost cizinců v Lucembursku se málo z nich rozhodne získat lucemburské občanství. Nový zákon o státní příslušnosti z roku 2006 umožňuje dvojí občanství. Zároveň požaduje znalost všech tří národních jazyků (Lucemburština, Němčina a Francouzština). Zákon také formalizoval proceduru ověřování jazykových znalostí, což před tím nebylo zákonem dáno a jazykové zkoušky nabývaly různorodých podob. Platí, že počet udělených občanství nepřetržitě roste od roku 2001. Počet udělených občanství se pohybuje kolem 1000 ročně a většinou jsou úspěšní žadatelé z jiných členských států EU, zejména se jedná o Portugalce, Italy, Němce, Belgičany, Francouze a Nizozemce.²⁰⁷

3.8.8 Nelegální imigrace a azylové politiky

Kromě nezákonného vstupu do EU se nelegálním imigrantem může stát i osoba, které vyprší platnost víza. Je uváděno, že většina nelegálních imigrantů původně vstoupila do EU legálně, na základě krátkodobých víz, ale z ekonomických důvodů zde již zůstala i poté, co doba platnosti jejich víz vypršela.²⁰⁸

Současným cílem v oblasti nelegální migrace, který je vyjádřen ve směrnici z roku 2008, je stanovení transparentních a spravedlivých podmínek pro vyhošťování nelegálních imigrantů z třetích zemí. (dále viz podkapitola Hlavní migrační proudy v EU) S problematikou návratové politiky úzce souvisí tzv. readmisní dohody. Tyto dohody uzavírají jednotlivé členské státy s třetími zeměmi a od roku 2002 do nich vstupuje i samotná EU jako subjekt mezinárodního práva. Readmisní dohody zavazují třetí státy k přijímání vyhoštěných imigrantů na své území. Nejedná se přitom jen o přijímání vlastních občanů, ale také občanů jiných států, dle principu bezpečné třetí země.²⁰⁹

Společná azylová politika vyústila ve vytvoření Společného evropského azylového systému (CEAS) a Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO). Dalším tématem v otázkách azylu je databáze EURODAC, která usnadňuje a zefektivňuje aplikaci Dublinské úmluvy (viz kapitoly Historický vývoj migrační politiky Evropské unie a Institucionální zabezpečení a nástroje EU pro oblast migrace).

Belgie

Belgie přitahuje velké počty žadatelů o azyl i nelegální migranty. Počet žadatelů o azyl v Belgii výrazně vzrostl v 80. letech a zejména v 90. letech. Podle Národní komise pro uprchlíky a vysídlené osoby počet žadatelů o azyl činil v roce 1990 téměř 13 tisíc lidí. Toto číslo rostlo až do roku 1993, kdy bylo podáno přes 26 tisíc žádostí. V letech 1994 – 1997 se počet žádostí o azyl pohyboval mezi 11 – 14,5 tisíci ročně. V roce 1998 nastal nový

²⁰⁶ Acquérir la nationalité luxembourgeoise par voie de naturalisation. Guichet.lu.

²⁰⁷ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

²⁰⁸ Irregular Migration & Return. European Commission.

²⁰⁹ SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. Migrace a kulturní konflikty. 2011, str. 112.

boom v podávání žádostí o azyl, kdy jich bylo v tomto roce podáno přes 22 tisíc. Příčinou takto vysokého počtu žádostí byla politická nestabilita v zemích jako bývalá Jugoslávie a Irán. Každý rok je udělen status uznávaného uprchlíka 5 – 10 % žadatelům o azyl. Ti, kterým byla žádost zamítnuta, musí opustit zemi. Někteří z nich se však rozhodou zůstat v zemi nelegálně. V průběhu 90. let belgické orgány legalizovaly přibližně 1 tisíc nelegálních cizinců za rok, většinou individuální případy, neboť neproběhla žádná legalizační kampaň.²¹⁰

System udělování azylu čelil v minulosti různým problémům, zejména v roce 1998, kdy vyšly najevo lidské tragédie, které upozornily na situaci „neregulérních cizinců“. Nová vláda, ovlivněná celospolečenskou diskuzí, v roce 1999 uspořádala legalizační kampaň nelegálních imigrantů, která se nakonec týkala přibližně 50 tisíc osob.²¹¹ V následující dekádě byly hlavní země původu žadatelů o azyl Rusko, Demokratická republika Kongo, Irák a Srbsko. Počet žádostí o azyl vyvrcholil v letech 2009 – 2010 po uvolnění vízového režimu v zemích západního Balkánu, což se týkalo především romské menšiny ze Srbska a Makedonie. V reakci na toto byly urychlené jednání o zavádění bezpečnostního mechanismu do vízové politiky EU s cílem dočasně pozastavení bezvízového styku v případě nouzové situace. Belgická vláda nad rámec reagovala odrazovací kampaní v regionech původu žadatelů o azyl a vytvořila seznam bezpečných zemí s cílem zlepšit a zrychlit postupy azylové procedury.²¹²

V případě nelegální imigrace neexistují žádné úplné údaje, ale uvádějí se odhady mezi 40 – 140 tisíci osob v roce 2007. Belgie se pokusila řešit tento problém dlouhodobým dobrovolným programem návratové politiky ve spolupráci s Mezinárodní organizací pro migraci (IOM) pomocí bilaterálních dohod a legalizačních programů. V roce 2009 byla zavedena nová legalizační a integrační kampaň, která však byla přijata se smíšenými pocity. Navzdory vládnímu záměru důrazně potlačovat nelegální imigraci chybí komplexní přístup pro tuto problematiku.²¹³

Nizozemsko

V oblasti azylu patřilo Nizozemsko mezi země, které přijímalo nejvíce azylantů v Evropě. Žadatelé o azyl pocházeli nejčastěji ze Somálska, Iránu, Iráku, Jugoslávie atd. Počet žadatelů o azyl vzrostl mezi lety 1988 – 1994 z méně než 10 tisíc na více než 50 tisíc. Po roce 2000 se azylové programy ještě více rozrostly. Mnoho žádostí o azyl bylo odmítnuto pro neoprávněnost, protože se jednalo především o snahu získat povolení k pobytu tímto

²¹⁰ Belgium's Immigration Policy Brings Renewal and Challenges. Migration Policy Institute.

²¹¹ Tamtéž.

²¹² Belgium: A Country of Permanent Immigration. Migration Policy Institute.

²¹³ Tamtéž.

způsobem.²¹⁴ Od roku 2000, kdy byl novelizován zákon o uprchlících, neustále klesá počet žadatelů o azyl.²¹⁵

Nizozemsko je specifické méně četnou neregulární migrací než v jiných evropských státech, což je pravděpodobně způsobeno větším množstvím kontrol a vyhošťováním.²¹⁶

K legalizaci ilegálních imigrantů v Nizozemsku došlo na základě vládních dekretů. Tyto legalizace byly většinou malého rozsahu – v roce 1991 byl povolen pobyt 2000 osobám, v roce 1999 celkem 1800 osobám. V roce 2007 však bylo poskytnuto povolení k pobytu 27 500 osobám, kterým byl odmítnut azyl. Tento akt vyvolal negativní ohlasy a velké diskuze. V souvislosti s vývojem v Evropě se zpřísnily podmínky k udělování azylu a povolení k pobytu. V současné době Nizozemsko preferuje migraci vysoce kvalifikovaných pracovních sil, ale zároveň pociťuje potřebu i nekvalifikované pracovní síly.²¹⁷

Lucembursko

V roce 2001 lucemburská vláda zahájila kampaň za legalizaci žadatelů o azyl, kteří zůstali v zemi i poté, co byla jejich žádost zamítnuta. Těm, kteří splnili vládní podmínky, byla dána lhůta 6 měsíců na nalezení zaměstnání. Hlavním smyslem kampaně bylo přesunout několik stovek lidí z azylového systému. Celkem bylo legalizováno 2 850 imigrantů, z toho byla většina původem z bývalé Jugoslávie. Vyloučeno z legalizace bylo mnoho neúspěšných žadatelů o azyl z muslimských oblastí v Srbsku a Černé Hoře. Realizované repatriace provázely protesty a demonstrace v důsledku čehož si neúspěšní žadatelé o azyl, kteří měli být repatriováni, získali ústupky ze strany vlády. Avšak většina z nich již Lucembursko opustila, neboť od té doby každá osoba, která zde nelegálně pobývá a opustí Lucembursko, dostane od vlády příspěvek ve výši 1000 eur.²¹⁸

²¹⁴ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 41.

²¹⁵ Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi. 2008, str. 41.

²¹⁶ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 42.

²¹⁷ VAVREJNOVÁ, Marie. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky). 2011, str. 42.

²¹⁸ Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. Migration Policy Institute.

3.9 Sociální politiky států Beneluxu

Země Beneluxu patří mezi země EU s nejvyšším daňovým zatížením, zároveň je zde zavedeno progresivní zdanění u daně z příjmu fyzických osob.

3.9.1 Belgie

V případě zaměstnání v Belgii je nutné požádat o vydání čísla sociálního pojištění, tzv. NISS, o které většinou požádá zaměstnavatel. Pod tímto číslem jsou registrovány veškeré odvody státu. V Belgii je zavedena jednotná sazba sociálního pojištění, která kryje náklady na lékařskou péči, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti či příspěvek do státního penzijního systému. Zaměstnavatel odvádí pojistné za zaměstnance ve výši 24,77 % hrubé mzdy. Zaměstnanec odvádí ze svého hrubého platu 13,07 %, z čehož je zdravotní pojištění 4,7 %, pojištění pro případ nezaměstnanosti 0,87 % a důchodové pojištění ve výši 7,5 %. Daň z příjmu fyzických osob se odvíjí dle výše mzdy, pohybuje se od 25 % až do 50%.²¹⁹ Výše podpory v nezaměstnanosti je první tři měsíce ve výši 65 % předchozí mzdy, maximálně však do výše € 2 324 za měsíc. Po další tři měsíce je podpora snížena na 60 % předchozí mzdy. Po dalších šest měsíců nezaměstnanosti zůstává podpora v nezaměstnanosti na 60 % předchozí mzdy, maximálně však do výše € 2 166 za měsíc.²²⁰

3.9.2 Nizozemsko

Všechny osoby, které pracují v Nizozemsku, si musí zažádat o osobní registrační číslo BSN (Burger Service Nummer), které je přidělováno na místním daňovém úřadě. Z hrubého platu zaměstnance je stržena nominální část ve výši € 1 100/ročně, která slouží jako zdravotní pojištění. Daň z příjmu fyzických osob je provázána s výší příjmu, stejně tak sociální pojištění. Daň z příjmu se pohybuje od 2,5 % do 52 %. Sociální pojištění je ve fixní výši 31,7 %, a platí se do výše příjmu € 31 122. Nad tuto výši platu se uplatňuje již jen daň z příjmu.²²¹ Výše podpory v nezaměstnanosti je po první dva měsíce 75 %, a třetí měsíc 70 % předchozí mzdy. To ale pouze v případě, že tyto částky průměrně nepřekračují maximální částku za den, ve výši € 191,82.²²²

3.9.3 Lucembursko

V případě zaměstnání v Lucembursku je třeba zaregistrovat se od vzniku pracovního poměru na úřadu sociálního zabezpečení (Centre Commun de la Sécurité Sociale), což většinou vyřizuje zaměstnavatel.²²³ Sazba daně z příjmu fyzických osob se pohybuje od 0 % do 38 %. Zaměstnanec ze své hrubé mzdy odvádí na povinném pojistném (které zahrnuje sociální i zdravotní pojištění) celkem 12,2 % hrubé mzdy a dalších 11,5 % odvádí

²¹⁹ Belgie životní a pracovní podmínky. Integrovaný portál MPSV.

²²⁰ Belgium: Social partners involvement in unemployment benefit regimes. Eurofound.europa.eu

²²¹ Nizozemsko životní a pracovní podmínky. Integrovaný portál MPSV.

²²² The Netherlands: social partners' involvement in unemployment benefit regimes. Eurofound.europa.eu.

²²³ Lucembursko životní a pracovní podmínky. Integrovaný portál MPSV.

na pojistném zaměstnavatel.²²⁴ Výše podpory v nezaměstnanosti je 80 % poslední hrubé mzdy (v případě žádných závislých dětí) a 85 % posledního platu v případě jednoho nebo více závislých dětí. Podpora v nezaměstnanosti nesmí překročit 2,5 násobek minimální sociální mzdy. Po 9 měsících se podpora snižuje na dvojnásobek minimální sociální mzdy.²²⁵

²²⁴ Daně v Lucembursku. Finance.cz.

²²⁵ Luxembourg: Social partners involvement in unemployment benefit regimes. Eurofound.europa.eu.

4 Materiál a metodika

4.1 Zdroje dat

Primárním zdrojem dat byl Eurostat, který shromažďuje data z jednotlivých statistických úřadů členských států dle standardizovaných metodik, umožňující mezinárodní srovnání. Některé statistiky vychází z dat celoevropského sčítání lidu z roku 2011, kdy jsou k dispozici podrobnější data o populaci a jejímu prostorovému rozložení. Zdrojem je taktéž Eurostat. Data pro některé statistiky byly získány z národních statistických úřadů zemí Beneluxu, či statistických institutů. Pro Belgii byla data získána z belgického statistického úřadu (Statistics Belgium) a Institut Bruxellois de Statistique et d'Analyse. Pro Nizozemsko byla data získána z nizozemského statistického úřadu (Statistics Netherlands). Údaje pro Lucembursko byly čerpány z Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Data o Schengenských vízech byla získána z webu Evropské komise.

4.2 Výpočty migrace, migračního salda

V případě srovnávání územních celků nelze použít data imigrace (I) nebo emigrace (E) v absolutním vyjádření, vhodným ukazatelem je obecná míra imigrace (i_t) nebo obecná míra emigrace (e_t) za příslušný časový interval (t). Pro přírůstek obyvatelstva je důležitý rozdíl imigrace a emigrace, který se nazývá migrační saldo ($I_t - E_t$). Pro srovnávání opět nelze použít absolutní ukazatel migračního salda, proto je třeba jej vyjádřit relativně obecnou mírou migrace (mi_t), často nazývanou jen jako čistá migrace. V tomto případě je obecná míra migrace vyjádřena jako podíl migračního salda a středního stavu žijících v daném časovém intervalu (\bar{S}_t).²²⁶

$$i_t = \frac{I_t}{\bar{S}_t} \qquad e_t = \frac{E_t}{\bar{S}_t} \qquad mi_t = \frac{I_t - E_t}{\bar{S}_t}$$

4.3 Prognózy

Demografické prognózy jsou podloženy úsudky o budoucí populaci. Demografické prognózy vychází z údajů o minulém a současném stavu, velikosti a struktuře populace a odhadují její budoucí vývoj. Avšak budoucí vývoj populace není determinován pouze minulým a současným stavem ale i dalšími faktory, které ovlivňují prognózu. Tyto faktory ovlivňují předpovídání populace a přináší s sebou určitou míru nejistoty, která roste s horizontem, pro který je prognóza vypracována. Z tohoto důvodu se prognózy vydávají ve více variantách, aby bylo prezentováno více variant budoucích alternativ.²²⁷

²²⁶ KOSCHIN, Felix. Demografie poprvé. 2005, str. 89-90.

²²⁷ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace. 2010, str. 249-250.

4.3.1 Časové řady

Časovou řadou se rozumí posloupnost věcně a prostorově srovnatelných dat, která jsou uspořádána z hlediska času ve směru od minulosti do přítomnosti. Analýzou těchto časových řad se rozumí soubor metod, které slouží k popisu těchto řad, případně k prognóze jejich budoucího vývoje.²²⁸

Lineární trend

Lineární trend je nejčastěji používaným typem trendové funkce. Význam lineárního trendu spočívá v tom, že jej lze použít vždy pro alespoň orientační směr vývoje analyzované časové řady. Lineární trend lze vyjádřit ve tvaru:²²⁹

$$T_t = \beta_0 + \beta_1 t$$

V této rovnici β_0 a β_1 jsou neznámé parametry a $t = 1, 2, \dots, n$ je časová proměnná. Pro lineární funkci se nejčastěji používá metoda nejmenších čtverců, která zajišťuje nejlepší nevychýlené odhady. V souladu s technikami lineární regrese získáme dvě rovnice:²³⁰

$$\begin{aligned}\sum y_t &= nb_0 + b_1 \sum t \\ \sum y_t t &= b_0 \sum t + b_1 \sum t^2\end{aligned}$$

Symbol \sum značí součet přes t od 1 do n , tj. $\sum_{t=1}^n$

Řešením rovnic dochází k odhadu parametrů b_0 a b_1 ve tvaru:²³¹

$$\begin{aligned}b_0 &= \bar{y} - b_1 \bar{t} & \text{resp.} & \quad b_0 = \frac{\sum y_t}{n} \\ b_1 &= \frac{\bar{y}\bar{t} - \bar{y}\bar{t}}{\bar{t}^2 - \bar{t}^2} & \text{resp.} & \quad b_1 = \frac{\sum t' y_t}{\sum t'^2}\end{aligned}$$

²²⁸ HINDLS, Richard. Statistika pro ekonomy. 2007, str. 246.

²²⁹ HINDLS, Richard. Statistika pro ekonomy. 2007, str. 257.

²³⁰ HINDLS, Richard. Statistika pro ekonomy. 2007, str. 258.

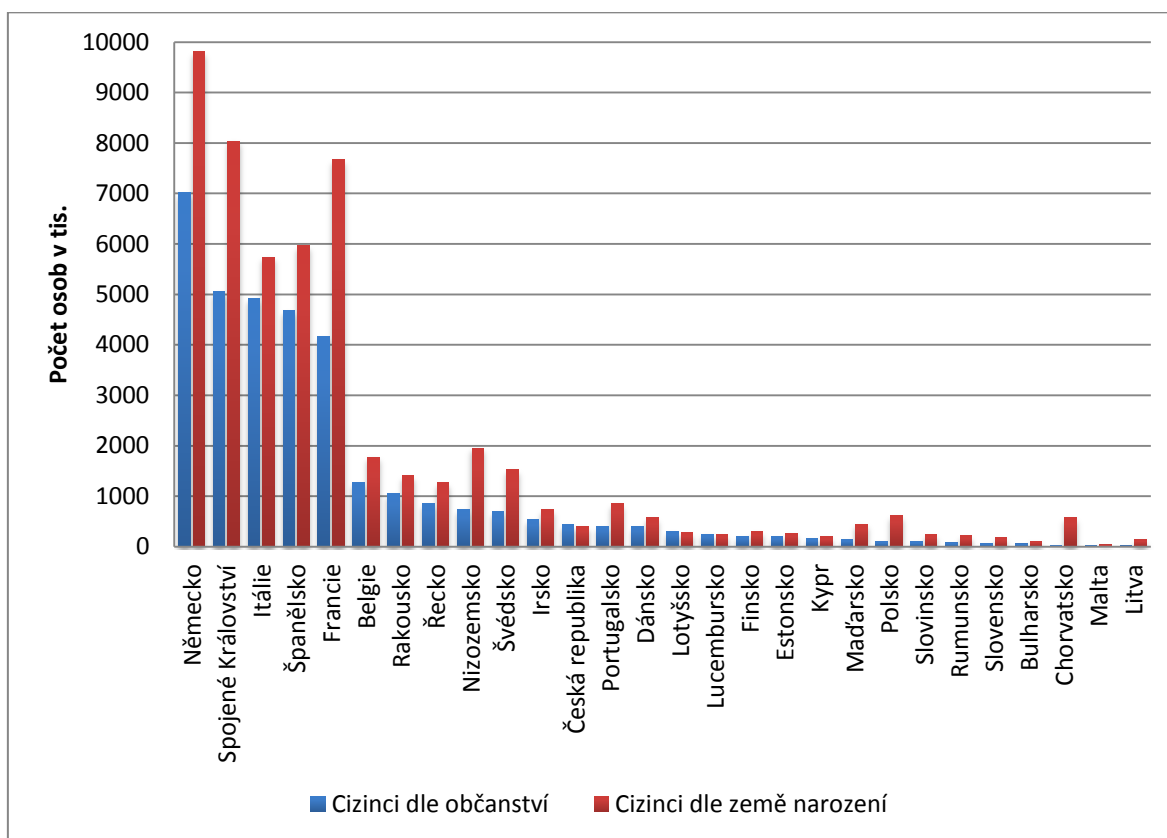
²³¹ HINDLS, Richard. Statistika pro ekonomy. 2007, str. 258-261.

5 Prezentace výsledků

5.1 Historické, geografické a demografické statistiky

Graf č. 1 uvádí počty cizinců v jednotlivých státech EU v roce 2014 v sestupném pořadí. Jsou zde rozděleni cizinci dle občanství a cizinci dle země narození, přičemž cizinci dle země narození většinou převažují počet cizinců dle občanství. Mezi země, které počtem imigrantů dle občanství převažují imigranty dle země narození patří pouze Česká republika, Lotyšsko a Lucembursko, přičemž se jedná o minimální rozdíly. U ostatních států EU, zejména těch s vysokými počty cizinců, můžeme pozorovat velké rozdíly mezi počty imigrantů dle občanství a dle země narození. U států jako je Německo, Spojené Království, Španělsko, Francie a Nizozemsko dosahují tyto rozdíly počtu min. milionu osob. Tyto rozdíly jsou důsledkem odlišných politik členských států v oblasti udělování občanství.

Graf č. 1: Počet cizinců v jednotlivých státech Evropské unie v roce 2014 dle občanství a země narození (v tis.)

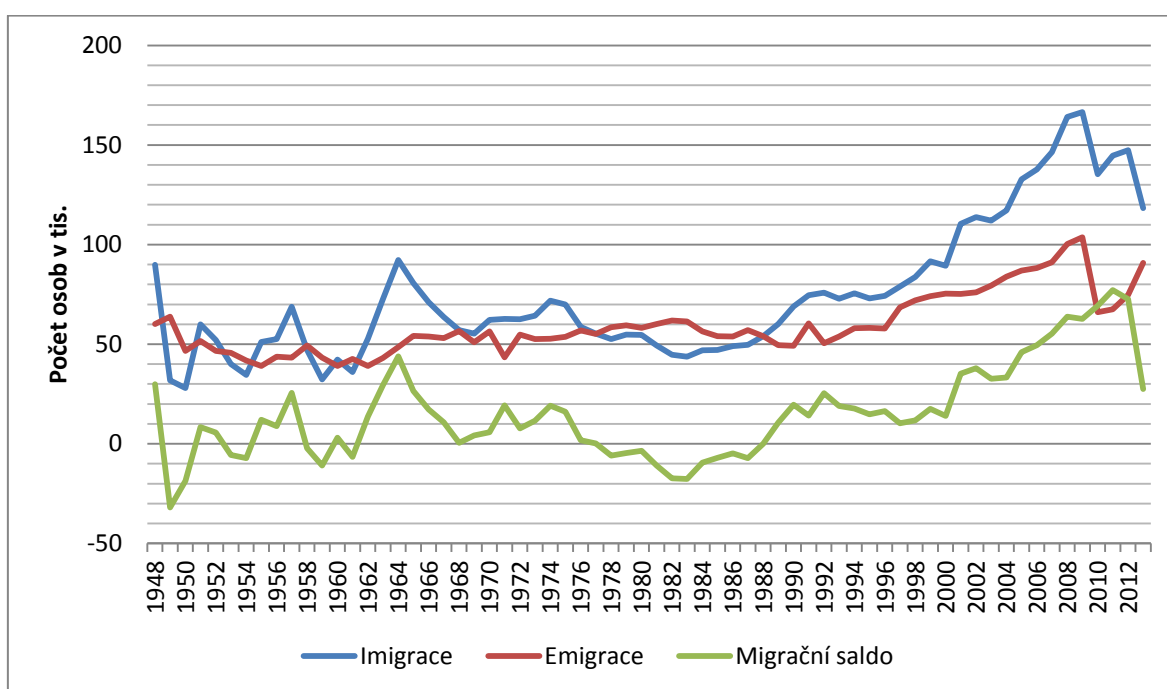
Zdroj: Population on 1 January by age, sex and broad group of citizenship. Eurostat. Population on 1 January by age, sex and broad group of country of birth. Eurostat. Vlastní zpracování.

Mezi zeměmi s největším počtem imigrantů v EU jsou zejména rozvinuté země západní a jižní Evropy, dominuje Německo, Spojené Království, Itálie, Španělsko a Francie. Pokud

bychom posuzovali země EU dle podílu cizinců (dle občanství) na celkové populaci, bylo by pořadí následující: Lucembursko (45,3 %), Kypr (18,6 %), Lotyšsko (15,2 %), Estonsko (14,8 %), Rakousko (12,4 %), Irsko (11,8 %), Belgie (11,3 %), Španělsko (10,1 %), Německo (8,7 %), Itálie (8,1 %), Spojené Království (7,8 %), Řecko (7,8 %),..., Nizozemsko (4,4 %), atd.²³² Z toho je patrné, že země s nejvyšším počtem migrantů nejsou zároveň země s nejvyšším podílem imigrantů na celkové populaci.

Mezi nejpočetnější národnosti třetích zemí, které se v EU nachází, patří národnosti těchto zemí, uvedených v sestupném pořadí: Turecko (1632 tis.), Maroko (1372 tis.), Čína (737 tis.), Indie (653 tis.), Ukrajina (608 tis.), Rusko (565 tis.), Albánie (521 tis.), Pákistán (421 tis.), USA (359 tis.), Ekvádor (316 tis.), Srbsko (275 tis.), Nigérie (273 tis.), Brazílie (262 tis.), Filipíny (250 tis.), Bosna a Hercegovina (225 tis.), Bangladéš (216 tis.), Kolumbie (213 tis.), Moldavsko (211 tis.), Peru (208 tis.) a další s počtem pod 200 tisíc osob.²³³

Graf č. 2: Vývoj migrace v Belgii mezi roky 1948 – 2013

Zdroj: Population - Migrations internationales Belges et étrangers (1948-2010). Statistics Belgium. Immigration by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Emigration by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 2 uvádí vývoj migrace v Belgii mezi roky 1948 – 2013. Do 70. let lze vypočítat potřebu zahraniční pracovní síly v Belgii pro poválečnou obnovu a průmysl, kdy přijímání zahraničních pracovníků střídá omezení imigrace. Od 70. let začala být imigrace brána

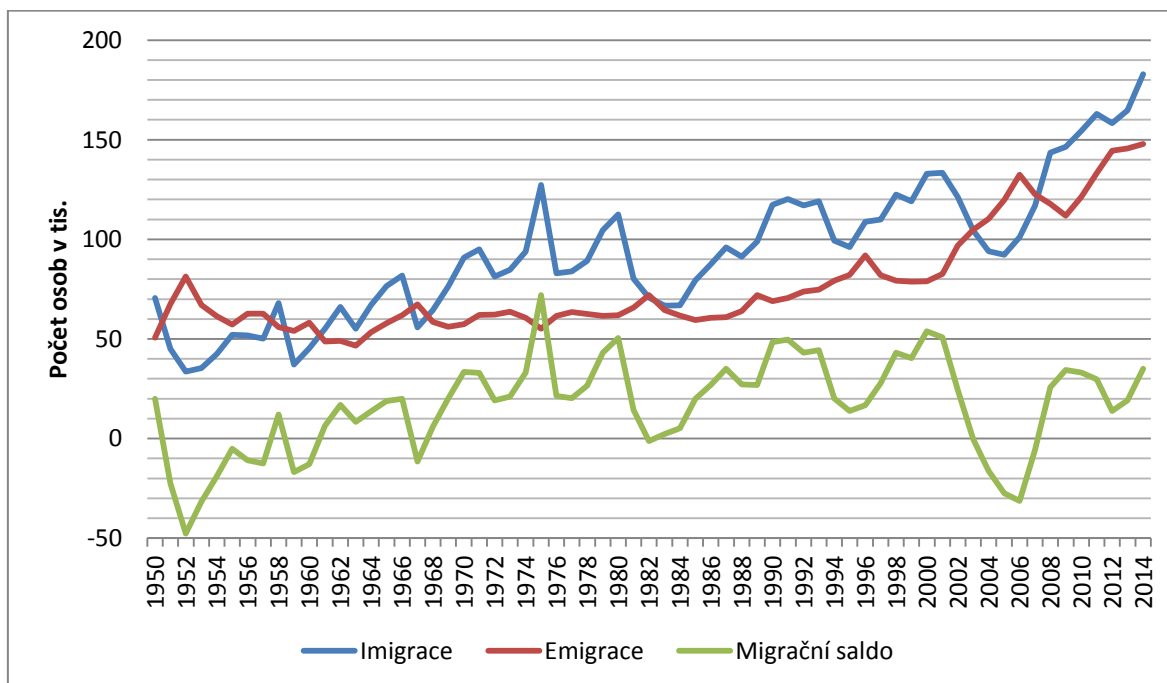
²³² Population on 1 January by age, sex and broad group of citizenship. Eurostat.

²³³ Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat.

jako společensky negativní jev a objevovaly se první snahy o její cílené řízení, což se projevuje v mírném poklesu imigrace v 70. a 80. letech. Poté již imigrace roste až do ekonomické krize v roce 2008, kdy se počty imigrantů snižují. Pro všechny země Beneluxu platí dlouhodobý růst imigrace i emigrace v čase s příležitostnými výkyvy. Nárůst počtu imigrantů i emigrantů je patrný zejména na konci sledovaných období (posledních 20 – 30 let), což je spojeno s prohlubující se globalizací, díky které je snazší uplatnit se i za hranicemi mateřské země.

Graf č. 3 zobrazuje vývoj migrace v Nizozemsku mezi roky 1950 – 2014. Tak jako v Belgii i v Nizozemsku docházelo v poválečném období k potřebě zahraniční pracovní síly. Zároveň docházelo k imigraci do Nizozemska z jeho bývalých kolonií, zejména Indonésie a Surinamu. V roce 1975 je patrný skokový nárůst imigrace, což je způsobeno vyhlášením nezávislosti Surinamu a následnou vlnou imigrace do Nizozemska. Tak jako ostatní západoevropské státy se i Nizozemsko snažilo omezovat imigraci, avšak v roce 1983 byl v Nizozemsku vyhlášen vstřícný přístup pro imigranty, což je projevuje na dalším růstu imigrace. Na konci tisíciletí byly zavedeny nové podmínky integrace pro cizince, včetně složení integračních zkoušek a jazyka. Zároveň byly vyvolány společenské diskuze, které vedly k poklesu podpory multikulturní společnosti. Tyto okolnosti se projevily i na poklesu imigrace do Nizozemska. Zajímavé je, že křivka imigrace do Nizozemska je ovlivněna ekonomickou krizí jen minimálně ve srovnání s Belgií.

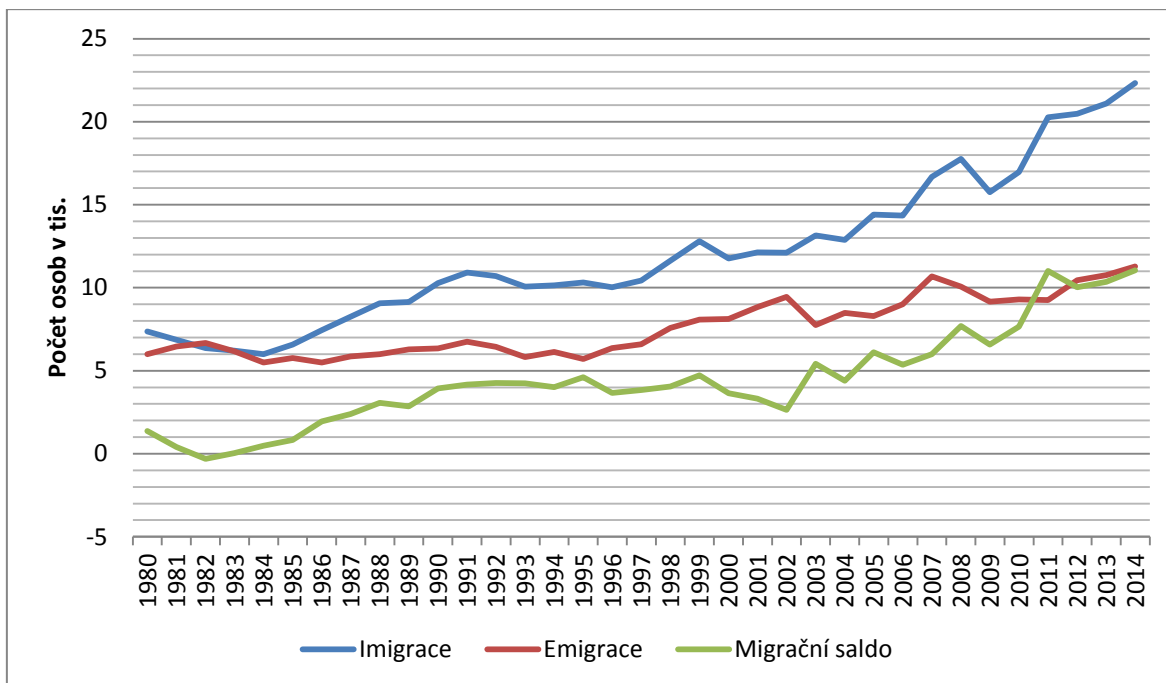
Graf č. 3: Vývoj migrace v Nizozemsku mezi roky 1950 – 2014

Zdroj: Population; key figures. Statistics Netherlands. Vlastní zpracování.

Z grafu č. 4, který zobrazuje vývoj migrace v Lucembursku mezi roky 1980 – 2014, je patrný dlouhodobý stálý růst imigrace, bez větších výchylek. Výjimkou je pokles imigrace v roce 2008 v důsledku hospodářské krize.

Graf č. 4: Vývoj migrace v Lucembursku mezi roky 1980 – 2014

Zdroj: Arrivées, départs et excédents des arrivées sur les départs 1967 – 2014. Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 2 zobrazuje počty cizinců v jednotlivých zemích a regionech Beneluxu v roce 2011, kde jsou cizinci rozděleni na cizince dle občanství a dle země narození. Regiony jsou na úrovni NUTS 2, tudíž se člení jen Belgie a Nizozemsko, Lucembursko nikoliv. Uvedená tabulka má za cíl nejen zjistit počty cizinců (dle občanství, dle země narození), kteří se dále člení dle skupin zdrojových zemí, ale také umožnit porovnání těchto kategorií. Pro snadnější vizuální porovnání slouží obrázek č. 3 a č. 4.

Tabulka č. 2: Cizinci v zemích a regionech Beneluxu v roce 2011 dle občanství a dle země narození (v tis.)

Cizinci v zemích a regionech Beneluxu v roce 2011 dle občanství a dle země narození (v tis.)								
	Cizinci dle občanství				Cizinci dle země narození			
	Občané dané země	Občané EU-28 kromě dané země	Občané třetích zemí	Nezjištěné občanství a osoby bez občanství	Osoby narozeny v dané zemi	Osoby narozeny v jiných zemích EU-28	Osoby narozeny ve třetích zemích	Nezjištěna země narození a ostatní
Belgie	9 832,0	748,9	403,1	16,7	9 371,3	765,5	752,1	111,7
Région de Bruxelles	766,7	222,9	142,7	4,5	654,7	191,3	263,2	27,6
Prov. Antwerpen	1 602,7	93,8	72,2	4,5	1 536,5	94,6	118,5	23,7
Prov. Limburg (BE)	766,3	63,4	16,5	0,7	735,5	67,9	37,7	5,8
Prov. Oost-Vlaanderen	1 380,5	33,3	33,2	1,9	1 337,0	39,2	60,2	12,5
Prov. Vlaams-Brabant	999,9	58,6	29,2	0,9	966,6	54,7	59,7	7,7
Prov. West-Vlaanderen	1 129,2	20,1	17,8	0,9	1 101,8	30,0	27,6	8,7
Prov. Brabant Wallon	348,9	26,1	8,5	0,1	329,1	26,8	25,8	1,9
Prov. Hainaut	1 166,6	121,0	31,6	0,5	1 131,9	123,4	59,6	4,9
Prov. Liège	961,7	80,6	37,7	2,1	904,4	93,0	71,8	12,8
Prov. Luxembourg (BE)	254,3	14,0	4,7	0,2	237,8	23,4	9,8	2,2
Prov. Namur	455,0	15,1	8,8	0,5	436,0	21,0	18,3	4,1
Nizozemsko	15 895,4	334,5	336,6	89,2	14 787,1	452,7	1 415,9	0
Groningen	560,8	8,2	6,2	3,9	535,5	12,5	31,0	0
Friesland (NL)	635,5	4,9	3,5	3,4	616,6	8,3	22,4	0
Drenthe	483,4	3,0	2,5	2,6	468,1	6,1	17,2	0
Overijssel	1 103,2	11,6	13,2	6,4	1 050,4	19,5	64,6	0
Gelderland	1 950,9	21,8	23,0	9,1	1 857,8	35,8	111,0	0
Flevoland	374,2	6,2	7,9	3,8	334,6	8,7	48,7	0
Utrecht	1 180,9	18,0	24,4	5,5	1 097,4	26,2	105,2	0
Noord-Holland	2 511,2	79,2	89,6	11,5	2 263,0	95,2	333,3	0
Zuid-Holland	3 301,7	95,3	109,7	21,6	2 957,4	113,8	457,1	0
Zeeland	364,7	11,5	3,1	2,2	346,5	18,2	16,8	0
Noord-Brabant	2 359,3	42,4	39,7	12,9	2 243,2	60,1	150,9	0
Limburg (NL)	1 069,7	32,5	14,0	6,4	1 016,8	48,1	57,8	0
Lucembursko	291,8	191,7	27,2	1,6	306,2	160,8	40,8	4,6

Zdroj: Population by group of citizenship, occupation and NUTS 2 region. Eurostat. Population by group of country of birth, occupation and NUTS 2 region. Eurostat. Vlastní zpracování.

Obrázek č. 2 zobrazuje regiony na úrovni NUTS 2 v zemích Beneluxu. Tabulka č. 3 přiřazuje k jednotlivým regionům jejich hlavní města a dále značku NUTS 2, která je relevantní pro určení regionu (viz obrázek č. 3 a č. 4).

Obrázek č. 2: Regiony NUTS 2 v Beneluxu

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka č. 3: Seznam regionů Beneluxu na úrovni NUTS 2 s hlavními městy a značkami NUTS 2

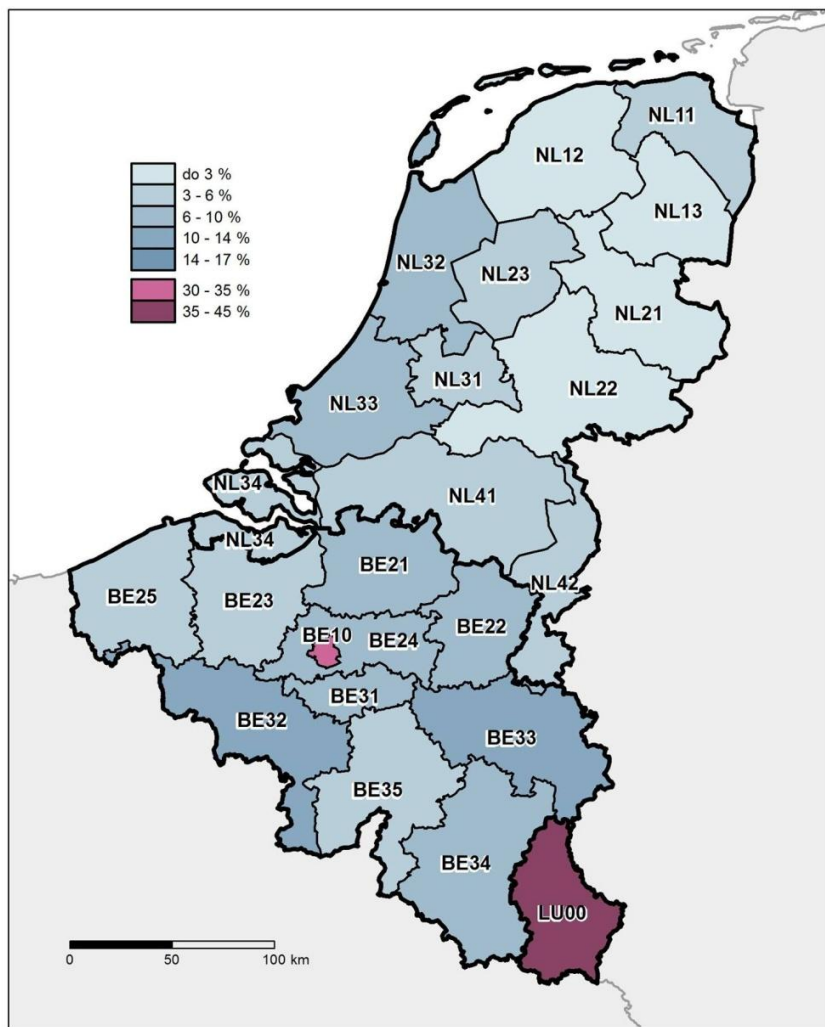
Region	Hlavní město	Zn. NUTS 2
Belgie		
Antwerp	Antwerp	BE21
Brussels	-	BE10
East Flanders	Ghent	BE23
Flemish Brabant	Leuven	BE24
Hainaut	Mons	BE32
Liege	Liege	BE33
Limburg	Hasselt	BE22
Luxembourg	Arlon	BE34
Namur	Namur	BE35
Walloon Brabant	Wavre	BE31
West Flanders	Brugge	BE25
Nizozemsko		
Drenthe	Assen	NL13
Flevoland	Lelystad	NL23
Friesland	Leeuwarden	NL12
Gelderland	Arnhem	NL22
Groningen	Groningen	NL11
Limburg	Maastricht	NL42
Noord-Brabant	's-Hertogenbosch	NL41
Noord-Holland	Haarlem	NL32
Overijssel	Zwolle	NL21
Utrecht	Utrecht	NL31
Zeeland	Middelburg	NL34
Zuid-Holland	The Hague	NL33
Lucembursko		LU00

Zdroj: Provinces of Belgium. Statoids.com. Provinces of Netherlands. Statoids.com. Vlastní zpracování.

Obrázky č. 3 a č. 4 umožňují vizuální srovnání podílu cizinců dle občanství a dle země narození v regionech Beneluxu v roce 2011 a data vychází z tabulky č. 2. Vyšší koncentraci cizinců v obou kategoriích můžeme pozorovat na západě Nizozemska, zejména v regionech Zuid-Holland a Noord-Holland, což lze vysvětlit tím, že v regionu Noord-Holland leží hlavní město Nizozemska, Amsterdam. Vyšší koncentrace cizinců v Belgii se soustřeďuje v regionech Hainaut a Liege. Zvýšený podíl cizinců je i v regionech obklopujících region hlavního města Brusel. Samotný region hlavního města Brusel a Lucembursko patří mezi extrémní, kde je vysoký podíl cizinců v obou kategoriích. Obecně se dá říci, že v hlavních městech je vysoká koncentrace cizinců v porovnání s národním průměrem. U regionu hlavního města Bruselu je takto vysoká koncentrace cizinců způsobena nejenom proto, že v něm sídlí unijní instituce, ale zejména z toho důvodu, že tento malý region zahrnuje pouze Brusel a přilehlé okolí. Hlavní město

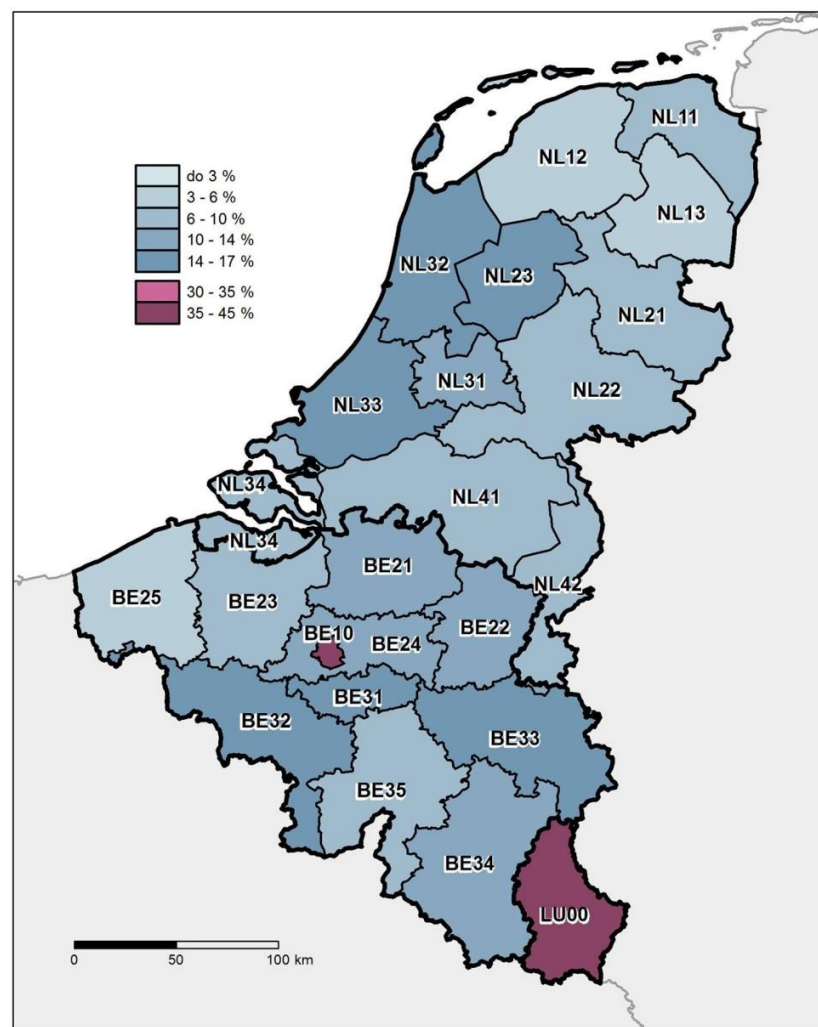
Nizozemska – Amsterdam nemá vlastní region. Z tohoto důvodu nedochází v regionech Nizozemska k tak vysoké koncentraci cizinců, pokud je výchozí geografické členění na úrovni NUTS 2. Bohužel na úrovni NUTS 3 již nebyly dostupné tyto migrační charakteristiky obyvatelstva.

Obrázek č. 3: Procentní podíl cizinců dle občanství na celkovém počtu obyvatel v regionech Beneluxu v roce 2011

Zdroj: Vlastní zpracování.

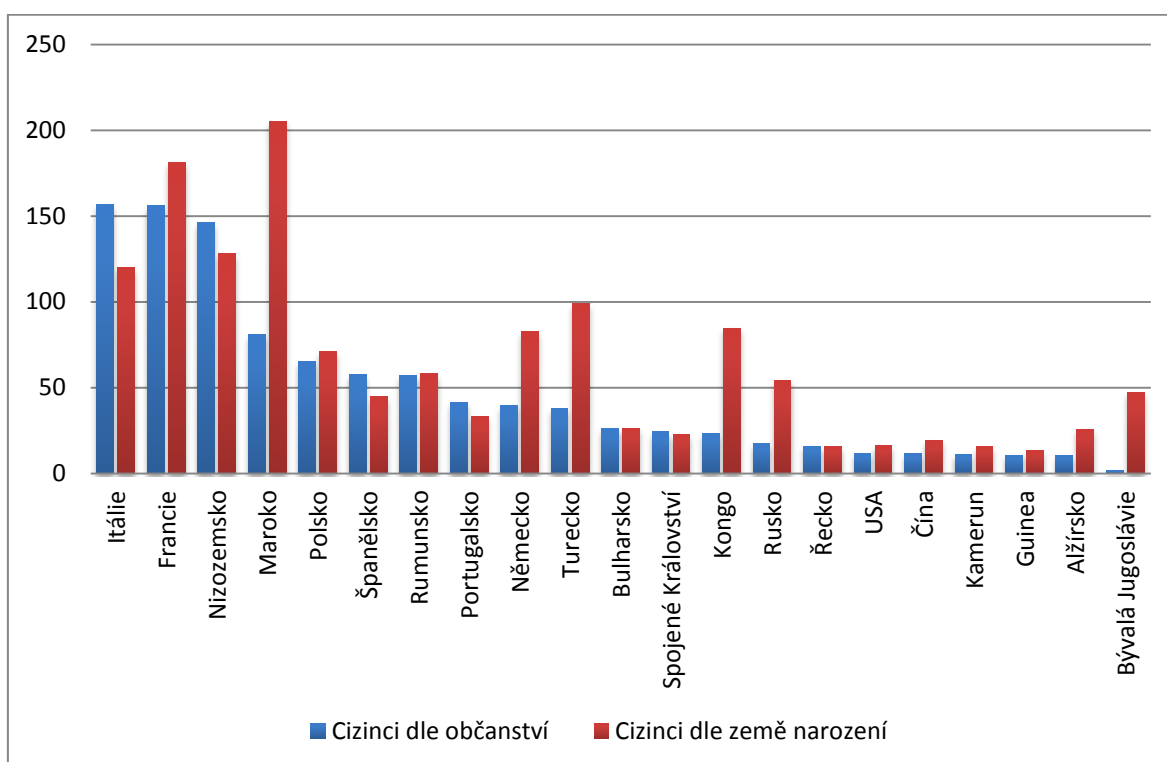
Obrázek č. 4: Procentní podíl cizinců dle země narození na celkovém počtu obyvatel v regionech Beneluxu v roce 2011

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf č. 5 uvádí zdrojové země imigrantů v Belgii v roce 2014. V Belgii je přítomen velký počet Italů, což je dáno historicky, neboť Italové se podíleli na belgické poválečné obnově a byli pracovní silou pro belgický průmysl. To samé platí pro Maroko, Španělsko, Portugalsko a Turecko. Vysoký podíl Francouzů a Nizozemců je dán sousedstvím s těmito zeměmi a užíváním stejných jazyků. Nutno podotknout, že velký počet imigrantů již získal belgické občanství a tudíž statistika cizinců dle občanství nezahrnuje občany Belgie se zahraničním původem a potomky těchto přistěhovalců. Tyto osoby částečně zobrazuje statistika cizinců dle země narození, avšak nelze zobrazit občany Belgie se zahraničním původem, kteří se na území Belgie již narodili (další generace imigrantů).

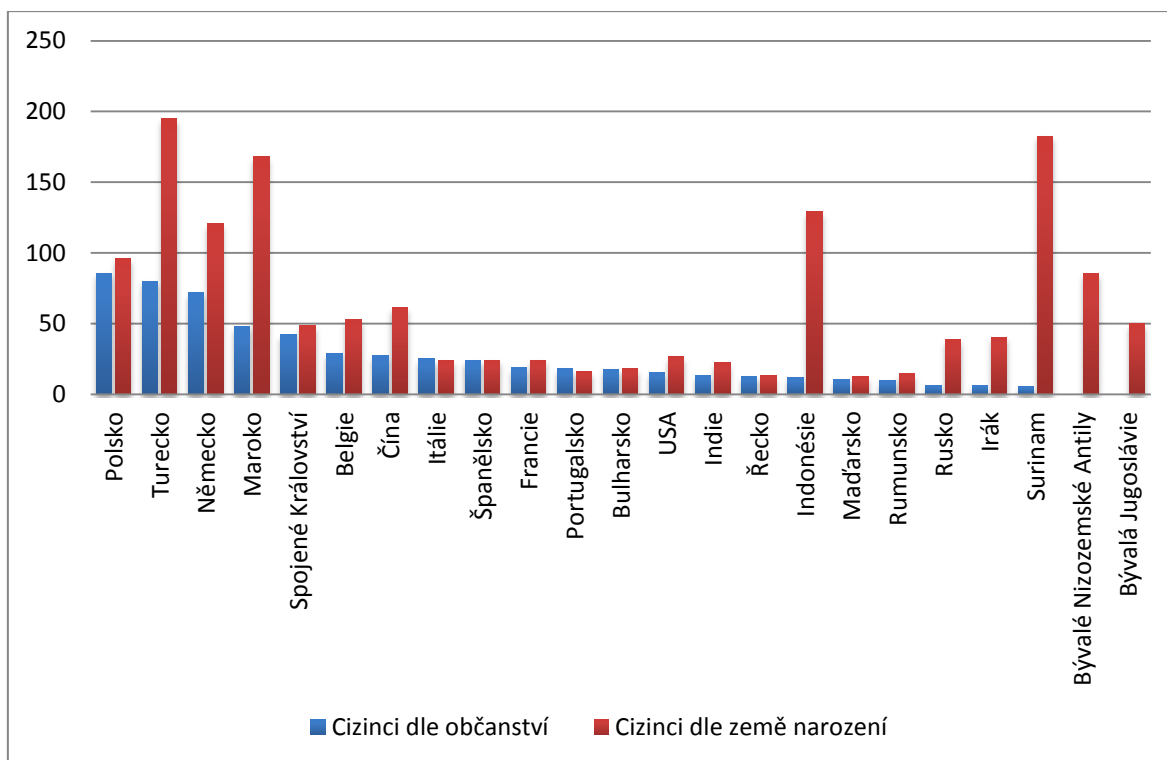
Graf č. 5: Nejvýznamnější zdrojové země v počtu imigrantů dle občanství a dle země narození v Belgii v roce 2014 (v tis.)

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Population on 1 January by five year age group, sex and country of birth. Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 6 uvádí zdrojové země cizinců v Nizozemsku v roce 2014. Mezi zdrojovými zeměmi imigrantů dle občanství dominuje Polsko, Turecko a Německo. Cizinci dle země narození však poskytují reálnější pohled na složení nizozemské společnosti. Výrazně vystupující země můžeme rozdělit na bývalé kolonie (Indonésie, Surinam a Bývalé Nizozemské Antily), zdrojové země pracovních sil (Turecko, Maroko) a sousední země, kde dominuje zejména Německo, ale lze zmínit i Belgii. Tak jako je zmíněno u Belgie, i v Nizozemsku platí, že obě statistiky již nemusí (ačkoliv mohou, protože Nizozemsko má přísnější podmínky pro získání občanství) zachycovat další generace přistěhovalců.

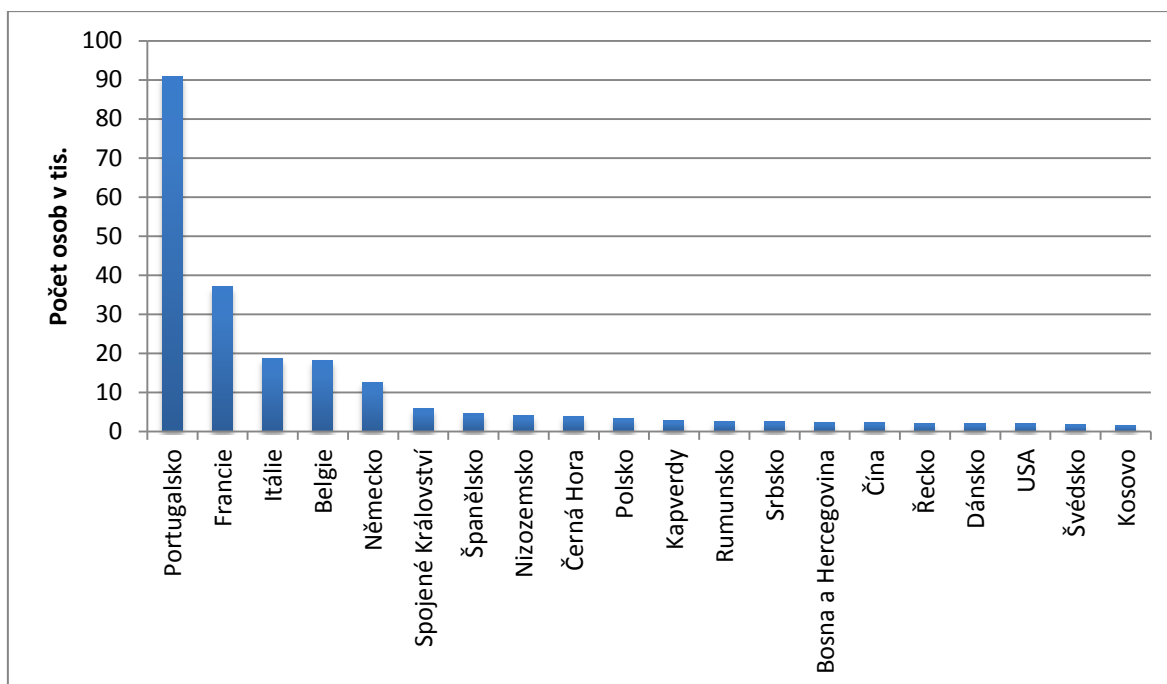
Graf č. 6: Nejvýznamnější zdrojové země v počtu imigrantů dle občanství a dle země narození v Nizozemsku v roce 2014 (v tis.)

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Population on 1 January by five year age group, sex and country of birth. Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 7 uvádí nejvýznamnější zdrojové země imigrantů v Lucembursku (pouze cizince dle občanství). Z cizinců významně dominují Portugalci, což má historický charakter. Lucembursko se zaměřovalo na přistěhovalce z podobných kulturních poměrů, tzn. bílé Evropany, katolické víry, což byli právě Portugalci a Italové. Další kategorií zdrojových zemí, jsou sousední země – Francie, Belgie a Německo, ze kterých Lucembursko získává pracovní síly.

Graf č. 7: Nejvýznamnější zdrojové země v počtu imigrantů v Lucembursku v roce 2014 v tis. (cizinci dle občanství)

Zdroj: Population par nationalités détaillées 2011 - 2015. Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 4 uvádí rozdělení cizinců dle pohlaví a občanství. Co se týče této charakteristiky, nelze vyzorovat žádné výraznější odchylky v rozdělení mužů a žen podle toho, zda pochází ze zemí Evropské unie nebo ze třetích zemí. Pouze u Nizozemska si lze všimnout mírně většího počtu žen než mužů u cizinců ze třetích zemí.

Tabulka č. 4: Rozdělení cizinců dle občanství na muže a ženy v roce 2014

	Země EU-28			Třetí země			Nezjištěné občanství a bez občanství	
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Belgie	424 727	404 701	829 428	224 055	210 290	434 345	2 381	1 927
Nizozemsko	199 931	203 097	403 028	155 465	174 917	330 382	46 850	35 771
Lucembursko	110 230	104 160	214 390	17 233	17 249	34 482	18	24

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 5 uvádí rozdělení cizinců dle země narození podle úrovně dosaženého vzdělání. Vzdělání významně ovlivňuje pracovní uplatnitelnost cizinců. V rozdělení vzdělání cizinců jsou jen nepatrné rozdíly mezi občany EU a občany třetích zemí. Obecně by se dalo říci, že cizinci ze třetích zemí mají nepatrně vyšší podíl osob s nižším vzděláním, avšak rozdíly jsou minimální. Významnější rozdíly panují pouze mezi cizinci ze zemí EU a cizinci ze

třetích zemí v Nizozemsku, kde mají občané třetích zemí vyšší podíl v nižším vzdělání (level 1 a 2), zároveň mají nižší podíl na prvním stupni vysokoškolského vzdělání (level 5), ve srovnání s cizinci ze zemí Evropské unie.

Tabulka č. 5: Rozdělení cizinců dle země narození podle úrovně dosaženého vzdělání v roce 2011 – v absolutním i relativním vyjádření

Cizinci dle země narození rozdělení podle úrovně dosaženého vzdělání v roce 2011**									
	Belgie			Nizozemsko			Lucembursko		
	Cizinci z ostatních zemí EU-28	Cizinci ze třetích zemí	Ostatní a neznámí	Cizinci z ostatních zemí EU-28	Cizinci ze třetích zemí	Ostatní a neznámí	Cizinci z ostatních zemí EU-28	Cizinci ze třetích zemí	Ostatní a neznámí
Základní vzdělání nebo první stupeň základního vzdělání (level 1)	91 695 (21,8 %)	110 113 (26,4 %)	15 675 (30,6 %)	24 840 (6,5 %)	150 061 (12,3 %)	0	30 119 (26,0 %)	4 987 (18,3 %)	552 (22,8 %)
Nižší střední nebo druhý stupeň základního vzdělání (level 2)	110 806 (26,3 %)	84 429 (20,3 %)	9 692 (18,9 %)	80 393 (20,9 %)	331 498 (27,2 %)	0	17 417 (15,0 %)	4 396 (16,2 %)	349 (14,4 %)
Vyšší stupeň středního vzdělání (level 3)	108 070 (25,7 %)	101 148 (24,3 %)	10 399 (20,3 %)	135 026 (35,1 %)	402 402 (33,0 %)	0	31 043 (26,8 %)	9 330 (34,3 %)	896 (37,0 %)
Další vzdělání navazující na střední vzdělání, nikoliv vysokoškolské vzdělání (level 4)	8 424 (2,0 %)	10 232 (2,5 %)	1 395 (2,7 %)	5 920 (1,5 %)	21 035 (1,7 %)	0	1 741 (1,5 %)	309 (1,1 %)	55 (2,3 %)
První stupeň vysokoškolského vzdělání (level 5)	97 519 (23,2 %)	107 320 (25,8 %)	13 823 (27,0 %)	137 430 (35,7 %)	309 980 (25,4 %)	0	33 129 (28,6 %)	7 656 (28,2 %)	501 (20,7 %)
Druhý stupeň vysokoškolského vzdělání (level 6)	4 551 (1,1 %)	3 489 (0,8 %)	292 (0,6 %)	1 472 (0,4 %)	4 136 (0,4 %)	0	2 467 (2,1 %)	512 (1,9 %)	66 (2,7 %)
Bez vzdělání	36 208	41 696	1 878	23 658	110 935	0	0	0	0
Neaplikovatelné	68 331	56 262	4 438	*	*	0	11 496	3 393	620
Neznámé	239 919	237 396	54 156	7 132	20 388	0	33 346	10 237	1 515

* Neuvádí se.

** Relativní vyjádření nezahrnuje kategorie bez vzdělání, neaplikovatelné a neznámé.

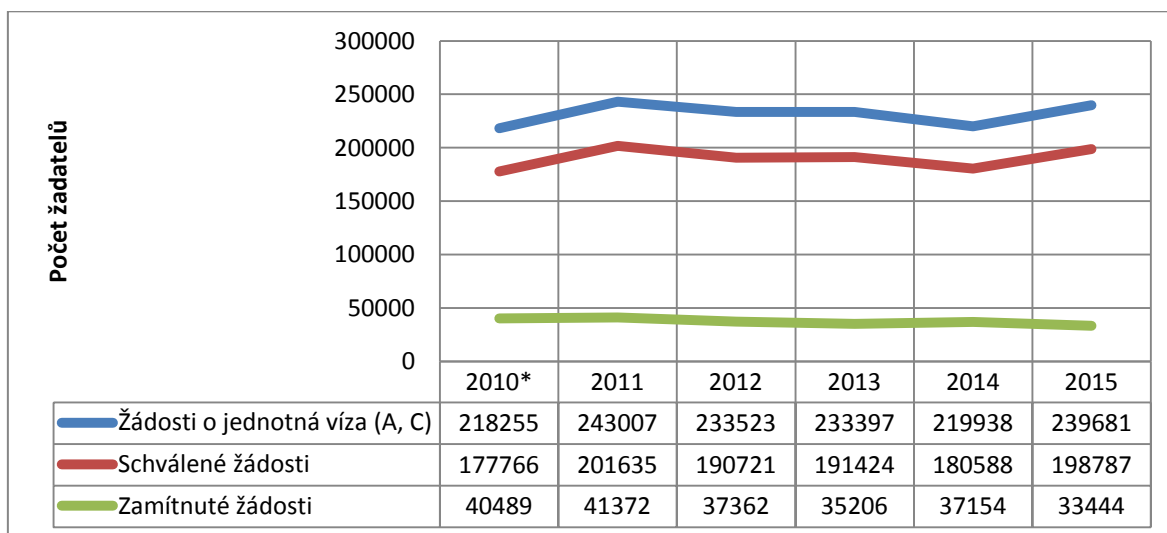
Zdroj: Population by group of country of birth, educational attainment level and NUTS 2 region. Eurostat. Vlastní zpracování.

5.2 Statistické vyhodnocení jednotlivých kategorií

5.2.1 Schengenská víza

V této podkapitole je vyhodnocen vývoj jednotných schengenských víz do zemí Beneluxu z hlediska počtu žádostí, schválených a zamítnutých žádostí. Data jsou dostupná pro roky 2010 až 2015 a zahrnují typ A (letištní tranzitní vízum) a typ C (krátkodobý pobyt do 90 dní). Výjimku tvoří rok 2010, kdy je v datovém zdroji zahrnut i typ B (tranzitní vízum), avšak vzhledem k počtu udělených víz tohoto typu se jedná o marginální zkreslení výstupu. Počty udělených víz typu B jsou uvedeny pod příslušným grafem, výjimku tvoří Lucembursko, které ve zmíněném roce neudělilo žádné vízum tohoto typu. Největší podíl na skupině vydaných víz A, C má vízum typu C, které ve sledovaném období dosahovalo podílu průměrně (za všechny státy Beneluxu) od 99,56 % do 99,9 %²³⁴, a je tak tedy nejvíce relevantním vízem z pohledu vývoje jednotných schengenských víz.

Graf č. 8: Vývoj počtu žádostí o jednotná schengenská víza (typ A, C), schválených a zamítnutých žádostí v letech 2010 – 2015 v Belgii

* Rok 2010 zahrnuje i víza typu B (udělených víz typu B bylo v Belgii 1594).

Zdroj: Visa policy-Visa statistics for consulates, 2010-2015. European Commission.
Vlastní zpracování.

Belgie (Graf č. 8): Počty žádostí o vízum, schválených žádostí i zamítnutých žádostí v Belgii jsou v čase celkem stabilní. V porovnání s ostatními zeměmi Beneluxu je v Belgii patrná vyšší míra zamítnutých žádostí (16,9 % v roce 2014²³⁵), než je tomu např. u Nizozemska, které ve stejném období obdrželo téměř dvojnásobek žádostí o vízum než

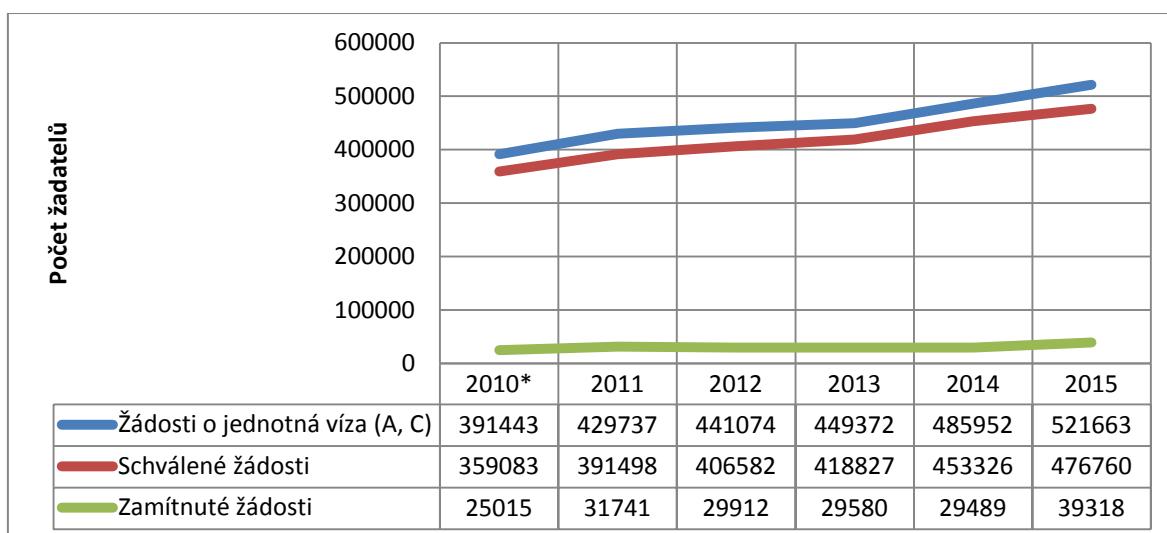
²³⁴ Visa policy-Visa statistics for consulates, 2010-2015. European Commission.

²³⁵ Schengen VISA statistics 2014. Schengen Visa info.

Belgie (v závislosti na konkrétním roce), avšak žadatelé o vízum jsou v Nizozemsku úspěšnější.

Nizozemsko (Graf č. 9): U počtu žádostí o vízum i počtu udělených víz je patrný vzrůstající trend, kde se počty v obou skupinách zvýšily o více jak 100 tisíc. V posledních dvou letech dochází k rychlejšímu růstu počtu žádostí než je tomu v předchozích letech, zároveň je patrná zvětšující se mezera mezi křivkami žádostí a schválených žádostí, což značí mírný nárůst zamítnutých žádostí v posledním roce. V této souvislosti je pozoruhodný téměř stagnující stav počtu zamítnutých žádostí o vízum až do roku 2014 (6,1 % v roce 2014²³⁶), při vzrůstajícím počtu žádostí.

Graf č. 9: Vývoj počtu žádostí o jednotná schengenská víza (typ A, C), schválených a zamítnutých žádostí v letech 2010 – 2015 v Nizozemsku

* Rok 2010 zahrnuje i víza typu B (udělených víz typu B bylo v Nizozemsku 1368).

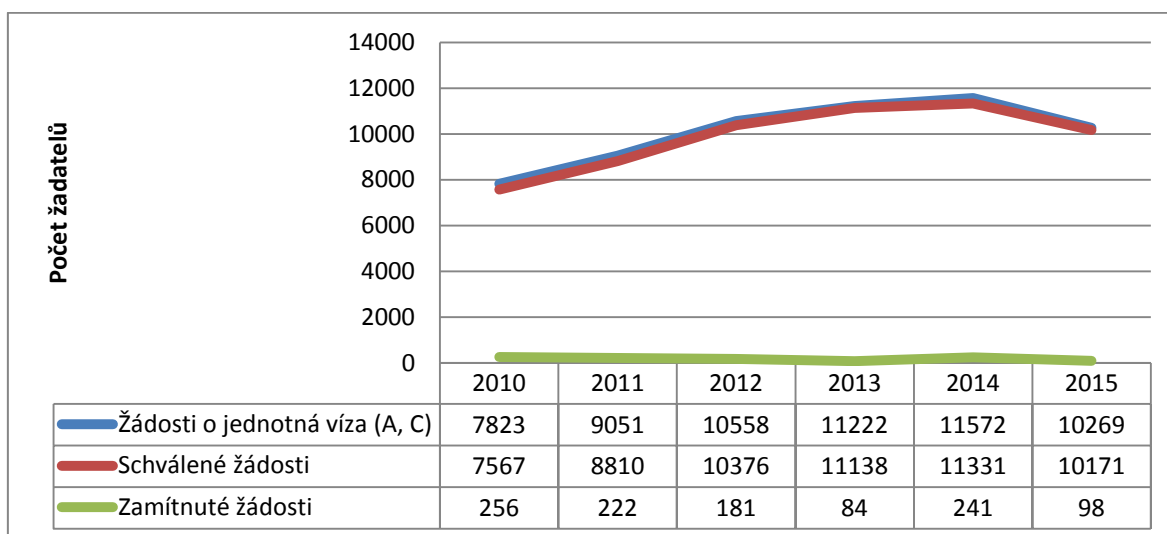
Zdroj: Visa policy-Visa statistics for consulates, 2010-2015. European Commission. Vlastní zpracování.

Lucembursko (Graf č. 10): V Lucembursku je patrný trend růstu počtu žádostí o vízum i počtu udělených víz, které téměř korespondují s křivkou žádostí, což je to způsobeno velmi nízkou mírou zamítnutých žádostí o vízum. Míra zamítnutých žádostí o vízum byla v roce 2014 ve výši 2,1 %.²³⁷ V posledním roce však dochází k výraznému poklesu počtu žádostí o víza, s tím dochází i k poklesu schválených a zamítnutých žádostí. Počty zamítnutých žádostí o vízum jsou ve sledovaném období téměř stabilní na úrovni 200 až na roky 2013 a 2015, kdy došlo k významným poklesům.

²³⁶ Schengen VISA statistics 2014. Schengen Visa info.

²³⁷ Schengen VISA statistics 2014. Schengen Visa info.

Graf č. 10: Vývoj počtu žádostí o jednotná schengenská víza (typ A, C), schválených a zamítnutých žádostí v letech 2010 – 2015 v Lucembursku

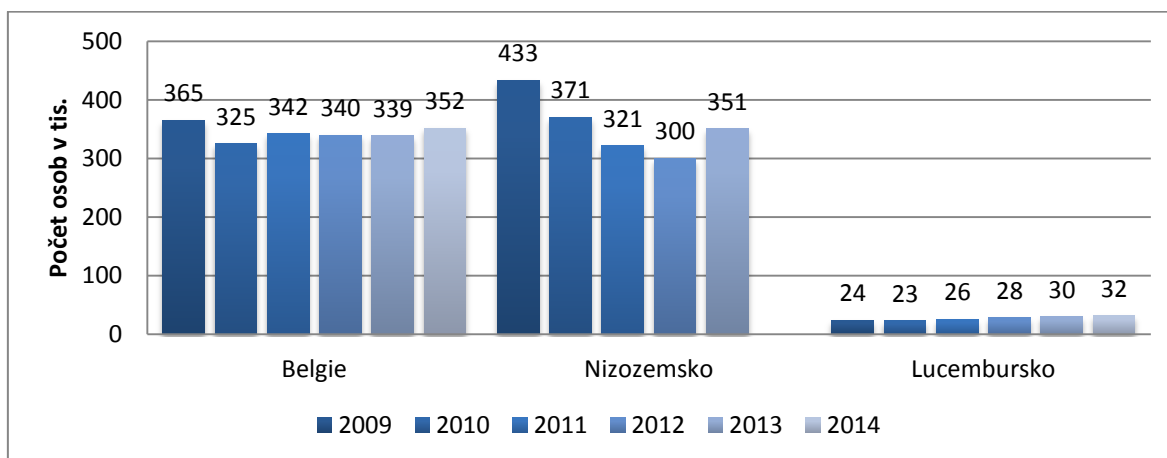

Zdroj: Visa policy-Visa statistics for consulates, 2010-2015. European Commission. Vlastní zpracování.

5.2.2 Povolení k pobytu

Graf č. 11 udává vývoj počtu platných povolení k pobytu, platných vždy k 31. prosinci daného roku, mezi roky 2009 – 2014. U Belgie můžeme pozorovat téměř konstantní vývoj v tomto období, zatímco u Nizozemska dochází od roku 2009 k sestupné tendenci a to až do roku 2012. Poté dochází meziročně k nárůstu o více než 50 tisíc platných povolení k pobytu v roce 2013. Data z roku 2014 nejsou pro Nizozemsko dostupná. Počet platných povolení k pobytu v Lucembursku ve sledovaném období stále roste z 24 tisíc na 32 tisíc.

Graf č. 11: Celkový počet platných povolení k pobytu mezi roky 2009 – 2014 v tis.*

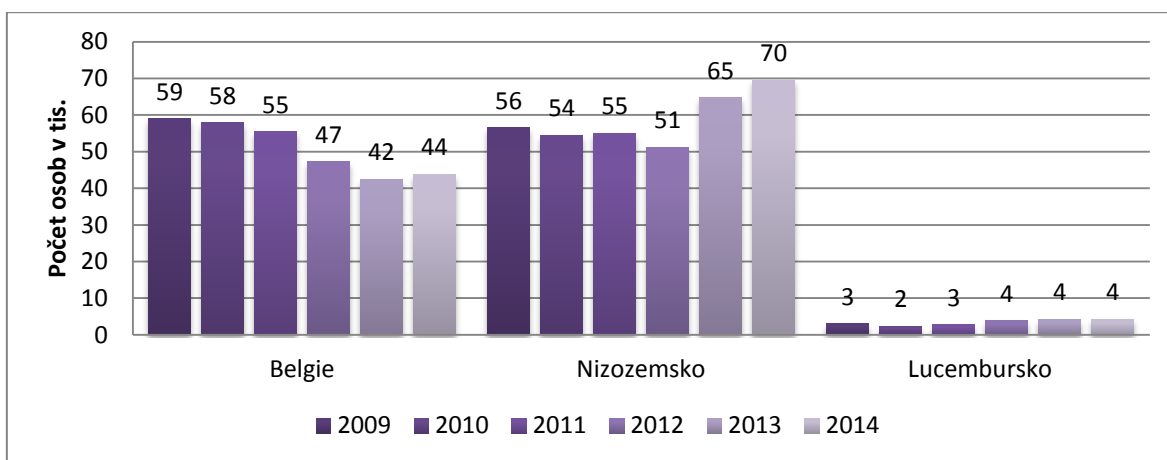

* Data z roku 2014 nejsou pro Nizozemsko dostupná.

Zdroj: All valid permits by reason, length of validity and citizenship on 31 December of each year. Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 12 zobrazuje počty vydaných povolení k pobytu v období 2009 – 2014. Na tomto grafu lze demonstrovat skutečnost, že počty vydávaných povolení nemusí nutně korespondovat s počty platných povolení k pobytu. U Belgie lze pozorovat sestupnou tendenci počtu vydávaných povolení, což kontrastuje s téměř stagnujícím počtem platných povolení k pobytu. Je tedy pravděpodobné, že vydávaná povolení jsou častěji dlouhodobého charakteru. V Nizozemsku trend počtů vydávaných povolení klesá velice mírně, oproti počtům platných povolení, která klesají strmě. V letech 2013 a 2014 naopak nastává výrazný růst počtu vydaných povolení. V Lucembursku počty vydaných povolení neustále rostou, což je stejné jako u počtů platných povolení k pobytu.

Graf č. 12: Počty vydaných povolení k pobytu mezi roky 2009 – 2014 v tis.

Zdroj: First permits by reason, length of validity and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 6 obsahuje počty platných povolení k pobytu dle občanství, a to v letech 2010 až 2014. Vývoj v čase zachycuje proměnu pořadí platných povolení pro jednotlivé národnosti. Dá se říci, že ve struktuře platných povolení k pobytu dochází k proměně velice pomalu, protože velká část povolení k pobytu je dlouhodobého charakteru. V tabulce je pro každý rok zachyceno deset nejčastějších cizích národností v dané zemi, které jsou držiteli platných povolení k pobytu. Jedná se vždy o občany třetích zemí, neboť pro občany EU není povolení k pobytu požadováno. V Belgii byli držitelé platných povolení k pobytu nejčastěji občané Turecka, Maroka, Demokratické republiky Kongo a Ruska. Dále se pořadí liší v závislosti na roce. V Nizozemsku taktéž nedošlo ve sledovaném období k výraznějším změnám ve struktuře platných povolení k pobytu. Nejčastějšími adresáty platných povolení k pobytu v Nizozemsku jsou občané Turecka, Maroka, Číny, USA a Indie. Pouze v Lucembursku došlo k výraznějším změnám ve struktuře pořadí platných povolení k pobytu. Na prvním místě je Černá Hora a na následující místa v tabulce náleží Bosně a Hercegovině, Kapverdám, Srbsku, Číně a dalším národnostem.

Tabulka č. 6: Počty platných povolení k pobytu dle občanství v letech 2010 – 2014 v tis.

Počty platných povolení k pobytu dle občanství v letech 2010 – 2014 v tis.									
2010		2011		2012		2013		2014	
Belgie									
Maroko	77,3	Maroko	78,0	Maroko	75,1	Maroko	73,2	Maroko	74,5
Turecko	36,7	Turecko	36,4	Turecko	34,9	Turecko	33,6	Turecko	33,8
Dem. rep. Kongo	17,2	Dem. rep. Kongo	18,1	Dem. rep. Kongo	17,6	Dem. rep. Kongo	17,7	Dem. rep. Kongo	18,6
Rusko	12,5	Rusko	13,2	Rusko	12,5	Rusko	11,4	Rusko	11,1
Alžírsko	8,7	Alžírsko	9,3	Čína	9,1	Čína	9,7	Čína	10,1
USA	8,1	USA	8,7	Alžírsko	9,0	Alžírsko	8,8	Alžírsko	8,9
Čína	7,8	Čína	8,6	USA	8,8	USA	8,8	Kamerun	8,9
Kamerun	7,1	Kamerun	7,8	Kamerun	8,2	Kamerun	8,4	USA	8,7
Arménie	6,3	Indie	6,8	Indie	7,2	Indie	7,9	Indie	8,7
Indie	6,2	Arménie	6,3	Guinea	6,4	Guinea	6,9	Guinea	8,1
Ostatní	137,0	Ostatní	149,3	Ostatní	150,9	Ostatní	152,8	Ostatní	160,2
Celkem	325,0	Celkem	342,3	Celkem	339,7	Celkem	339,1	Celkem	351,7
Nizozemsko*									
Turecko	71,8	Turecko	44,9	Turecko	40,6	Turecko	69,1		
Maroko	58,1	Maroko	34,8	Maroko	29,6	Maroko	47,9		
Čína	21,4	Čína	22,0	Čína	23,4	Čína	23,8		
USA	13,9	USA	12,0	USA	12,2	USA	14,9		
Indie	9,9	Indie	11,0	Indie	11,9	Indie	14,3		
Indonésie	9,1	Irák	8,3	Irák	7,5	Indonésie	9,2		
Irák	8,4	Surinam	7,0	Indonésie	6,6	Somálsko	8,0		
Surinam	7,2	Indonésie	6,9	Afghánistán	6,1	Irák	7,5		
Somálsko	6,2	Afghánistán	6,8	Surinam	6,0	Rusko	6,2		
Afghánistán	5,6	Somálsko	5,9	Irán	5,9	Brazílie	6,1		
Ostatní	158,8	Ostatní	161,7	Ostatní	150,3	Ostatní	143,6		
Celkem	370,5	Celkem	321,3	Celkem	299,9	Celkem	350,5		
Lucembursko									
Černá Hora	3,8	Černá Hora	4,1	Černá Hora	4,3	Černá Hora	4,4	Černá Hora	4,5
Bosna a Hercegovina	2,2	Bosna a Hercegovina	2,2	Kapverdy	2,5	Kapverdy	2,5	Kapverdy	2,7
Kapverdy	2,0	Kapverdy	2,2	Bosna a Hercegovina	2,2	Srbsko	2,2	Čína	2,5
Srbsko	2,0	Srbsko	2,2	Srbsko	2,0	Čína	2,2	Srbsko	2,2
Čína	1,6	Čína	1,7	Čína	1,9	Bosna a Hercegovina	2,2	Bosna a Hercegovina	2,2
Kosovo	1,0	Kosovo	1,3	Brazílie	1,4	USA	1,6	USA	1,7
Brazílie	1,0	Brazílie	1,2	USA	1,4	Brazílie	1,5	Brazílie	1,6
USA	1,0	USA	1,2	Kosovo	1,4	Kosovo	1,4	Kosovo	1,5
Rusko	0,6	Rusko	0,7	Rusko	0,8	Rusko	0,9	Rusko	1,1
Indie	0,5	Indie	0,6	Indie	0,7	Indie	0,8	Indie	0,9
Ostatní	7,1	Ostatní	8,3	Ostatní	9,3	Ostatní	10,1	Ostatní	10,9
Celkem	22,9	Celkem	25,7	Celkem	27,9	Celkem	29,9	Celkem	31,8

* Nedostupná data pro Nizozemsko z roku 2014.

Zdroj: All valid permits by reason, length of validity and citizenship on 31 December of each year. Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 7 zobrazuje počty vydaných povolení k pobytu dle občanství v letech 2010 až 2014. V této tabulce lze mnohem lépe sledovat proměnu struktury vydávaných povolení k pobytu, která se zde mění mnohem rychleji než u celkových platných povolení k pobytu. V Belgii patří první místa klasickým zemím jako Maroko, Turecko, Indie, USA, Demokratická republika Kongo, Afghánistán, Čína apod. V Belgii a zejména v Nizozemsku si lze všimnout vzestup Sýrie mezi země, jejímž občanům je nejčastěji udělováno povolení k pobytu. To souvisí s občanskou válkou v Sýrii a exodu tamních obyvatel do Evropy. V roce 2014 v Nizozemsku bylo občanům Sýrie udělováno toto povolení nejčastěji. Mezi klasické země, kterým Nizozemsko nejčastěji uděluje povolení k pobytu, dále patří Čína, Turecko, USA, Indie, Somálsko a Maroko. V Lucembursku je vysoký podíl platných i vydávaných povolení pro občany z balkánských zemí, tj. Černá Hora, Srbsko, Kosovo, Bosna a Hercegovina. Vydávaná povolení jsou nejčastěji adresována osobám z USA, Brazílie, Kapverd, Číny, Indie, Černé Hory, Ruska atd., v pořadí závislém na daném roce.

Tabulka č. 7: Počty vydaných povolení k pobytu dle občanství v letech 2010 – 2014 v tis.

Počty vydaných povolení k pobytu dle občanství v letech 2010 – 2014 v tis.									
2010		2011		2012		2013		2014	
Belgie									
Maroko	10,36	Maroko	9,71	Maroko	7,35	Maroko	5,64	Maroko	5,57
Turecko	3,73	Turecko	3,42	USA	2,44	Indie	2,33	Indie	2,57
USA	2,20	USA	2,66	Turecko	2,43	USA	2,26	USA	2,37
Dem. rep. Kongo	2,18	Indie	2,19	Indie	2,18	Turecko	2,06	Turecko	1,95
Indie	2,17	Dem. rep. Kongo	1,99	Dem. rep. Kongo	1,67	Afghánistán	1,55	Čína	1,67
Rusko	1,99	Čína	1,70	Čína	1,65	Čína	1,53	Sýrie	1,61
Čína	1,69	Rusko	1,63	Afghánistán	1,58	Sýrie	1,48	Kamerun	1,42
Brazílie	1,55	Kamerun	1,49	Kamerun	1,53	Dem. rep. Kongo	1,46	Dem. rep. Kongo	1,42
Kamerun	1,49	Irák	1,40	Brazílie	1,41	Kamerun	1,25	Afghánistán	1,26
Alžírsko	1,33	Brazílie	1,34	Rusko	1,32	Brazílie	1,11	Rusko	1,15
Ostatní	29,17	Ostatní	27,94	Ostatní	23,71	Ostatní	21,78	Ostatní	22,83
Celkem	57,86	Celkem	55,45	Celkem	47,28	Celkem	42,46	Celkem	43,82
Nizozemsko									
Čína	4,98	Čína	5,71	Čína	6,00	Čína	6,16	Sýrie	8,47
Turecko	4,35	USA	4,37	USA	4,47	Indie	6,12	Indie	6,20
USA	4,16	Indie	4,31	Indie	4,29	USA	4,80	Čína	5,74
Indie	3,87	Turecko	3,78	Turecko	3,67	Turecko	4,48	USA	4,93
Somálsko	3,63	Somálsko	2,40	Maroko	1,74	Somálsko	2,91	Turecko	3,94
Maroko	2,09	Maroko	2,19	Irák	1,57	Sýrie	2,17	Eritrea	3,79
Irák	1,71	Irák	1,73	Rusko	1,37	Maroko	1,97	Brazílie	1,79
Indonésie	1,34	Afghánistán	1,68	Japonsko	1,25	Brazílie	1,93	Maroko	1,75
Brazílie	1,22	Irán	1,44	Indonésie	1,25	Rusko	1,75	Rusko	1,59
Afghánistán	1,15	Indonésie	1,40	Brazílie	1,18	Indonésie	1,62	Somálsko	1,51
Ostatní	25,98	Ostatní	26,06	Ostatní	24,38	Ostatní	30,83	Ostatní	29,87
Celkem	54,47	Celkem	55,07	Celkem	51,16	Celkem	64,74	Celkem	69,57
Lucembursko									
USA	0,22	USA	0,32	USA	0,58	USA	0,64	USA	0,67
Brazílie	0,22	Kapverdy	0,18	Čína	0,29	Čína	0,47	Čína	0,39
Kapverdy	0,18	Brazílie	0,17	Černá Hora	0,27	Brazílie	0,27	Indie	0,26
Čína	0,14	Černá Hora	0,16	Kapverdy	0,22	Černá Hora	0,27	Rusko	0,24
Černá Hora	0,12	Čína	0,15	Brazílie	0,20	Kapverdy	0,21	Kapverdy	0,20
Rusko	0,10	Indie	0,14	Indie	0,18	Rusko	0,18	Brazílie	0,18
Indie	0,09	Rusko	0,11	Srbsko	0,17	Indie	0,16	Černá Hora	0,18
Srbsko	0,09	Kosovo	0,10	Bosna a Hercegovina	0,15	Kosovo	0,15	Srbsko	0,13
Maroko	0,09	Japonsko	0,10	Rusko	0,14	Srbsko	0,14	Kosovo	0,11
Bosna a Hercegovina	0,09	Bosna a Hercegovina	0,10	Kosovo	0,13	Japonsko	0,10	Japonsko	0,11
Ostatní	1,04	Ostatní	1,16	Ostatní	1,50	Ostatní	1,58	Ostatní	1,83
Celkem	2,37	Celkem	2,70	Celkem	3,80	Celkem	4,17	Celkem	4,29

Zdroj: First permits by reason, length of validity and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 8 udává počty vydaných povolení k pobytu dle délky a dle záměru v roce 2014. Tato tabulka je zjednodušením tabulky č. 9, která zahrnuje i nejčastější národnosti. Většina vydaných povolení v zemích Beneluxu jsou povolení na dobu 12 měsíců a více. Z hlediska počtu vydaných povolení k pobytu v roce 2014 jsou nejčastějším záměrem rodinné důvody, přičemž tyto povolení jsou většinou dlouhodobého charakteru. U kategorie rodinné důvody si lze všimnout, že je více selektovaná dle délky povolení k pobytu než ostatní kategorie. Poměr povolení k pobytu k účelu studia, výdělečné činnosti a ostatních důvodů dle délky se liší v závislosti na dané zemi. U Belgie si lze všimnout, že v kategoriích studium a výdělečná činnost upřednostňuje vydávání povolení na delší dobu, naopak Nizozemsko a Lucembursko častěji využívají i udělování povolení k pobytu na kratší časově omezené období. Za povšimnutí stojí i fakt, že rodinné důvody jsou důvodem pro přibližně polovinu vydaných povolení v roce 2014 pro Belgii a Lucembursko, v Nizozemsku jsou to pouze asi 2/7 z celkového počtu vydaných povolení.

Tabulka č. 8: Počty vydaných povolení k pobytu dle délky a dle záměru v roce 2014

Počty vydaných povolení k pobytu dle délky a dle záměru v roce 2014				
	Celkem	Od 3 do 5 měsíců	Od 6 do 11 měsíců	12 měsíců a více
Celkové počty				
Belgie	43 823	14 086	2 303	27 434
Nizozemsko	69 569	1 975	8 113	59 481
Lucembursko	4 289	355	1 442	2 492
Rodinné důvody				
Belgie	23 114	7 975	1 024	14 115
Nizozemsko	22 115	498	1 542	20 075
Lucembursko	2 470	40	673	1 757
Studium				
Belgie	6 286	461	544	5 281
Nizozemsko	12 746	262	4 365	8 119
Lucembursko	456	232	77	147
Výdělečná činnost				
Belgie	4 768	280	451	4 037
Nizozemsko	11 780	912	1 819	9 049
Lucembursko	965	40	592	333
Ostatní důvody				
Belgie	9 655	5 370	284	4 001
Nizozemsko	22 928	303	387	22 238
Lucembursko	398	43	100	255

Zdroj: First permits by reason, length of validity and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 9 zobrazuje strukturu vydaných povolení k pobytu v roce 2014 dle záměru, délky pobytu a početně nejvýznamnějších národností. V této tabulce lze sledovat specifika jednotlivých národností, tj. za jakým účelem je jim vydáno povolení k pobytu a na jakou délku.

Pokud se zaměříme na Belgii, tak u občanů Maroka a Turecka převažuje důvod rodinné důvody a převažuje i dlouhodobý charakter pobytu. U Indie a USA převažuje důvod rodinné důvody a výdělečná činnost a taktéž dlouhodobý pobyt. Občanům zmíněné Sýrie je nejčastěji udělováno povolení k pobytu z ostatních důvodů (pravděpodobně zahrnuje kategorii azyl), méně již z rodinných důvodů. V případě rodinných důvodů převažuje dlouhodobý charakter pobytu, u ostatních důvodů mírně převažuje krátká délka pobytu.

V případě syrského občanství v Nizozemsku je povolení k pobytu téměř výhradně uděleno z ostatních důvodů a všechny jsou na dobu 12 a více měsíců. Podobně je na tom v Nizozemsku i Eritrea, jejímž občanům je naprostá většina povolení udělena z ostatních důvodů. Pravděpodobně se jedná o mezinárodní ochranu, neboť politické poměry Eritrey jsou známy jako obzvlášť nesvobodné a lidé z Eritrey prchají často před dlouhou povinnou vojenskou službou. Pro Indii, Čínu, USA a Brazílii jsou povolení k pobytu nejčastěji vydávána za účelem rodinných důvodů, studia a výdělečné činnosti. Naopak pro občany Turecka jsou v Nizozemsku vydávána povolení zejména z rodinných důvodů, což je srovnatelné s Belgií. U Nizozemska si lze všimnout, že většina jeho vydávaných povolení pro zobrazené národnosti, jsou dlouhodobého charakteru. Krátkodobá povolení k pobytu jsou zde méně častá než v Belgii.

Pro občany USA v Lucembursku jsou nejčastějšími důvody k vydání povolení k pobytu zejména rodinné důvody, studium a výdělečná činnost. Občanům Číny, Indie a Ruska v Lucembursku jsou nejčastěji vydávána povolení k pobytu za účelem rodinných důvodů a výdělečné činnosti. Převažují zde střednědobá a dlouhodobá povolení k pobytu, pouze u důvodu studium dominují krátkodobá povolení, což platí zejména pro občany USA. Kapverdám, Brazílii a Černé Hoře bylo nejvíce povolení uděleno za účelem rodinných důvodů, opět převažují střednědobá a dlouhodobá povolení k pobytu.

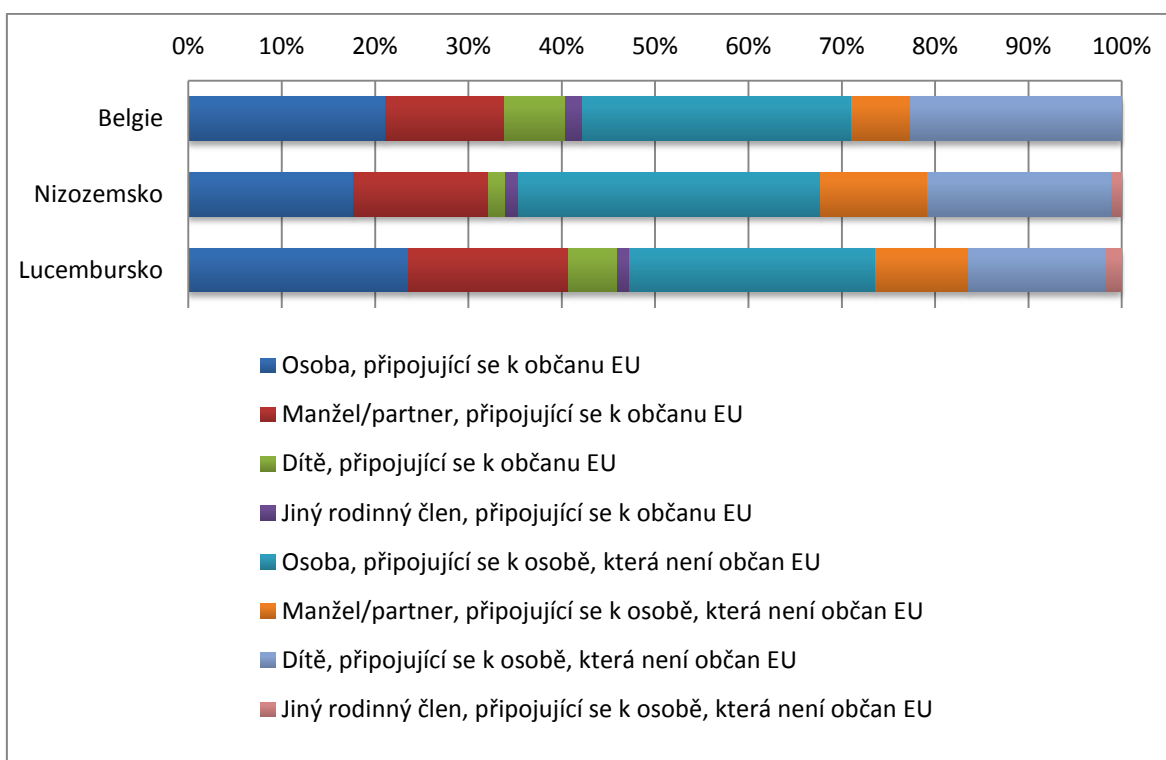
Tabulka č. 9: Struktura vydaných povolení k pobytu v roce 2014 dle záměru, délky pobytu a početně nejvýznamnějších národností

Struktura vydaných povolení k pobytu v roce 2014 dle záměru, délky pobytu a početně nejvýznamnějších národností																				
Záměr	Celkem				Rodinné důvody				Studium				Výdělečná činnost				Ostatní důvody			
Délka pobytu	Celkem	Od 3 do 5 měsíců	Od 6 do 11 měsíců	12 měsíců a více	Celkem	Od 3 do 5 měsíců	Od 6 do 11 měsíců	12 měsíců a více	Celkem	Od 3 do 5 měsíců	Od 6 do 11 měsíců	12 měsíců a více	Celkem	Od 3 do 5 měsíců	Od 6 do 11 měsíců	12 měsíců a více	Celkem	Od 3 do 5 měsíců	Od 6 do 11 měsíců	12 měsíců a více
Belgie																				
Celkem	43 823	14 086	2 303	27 434	23 114	7 975	1 024	14 115	6 286	461	544	5 281	4 768	280	451	4 037	9 655	5 370	284	4 001
Maroko	5 565	2 313	193	3 059	4 142	1 414	131	2 597	246	12	26	208	123	10	13	100	1 054	877	23	154
Indie	2 568	333	278	1 957	1 142	182	103	857	253	19	11	223	1 079	98	152	829	94	34	12	48
USA	2 374	393	85	1 896	967	270	42	655	327	26	8	293	827	22	32	773	253	75	3	175
Turecko	1 953	560	75	1 318	1 184	351	41	792	286	21	11	254	189	5	16	168	294	183	7	104
Čína	1 671	301	113	1 257	528	169	36	323	691	43	56	592	278	24	14	240	174	65	7	102
Sýrie	1 611	801	57	753	464	124	13	327	18	1	4	13	7	0	0	7	1 122	676	40	406
Kamerun	1 423	347	153	923	623	209	22	392	614	30	125	459	39	5	4	30	147	103	2	42
Nizozemsko																				
Celkem	69 569	1 975	8 113	59 481	22 115	498	1 542	20 075	12 746	262	4 365	8 119	11 780	912	1 819	9 049	22 928	303	387	22 238
Sýrie	8 474	1	2	8 471	178	1	1	176	14	0	0	14	9	0	1	8	8 273	0	0	8 273
Indie	6 196	355	1 256	4 585	2 356	134	472	1 750	788	51	102	635	3 001	170	682	2 149	51	0	0	51
Čína	5 736	188	1 015	4 533	1 635	87	151	1 397	2 579	26	711	1 842	1 328	75	153	1 100	194	0	0	194
USA	4 927	255	1 285	3 387	1 800	56	111	1 633	1 421	43	992	386	1 551	156	181	1 214	155	0	1	154
Turecko	3 943	282	743	2 918	2 285	20	56	2 209	592	6	424	162	415	19	47	349	651	237	216	198
Eritrea	3 787	0	1	3 786	28	0	0	28	14	0	1	13	0	0	0	0	3 745	0	0	3 745
Brazílie	1 785	63	275	1 447	446	8	37	401	785	10	140	635	446	45	95	306	108	0	3	105
Lucembursko																				
Celkem	4 289	355	1 442	2 492	2 470	40	673	1 757	456	232	77	147	965	40	592	333	398	43	100	255
USA	665	238	188	239	229	5	76	148	232	219	5	8	193	14	98	81	11	0	9	2
Čína	387	12	209	166	214	7	110	97	30	4	5	21	130	1	90	39	13	0	4	9
Indie	256	10	129	117	118	1	53	64	15	1	3	11	123	8	73	42	0	0	0	0
Rusko	241	2	72	167	127	1	29	97	24	1	4	19	73	0	26	47	17	0	13	4
Kapverdy	201	1	47	153	189	0	37	152	4	1	3	0	5	0	4	1	3	0	3	0
Brazílie	179	7	43	129	146	7	22	117	5	0	4	1	24	0	13	11	4	0	4	0
Černá Hora	177	10	41	126	145	5	29	111	0	0	0	0	12	0	11	1	20	5	1	14

Zdroj: First permits by reason, length of validity and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 13 se podrobněji věnuje vydaným povolením k pobytu za účelem sloučení rodiny v roce 2014. Tento graf zobrazuje přicestování příslušníků třetích zemí do EU. U všech států Beneluxu si lze všimnout, že větší část takto přistěhovalých osob se připojuje k osobě, která není občanem EU. Největšími kategoriemi ve všech zemích Beneluxu jsou osoby, připojující se k občanu EU, manžel/partner, připojující se k občanu EU, osoby, připojující se k osobě, která není občan EU a manžel/partner, připojující se k osobě, která není občan EU. Velký podíl mají děti, připojující se k osobě, která je občan třetí země.

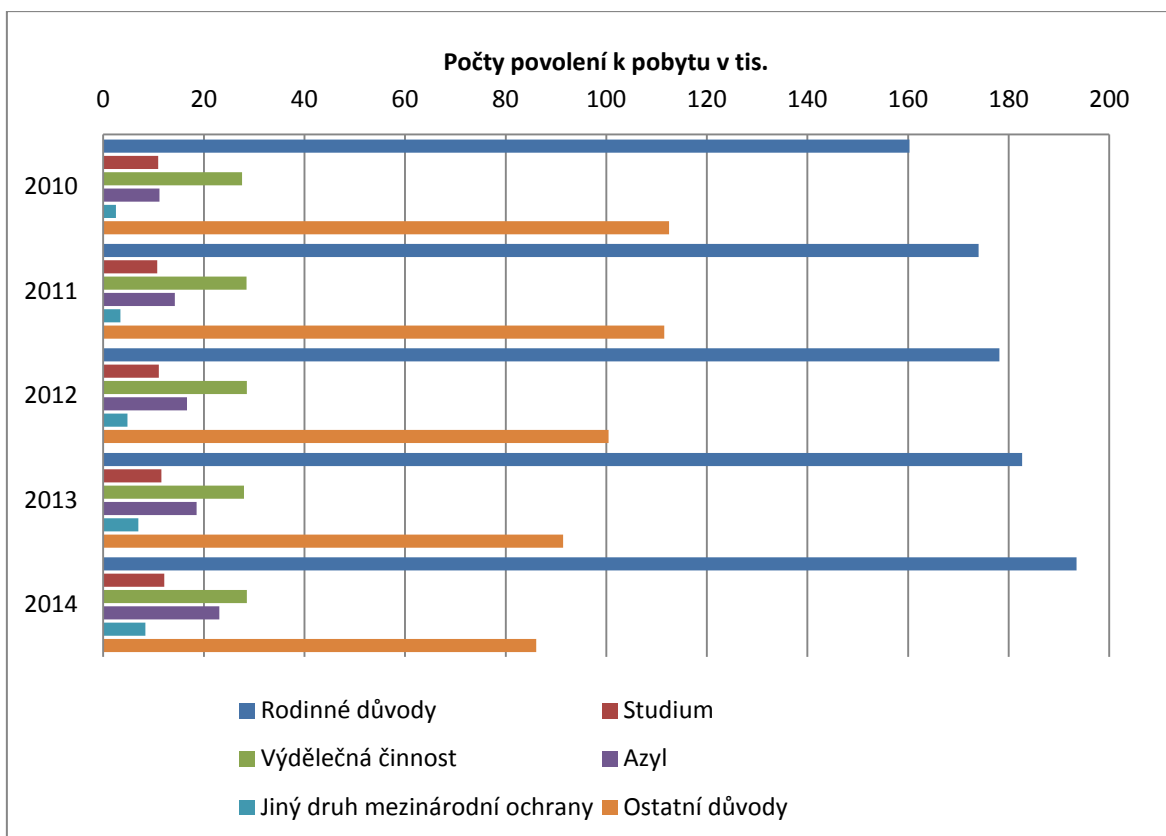
Graf č. 13: Vydaná povolení k pobytu v roce 2014, členění důvodu sloučení rodiny

Zdroj: First permits issued for family reasons by reason, length of validity and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Grafy č. 14, č. 15 a č. 16 zobrazují rozdělení počtů platných povolení k pobytu dle záměru v letech 2010 – 2014. Ve všech zemích Beneluxu jsou hlavním záměrem platných povolení k pobytu rodinné důvody. V roce 2014 stály rodinné důvody v Belgii celkem za 193 tisíc platných povolení k pobytu z celkového počtu 351 tisíc. Dále v pořadí je důvodem pro platná povolení k pobytu výdělečná činnost (28 tis.), azyl (23 tis.), studium (12 tis.), jiný druh mezinárodní ochrany (8 tis.) a ostatní důvody (86 tis.). Ve sledovaném období v Belgii vzrostl počet platných povolení pro účel rodinných důvodů o více než 30 tis., přibližně o stejný počet klesl počet ostatních důvodů, které vykazují sestupný trend. Studium a výdělečná činnost mají konstantní charakter, avšak počty platných povolení k pobytu z důvodu azylu nebo jiného druhu mezinárodní ochrany vykazují ve všech zemích Beneluxu růst za sledované období.

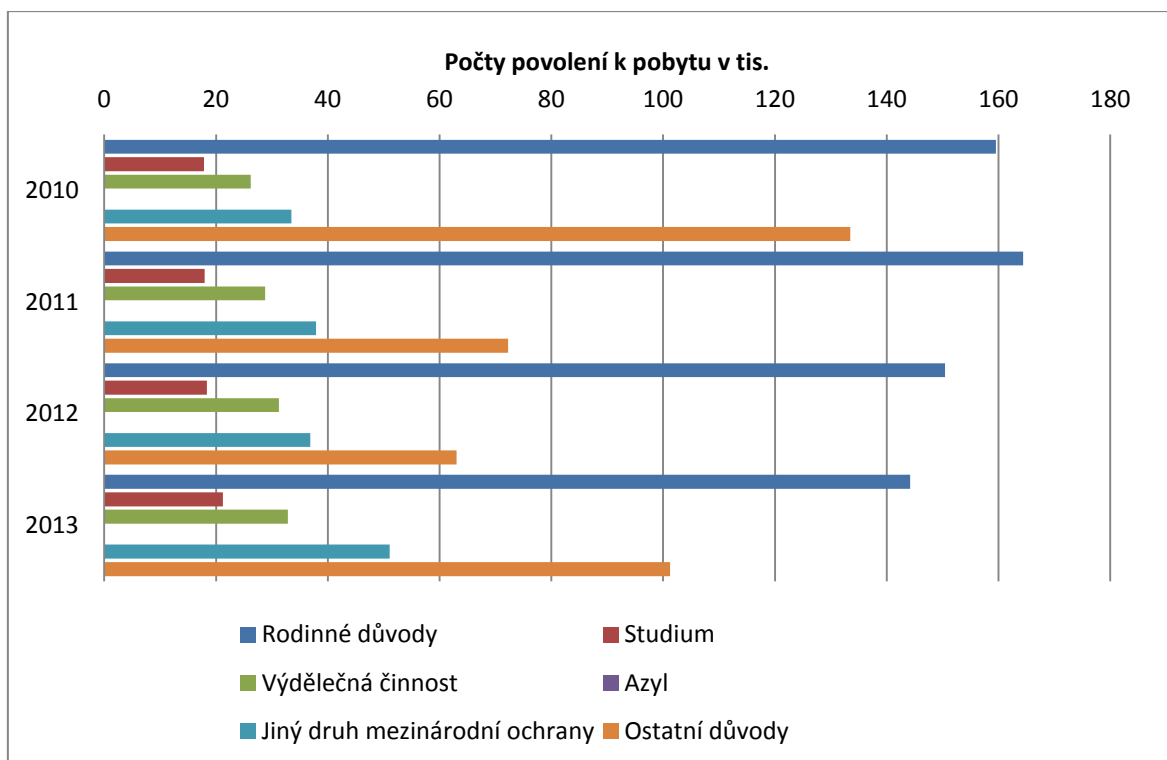
Graf č. 14: Celkové počty platných povolení k pobytu v Belgii dle záměru v letech 2010 – 2014 v tis.

Zdroj: All valid permits by reason, length of validity and citizenship on 31 December of each year. Eurostat. Vlastní zpracování.

Pro Nizozemsko nejsou k dispozici data z roku 2014, tudíž tento rok není v grafu č. 15 zahrnut. Ve sledovaném období mírně klesaly počty platných žádostí pro účel rodinných důvodů. Výrazné výkyvy lze sledovat v kategorii ostatní důvody. Kategorie studium je téměř konstantní, kategorie vydělečná činnost mírně roste v čase. Zajímavé je, že u Nizozemska není uvedena kategorie azyl, která je zřejmě sloučena do kategorie jiný druh mezinárodní ochrany. I tato kategorie se vyznačuje růstem, kdy ve sledovaném období vzrostla o téměř 18 tisíc platných povolení k pobytu. V roce 2013 bylo v Nizozemsku celkem 350 tis. platných povolení k pobytu, z toho rodinné důvody (144 tis.), jiný druh mezinárodní ochrany (51 tis.), vydělečná činnost (33 tis.), studium (21 tis.) a ostatní důvody (101 tis.).

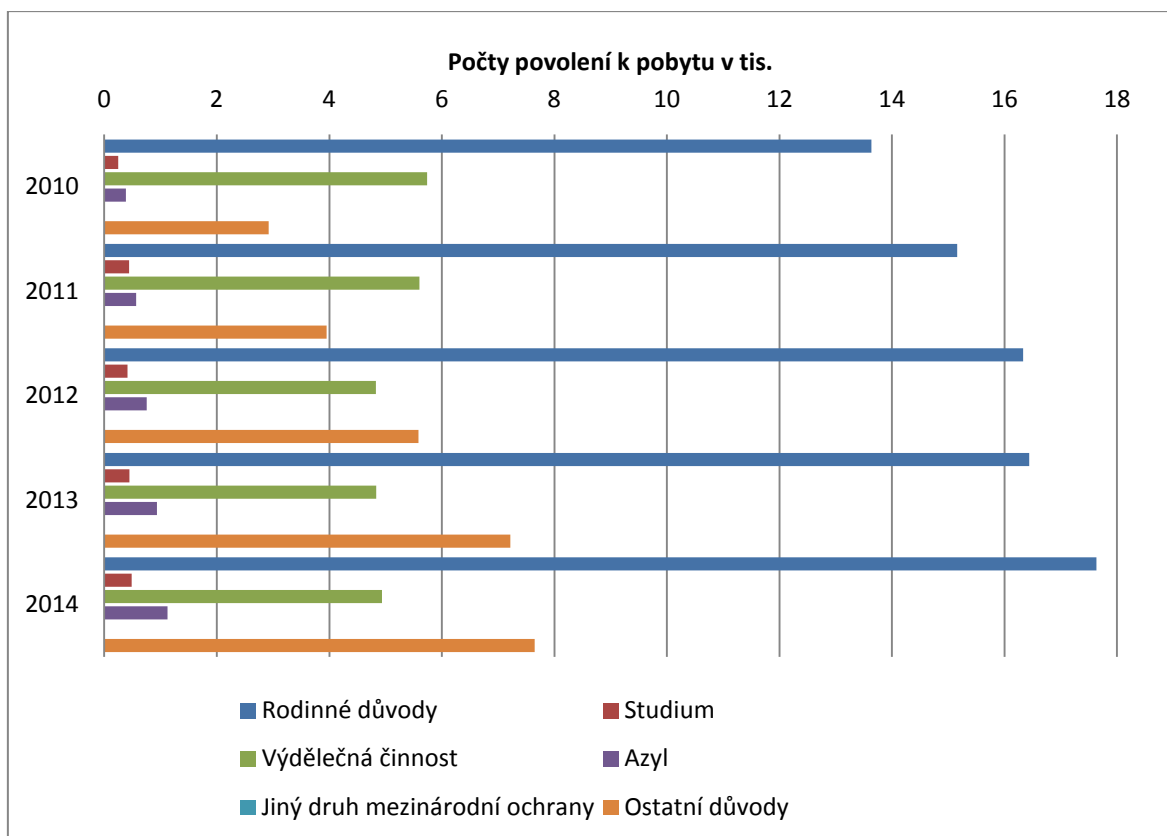
Graf č. 15: Celkové počty platných povolení k pobytu v Nizozemsku dle záměru v letech 2010 – 2013 v tis.

Zdroj: All valid permits by reason, length of validity and citizenship on 31 December of each year. Eurostat. Vlastní zpracování.

Lucembursko zobrazuje graf č. 16 a i zde dominují rodinné důvody, přičemž tato kategorie v čase mírně roste. Z vizuálního zhodnocení je patrné, že v Lucembursku je velmi nízký podíl povolení k pobytu za účelem studia nebo azylu, přičemž zde není kategorie jiný druh mezinárodní ochrany. Naproti tomu je zde nebývale vysoký podíl povolení za účelem výdělečné činnosti, který však ve sledovaném období mírně klesá, až na rok 2014. Kategorie ostatní důvody vykazuje v čase významný nepřetržitý růst. V Lucembursku bylo v roce 2014 celkem 32 tis. platných povolení k pobytu, z toho rodinné důvody (17,6 tis.), výdělečná činnost (4,9 tis.), azyl (1,1 tis.), studium (0,5 tis.) a ostatní důvody (7,7 tis.).

Graf č. 16: Celkové počty platných povolení k pobytu v Lucembursku dle záměru v letech 2010 – 2014 v tis.

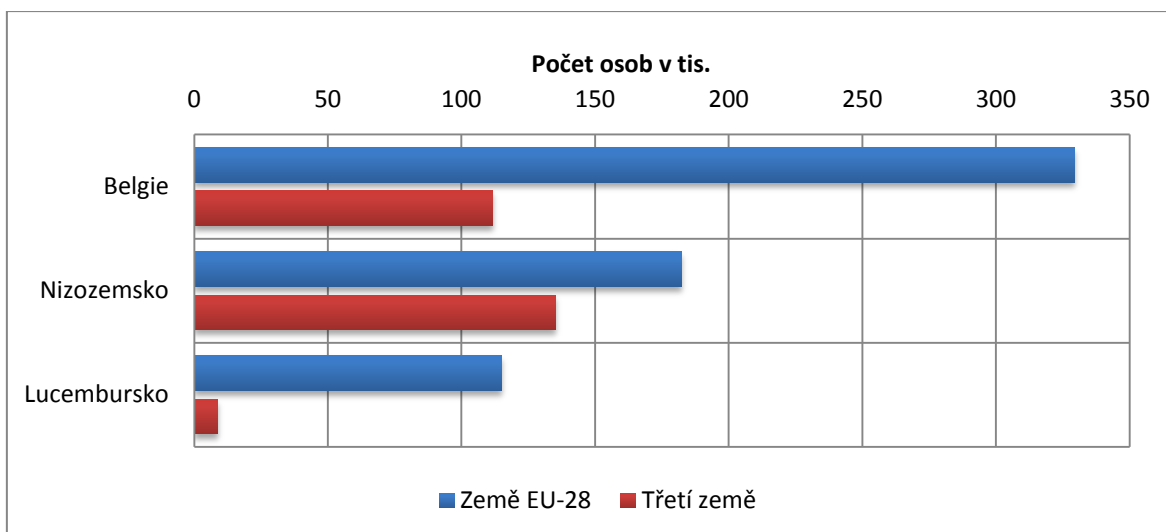
Zdroj: All valid permits by reason, length of validity and citizenship on 31 December of each year. Eurostat. Vlastní zpracování.

5.2.3 Vyhodnocení zaměstnanosti imigrantů

Graf č. 17 zobrazuje počty zaměstnaných cizinců dle občanství ve věkové kategorii 15 a více let v roce 2014. Cizince v zemích Beneluxu můžeme základně rozlišovat na cizince z ostatních zemí EU nebo na cizince ze třetích zemí. Věková kategorie 15 a více byla záměrně vybrána proto, aby pokryla veškeré ekonomicky aktivní obyvatelstvo a cizince, z nichž někteří mají jen základní vzdělání. Věková kategorie není omezena horní hranicí z důvodu možnosti objektivního srovnání všech zemí Beneluxu, kdy mohou být v různých zemích různé podmínky pro odchod do starobního důchodu apod.

V Belgii je patrný výrazný nepoměr mezi počty zaměstnaných cizinců ze zemí EU a cizinců ze třetích zemí vzhledem k celkovým počtům cizinců ze zemí EU (829 tis.) a cizinců ze třetích zemí (434 tis.). Cizinci ze třetích zemí tvoří více než třetinu celkových cizinců, avšak tento poměr se neodráží v zaměstnanosti (viz graf č. 17). Toto zjištění koresponduje s vysokou mírou nezaměstnanosti v Belgii u cizinců ze třetích zemí (viz tabulka č. 11) Rozdělení počtů zaměstnaných cizinců v Nizozemsku a Lucembursku přibližně zohledňuje početní rozdělení cizinců v daných zemích, i když i zde je patrná vysoká míra nezaměstnanosti u občanů třetích zemí.

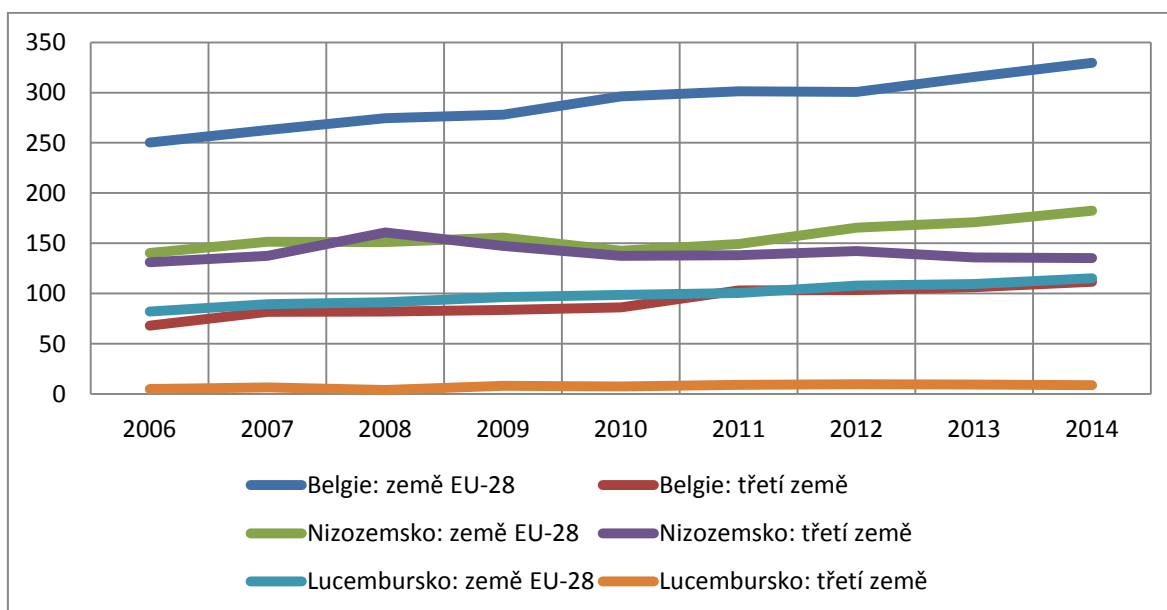
Graf č. 17: Počty zaměstnaných cizinců dle občanství ve věkové kategorii 15 let a více v roce 2014 (v tis.)

Zdroj: Employment by sex, age and citizenship (1 000). Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 18 zobrazuje vývoj zaměstnaných cizinců dle občanství v letech 2006 – 2014. U Belgie lze pozorovat růst zaměstnaných cizinců v obou kategoriích, avšak u cizinců ze zemí EU je patrný strmější sklon křivky, což značí, že občané EU jsou v Belgii zaměstnáváni častěji než občané třetích zemí. V Nizozemsku je v roce 2006 počet zaměstnaných cizinců ze zemí EU a ze třetích zemí téměř na stejné úrovni, avšak zatímco zaměstnávání občanů ze třetích zemí v Nizozemsku v čase téměř stagnuje, zaměstnávání občanů EU od roku 2010 roste. Také je patrné, že ekonomická krize se v Nizozemsku projevila poklesem zejména na zaměstnanosti cizinců ze třetích zemí. Počty zaměstnaných cizinců v Lucembursku ve sledovaném období velice mírně rostou, avšak počty zaměstnanců z EU rostou mnohem rychleji na rozdíl od počtů zaměstnanců ze třetích zemí, které v posledních letech spíše stagnují.

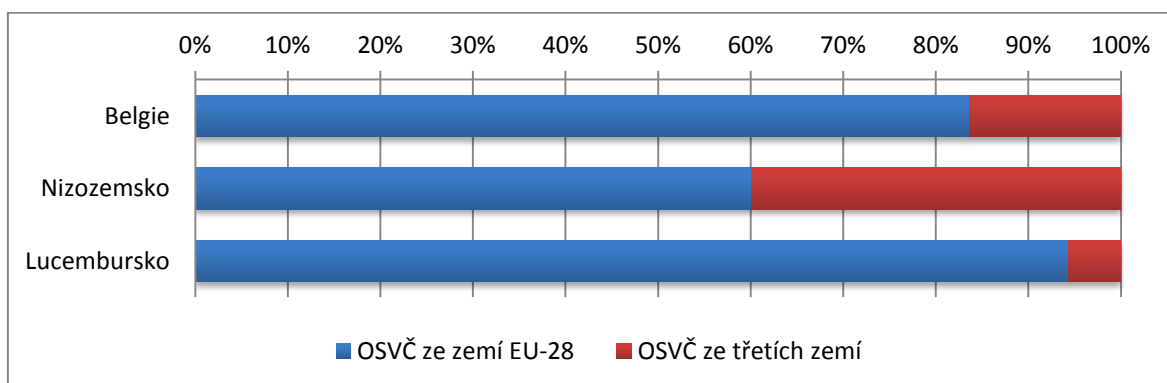
Graf č. 18: Vývoj počtu zaměstnaných cizinců dle občanství ve věkové kategorii 15 let a více v letech 2006 - 2014 (v tis.)

Zdroj: Employment by sex, age and citizenship (1 000). Eurostat. Vlastní zpracování.

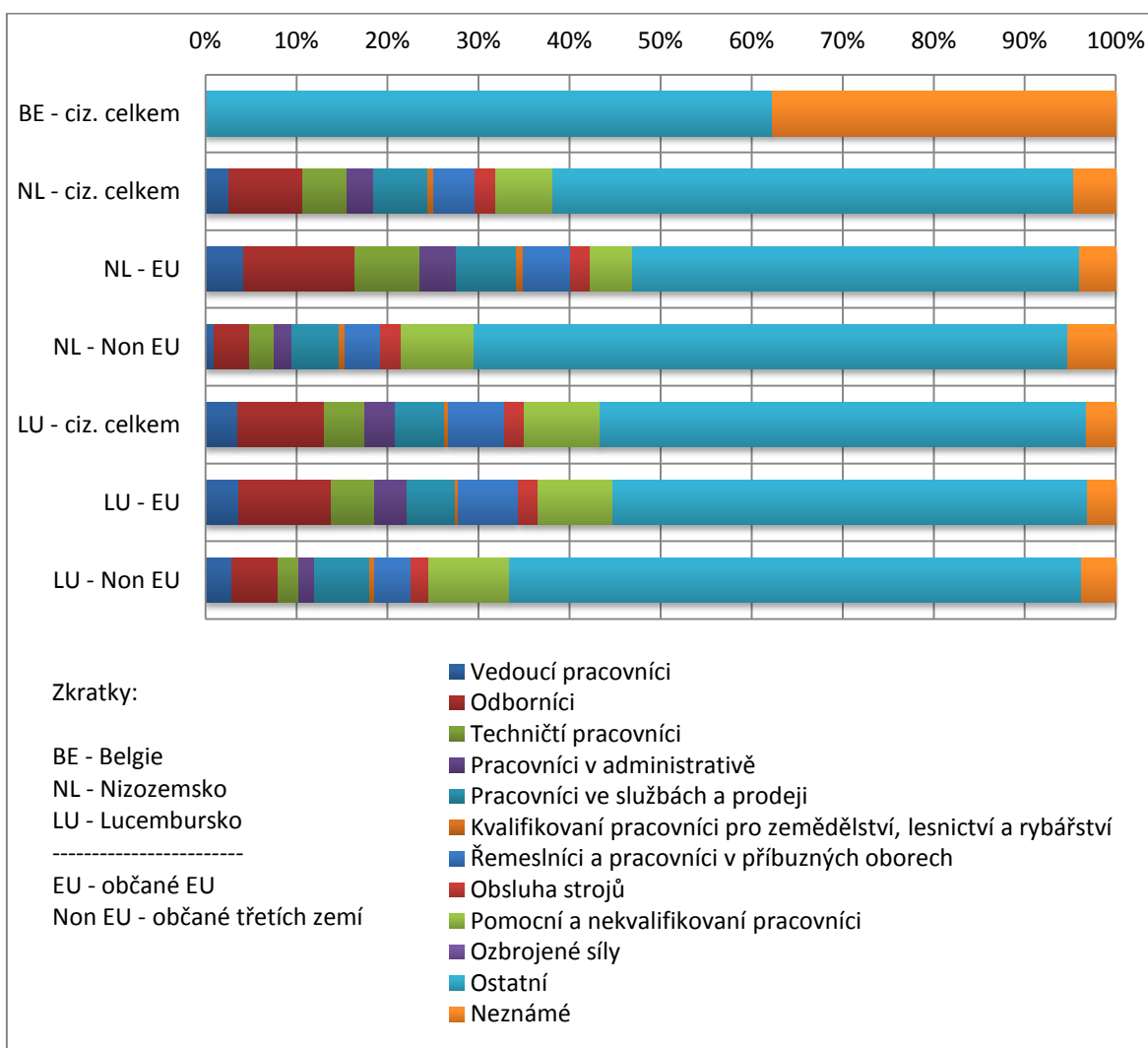
Graf č. 19 zobrazuje podíl OSVČ ze zemí EU a z třetích zemí. Pro Belgii a Lucembursko platí, že většina podnikatelů jsou cizinci ze zemí EU. Poměr rozdělení podnikatelů do těchto kategorií však věrně nevykresluje složení cizinců v těchto zemích a může to vypovídat o tom, že cizinci ze třetích zemí v těchto zemích nemají k podnikání takové podmínky, jako cizinci ze zemí EU. V Nizozemsku rozložení podnikatelů mnohem více reflektuje početní rozložení cizinců.

Graf č. 19: Procentní vyjádření osob samostatně výdělečně činných cizího občanství dle původu v roce 2014

Zdroj: Self-employment by sex, age and citizenship (1 000). Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 20: Pracovní pozice cizinců dle občanství v roce 2011

Zdroj: Population by group of citizenship, occupation and NUTS 2 region. Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 20 uvádí pracovní pozice cizinců (dle občanství) v Beneluxu za rok 2011. Ve všech třech zemích má největší podíl kategorie ostatní, která má malou vypovídací hodnotu. Data pro Belgii jsou rozdělena pouze do kategorií ostatní a neznámé, tudíž pro tuto zemi nelze uvést složení zaměstnaných cizinců dle profese. Naproti tomu u Nizozemska a Lucemburska lze rozlišit cizince na občany EU a třetích zemí, kde lze pozorovat rozdíly mezi těmito skupinami. Lze říci, že kategorie ostatní je výrazně větší u občanů třetích zemí než u občanů EU. V Nizozemsku je podíl cizinců ze třetích zemí menší ve všech kategoriích kromě obsluhy strojů a pomocných a nekvalifikovaných pracovnících než pro občany EU. Obecně lze říci, že na kvalifikované pozice jsou zaměstnáváni spíše občané EU. Nevýznamný rozdíl je u kategorií pracovníci ve službách a prodeji a obsluha strojů. Významný rozdíl lze pozorovat u kategorie pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, kde jsou zaměstnáváni převážně občané třetích zemí. Tento fakt koresponduje s teorií, která tvrdí, že imigranti obsazují většinou nízko kvalifikované pracovní místa. Avšak země

Beneluxu se soustředí na získávání vysoko kvalifikovaných pracovníků, což se odráží v tomto grafu a zejména na podílu vzdělaných cizinců (viz tabulka č. 5). U Lucemburska nejsou rozdíly mezi zaměstnaností cizinců až tak markantní jako u Nizozemska. Cizinci ze třetích zemí mají nepatrně vyšší podíl v kategoriích kvalifikovaní pracovníci pro zemědělství, lesnictví a rybářství a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. Cizinci z EU mají přibližně dvojnásobný podíl oproti cizincům ze třetích zemí v kategoriích odborníci, techničtí pracovníci a pracovníci v administrativě. Většina pracovníků v ozbrojených silách pochází ze zemí EU, přesně 79 osob z celkových 83 cizinců pracujících v této kategorii.

Tabulka č. 10: Rozdíly v rozdělení zaměstnaných cizinců dle občanství ve věkové kategorii 15 let a více na muže a ženy v letech 2006 a 2014 (v tis.) – v absolutním i relativním vyjádření

	2006				2014			
	Občané EU-28		Občané třetích zemí		Občané EU-28		Občané třetích zemí	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Belgie	148,2 (59 %)	101,9 (41 %)	44,9 (66 %)	23,2 (34 %)	182,8 (55 %)	146,8 (45 %)	69,2 (62 %)	42,5 (38 %)
Nizozemsko	71 (51 %)	69,4 (49 %)	81,4 (62 %)	49,9 (38 %)	90,9 (50 %)	91,6 (50 %)	79,1 (59 %)	56,1 (41 %)
Lucembursko	46,9 (57 %)	35,4 (43 %)	2,9 (58 %)	2,1 (42 %)	64,8 (56 %)	50,5 (44 %)	4,7 (53 %)	4,2 (47 %)

Zdroj: Employment by sex, age and citizenship (1 000). Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 10 uvádí rozdělení cizinců dle skupin občanství na muže i ženy v letech 2006 a 2014. Tabulka má demonstrovat rozdíly mezi zaměstnaností mužů a žen dle skupiny občanství a zároveň má umožnit časové srovnání. U cizinců z EU lze pozorovat větší podíl zaměstnanců mužského pohlaví, který se však v roce 2014 mírně snižuje. Zatímco u cizinců ze třetích zemí lze pozorovat výraznější rozdíly mezi podílem zaměstnaných mužů a žen, kdy muži výrazněji převažují. Může to souviset s přenesenými zvyklostmi a odlišnými sociálními rolemi mužů a žen v mateřských zemích. Zároveň může být v cílových zemích zvýšená poptávka po pracovní síle dle určitého pohlaví (např. pokud se jedná o nekvalifikovanou fyzickou práci, jsou upřednostňováni muži). Nejmenší rozdíly v zaměstnávání občanů třetích zemí dle pohlaví lze pozorovat v Lucembursku.

Tabulka č. 11 zobrazuje míru nezaměstnanosti v zemích Beneluxu v roce 2014 dle kategorie osob. Nejnižší nezaměstnanost je u občanů daných zemí. Následuje je nezaměstnanost cizinců pocházejících ze zemí EU. Cizinci ze třetích zemí trpí výrazně vyšší mírou nezaměstnanosti než cizinci z EU, nejvýraznější rozdíl je patrný u Belgie, kde míra nezaměstnanosti cizinců ze třetích zemí dosahuje 30,8 %.

Tabulka č. 11: Srovnání nezaměstnanosti cizinců dle občanství v roce 2014 (v %)

	Nezaměstnanost občanů zemí EU-28 kromě dané země	Nezaměstnanost občanů třetích zemí	Celková nezaměstnanost cizinců	Nezaměstnanost občanů dané země	Celková nezaměstnanost dané země
Belgie	11,3	30,8	17,2	7,5	8,5
Nizozemsko	8,3	17,5	12,4	7,2	7,4
Lucembursko	6,9	18,4	7,9	3,7	5,9

Zdroj: Unemployment rates by sex, age and nationality (%). Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 12 uvádí počty udělených, obnovených a ukončených modrých karet, tj. pracovních povolení pro vysoce kvalifikované cizince. Při pohledu na statistiku Eurostatu o modrých kartách je patrné, že Belgie a Nizozemsko tento nástroj buď dostatečně nevyužívají a nebo, což je pravděpodobnější, za tyto země nejsou dodány odpovídající data. Lucembursko v čase uděluje stále více modrých karet, zvyšuje se i počet obnovených modrých karet. Držitelé modrých karet v Lucembursku mezi roky 2012 – 2014 byli nejčastěji občané USA, Indie, Ruska, Japonska, Číny, Kanady atd.²³⁸

Tabulka č. 12: Počty udělených, obnovených a ukončených modrých karet v letech 2012 – 2014

	2012			2013			2014		
	Uděleno	Obnoveno	Ukončeno	Uděleno	Obnoveno	Ukončeno	Uděleno	Obnoveno	Ukončeno
Belgie	0	*	*	5	0	0	19	7	0
Nizozemsko	1	0	0	3	0	0	0	0	0
Lucembursko	183	0	0	236	70	0	262	219	1

* Pro dané roky nejsou dostupná data.

Zdroj: EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

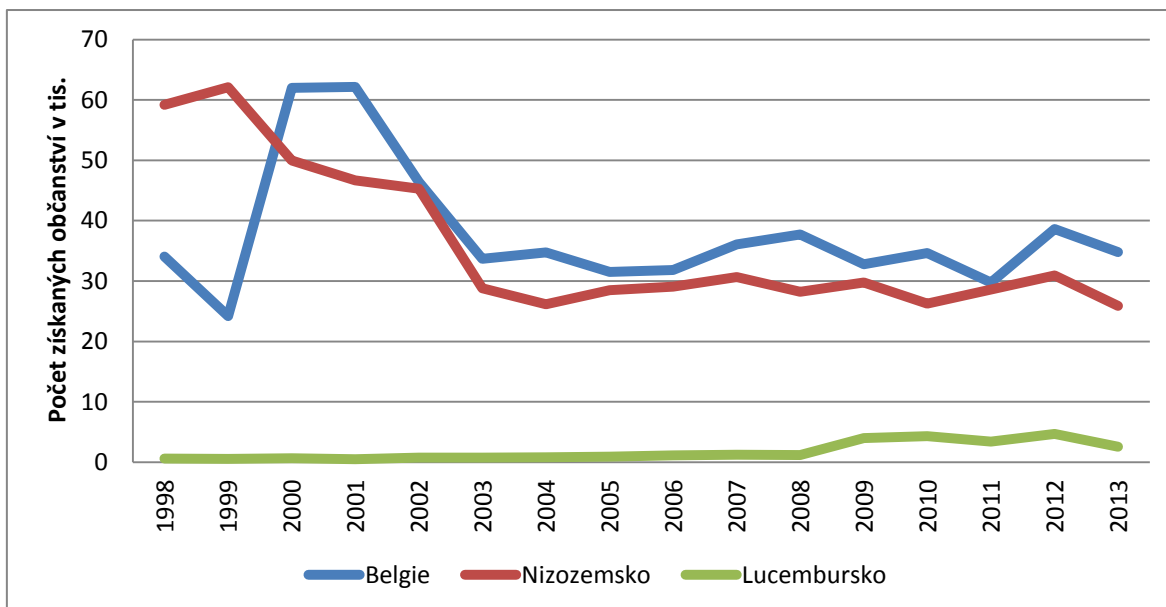
5.2.4 Žádosti o občanství

Graf č. 21 zobrazuje vývoj počtu získaných občanství v zemích Beneluxu v letech 1998 až 2013. V Belgii byl na počátku tisíciletí zaznamenán výrazný nárůst počtu získaných občanství až na 60 tisíc a poté počty získaných občanství postupně klesaly. Od roku 2003 do 2013 lze pozorovat téměř konstantní počty okolo 35 tisíc. Nizozemsko od roku 1999 zaznamenalo pokles počtu získaných občanství, který se zastavil v roce 2004, a poté se počty získaných občanství pohybovaly bez výraznějších změn na úrovni 30 tisíc udělených občanství za rok. Naproti tomu počty získaných občanství v Lucembursku byly do roku 2009 bez výrazné změny, s kontinuálním mírným růstem. V roce 2009 došlo ke skokovému zvýšení udělených občanství z počtu 1,2 tisíce na 4 tisíce. Od zmíněného roku

²³⁸ EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship. Eurostat.

se počty získaných občanství pohybovaly mezi 2,6 a 4,7 tisíci, přičemž vrcholu bylo dosaženo v roce 2012 a poté došlo k poklesu na zmíněné 2,6 tisíce v roce 2013.

Graf č. 21: Vývoj počtu získaných občanství v letech 1998 – 2013 (v tis.)

Zdroj: Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 13 srovnává udělování občanství občanům EU a občanům třetích zemí v jednotlivých státech Beneluxu v roce 2013. Zatímco v Belgii a Nizozemsku jsou občanství udělována zejména občanům třetích zemí, v Lucembursku je to naopak, kdy více než 4/5 udělených občanství získávají občané EU. Tento fakt souvisí s tím, že občané EU mají ve členských státech EU více práv a méně omezení než občané třetích zemí, ti jsou proto motivováni získáním občanství v dané zemi mnohem více než občané EU.

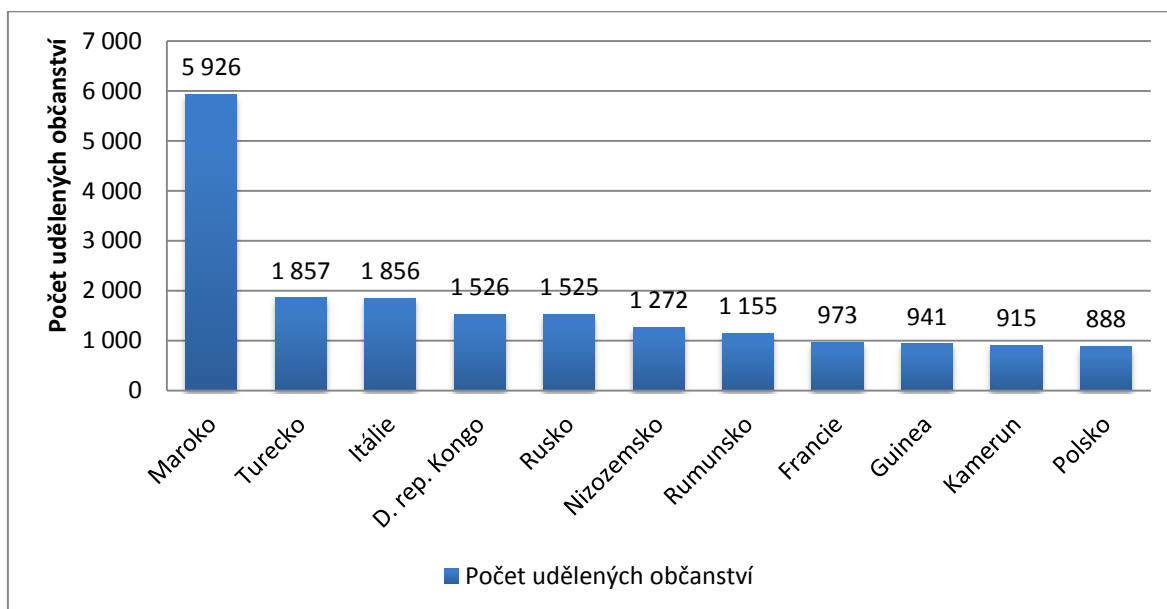
Tabulka č. 13: Srovnání udělování občanství občanům EU a občanům třetích zemí v roce 2013

	Počty udělených občanství	
	Občanům EU-28	Občanům třetích zemí
Belgie	8 144	26 307
Nizozemsko	1 815	22 891
Lucembursko	2 082	479

Zdroj: Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Grafy č. 22, č. 23 a č. 24 zobrazují počty udělených občanství v jednotlivých zemích Beneluxu dle zdrojových zemí v roce 2013. Nejčastěji je občanství Belgie udělováno občanům Maroka, Turecka, Itálie, Demokratické republiky Kongo, Ruska, Nizozemska atd.

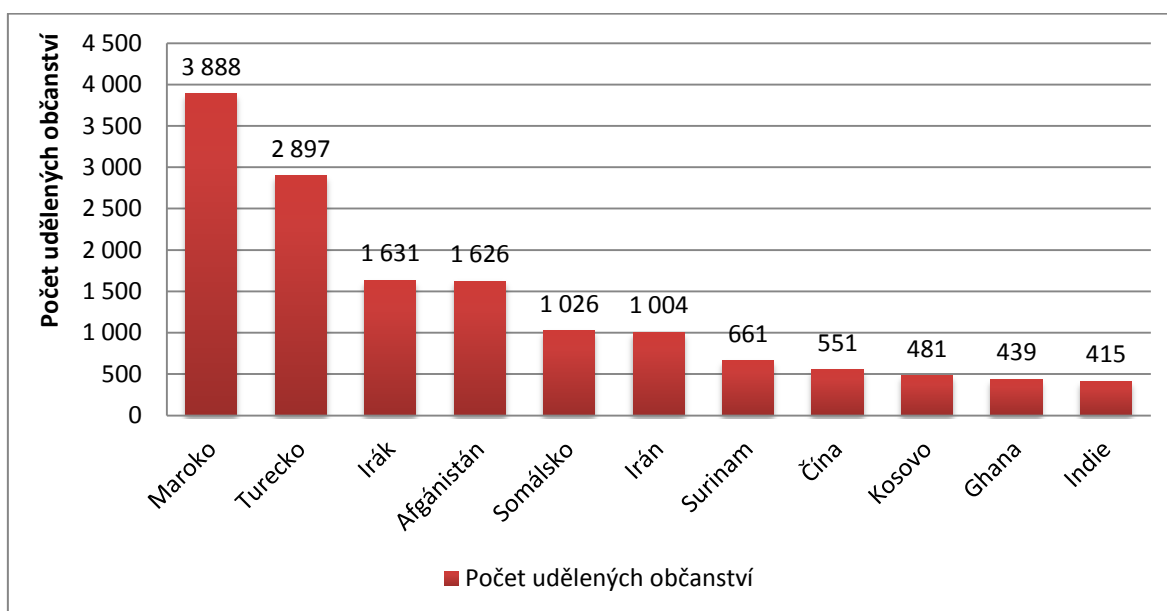
Graf č. 22: Udělená občanství v Belgii dle zdrojových zemí v roce 2013

Zdroj: Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

Nizozemské občanství je nejčastěji udělováno občanům Maroka, Turecka, Iráku, Afghánistánu, Somálska atd. Můžeme si všimnout, že Belgie a Nizozemsko mají společné první pozice počtu vydávaných občanství občanům Maroka a Turecka, což souvisí s historickým působením těchto národností ve zmíněných zemích po druhé světové válce. Zvýšená imigrace i zvýšené počty získávaných občanství těchto národností může být způsobena již vytvořenými migračními sítěmi (viz teorie), které snižují náklady a zvyšují přínosy imigrace.

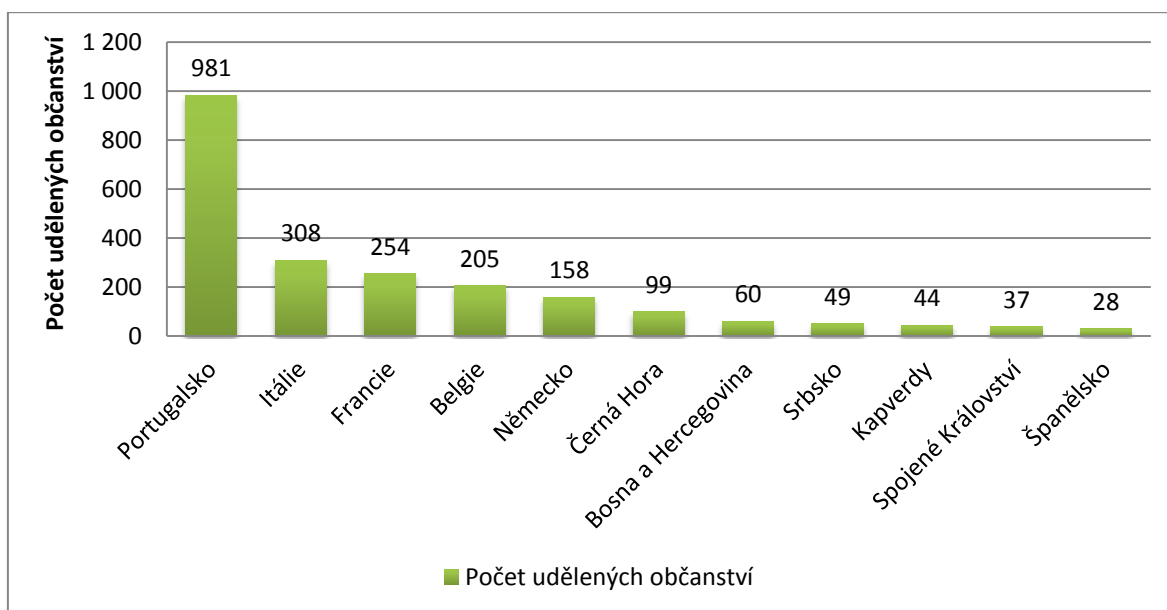
Graf č. 23: Udělená občanství v Nizozemsku dle zdrojových zemí v roce 2013

Zdroj: Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

V Lucembursku je nejvíce občanství udělováno občanům Portugalska, Itálie, Francie, Belgie, Německa atd. První dvě jmenované země patří mezi země, ze kterých historicky proudili imigranti do Lucemburska za pracovními příležitostmi. Další tři země s nejvyšším počtem udělených občanství jsou země sousední, jejichž občané se v Lucembursku usazují.

Graf č. 24: Udělená občanství v Lucembursku dle zdrojových zemí v roce 2013

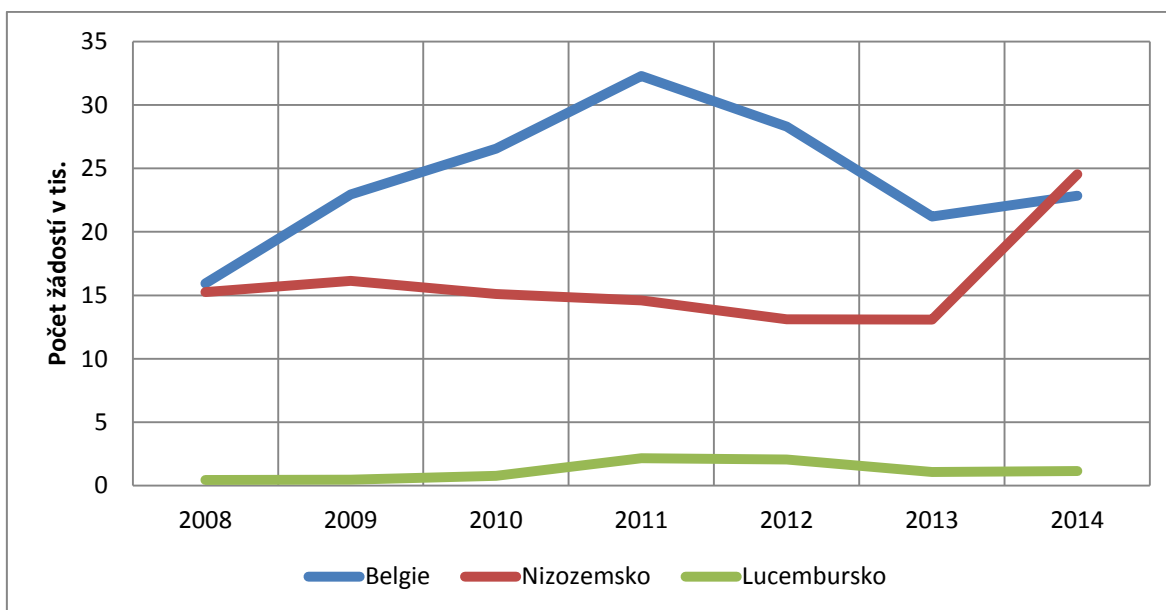

Zdroj: Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

5.2.5 Žádosti o azyl

Graf č. 25 zobrazuje vývoj žádostí o azyl v zemích Beneluxu v letech 2008 – 2014. Zatímco v Belgii lze od roku 2008 až do roku 2011 sledovat růst počtu žádostí, v Nizozemsku počet žádostí o udělení azylu až do roku 2013 mírně klesal. V Belgii docházelo k poklesu mezi lety 2011 až 2013, kdy od roku 2013 obě země zaznamenaly růst počtu žádostí o azyl. V Lucembursku počty žádostí o azyl skokově narostly v roce 2011 na více než dvojnásobek, od té doby však klesají.

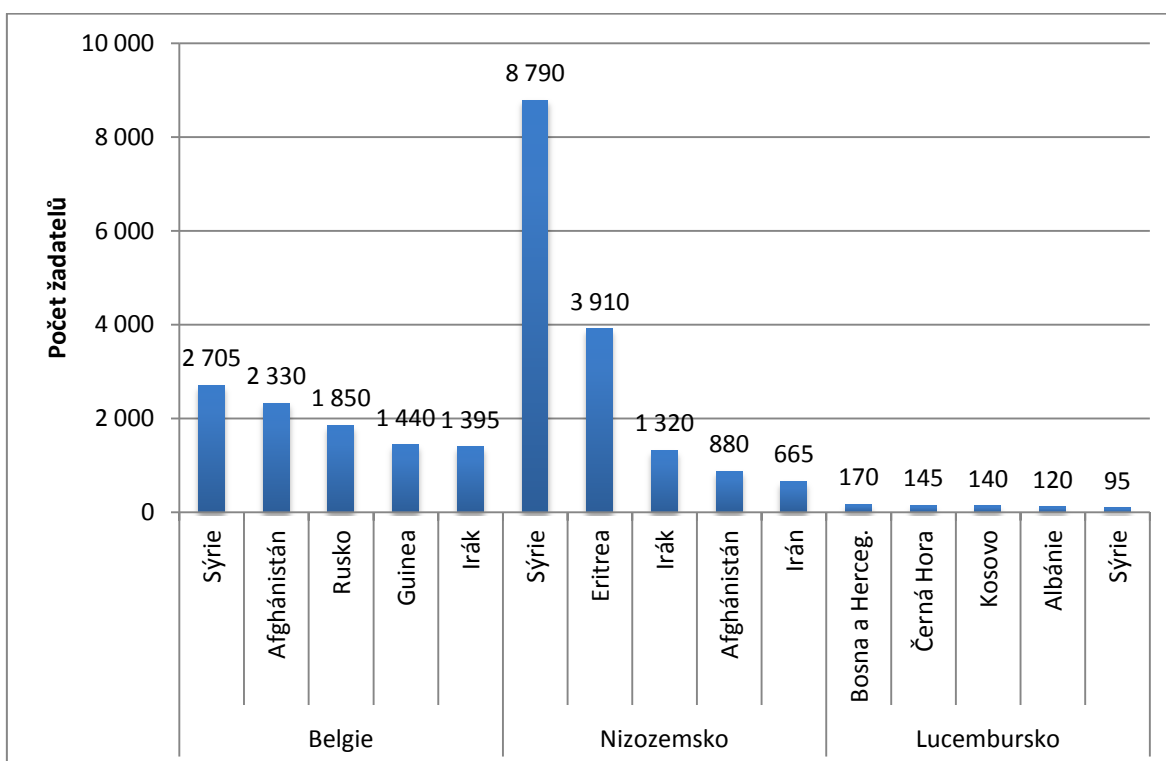
Graf č. 25: Vývoj počtu žádostí o azyl v zemích Beneluxu mezi lety 2008 – 2014 v tis.

Zdroj: Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

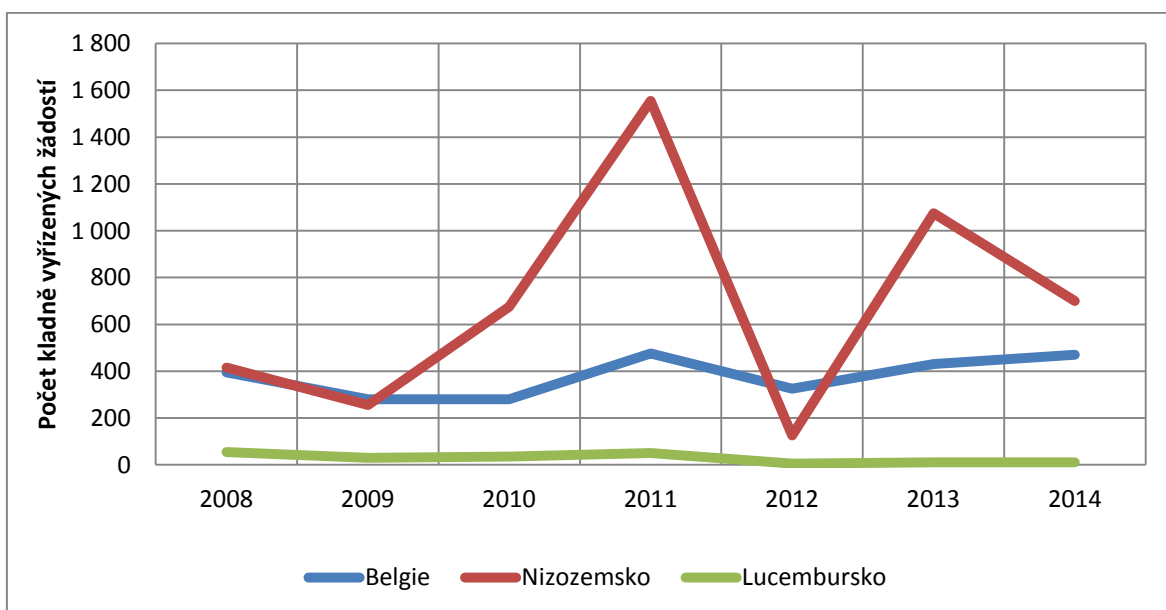
Graf č. 26 zobrazuje pět nejčastějších národností žadatelů o azyl v každé ze zemí Beneluxu v roce 2014. Víceméně se jedná o země vyznačující se politickými nestabilitami nebo země, které pronásledují názorové oponenty z řad svých občanů. Na prvním místě v Belgii a Nizozemsku jsou žadatelé ze Sýrie, což koresponduje s aktuální migrační situací. Následují další blízkovýchodní muslimské země (Afghánistán, Irák, Irán) a africké země (Eritrea, Guinea), dále Rusko, které taktéž nelze řadit mezi demokratické země. Lucembursko je charakteristické vysokým podílem žadatelů z balkánských zemí.

Graf č. 26: Početně nejvýznamnější žadatelé o azyl dle občanství v roce 2014

Zdroj: Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 27: Vývoj počtu kladně vyřízených žádostí o mezinárodní ochranu (zahrnuje azyl dle Ženevské konvence, ochranu z humanitárních důvodů a jiné druhy mezinárodní ochrany) v zemích Beneluxu v letech 2008 – 2014

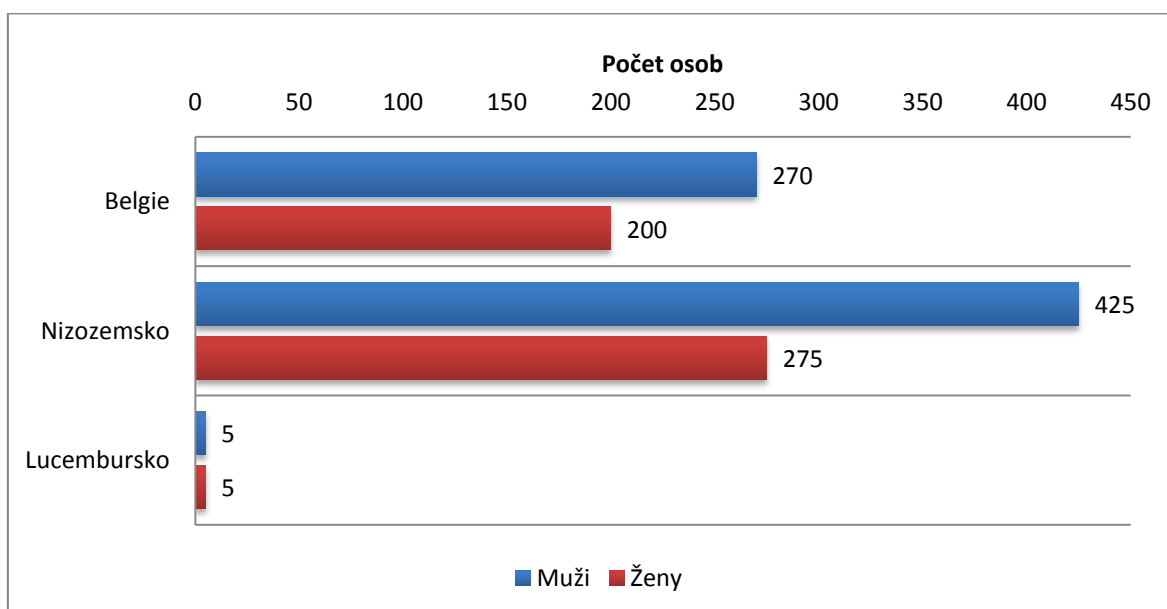

Zdroj: Final decisions on applications by citizenship, age and sex Annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

Graf č. 27 zobrazuje vývoj udělených mezinárodních ochran ve státech Beneluxu v letech 2008 – 2014. U Nizozemska můžeme sledovat výrazné výkyvy, avšak trend je jako u Belgie stoupající. Pouze u Lucemburska počty udělených mezinárodních ochran ve sledovaném období klesají (z 55 v roce 2008 na 10 v roce 2014). Vzhledem k počtům žádostí o udělení azylu a počtům kladně vyřízených žádostí je pravděpodobnost jeho získání velice malá. U Belgie bylo úspěšných 2,48 % žadatelů v roce 2008 a 2,06 % v roce 2014. V Nizozemsku byla udělena mezinárodní ochrana pro 2,72 % žadatelů v roce 2008 a 2,85 % v roce 2014. U Lucemburska byl tento poměr 12,09 % v roce 2008, ale už jen 0,87 % v roce 2014.

V oblasti azylu a rozdělení azylantů (osob, kterým byl přiznán azyl) dle pohlaví v roce 2014 výrazněji převažovali muži v Belgii i Nizozemsku (viz graf č. 28). V Lucembursku bylo udělených mezinárodních ochran minimum.

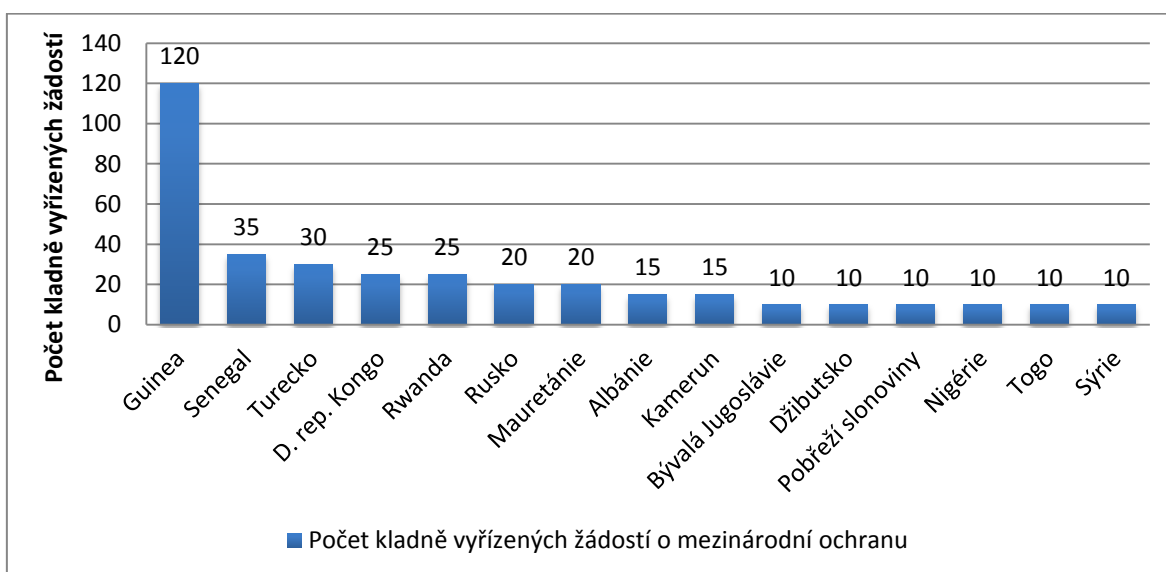
Graf č. 28: Rozdělení osob, kterým byla udělena mezinárodní ochrana, dle pohlaví (rok 2014)

Zdroj: Final decisions on applications by citizenship, age and sex Annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

Grafy č. 29 a č. 30 uvádějí počty udělených mezinárodních ochran dle zdrojových zemí v zemích Beneluxu v roce 2014. U Belgie výrazně dominuje počet osob z Guiney, dalšími zdrojovými zeměmi azylantů jsou Senegal, Turecko, Demokratická republika Kongo, Rwanda, Rusko atd.

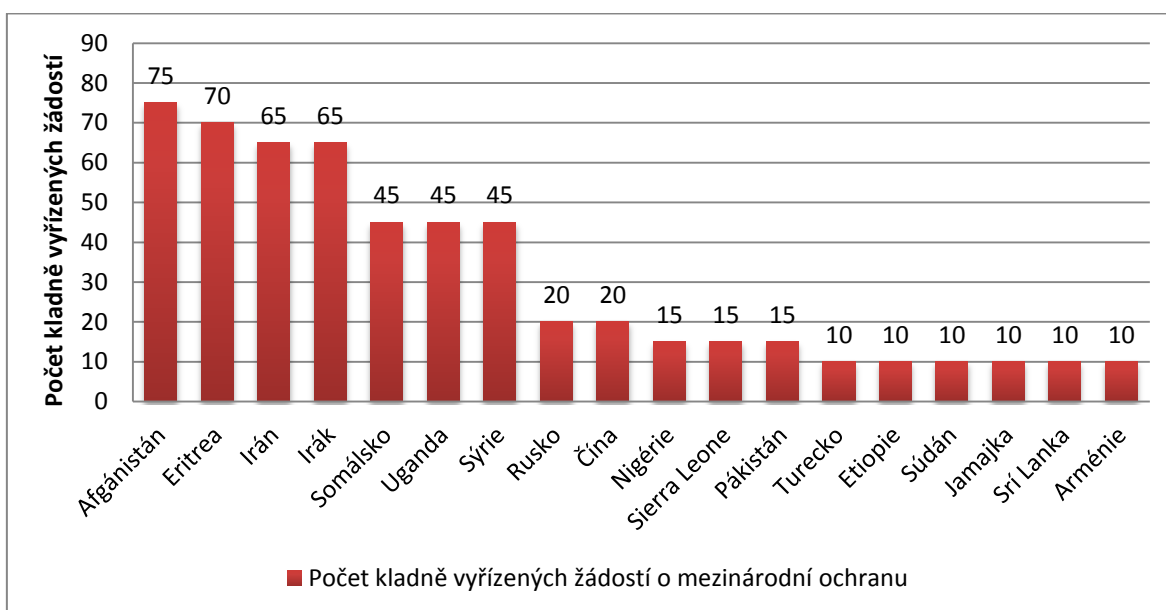
Graf č. 29: Udělené mezinárodní ochrany v Belgii v roce 2014 dle zdrojových zemí

Zdroj: Final decisions on applications by citizenship, age and sex Annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

V Nizozemsku byla mezinárodní ochrana nejčastěji uznána občanům Afghánistánu, Eritrey, Iránu, Iráku, Somálska, Ugandy, Sýrie, Ruska atd. Lucembursko v roce 2014 udělilo mezinárodní ochranu pouze 10 osobám, z nichž polovina byla občany Srbska a druhá polovina občany Kosova.

Graf č. 30: Udělené mezinárodní ochrany v Nizozemsku v roce 2014 dle zdrojových zemí

Zdroj: Final decisions on applications by citizenship, age and sex Annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

5.2.6 Nelegální imigrace

Tabulka č. 14 zobrazuje počty občanů třetích zemí, kteří v dané zemi pobývají nelegálně a zachycuje roky 2008 až 2014. V Belgii a Lucembursku lze pozorovat v čase mírný růst ilegálních osob. Pro Nizozemsko jsou dostupná data pro roky 2008 až 2011, kdy počet ilegálních osob stagnuje, v roce 2011 je zaznamenán mírný pokles.

Tabulka č. 14: Občané třetích zemí, kteří pobývají v dané zemi nelegálně (v letech 2008 – 2014)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belgie	13 800	13 710	12 115	13 550	15 085	15 075	15 540
Nizozemsko	7 505	7 565	7 580	6 145	*	*	*
Lucembursko	*	260	215	265	350	260	440

* Pro daný rok nejsou k dispozici data.

Zdroj: Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

Tabulka č. 15 zobrazuje počty občanů třetích zemí, kterým bylo přikázáno opustit danou zemi. V Belgii byl od roku 2008 do roku 2010 zaznamenán mírný pokles, který v roce 2011 vystřídal nárůst, který dosáhl vrcholu v roce 2012 na počtu téměř 51 tisíc osob. Postupně však tento počet klesal na 35 tisíc osob v roce 2014. V Nizozemsku byl počet osob, kterým bylo přikázáno opustit zemi poměrně stabilní, a pohyboval se okolo hranice 30 tisíc osob. Pro Lucembursko chybí data za roky 2008 a 2011. V letech 2009 a 2010 byly tyto počty na nízké úrovni, kdy se skokově zvýšily na téměř 2 tisíce v roce 2012. Postupně došlo k jejich poklesu na téměř 800 osob v roce 2014.

Tabulka č. 15: Občané třetích zemí, kterým bylo přikázáno opustit zemi (v letech 2008 – 2014)

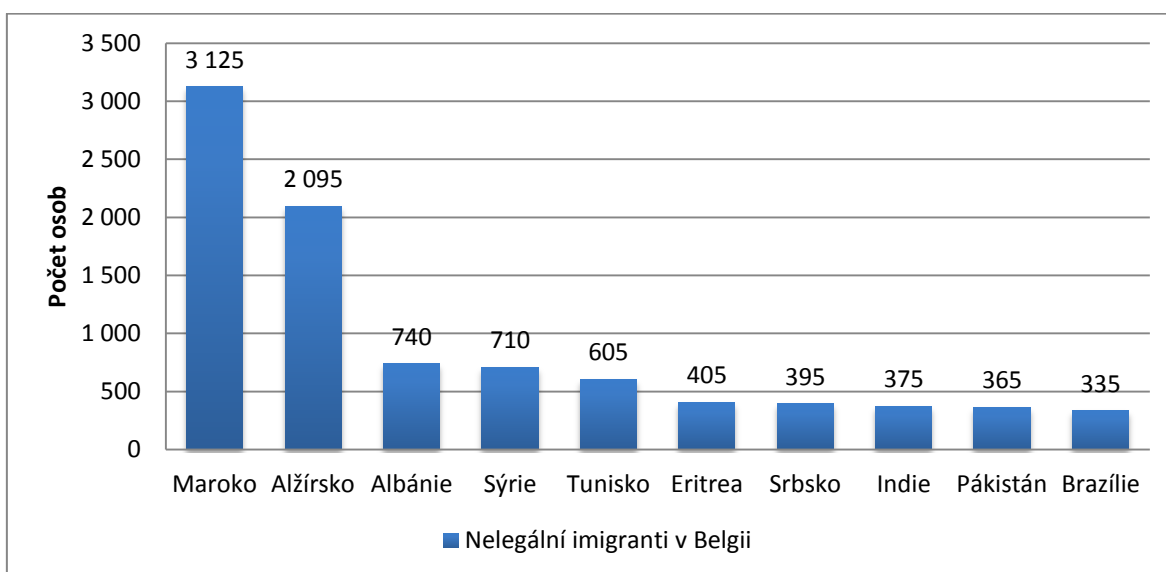
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belgie	28 545	24 035	22 865	36 885	50 890	47 465	35 245
Nizozemsko	33 200	35 575	29 870	29 500	27 265	32 435	33 735
Lucembursko	*	185	150	*	1 945	1 015	775

* Pro daný rok nejsou k dispozici data.

Zdroj: Third country nationals ordered to leave - annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

Grafy č. 31 a č. 32 zobrazují počty nelegálních imigrantů v Belgii a Lucembursku dle zdrojových zemí v roce 2014. Pro Nizozemsko bohužel chybí data, proto pro něj není možné tento graf sestavit. Nejčastějšími nelegálními imigranty v Belgii byli v roce 2014 občané Maroka, Alžírsko, Albánie, Sýrie, Tunisko, Eritrejsko, Srbsko, Indie, Pákistán, Brazílie atd.

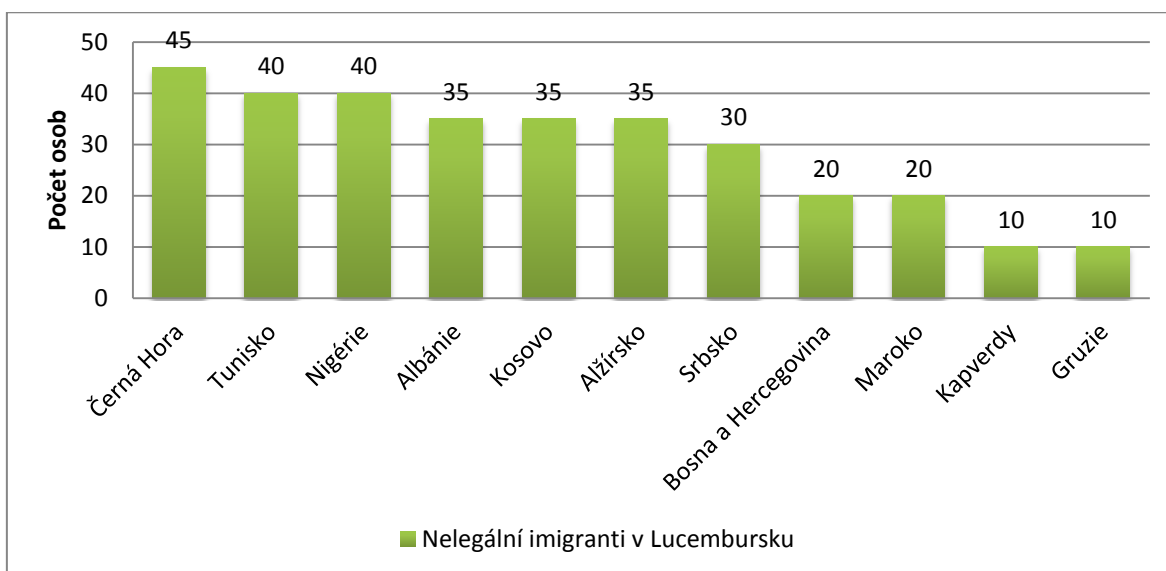
Graf č. 31: Nelegální imigranti v Belgii dle zdrojových zemí v roce 2014

Zdroj: Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

V Lucembursku, které zobrazuje graf č. 32, jsou nejčastějšími nelegálními imigranty občané Černé Hory, Tuniska, Nigérie, Albánie, Kosova, Alžírsko, Srbsko, Bosny a Hercegoviny, Maroka, Kapverdy, Gruzie atd.

Graf č. 32: Nelegální imigranti v Lucembursku dle zdrojových zemí v roce 2014

Zdroj: Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded). Eurostat. Vlastní zpracování.

5.3 Prognóza vývoje přistěhovalectví v Beneluxu

Pro výpočet prognóz byla získána data převážně z Eurostatu, případně doplněná z národních statistik (pokud byla k dispozici delší časová řada). Data Eurostatu a národních statistik byly až na výjimky totožné, proto lze zaručit datovou kompatibilitu a objektivní náhled. Prognózy jsou zpracovány na základě dat, kde jsou cizinci definováni dle občanství. Pro výpočet prognóz byl použit lineární trend, který vyvozuje orientační směr vývoje analyzované časové řady. Prognózy byly vypočítány na střední období, až do roku 2030 (15 let), pro celkové počty imigrantů na národní úrovni, a na krátké období, do roku 2025 (10 let), pro čtyři početně nejvýznamnější národnosti v každém státu Beneluxu, přičemž práh prognózy je pro všechny stejný – konec roku 2015 (31. prosince 2015). U prognóz na delší časové období se snižuje jejich pravděpodobnost a zvyšuje míra nejistoty, zejména u migračních prognóz, neboť migrace je často ovlivňována vnějšími nedemografickými faktory, které nelze do prognóz zahrnout. Pro počty imigrantů na národních úrovních byly vytvořeny čtyři kategorie prognózy:

- Prognóza 1 – lineární trend za celé sledované období
- Prognóza 2 – lineární trend, vycházející z posledních 10 let (2005 – 2015)
- Prognóza 3 – lineární trend, vycházející z posledních 5 let (2010 – 2015)
- Prognóza 4 – lineární trend, vycházející z posledních 3 let (2013 – 2015)

Na grafech jsou rovněž zobrazeny křivky empirických dat za sledované období až do prahu prognózy. Pro počty imigrantů jednotlivých národností jsou vytvořeny pouze tři druhy prognóz:

- Prognóza 1 – lineární trend, vycházející z posledních 10 let (2005 – 2015)
- Prognóza 2 – lineární trend, vycházející z posledních 5 let (2010 – 2015)
- Prognóza 3 – lineární trend, vycházející z posledních 3 let (2013 – 2015)

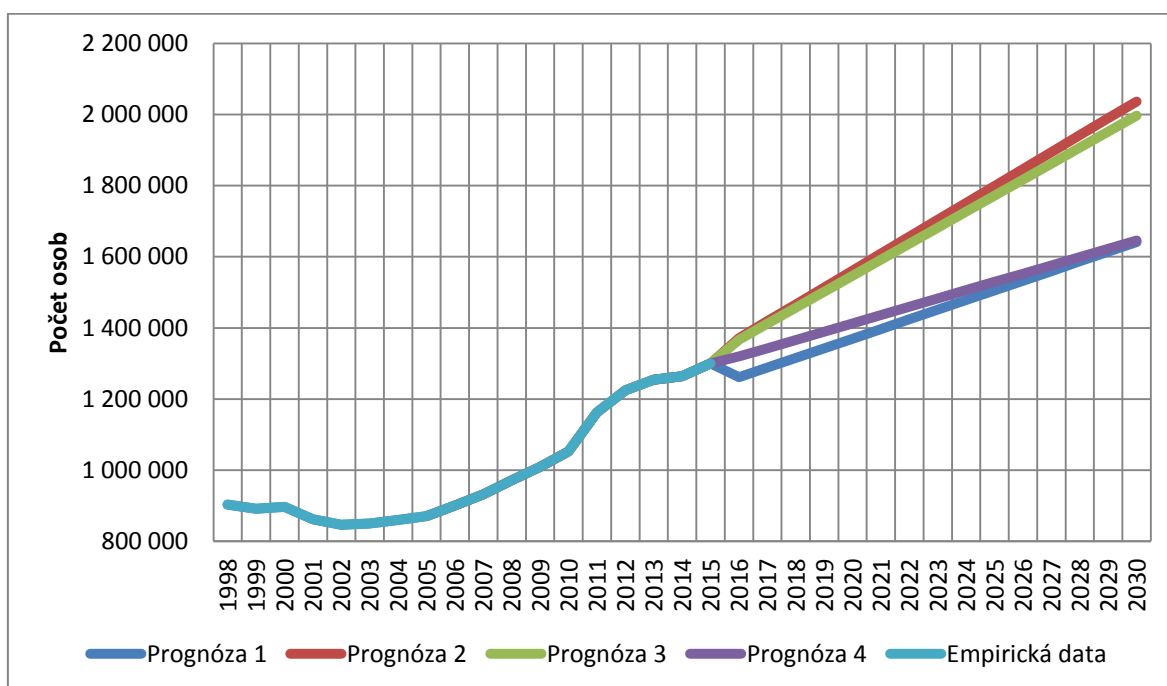
Přesné výsledky prognóz jsou uvedeny v příloze - Datové tabulky prognóz. V komentářích u jednotlivých prognóz jsou výsledky srovnávány s vývojem počtu udělených občanství za poslední desetiletí, čímž se rozumí posledních deset let, pro která jsou dostupná data. V tomto případě se jedná o časový interval 2003 až 2013.

5.3.1 Belgie

Graf č. 33 zobrazuje prognózu vývoje počtu imigrantů v Belgii do roku 2030. Zatímco na počátku sledovaného období počty přistěhovalců téměř stagnují na počtech okolo 900 tis. osob, v roce 2001 dochází k významnému poklesu přistěhovalectví, který dosáhne dna v roce 2002, kdy žije v Belgii jen 847 tis. osob cizí národnosti. Po tomto poklesu dochází k nepřetržitému růstu imigrace v Belgii. V roce 2010 již v Belgii žilo 1053 tis. přistěhovalců a v roce 2015 to bylo 1300 tis. osob. Nejstrmější nárůst lze pozorovat mezi roky 2010 a 2012, které zkreslují výsledný trend, zejména v roce 2011 došlo k meziročnímu nárůstu o téměř 110 tis. osob. Prognóza 1 se jeví jako nepravděpodobná,

neboť zahrnuje celou časovou řadu od roku 1998 do 2015 a nezahrnuje trend přistěhovalectví posledních let. Je zde tedy uvedena spíše pro zajímavost. Křivka prognózy 2 strmě roste a dosahuje hodnot 1799 tis. imigrantů v roce 2025 a 2037 tis. imigrantů v roce 2030. Křivka prognózy 3 má méně strmý sklon než u prognózy 2, avšak dosahuje podobně vysokých hodnot – 1772 tis. osob v roce 2025 a 1996 tis. osob v roce 2030. Prognóza 4 odráží pokles imigrace v posledních třech letech, proto dosahuje výrazně nižších hodnot než prognózy 2 a 3 – 1529 tis. osob v roce 2025 a 1646 tis. osob v roce 2030. Vzhledem k výraznějšímu meziročnímu růstu imigrace v roce 2015 lze očekávat, alespoň v dalších letech, podobný růst imigrantů, a tudíž se jako nejpravděpodobnější jeví prognózy 2 a 3. Počty udělených občanství v Belgii za posledních deset let vykazují velice mírný růst okolo hranice 35 tis. udělených občanství za rok, tudíž vydaná občanství výrazně nezkrusují růst počtu imigrantů v Belgii.²³⁹

Graf č. 33: Prognóza vývoje počtu imigrantů v Belgii do roku 2030

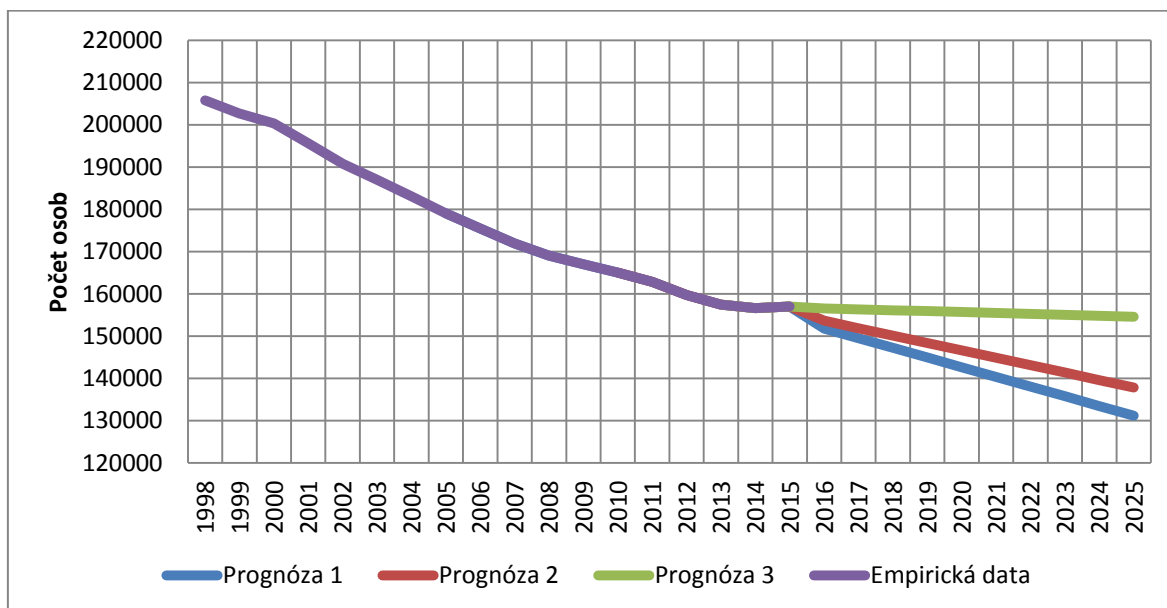

Zdroj: Population on 1 January by age, sex and broad group of citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

²³⁹ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 34 zobrazuje prognózu vývoje počtu Italů v Belgii do roku 2025. Italové byli v roce 2014 nejpočetnější cizí národností v Belgii, avšak v roce 2015 je již předčila druhá nejpočetnější národnost – Francouzi. Dle empirických dat počet Italů v Belgii vytrvale klesá, avšak stále pomalejším tempem, což je patrné ze srovnání prognóz, které jsou trendem odlišných časových intervalů. Jelikož prognózy vychází z dat, kde cizinec je definován dle občanství, za snižujícím počtem Italů v Belgii mohou stát i udělovaná občanství této národnosti. V roce 2013 bylo Italům uděleno 1856 belgických občanství (viz graf č. 22). Prognóza 1 dosahuje hodnot 143 tis. osob v roce 2020 a 131 tis. osob v roce 2025. Křivka prognózy 2 má klesá pomaleji a má hodnoty 147 tis. pro rok 2020 a 138 tis. Italů v Belgii pro rok 2025. Prognóza 3 dosahuje hodnot 155,7 tis. v roce 2020 a 154,6 tis. osob v roce 2025, a zde se tedy počet osob snižuje nejpomaleji. Vzhledem k tomu, že Italové jsou občané EU, nepřináší jim belgické občanství takové přínosy, jako občanům třetích zemí. Trend růst počtu vydaných belgických občanství příslušníkům italské národnosti za posledních deset let rostl jen mírně.²⁴⁰ Nelze tedy očekávat výraznější poklesy počtů Italů z důvodu větší snahy získávání belgického občanství. Z tohoto důvodu se jeví jako nejpravděpodobnější prognózy 2 a 3. Zejména pak prognóza 2, která prodlužuje trend posledních tří let.

Graf č. 34: Prognóza vývoje počtu Italů v Belgii do roku 2025

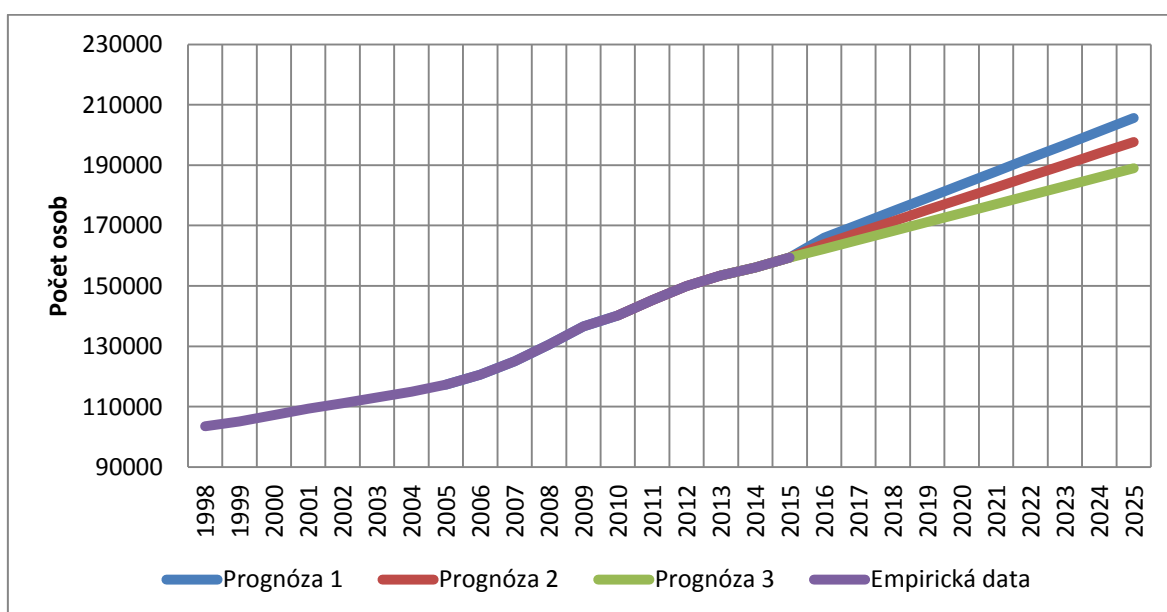

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Population. Institut Bruxellois de Statistique et d'Analyse. Vlastní zpracování.

²⁴⁰ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 35 zobrazuje předpověď vývoje počtu Francouzů v Belgii do roku 2025. Francouzi jsou od roku 2015 nejpočetnější cizí národností v Belgii. Jejich počet v Belgii vytrvale roste za celé sledované období. Ze zobrazených prognóz je patrný trend zpomalení růstu počtu Francouzů v Belgii v čase. Na počátku sledovaného období byl počet Francouzů v Belgii na úrovni 104 tis. osob, v roce 2010 to již bylo 140 tis. osob. Na konci roku 2015 již žilo v Belgii 159 tis. francouzských občanů. Prognóza 1 udává hodnoty 184 tis. osob v roce 2020 a 206 tis. osob v roce 2025. Prognóza 2 roste pomaleji, dosahuje hodnot 179 tis. osob v roce 2020 a 198 tis. v roce 2025. Prognóza 3 vykazuje nejnižší hodnoty 174 tis. osob v roce 2020 a 189 tis. osob v roce 2025. Vzhledem k tomu, že mezi prognózou 1 a prognózou 3 je v cílovém roce 2025 rozdíl pouze 16,3 tis. osob, lze říci, že všechny tyto prognózy jsou vysoce pravděpodobné. Francouzi mají zároveň dvojnásobně nižší počet získaných belgických občanství než Italové, což značí, že belgické občanství je pro ně ještě méně atraktivní než pro občany Itálie. Trend růstu počtu Francouzů, kteří získali belgické občanství, roste za posledních deset let jen velice pomalu, pouze za poslední dva dostupné roky lze pozorovat výraznější růst.²⁴¹ Francouzi, na rozdíl od Italů, jejichž počet v Belgii klesá, mají výhodu geografické blízkosti (Belgie je sousední země) a také výhodu jazykovou, neboť francouzština je v Belgii jedním z úředních jazyků. Z těchto důvodů je imigrace do Belgie pro francouzské občany mnohem snazší.

Graf č. 35: Prognóza vývoje počtu Francouzů v Belgii do roku 2025

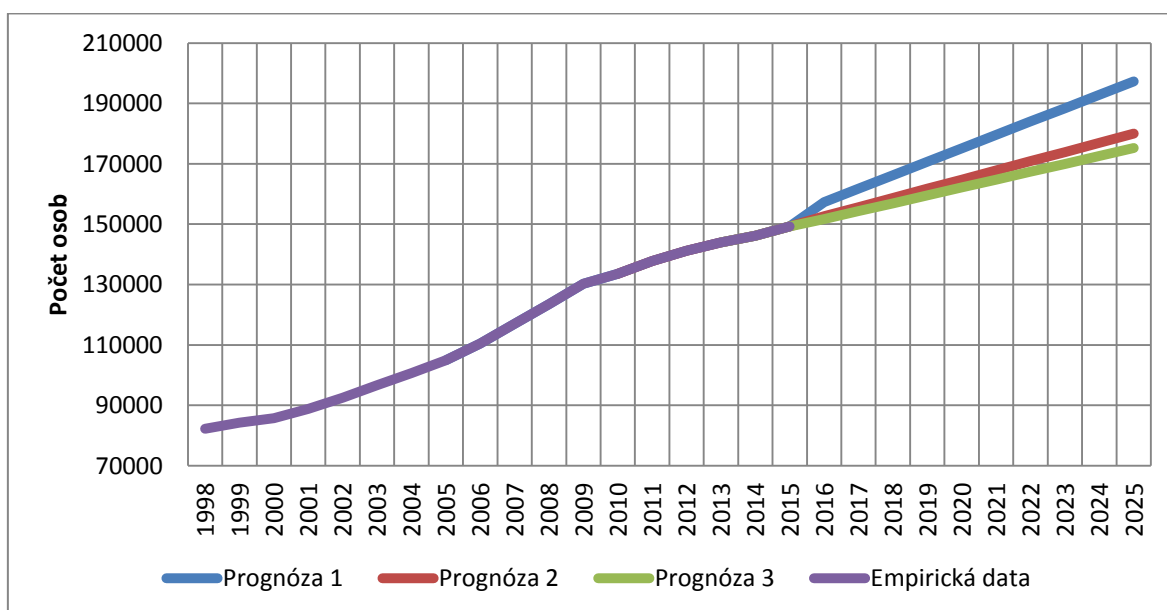

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Population. Institut Bruxellois de Statistique et d'Analyse. Vlastní zpracování.

²⁴¹ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 36 zobrazuje prognózu vývoje počtu Nizozemců v Belgii do roku 2025. Na počátku sledovaného období, v roce 1998, je počet Nizozemců v Belgii roven 82 tis. osob. V roce 2010 to již bylo 134 tis. osob a v roce 2015 149 tis. osob. U počtu Nizozemců v Belgii lze, stejně jako u Francouzů, sledovat neustálý růst, který se ovšem zpomaluje v čase. Prognóza 1, která je trendem za časový interval 2005 – 2015, počítá s nejvyšším růstem počtu Nizozemců, křivky prognóz 2 a 3 již klesají. Prognóza 1 dosahuje hodnot 175 tis. osob v roce 2020 a 197 tis. v roce 2025. Prognóza 2 udává hodnoty 165 tis. osob v roce 2020 a 180 tis. v roce 2025. Prognóza 3 vykazuje 162 tis. osob v roce 2020 a 175 tis. osob v roce 2025. Vzhledem k poklesu růstu počtu Nizozemců v Belgii v posledních letech se jeví jako nejpravděpodobnější prognózy 2 a 3, které se v cílovém roce 2025 liší jen o necelých 5 tis. osob. Stejně jako Francouzi, mají i Nizozemci výhodu sousedské země a výhodu znalosti úředního jazyka. Taktéž je v Belgii nízký počet udělených belgických občanství nizozemským občanům, jejichž počet činil 1272 v roce 2013 (viz graf č. 22). Za posledních deset let však tento počet významně roste, zejména v posledních dvou dostupných letech je nárůst extrémní.²⁴² Tento růst může mít vliv na zpomalení růstu počtu Nizozemců v Belgii za posledních několik let, což se promítá zejména v prognózách 2 a 3.

Graf č. 36: Prognóza vývoje počtu Nizozemců v Belgii do roku 2025

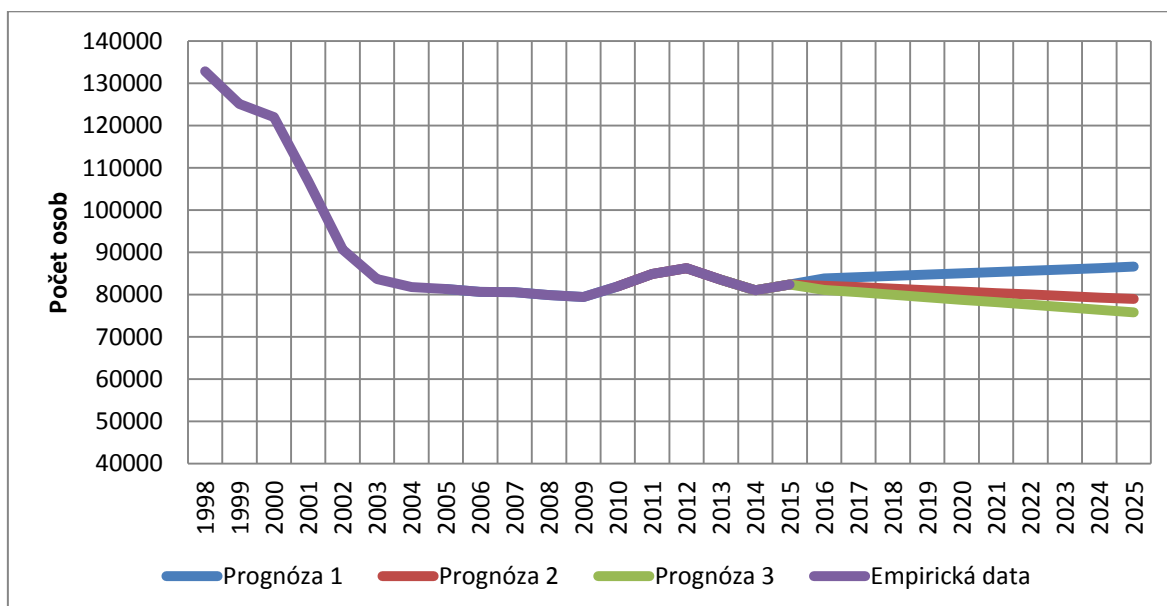

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Population. Institut Bruxellois de Statistique et d'Analyse. Vlastní zpracování.

²⁴² Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 37 zobrazuje prognózu vývoje počtu Maročanů v Belgii do roku 2025. Od roku 1998 do roku 2003 lze sledovat prudký pokles této národnosti v Belgii, tj. z hodnot 133 tis. na 84 tis. Po roce 2003 pokles pokračuje, ale již je velice mírný. Růst nastává až v roce 2010 s vrcholem v roce 2012, kdy bylo v Belgii 86 tis. osob marockého občanství. Po roce 2010 nastává mírný pokles a v roce 2015 mírný růst. Na konci roku 2015 bylo v Belgii 82,3 tis. Maročanů. Prognóza 1 predikuje mírný růst, tj. 85 tis. osob v roce 2020 a 86,6 tis. v roce 2025. Prognóza 2 předpovídá mírný pokles hodnot na 80,7 tis. osob v roce 2020 a 78,9 tis. v roce 2025. Křivka prognózy 3 klesá nejrychleji – 78,8 tis. v roce 2020 a 75,8 tis. v roce 2025. Vzhledem k dlouhodobému počtu Maročanů na úrovni kolem 80 tis. osob nelze vyloučit dlouhodobý mírný růst (prognóza 1) ani dlouhodobý mírný pokles (prognózy 2 a 3). Meziroční růst v roce 2015 však naznačuje mírný růst, který by mohl probíhat i v několika následujících letech. V Belgii žije přes 200 tis. osob, které se narodily v Maroku, zároveň v Belgii žije jen 81 tis. osob (viz graf č. 5), které mají marocké občanství, což značí vysoký počet osob narozených v Maroku, které získaly belgické občanství. Toto zjištění koresponduje s faktem, že nejčastěji je belgické občanství udělováno právě této národnosti, tj. 5926 v roce 2013 (viz graf č. 22). Přitažlivost belgického občanství pro Maročany vyplývá ze snahy získat stejné výhody, jako mají občané EU. Avšak počet udělených občanství Maročanům za posledních deset let dlouhodobě klesá²⁴³, což znamená, že ve sledovaném období nebyly počty imigrantů marocké národnosti výrazněji ovlivňovány počtem udělených občanství této národnostní skupině.

Graf č. 37: Prognóza vývoje počtu Maročanů v Belgii do roku 2025

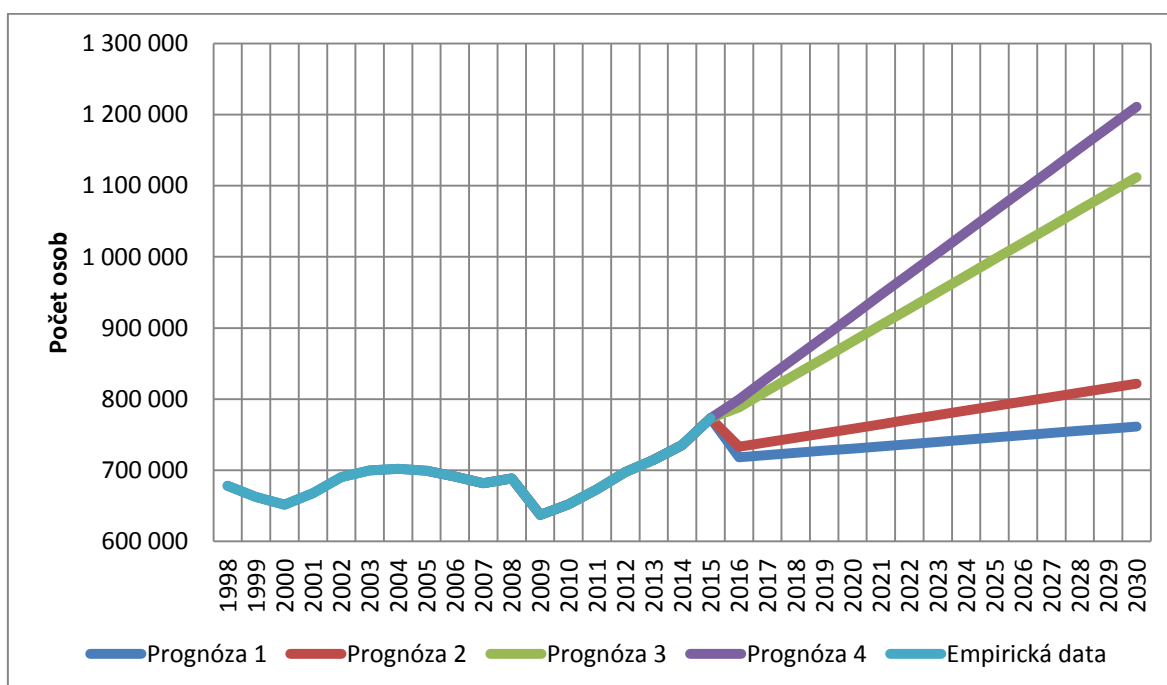
Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Population. Institut Bruxellois de Statistique et d'Analyse. Vlastní zpracování.

²⁴³ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

5.3.2 Nizozemsko

Graf č. 38 uvádí prognózu vývoje počtu imigrantů v Nizozemsku do roku 2030. V roce 1998 byl počet přistěhovalců v Nizozemsku na úrovni 678 tis. osob a v následujících několika letech docházelo k mírnému poklesu. Od roku 2000 dochází k pozvolnému růstu osob cizí národnosti v Nizozemsku, vrchol je 702 tis. osob v roce 2004. Od zmíněného roku dochází k mírnému poklesu počtu imigrantů. K opětovnému zvýšení počtu přistěhovalců dochází v roce 2008, avšak vlivem ekonomické krize dochází k prudkému meziročnímu poklesu počtu imigrantů v roce 2009 o 51 tis. osob na celkových 637 tis. Od roku 2009 lze v Nizozemsku zaznamenat téměř kontinuální růst křivky počtu imigrantů. Při pohledu na graf je patrné, že prognóza 1 a 2 jsou nepravděpodobné, neboť v dostatečné míře nezahrnují prudký růst imigrace od roku 2009. Prognóza 3 dosahuje hodnot 997 tis. osob v roce 2025 a 1112 tis. osob v roce 2030. Křivka prognózy 4 dosahuje hodnot 1064 tis. osob v roce 2025 a 1211 tis. osob v roce 2030. Prognóza 4 zahrnuje lineární trend posledních 3 let, proto se jeví jako nejpravděpodobnější alespoň pro následující roky. Trend počtu udělovaných nizozemských občanství za posledních deset let mírně klesá mezi 29 tis. a 28 tis. ale z dlouhodobého hlediska jsou počty udělovaných občanství stabilní.²⁴⁴ Díky tomu nedochází ke zkreslení vývoje počtu imigrantů v Nizozemsku ve sledovaném období.

Graf č. 38: Prognóza vývoje počtu imigrantů v Nizozemsku do roku 2030

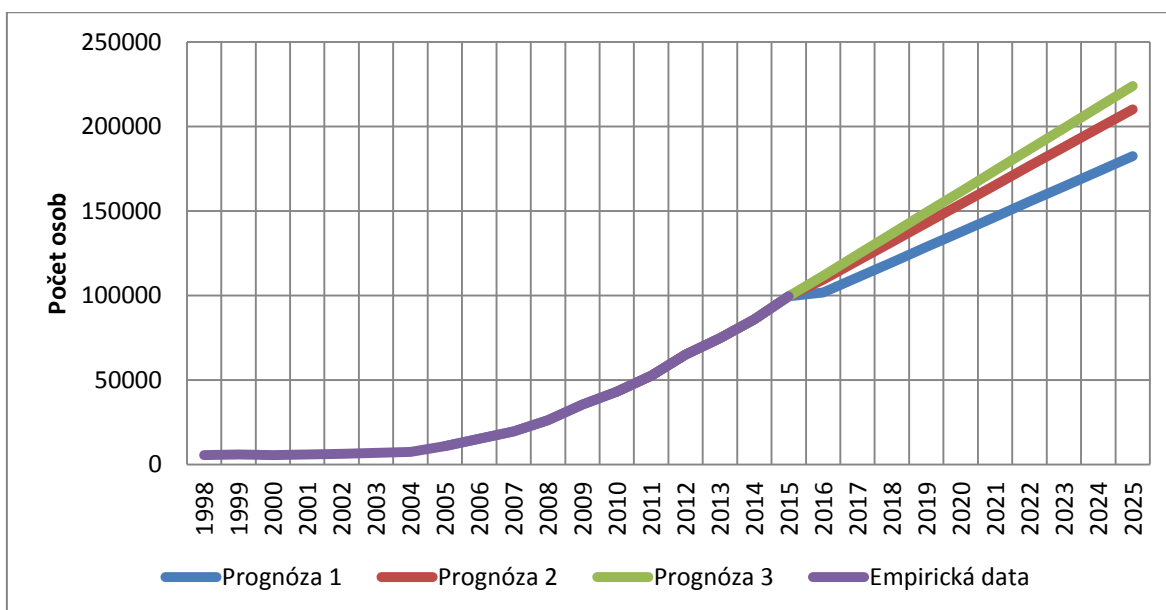

Zdroj: Population on 1 January by age, sex and broad group of citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

²⁴⁴ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 39 uvádí prognózu vývoje počtu Poláků v Nizozemsku do roku 2025. V roce 1998 bylo v Nizozemsku téměř 6 tisíc Poláků, jejichž počet po následujících několik let rostl jen velice pomalu. Až od roku 2005 docházelo k silným meziročním nárůstům až do roku 2015. Silný růst počtu Poláků v Nizozemsku od roku 2005 souvisí se vstupem Polska do EU v roce 2004. V roce 2010 bylo v Nizozemsku 43 tis. Poláků, v roce 2015 již 99,6 tis. Zobrazené prognózy demonstrují zrychlování růstu počtu osob v čase. Prognóza 1 uvádí 138 tis. osob v roce 2020 a 182 tis. v roce 2025. Prognóza 2 dosahuje hodnot 154 tis. osob v roce 2020 a 210 tis. osob v roce 2025. Prognóza 3 predikuje 161 tis. v roce 2020 a 224 tis. Poláků v Nizozemsku v roce 2025. Jako nejpravděpodobnější se jeví prognózy 2 a 3, které zachycují trend posledních let. I v dalších letech se dá očekávat růst počtu Poláků v Nizozemsku dle teorie migračních sítí, kdy zvyšující se počet osob jedné cizí národnosti usnadňují imigraci dalším příslušníkům dané národnosti. Zároveň pro Poláky není příliš důležité získat nizozemské občanství, neboť v roce 2013 bylo uděleno pouze 237 nizozemských občanství příslušníkům polské národnosti a tento trend za posledních deset let vytrvale klesá.²⁴⁵

Graf č. 39: Prognóza vývoje počtu Poláků v Nizozemsku do roku 2025

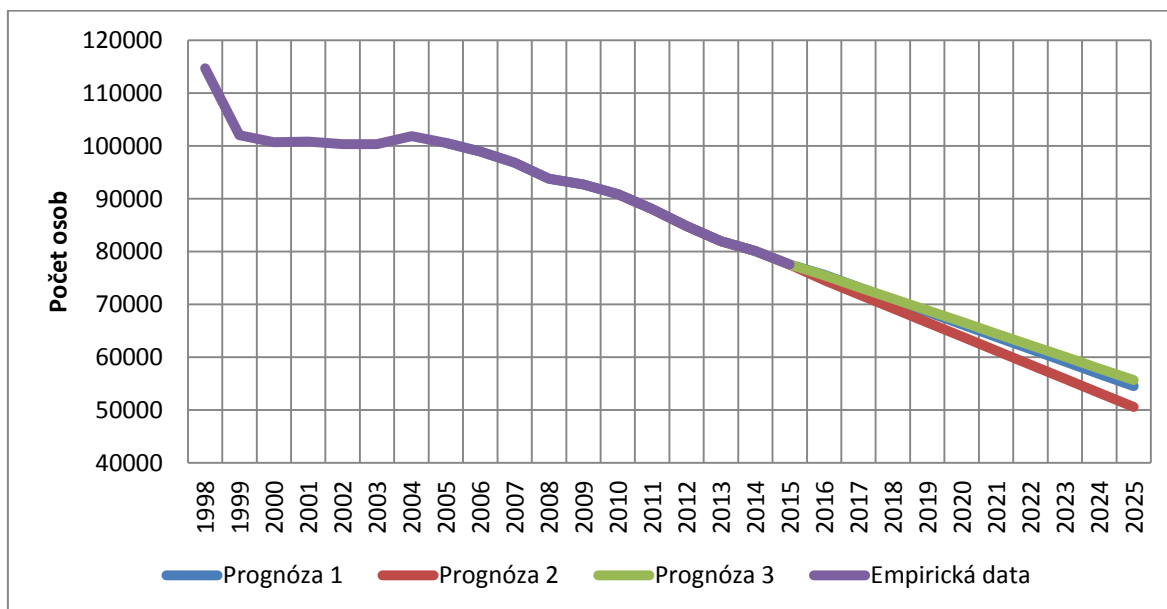
Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

²⁴⁵ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 40 zobrazuje prognózu vývoje počtu Turků v Nizozemsku do roku 2025. Do roku 1999 lze pozorovat silný pokles z předcházejícího roku, tj. ze 115 tis. na 102 tis. osob. Od roku 2000 do roku 2005 počty Turků v Nizozemsku stagnovaly okolo hranice 100 tis. osob. Poté dochází k již téměř kontinuálnímu poklesu, který zachycují zobrazené prognózy. Prognóza 1 dosahuje hodnot 66,2 tis. osob v roce 2020 a 54,5 tis. osob v roce 2025. Prognóza 2 predikuje hodnoty 63,9 tis. osob v roce 2020 a 50,5 tis. osob v roce 2025. Prognóza 3 uvádí 66,7 tis. osob v roce 2020 a 55,7 tis. osob v roce 2025. Prognózy 1 a 3 jsou téměř totožné, prognóza 2 predikuje mírně vyšší pokles než ostatní předpovědi. Rozdíl mezi prognózami však dosahuje pouze 5 tis. osob v cílovém roce 2025. Vzhledem k minimálním rozdílům mezi prognózami 1, 2 a 3 je lze všechny označit jako pravděpodobné.

Vzhledem k tomu, že v Nizozemsku žije 195 tis. osob narozených v Turecku a zároveň 80 tis. osob s tureckým občanstvím (viz graf č. 6), žije v zemi vysoký počet Turků, kteří získali nizozemské občanství. S tímto souvisí počet udělených nizozemských občanství občanům Turecka, kterých bylo 2897 v roce 2013 (viz graf č. 23), a byli tak po občanech Maroka nejčastějšími příjemci nizozemských občanství. Trend počtu udělených občanství Turkům však za posledních deset let mírně roste, což se může mírně projevit na zobrazených prognózách. Pro poslední dva roky (roky 2012 a 2013) lze zaznamenat výrazný pokles počtu udělených nizozemských občanství osobám turecké národnosti.²⁴⁶

Graf č. 40: Prognóza vývoje počtu Turků v Nizozemsku do roku 2025

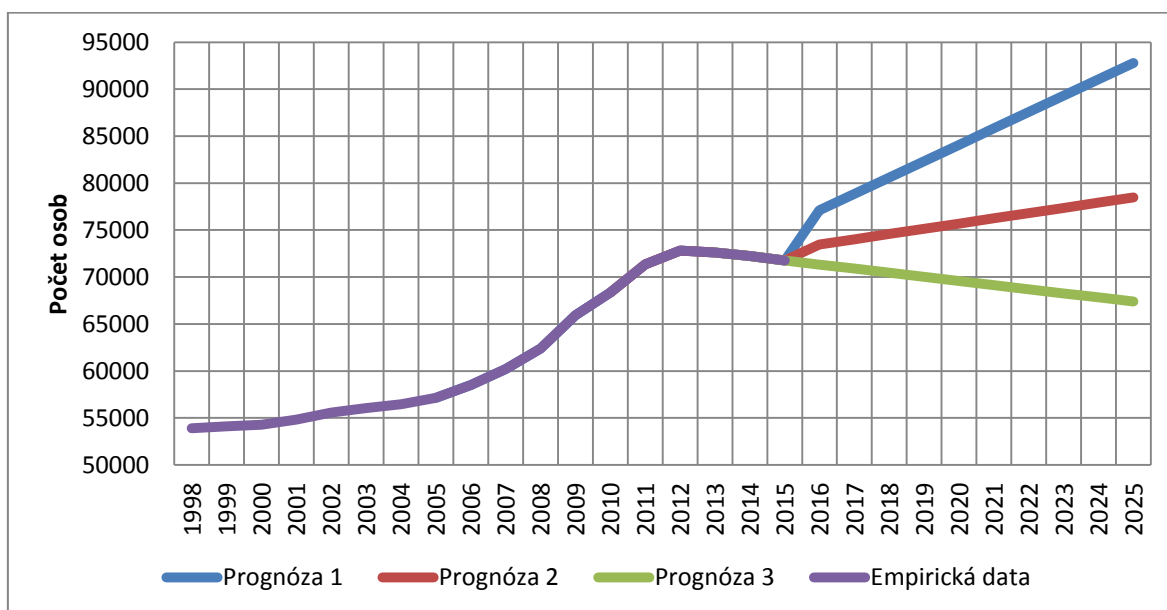

Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

²⁴⁶ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 41 zobrazuje prognózu vývoje počtu Němců v Nizozemsku do roku 2025. Na počátku sledovaného období, rok 1998, bylo v Nizozemsku 54 tis. německých občanů. Tento počet mírně rostl až do roku 2005, kdy počet Němců v Nizozemsku dosahoval 57 tis. Následující roky lze charakterizovat rychlejším růstem, který dosáhl vrcholu v roce 2012 a počtu 72,8 tis. osob. Od roku 2012 až do roku 2015 počty Němců v Nizozemsku mírně klesaly, na počet 71,8 tis. osob. Prognóza 1 uvádí 84,1 tis. osob v roce 2020 a 92,8 tis. osob v roce 2025. Prognóza 2 predikuje hodnoty 75,7 tis. v roce 2020 a 78,5 tis. osob v roce 2025. Prognóza 3 dosahuje hodnot 69,6 tis. v roce 2020 a 67,4 tis. osob v roce 2025. Prognóza 1, zahrnující poslední desetiletí, je nejméně pravděpodobná, neboť pokračuje v silném růstu bez ohledu na klesající trend posledních let. Prognóza 2 je také méně pravděpodobná, neboť pokračuje v růstu, byť ten není tak silný. Nejpravděpodobnější je prognóza 3, která reaguje na klesající trend posledních let. Trend v delším období naznačuje růst, avšak několik posledních let se vyznačuje poklesem. Trend počtu udělovaných nizozemských občanství Němcům za posledních deset let mírně klesá, v roce 2013 tento počet dosahuje pouze 248 udělených občanství občanům Německa.²⁴⁷ To znamená, že nizozemské občanství pro Němce žijící v Nizozemsku není příliš atraktivní a zároveň tyto nízké počty nezakreslují vývoj počtu Němců v Nizozemsku.

Graf č. 41: Prognóza vývoje počtu Němců v Nizozemsku do roku 2025

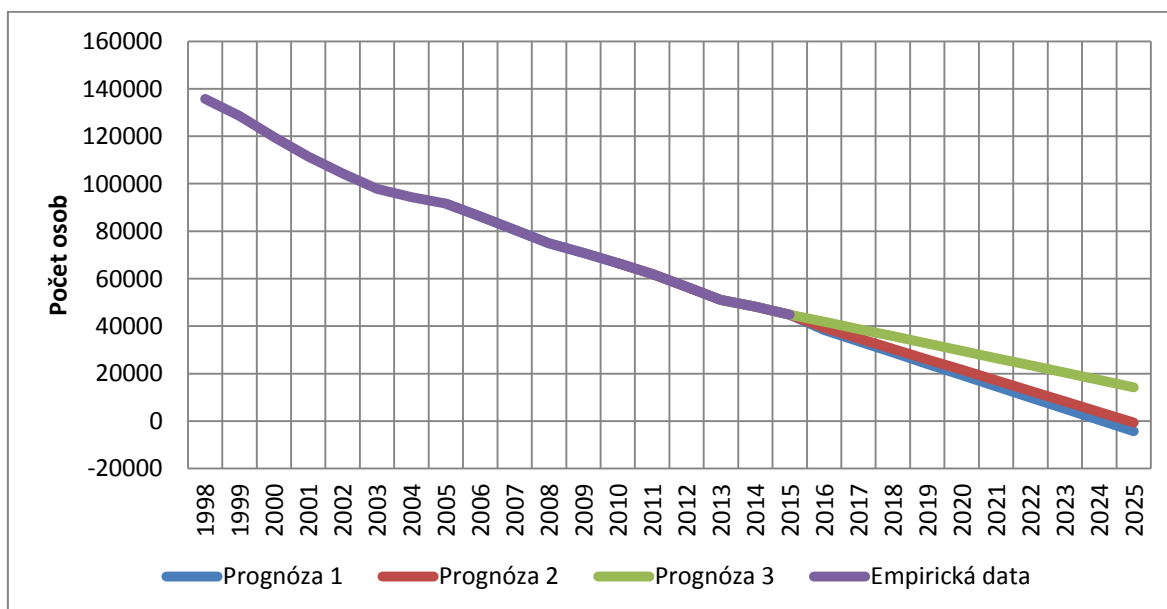
Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

²⁴⁷ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 42 zobrazuje prognózu vývoje počtu Maročanů v Nizozemsku do roku 2025. Počet Maročanů v Nizozemsku vytrvale klesá za celé sledované období. V roce 1998 bylo v Nizozemsku 136 tis. osob s marockým občanstvím, v roce 2010 již jen 66,6 tis. a v roce 2015 pouze 44,9 tis. osob. Ze zobrazených prognóz vyplývá, že pokles počtu Maročanů v Nizozemsku se zpomaluje, výrazněji zpomalil za poslední tři roky, které zobrazuje prognóza 3. Prognóza 1 predikuje 19,4 tis. osob v roce 2020 a -4,2 tis. osob v roce 2025. Prognóza 2 uvádí 21,6 tis. osob v roce 2020 a -0,6 tis. osob v roce 2025. Prognóza 3 dosahuje hodnot 29,6 tis. osob v roce 2020 a 14,3 tis. osob v roce 2025. Ze záporných hodnot u prognóz 1 a 2 je patrné, že nejsou pravděpodobné, zejména proto, že nezobrazují zpomalení poklesu počtu Maročanů jako prognóza 3. Pravděpodobná je tedy pouze prognóza 3, zároveň ji lze považovat za spodní hranici odhadu, neboť za poslední rok empirických dat lze pozorovat další zpomalení poklesu, které bude mít za následek nižší sklon poklesu křivky reálného vývoje.

V Nizozemsku žije velký počet osob narozených v Maroku, 168 tis., a zároveň pouze 48 tis. osob s marockým občanstvím (viz graf č. 6). To představuje vysoký počet udělených nizozemských občanství této národnosti. S tímto koresponduje fakt, že Maročané jsou nejčastější národností, která získává nizozemské občanství. V roce 2013 získalo 3888 občanů Maroka nizozemské občanství. Trend počtu udělených občanství Maročanům však za posledních deset let výrazně klesá²⁴⁸, což znamená, že vývoj počtu Maročanů dle občanství v Nizozemsku není ovlivněn počtem udělených občanství.

Graf č. 42: Prognóza vývoje počtu Maročanů v Nizozemsku do roku 2025

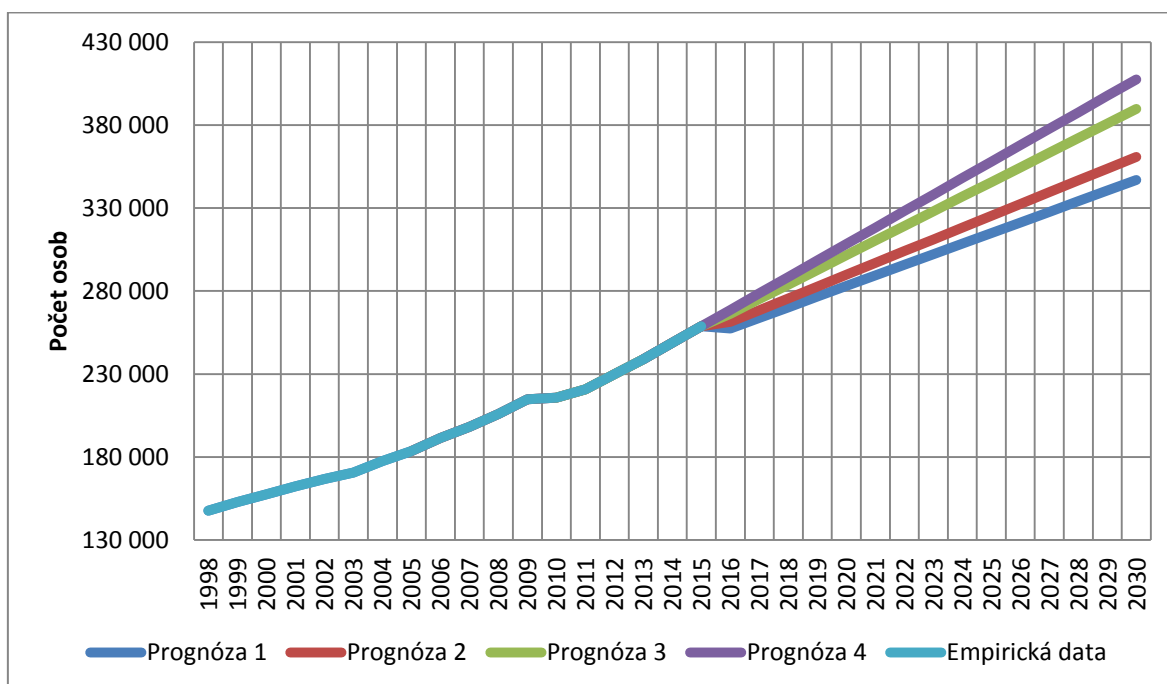
Zdroj: Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

²⁴⁸ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

5.3.3 Lucembursko

Graf č. 43 uvádí předpověď počtu imigrantů v Lucembursku do roku 2030. Na počátku časové řady, v roce 1998, je počet imigrantů na úrovni 148 tis. osob. V Lucembursku dochází k neustálému růstu počtu imigrantů a při pohledu na jednotlivé prognózy je patrné, že růst se v čase zrychluje. K mírnému zpomalení růstu došlo v roce 2010, kdy meziroční růst dosahoval pouze 851 osob. Od roku 2010 však růst počtu imigrantů znovu zrychloval. Prognóza 1, opět uvedena pouze pro zajímavost, demonstruje lineární trend za celé sledované období. Prognóza 2 se vyznačuje mírným růstem, dosahuje hodnot 325 tis. v roce 2025 a 361 tis. osob v roce 2030. Prognóza 3, zahrnující posledních pět let, se vyznačuje vyšším růstem a dosahuje hodnot 346 tis. osob v roce 2025 a 390 tis. osob v roce 2030. Křivka prognózy 4 roste nejrychleji, neboť zachycuje trend posledních tří let. V roce 2025 je dosaženo hodnoty 358 tis. osob a 407 tis. osob v roce 2030. Vzhledem ke stabilnímu růstu počtu přistěhovalců v Lucembursku v posledních letech lze označit jako pravděpodobné prognózy 3 a 4. Trend počtu udělování občanství v Lucembursku za posledních deset let významně roste²⁴⁹, což může snižovat růst počtu imigrantů v Lucembursku dle občanství.

Graf č. 43: Prognóza vývoje počtu imigrantů v Lucembursku do roku 2030

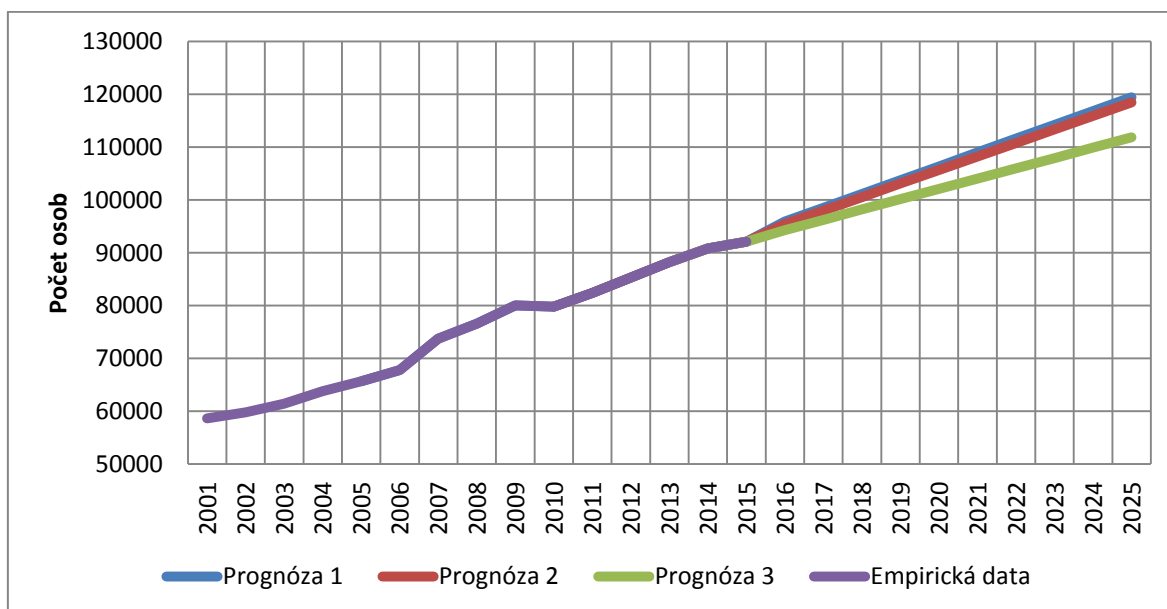
Zdroj: Zdroj: Population on 1 January by age, sex and broad group of citizenship. Eurostat. Vlastní zpracování.

²⁴⁹ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 44 uvádí prognózu vývoje počtu Portugalců v Lucembursku do roku 2025. V roce 2001 bylo v Lucembursku téměř 59 tis. osob s portugalským občanstvím. Za celé sledované období tento počet, s drobnými odchylkami, narůstal. V roce 2010 tento počet dosahoval 80 tis. osob, v roce 2015 již 92 tis. osob. Z prognóz vyplývá, že rychlost růstu počtu Portugalců v Lucembursku se v čase zpomaluje. Prognózy 1 a 2 se liší minimálně, zpomalení je nejvíce patrné na prognóze 3, která prodlužuje trend posledních tří let. Prognóza 1 dosahuje hodnot 106,3 tis. osob v roce 2020 a 119,4 tis. osob v roce 2025. Křivka prognózy 2 roste pomaleji, tj. 105,6 tis. v roce 2020 a 118,4 tis. osob v roce 2025. Prognóza 3 predikuje hodnoty 102,1 tis. v roce 2020 a 111,8 tis. v roce 2025. V následujících letech lze očekávat růst počtu Portugalců v Lucembursku, je ovšem těžké odhadnout rychlost růstu. Vzhledem k trendu zpomalení růstu v posledních třech letech, se jeví jako nejpravděpodobnější prognóza 3.

Portugalci patří mezi cizí národnosti v Lucembursku, které nejčastěji získávají lucemburské občanství. V roce 2013 byl tento počet na úrovni 981 udělených občanství (viz graf č. 24). Tento fakt může napomáhat trendu zpomalování růstu počtu Portugalců v Lucembursku, který se projevuje v prognóze 3. Avšak v rozporu s tím je vývoj počtu udělených lucemburských občanství občanům Portugalska, který dosáhl vrcholu v roce 2010 na počtu 1351 a od zmíněného roku zůstává počet udělených občanství této národnosti na úrovni okolo 1000 – 1100 za rok.²⁵⁰ Díky tomuto lze říct, že v posledních letech dochází k omezování imigrace Portugalců do Lucemburska.

Graf č. 44: Prognóza vývoje počtu Portugalců v Lucembursku do roku 2025

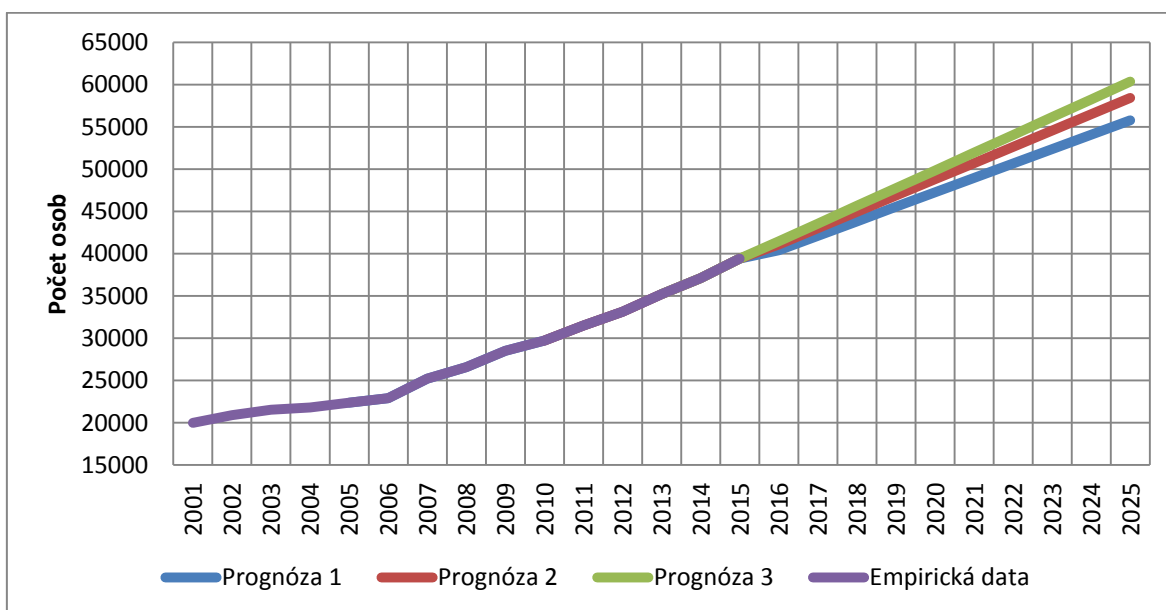
Zdroj: Population par sexe et par nationalité au 1er janvier (x 1 000) 1981, 1991, 2001 - 2015. Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Vlastní zpracování.

²⁵⁰ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 45 zobrazuje prognózu vývoje počtu Francouzů v Lucembursku do roku 2025. U počtu Francouzů v Lucembursku je možné pozorovat neustálý růst, který se zrychluje v čase za sledované období. V roce 2001 bylo v Lucembursku 20 tis. občanů Francie, v roce 2010 již 29,7 tis. osob a dokonce 39,4 tis. osob v roce 2015. Prognóza 1 dosahuje hodnot 47,2 tis. osob v roce 2020 a 55,8 tis. v roce 2025. Prognóza 2 udává hodnoty 48,8 tis. osob v roce 2020 a 58,4 tis. osob v roce 2025. Prognóza 3 předvídá 49,8 tis. osob v roce 2020 a 60,3 tis. v roce 2025. Z důvodu nízkých diferencí mezi prognózami lze všechny označit jako pravděpodobné, nejpravděpodobnější je prognóza 3, neboť odráží zrychlení růstu počtu Francouzů v Lucembursku v posledních třech letech.

Desetiletý trend počtu udělených občanství v Lucembursku pro občany Francie zobrazuje výrazně strmý růst²⁵¹, avšak počet udělených občanství Francouzům je stále na nízké úrovni, která se výrazněji neprojevuje v prognózách. V roce 2013 došlo pouze ke 254 případům udělení lucemburského občanství osobám s francouzským občanstvím (viz graf č. 24).

Graf č. 45: Prognóza vývoje počtu Francouzů v Lucembursku do roku 2025

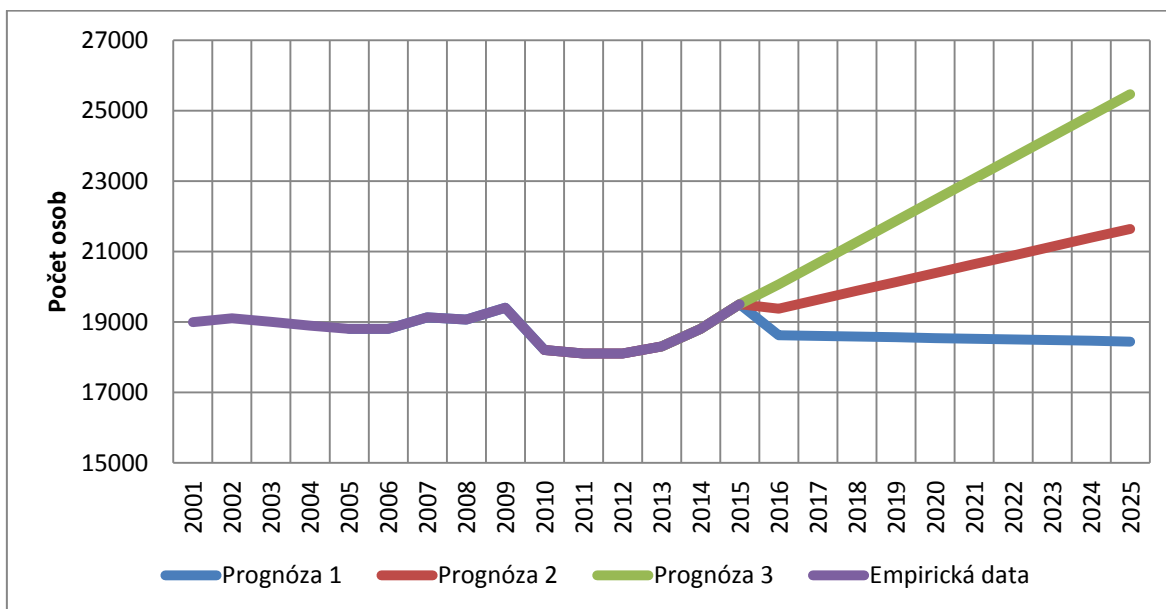
Zdroj: Population par sexe et par nationalité au 1er janvier (x 1 000) 1981, 1991, 2001 - 2015. Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Vlastní zpracování.

²⁵¹ Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 46 zobrazuje prognózu vývoje počtu Italů v Lucembursku do roku 2025. Na počátku sledovaného období, v roce 2001, bylo v Lucembursku 19 tis. občanů Itálie. Až do roku 2008 tento počet stagnoval na hranici 19 tis. osob, v roce 2009 došlo k mírnému zvýšení počtu Italů v Lucembursku. V roce 2010 došlo k prudkému meziročnímu poklesu, který doprovázela stagnace v následujících letech a následný mírný růst. V roce 2015, na prahu prognózy, bylo v Lucembursku 19,5 tis. osob s italským občanstvím. Zobrazené prognózy se významně rozcházejí. Prognóza 1 uvádí stagnující hodnoty na úrovni 18,5 tis. osob v roce 2020 a 18,4 tis. osob v roce 2025. Prognóza 2, vycházející z pěti posledních let, predikuje mírný růst na 20,4 tis. osob v roce 2020 a 21,6 tis. osob v roce 2025. Nejvyššího růstu dosahuje křivka prognózy 3, která dosahuje hodnot 22,5 tis. v roce 2020 a 25,5 tis. v roce 2025. Nejpravděpodobnější se jeví prognózy 2 a 3, neboť z dlouhodobého hlediska dochází v Lucembursku ke stagnaci počtu Italů, kterou v posledních letech doprovází mírný růst. V následujících několika letech je možné očekávat vyšší růst počtu Italů dle prognózy 3.

Desetiletý trend počtu udělených lucemburských občanství občanům Itálie dosahuje strmého růstu, avšak vrcholu bylo dosaženo v roce 2010, kdy bylo Italům uděleno 665 občanství. Od tohoto roku počty udělených občanství poklesly na polovinu, na 308 případů v roce 2013.²⁵² Nedá se tedy říct, že by poslední roky empirických dat byly výrazněji ovlivněny počtem udělených občanství.

Graf č. 46: Prognóza vývoje počtu Italů v Lucembursku do roku 2025

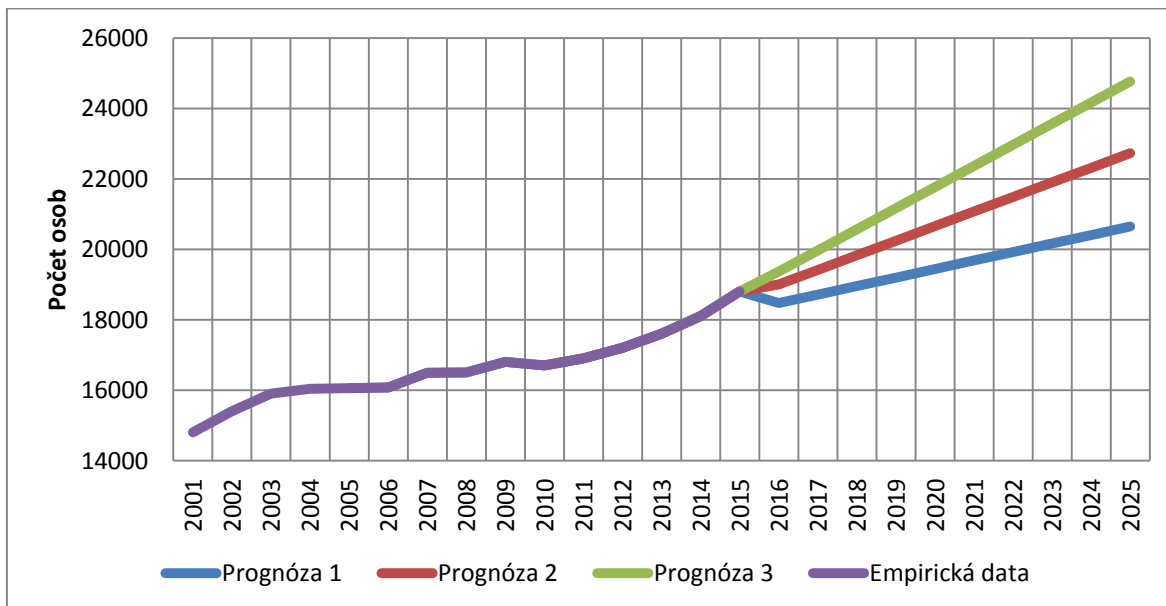
Zdroj: Population par sexe et par nationalité au 1er janvier (x 1 000) 1981, 1991, 2001 - 2015. Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Vlastní zpracování.

²⁵² Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. Eurostat.

Graf č. 47 zobrazuje prognózu vývoje počtu Belgičanů v Lucembursku do roku 2025. V roce 2001 bylo v Lucembursku 14,8 tis. Belgičanů a do roku 2003 tento počet výrazněji narůstal až na 15,9 tis. Poté tyto počty několik let stagnovaly u hranice 16 tis. osob, než začaly mírně růst. Tento růst se zrychlil od roku 2011. V roce 2010 bylo v Lucembursku 16,7 tis. osob belgické národnosti, v roce 2015 již 18,8 tis. Prognóza 1 uvádí hodnoty 19,4 tis. osob v roce 2020 a 20,6 tis. osob v roce 2025. Prognóza 2 dosahuje hodnot 20,7 tis. osob v roce 2020 a 22,7 tis. osob v roce 2025. Prognóza 3 predikuje hodnoty 21,8 tis. v roce 2020 a 24,8 tis. osob v roce 2025. Prognóza 1 se jeví jako nepravděpodobná, neboť v dostatečné míře nezahrnuje trend zrychleného růstu v posledních několika letech. Jako nejpravděpodobnější se jeví prognóza 3, která tento trend zrychleného růstu zahrnuje, přičemž ji lze považovat za spodní hranici předpovědi, neboť zrychlování růstu je patrné i na posledních empirických datech.

Trend posledních deseti let pro počty vydaných lucemburských občanství osobám belgické národnosti vykazuje silný růst, který je však zkreslen rokem 2012. Tento rok dosahoval extrémních hodnot, 1581 vydaných občanství. V roce 2013 tyto počty klesly na 205 vydaných lucemburských občanství osobám s belgickou národností. Vzhledem k takto nízkým počtům udělených občanství nedochází k výraznému ovlivnění vývoje počtu Belgičanů v Lucembursku.

Graf č. 47: Prognóza vývoje počtu Belgičanů v Lucembursku do roku 2025

Zdroj: Population par sexe et par nationalité au 1er janvier (x 1 000) 1981, 1991, 2001 - 2015. Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg. Vlastní zpracování.

6 Diskuze

Od konce 90. let minulého století v Evropě převládá trend návratu pracovní migrace se zaměřením na kvalifikované pracovní síly. Zároveň stále existuje potřeba nekvalifikované pracovní síly pro potřeby zemědělství, stavebnictví, práce v domácnostech atd., která je často realizována pomocí podporované dočasné formy migrace s jasným účelem. Důležitým zdrojem kvalifikovaných pracovních sil v Evropě jsou i studenti, kterým je umožněno po ukončení studií zůstat v EU. Vedle selektivní pracovní migrace v Evropě existují i projekty, zaměřené na řízení trvalé imigrace. Tyto snahy mají jednak za úkol uspokojení poptávky po pracovních silách, ale i mohou sloužit jako zmírňující faktor dopadů stárnutí evropské populace.²⁵³

Výsledky práce ukazují, že díky zaměření zemí Beneluxu na získávání kvalifikovaných pracovních sil, přistěhovalci ze třetích zemí se vzdělanostní strukturou téměř vyrovnají přistěhovalcům z ostatních zemí EU. Ovšem imigranti ze třetích zemí jsou častěji postiženi nezaměstnaností, což je faktor, který nepřispívá jejich integraci do společnosti. Vyšší nezaměstnaností trpí i přistěhovalci ze zemí EU, ovšem na mnohem nižší úrovni než občané třetích zemí. Přistěhovalci ze třetích zemí také častěji (ve srovnání s přistěhovalci z EU) obsazují nízko kvalifikované pracovní pozice, což koresponduje s ekonomickými teoriemi migrace. Přistěhovalce z ostatních zemí Evropské unie nelze brát jako plnohodnotné imigranty, neboť mají oproti přistěhovalcům ze třetích zemí spoustu výhod, které je zvýhodňují i na pracovním trhu. Doplnující práce by mohla být zaměřena na rozdíly v zaměstnávání a přístupu k občanům EU z různých evropských zemí, nabízí se rozlišení na západní a východní (postsovětskou) Evropu. Nicméně z uvedených zjištění vyplývá, že občané třetích zemí jsou ohroženou skupinou v rámci přistěhovalců.

Otázka přistěhovalectví a multikulturalismu patří mezi aktuální témata současné Evropy, kdy se tyto témata graduji současnou uprchlickou krizí a terorismem. Se vzrůstajícím počtem cizinců v Evropě mohou být kladeny otázky jako např. co definuje národní charakter, dle jakého klíče přijímat cizince, aby tyto národní znaky naplňovali? Země Beneluxu, zejména tedy Belgie a Nizozemsko, musely na tyto otázky odpovídat v 70. a 80. letech minulého století, kdy se neřízená imigrace ukázala jako společenský problém. Avšak nalezené řešení ve formě multikulturního modelu bývá v současné době zpochybňováno a přehodnocováno. Klasické vlny přistěhovalectví se vyznačovaly tím, že v minulosti se imigranti snažili co nejdříve identifikovat a splynout s původním obyvatelstvem, avšak dnes je situace v Evropě opačná.²⁵⁴

V Nizozemsku a Belgii vedla úplná akceptace kulturních odlišností cizinců (zejména pak těch ze třetích zemí s odlišnými kulturami) k přesunu jejich zvyklostí do Evropy, což mělo za následek k jejich segregaci od společnosti. V souvislosti s problémy multikulturního

²⁵³ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 2005, str. 98.

²⁵⁴ LIĐÁK, Ján. Mezinárodní migrace a Evropa. 2010, str. 90.

modelu se skloňuje jedno slovo: islám. Přesněji řečeno muslimští přistěhovalci a jejich potomci. Těm bylo umožněno budovat zde vlastní struktury, muslimské školy, mešity apod. Toto umožněné stranění se většinové společnosti však vyvolalo další společenské problémy. Segregace muslimských komunit, diskriminace, kulturní stereotypy, nezaměstnanost, neochota pochopení či akceptace odlišných kultur a další sociální faktory jsou živnou půdou pro náboženský fundamentalismus, jehož výsledkem mohou být teroristické činy vůči většinové společnosti, která se dostane do role nepřítele.

Islám není vnímán jen jako víra, ale jako ucelený sociální systém, regulující všechny aspekty života vyznávajících muslimů. Dle výzkumů je islám v imigrantských zemích mnohem rezistentnější vůči asimilačním tlakům než jiné menšinové identity. Obavy pramení i z rostoucí populace muslimů v Evropě. Mezi roky 1950 – 2000 se zvýšil podíl muslimské populace na celkovém počtu obyvatel z 1 procenta na 3 procenta. Vzhledem k vysoké přirozené natalitě muslimů se předpokládá, že tento počet bude dále růst. Jedním z problémů, které brání integraci, je i neochota žít v prostředí evropské demokracie, která zaručuje práva a svobodu. Obecně lze říci, že muslimové jsou zařazeni v nejnižších sociálních strukturách západoevropské společnosti. Tento fakt v souvislosti s ostatními vztahovými faktory společnosti k muslimům, je může činit snadno radikalizovatelnými ve prospěch náboženských fundamentalistů. Možné nebezpečí lze vidět v náboženských vůdcích, tzv. imámech. Ti, často působí v mešitách financovaných blízkovýchodními mecenáši, ovlivňují věřící ve prospěch konzervativních a radikálních forem islámu.²⁵⁵ Z tohoto důvodu je zajímavá snaha nizozemské vlády zapojit imámy do vzdělávání s cílem aktivně je zapojit do budování prospěšných vztahů v nizozemsko-muslimské komunitě.

Naopak Lucembursko nemá přílišné problémy nezvládnutelnou multikulturní povahou přistěhovalců jako Belgie a Nizozemsko. Avšak vzhledem k vysokému podílu cizinců v zemi mohou mít rodilí Lucemburčané obavy z dalšího přistěhovalectví, neboť vzhledem k současnému vývoji je pravděpodobné, že se v dohledné době stanou menšinou ve vlastním státě. Pokud se podíváme na počty a zdrojové země přistěhovalců v Lucembursku, na rozdíl od Belgie a Nizozemska, je patrný evropský původ (EU) těchto imigrantů. Co se týče zdrojových zemí mimo EU, lze v Lucembursku vyzorovat zejména množství osob z oblasti Balkánu, z bývalé Jugoslávie.

Vzhledem k selhávání multikulturního modelu v Evropě vyvstává otázka, jaký bude jeho vývoj v budoucnu. V současné době dochází k evropskému trendu omezování „všech“ za účelem omezení islámu. Jedná se zejména o otázku zahalování muslimských žen, přítomnost náboženských symbolů a další konfliktní situace ve školách, institucích a celkově ve veřejném prostoru. Neprospěl by Evropě posun od multikulturního modelu směrem k modelu asimilačnímu? Přistěhovalci zajisté přinášejí Evropě mnoho pozitiv, nejen ekonomických, demografických, také s sebou nesou i kulturní bohatství a rozmanitost svých mateřských zemí. Přesto, pokud chtějí žít v Evropě, měli by se oni, alespoň do jisté míry, přizpůsobit evropským hodnotám a nikoliv naopak.

²⁵⁵ LIĐÁK, Ján. Mezinárodní migrace a Evropa. 2010, str. 92-109.

7 Návrh na využití výsledků v praxi

Prioritou v zemích Beneluxu, stejně tak celé Evropské unii, by mělo být stanovení co nejjednodušších podmínek přistěhovalců. To znamená podporu legálních forem imigrace s co nejužší byrokracií. Je třeba si uvědomit, že Evropa z imigrace profituje v mnoha ohledech, zejména pak jsou přistěhovalci zdrojem pracovní síly. Evropa může selektivně vybírat pracovníky dle aktuálních potřeb. Taktéž selekcí trvalých přistěhovalců může být docíleno příznivého ovlivnění demografického stárnutí populace. V souvislosti s řízením migračních toků je třeba zdůraznit potřebu nekompromisních přístupů k nelegální imigraci, které jsou potřebnější v kontextu současného masivního přílivu lidí vyvolaného politickými nestabilitami a vojenskými konflikty v různých částech světa.

Navrácení nelegálních imigrantů je dnes možné pomocí readmisních dohod, avšak otázka je, zda uzavřené readmisní dohody kapacitně dostačují současnému přílivu nelegální migrace. V nedávné době bylo jednou ze zamýšlených možností řešení nelegální imigrace budování uprchlických táborů v sousedních zemích EU v některé ze zemí na tzv. jižní hranici. Ovšem s vývojem situace v Libyi, která byla hlavním partnerem EU, v potlačování afrického imigračního proudu, tato idea padla. Od politické destabilizace Libye probíhají intenzivní pokusy imigrantů o dosažení evropské pevniny námořní cestou, které vyvolaly příliv počtu uprchlíků v jižních státech EU. Evropská unie, vzhledem k rozsáhlosti rozhodovacích procesů a kontroverznosti tématu, nebyla dlouhou dobu schopna adekvátně odpovědět na uprchlickou krizi a proudy nelegální migrace. Dnes jsou již nastaveny sankce pro dopravce a zaměstnavatele nelegálních imigrantů, což může mírně snižovat atraktivitu imigrace. Avšak pro zaměstnavatele je velice přitažlivá představa nelegálního zaměstnávání jako zdroj velmi levné pracovní síly, přičemž nelegální práce je často spojena s vykořisťováním a další trestnou činností.

Evropská unie má nastaven, i vzhledem k počtu členských států unie a celkové decentralizaci, velice náročný systém posuzování oprávněnosti vstupu imigrantů na území EU. Což mimo jiné vede při zahlcení systému velkým počtem žadatelů k výrazným časovým prodlevám, ale hlavně tento složitý systém může dávat naději udělení povolení vstupu i žadatelům, kteří na něj nemají nárok. Obranou tomuto by měly být opravdu stručná a jasná pravidla a nekompromisní návratová politika. Příkladem může být tvrdý postup jiných států k nelegální imigraci, jako je například zaveden v Austrálii. Austrálie bez výjimek odesílá nelegální imigranty do uprchlických táborů zřízených v partnerských zemích. Už samotný australský přístup eliminuje velkou část nelegální imigrace. Tento přístup však vyžaduje partnerské země pro umístění uprchlických táborů a také je zde otázka, zda se takto tvrdý přístup slučuje s evropskými hodnotami.

8 Závěr

Trendy ukazují, že z dlouhodobého hlediska počty imigrantů ve všech zemích Beneluxu rostou. Ovšem trend přibývání přistěhovalců nabývá u každé země Beneluxu jiné intenzity. Nejvýznamnější zdrojové země imigrantů dle občanství jsou Itálie, Francie, Nizozemsko a Maroko pro Belgii, Polsko, Turecko, Německo a Maroko pro Nizozemsko a Portugalsko, Francie, Itálie a Belgie pro Lucembursko. Z práce vyplývá, že cizince můžeme primárně dělit dle občanství a dle země narození, přičemž obě skupiny jsou důležité, neboť z jejich vzájemné komparace lze získat přibližný náhled na počty udělených občanství apod. V práci je zobrazeno srovnání skupin cizinců dle občanství a dle země narození, včetně jejich geografického rozmístění v regionech Beneluxu na úrovni NUTS 2. V Belgii a Nizozemsku se cizinci koncentrují v regionech, ve kterých leží hlavní města. V Nizozemsku je vyšší koncentrace přistěhovalců zejména v západních regionech Zuid-Holland a Noord-Holland. V Belgii se cizinci shromažďují v regionech Hainaut a Liege. Zvýšený podíl cizinců je i v regionech obklopující region hlavního města Brusel. Region hlavního města Brusel a samotné Lucembursko jsou regiony s extrémním počtem cizinců.

V práci je vyhodnocen základní vývoj jednotných schengenských víz pro jednotlivé země. Bylo zjištěno, že početně nejvýznamnějším vízem je typ C, tedy vízum opravňující ke krátkodobému pobytu do 90 dní. V Belgii je počet žádostí i schválených žádostí víceméně na stabilní úrovni, v Nizozemsku a Lucembursku počty v obou kategoriích mají rostoucí charakter. Další základní rozlišování cizinců je možné na základě skupin zdrojových zemí – na země EU a na třetí země. V tomto duchu je vyhodnocena struktura vzdělání přistěhovalců, přičemž bylo zjištěno, struktura vzdělání cizinců ze třetích zemí je, vzhledem k politice přijímání vysoce kvalifikovaných pracovních sil, téměř srovnatelná s cizinci ze zemí EU.

Povolení k pobytu je možné členit na celkový počet platných povolení k pobytu a počty vydaných povolení pro daný rok, přičemž lze sledovat vývoj a strukturu udílených povolení dle zdrojových zemí. V celkových počtech platných povolení k pobytu dochází ke změnám struktury pouze velice pozvolna, avšak u počtů vydaných povolení pro jednotlivé roky lze sledovat výraznější proměny. Zejména lze pozorovat růst počtu vydaných povolení k pobytu pro občany Sýrie, v souvislosti s aktuální migrační situací. Povolení k pobytu lze dále členit dle délky a dle záměru. V práci je zjištěno, že nejvýznamnějším záměrem udělených povolení k pobytu v roce 2014 jsou rodinné důvody a převažující délka povolení je dlouhodobého charakteru, na 12 měsíců a více. U nejpočetnějších národností, kterým jsou v zemích Beneluxu povolení k pobytu vydávána, byla zjištěna specifika v oblasti nejčastějších záměrů a délky pobytu. Pro občany Maroka a Turecka jsou převažujícím záměrem rodinné důvody a dlouhodobý charakter pobytu. Pro další časté cizí národnosti – USA, Indii a Čínu je charakteristický vyšší podíl rodinných důvodů, studia a zejména výdělečné činnosti. Pro občany Sýrie a Eritrey je charakteristickým záměrem ostatní důvody, které zahrnují mezinárodní

ochranu. Lucembursko, více než ostatní země Beneluxu, využívá kromě dlouhodobých i střednědobé povolení k pobytu (6 až 11 měsíců) a u kategorie studium dokonce převažuje krátkodobý charakter pobytu (3 až 5 měsíců). Ze zkoumání struktury udílení povolení k pobytu z rodinných důvodů bylo zjištěno, že ve všech zemích Beneluxu převažují cizinci ze třetích zemí. Z celkových platných povolení k pobytu v jednotlivých zemích Beneluxu bylo zjištěno, že nejčastějším záměrem jsou rodinné důvody. Lucembursko je specifické výrazně nižším podílem platných povolení z důvodu studia a azylu, zároveň je zde výrazně vyšší podíl platných povolení pro výdělečnou činnost.

Při vyhodnocení zaměstnanosti přistěhovalců bylo zjištěno, že jsou patrné rozdíly v zaměstnávání cizinců ze zemí EU a z třetích zemí. Tyto rozdíly jsou nejvíce patrné u Belgie. Cizinci ze třetích zemí trpí výrazně vyšší mírou nezaměstnanosti než cizinci ze zemí EU, největší nezaměstnanost občanů třetích zemí dosahuje v Belgii. Paradoxně, s ohledem na téměř srovnatelnou strukturu vzdělání u cizinců ze třetích zemí a cizinců z ostatních zemí EU, jsou patrné rozdíly v pracovních pozicích. Méně kvalifikovaná pracovní místa jsou častěji obsazována cizinci ze třetích zemí, než je tomu u cizinců pocházejících z EU. Při zkoumání rozdělení zaměstnaných cizinců dle pohlaví bylo zjištěno, že častěji jsou zaměstnáni muži než ženy. Rozdíl je vyšší u občanů třetích zemí, kde může docházet k přenesení zvyklostí a společenských rolí pro muže a ženy z mateřských zemí. V tomto ohledu lze za posledních osm let pozorovat trend pozvolného vyrovnávání těchto poměrů.

Občanství je v Belgii a Nizozemsku nejčastěji udělováno osobám ze třetích zemí, naopak v Lucembursku 4/5 všech udělených občanství získají občané EU. V Belgii a Nizozemsku je občanství nejčastěji udělováno občanům Maroka a Turecka. V Lucembursku v tomto ohledu výrazně dominují Portugalci, kterých žije v Lucembursku 91 tis. a představují tak 16,5% podíl na celkové populaci Lucemburska.

Země Beneluxu jsou také častým cílem žadatelů o azyl a další druhy mezinárodní ochrany. Avšak pouze minimum žadatelů je úspěšných a dostane tak statut azylanta. V roce 2014 bylo v Belgii kladně vyřízeno 2,06 % žádostí o mezinárodní ochranu, v Nizozemsku pak 2,85 % a v Lucembursku pouze 0,87 %. V Belgii byly v roce 2014 nejčastějšími národnostmi, které žádají o azyl, osoby ze Sýrie, Afghánistánu, Ruska atd. V Nizozemsku je to Sýrie, Eritrea, Irák, Afghánistán, atd. V Lucembursku jsou početně největšími žadateli o azyl občané z balkánských zemí – Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Kosova, Albánie atd. Mezinárodní ochrana v témže roce byla v Belgii udělena zejména osobám Guiney. V Nizozemsku to byli občané Afghánistánu, Eritrey, Iránu, Iráku, Somálska, Ugandy, Sýrie atd. Lucembursko v roce 2014 udělilo mezinárodní ochranu pouze 10 osobám, původem z Kosova a Srbska.

Nelegální imigraci lze velice těžko sledovat, v práci se vychází z databáze Eurostatu o osobách, které pobývají v EU nelegálně a o osobách, kterým bylo přikázáno opustit zemi. Nelegální imigrace se vztahuje pouze na osoby, pocházející ze třetích zemí. V Belgii mají počty osob, kterým bylo přikázáno opustit zemi, převážně rostoucí charakter. Naopak

v Nizozemsku jsou data na stabilní úrovni. V Lucembursku mají počty těchto osob v posledních třech letech sestupnou tendenci. Nejčastějšími nelegálními imigranty v Belgii jsou občané Maroka, Alžírsko, Albánie, Sýrie, Tunisko atd. Pro Nizozemsko u této charakteristiky nejsou dostupná data. U Lucemburska převažují balkánské země a severoafrické země – Černá Hora, Tunisko, Nigérie, Albánie, Kosovo atd.

Na základně empirických dat byly zpracovány prognózy přistěhovalectví pro jednotlivé země Beneluxu na národní úrovni a čtyři nejvýznamnější cizí národnosti v každé zemi. Ve výchozích datech jsou cizinci definováni dle občanství. Ve všech zemích Beneluxu lze očekávat další růst imigrace. V Belgii lze očekávat velice mírný pokles počtu Italů, významný růst počtu Francouzů, růst počtu Nizozemců, a přibližnou stagnaci počtu Maročanů. V Nizozemsku je predikován významný růst počtu Poláků, významný pokles počtu Turků, mírný pokles počtu Němců a významný pokles počtu Maročanů. Pro Lucembursko lze očekávat další významný růst počtu Portugalců, významný růst Francouzů, růst počtu Italů a významný růst počtu Belgičanů.

Země Beneluxu jsou dlouhodobě migrační země. Belgie a Nizozemsko mají významné zkušenosti s multikulturní společností, která však kromě přínosů má i mnohá negativa. Migrace se stává stále diskutovanějším společenským tématem, kdy jsou migrační aspekty často používány i v politickém dialogu. Na unijní úrovni se taktéž jedná o stěžejní téma, díky migrační krizi. Již v současné době jsou pomalu přijímána opatření a kroky ke stabilizaci migračních toků a řešení současného přílivu lidí do Evropy. V práci je zmíněna potřeba striktních a jednoznačných pravidel vstupu na území EU a nekompromisní návratové politiky, dle příkladu jiných zemí, které toto téma v minulosti řešily. Zároveň imigrace přináší Evropě mnohé přínosy v podobě pracovních sil, kulturního obohacení, zmírnění dopadů stárnutí evropské populace apod. Je tedy nutno podporovat legální formy migrace, které podléhají selekci a řízení.

9 Seznam použité literatury

9.1 Knižní zdroje

BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005, 308 s. ISBN 80-210-3875-6.

CIHELKOVÁ, Eva. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje = World economy : general trends in its development*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xxxvi, 273 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-155-0.

EVANOVÁ, Jitka. *Globální problémy světa*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, 99 s. ISBN 978-80-87174-09-8.

FAURI, Francesca. *The history of migration in Europe: perspectives from economics, politics and sociology*. New York: Routledge, 2015. ISBN 978-113-8777-835.

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.

KOSCHIN, Felix. *Demografie poprvé*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 2005, 122 s. ISBN 80-245-0859-1.

KUNA, Zbyněk. *Demografický a potravinový problém světa*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 337 s. ISBN 978-80-7357-588-5.

KUNEŠOVÁ, Hana. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 3., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, xx, 386 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-502-2.

LIĐÁK, Ján. *Mezinárodní migrace a Evropa*. Vyd. 1. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, 2010. ISBN 978-80-86879-24-6.

Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi. 1. vyd. V Praze: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-097-3.

PALÁT, Milan. *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2013, 92 s. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-161-0.

PALÁT, Milan. *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2015, 94 s. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-230-3.

PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozš. vyd. Praha: Linde, 2012, 435 s. ISBN 978-80-7201-889-5.

POPOVOVÁ, Marie. *Mezinárodní migrace a globální governance*. Praha: Oeconomica, 2011, 20 s. ISBN 978-80-245-1809-1.

RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. *Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace?*. Praha: VÚPSV, výzkumné centrum Brno, 2003, 58 s. ISBN 80-239-2257-2.

ROLNÝ, Ivo a Lubor LACINA. *Globalizace, etika, ekonomika*. 2., rozš. vyd. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz, 2004, 298 s. ISBN 80-867-6804-X.

ROUBÍČEK, Vladimír. *Úvod do demografie*. Vyd. 1. Praha: Codex Bohemia, 1997, 348 s. ISBN 80-859-6343-4.

SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. *Migrace a kulturní konflikty*. Vyd. 1. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.

SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. *Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. ISBN 978-80-7408-031-9.

SKLENÁŘOVÁ, Sylva. *Nizozemsko*. 1. vyd. Praha: Libri, 2006. Stručná historie států. ISBN 80-727-7310-0.

ŠTICA, Petr. *Etika a migrace: vybrané otázky současné imigrace a imigrační politiky*. 1. vyd. Ostrava: Moravapress, 2014. ISBN 978-80-87853-20-7.

TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-333-2.

VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky)*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011, 79 s. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-86729-66-4.

9.2 Internetové zdroje

Acquérir la nationalité luxembourgeoise par voie de naturalisation. *Guichet.lu* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.guichet.public.lu/citoyens/fr/immigration/plus-3-mois/ressortissant-tiers/sejour-5-ans/naturalisation/index.html>

Acquisition of citizenship by sex, age group and former citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_acq

All valid permits by reason, length of validity and citizenship on 31 December of each year. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_resvalid

Arrivées, départs et excédents des arrivées sur les départs 1967 - 2014. *Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://www.statistiques.public.lu/stat/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=473&IF_Language=fr&MainTheme=2&FldrName=2&RFPPath=98

Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded). *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_asyappctza

Azyl v Evropské unii. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-migrace-a-integrace-azyl.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Belgie životní a pracovní podmínky. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/eures/podminky/belgie/>

Belgie. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/504/sekce/belgie/>

Belgium/Obtain Work Permits. *Workpermit.com* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: http://www.workpermit.com/belgium/employer_work_permits.htm

Belgium: A Country of Permanent Immigration. *Migration Policy Institute* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.migrationpolicy.org/article/belgium-country-permanent-immigration>

Belgium: Social partners involvement in unemployment benefit regimes. *Eurofound.europa.eu* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/comparative-information/national-contributions/belgium/belgium-social-partners-involvement-in-unemployment-benefit-regimes>

Belgium's Immigration Policy Brings Renewal and Challenges. *Migration Policy Institute* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.migrationpolicy.org/article/belgiums-immigration-policy-brings-renewal-and-challenges>

By law (birth or family ties). *Belgium.be: Official information and services* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/dutch-citizenship/citizenship-by-law>

Co pro Vás může EURES udělat? *Evropská komise: Eures* [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eures/public/cs/what-can-eures-do-for-you-?lang=cs&app=0.7.1p2-build-0&pageCode=about_eures

Coming to Belgium to get married. *Immigration Office* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/EN/Application-guides/Pages/Coming_to_Belgium_to_get_married.aspx

Daně v Lucembursku. *Finance.cz* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-lucembursku/>

Demander un visa pour l'entrée au Luxembourg en tant que ressortissant de pays tiers. *Guichet.lu* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.guichet.public.lu/citoyens/fr/immigration/plus-3-mois/ressortissant-tiers/demarches-communes/entree-visa/index.html>

Directive 2004/38/EC on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States. *Immigration office* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/EN/Application-guides/Pages/Directive_2004_38_EN.aspx

DRBOHLAV, Dušan a Zdeněk UHEREK. *Reflexe migračních teorií* [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: <http://web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/illegal/clanky/Uherek-Teorie.pdf>

Dublinský systém. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>

Emigration by five year age group, sex and citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_emi1ctz

Employment by sex, age and citizenship (1 000). *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/lfsa_egan

EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_resbc1

Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU. *Europa.eu* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/policy_agencies/frontex/index_cs.htm

Family reunification for third-country nationals. *Guichet.lu* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.guichet.public.lu/entreprises/en/ressources-humaines/recrutement/ressortissant-pays-tiers/regroupement-familial/index.html>

Family. *Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/family/Pages/default.aspx>

Final decisions on applications by citizenship, age and sex Annual data (rounded). *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_asydcfina

First permits by reason, length of validity and citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_resfirst

First permits issued for family reasons by reason, length of validity and citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_resfam

Getting married. *Belgium.be: Official information and services* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: http://www.belgium.be/en/family/becoming_a_belgian_citizen_by_marriage

Immigrants who contribute to the Dutch economy. *Government of the Netherlands* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://www.government.nl/topics/immigration/contents/options-for-entrepreneurs-and-employees-from-abroad>

Immigration by five year age group, sex and citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_imm1ctz

Immigration in Luxembourg: New Challenges for an Old Country. *Migration Policy Institute* [online]. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.migrationpolicy.org/article/immigration-luxembourg-new-challenges-old-country>

Immigration Office. *Home Affairs FPS* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/en/Pages/home.aspx>

Information about Belgium. *Focus on Belgium* [online]. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <http://focusonbelgium.be/en/information-about-belgium>

Irregular Migration & Return. *European Commission* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/irregular-migration-return-policy/index_en.htm

Kdo je občan EU a jeho rodinný příslušník? *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-eu-a-jeho-rodinny-prislusnik-209966.aspx>

Lucembursko životní a pracovní podmínky. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/eures/podminky/lucembursko/>

Lucembursko. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/438/sekce/lucembursko/>

Luxembourg: Social partners involvement in unemployment benefit regimes. *Eurofound.europa.eu* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/comparative-information/national-contributions/luxembourg/luxembourg-social-partners-involvement-in-unemployment-benefit-regimes>

Migrace. *Demografický informační portál* [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace=

Naturalisation. *Belgium.be: Official information and services* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/dutch-citizenship/naturalisation/Pages/default.aspx>

Naturalization. *Encyclopædia Britannica* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/topic/naturalization>

Necessary formalities. *Belgium.be: Official information and services* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: http://www.belgium.be/en/work/coming_to_work_in_belgium/necessary_formalities

Nizozemsko životní a pracovní podmínky. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/eures/podminky/nizozemsko/>

Nizozemsko. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/425/sekce/nizozemsko/>

Občanství Evropské unie. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/625/sekce/obcanstvi-evropske-unie/>

Option. *Belgium.be: Official information and services* [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/dutch-citizenship/option/Pages/default.aspx>

Pays non soumis à l'obligation de visa. *Gouvernement.lu* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.gouvernement.lu/4844461/pays-sans-obligation-visa>

Politiky Evropské unie: Migrace a azyl. Evropská komise, 2014. ISBN 978-92-79-42284-3. Dostupné také z: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/cs/migration_cs.pdf

Population - Migrations internationales Belges et étrangers (1948-2010). *Statistics Belgium* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://statbel.fgov.be/fr/modules/publications/statistiques/population/downloads/population_-_migrations_internationales.jsp

Population by group of citizenship, occupation and NUTS 2 region. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/cens_11ctzo_r2

Population by group of citizenship, occupation and NUTS 2 region. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/cens_11ctzo_r2

Population by group of country of birth, educational attainment level and NUTS 2 region. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/cens_11cobe_r2

Population by group of country of birth, occupation and NUTS 2 region. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/cens_11cobo_r2

Population on 1 January by age, sex and broad group of citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_pop2ctz

Population on 1 January by age, sex and broad group of country of birth. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_pop4ctb

Population on 1 January by five year age group, sex and citizenship. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_pop1ctz

Population on 1 January by five year age group, sex and country of birth. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_pop3ctb

Population par nationalités détaillées 2011 - 2015. *Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg* [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z:

http://www.statistiques.public.lu/stat/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=9396&IF_Language=fra&MainTheme=2&FldrName=1

Population par sexe et par nationalité au 1er janvier (x 1 000) 1981, 1991, 2001 - 2015. *Le Portail des Statistiques: Grand-Duché de Luxembourg* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z:

http://www.statistiques.public.lu/stat/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=384&IF_Language=fra&MainTheme=2&FldrName=1

Population. *Institut Bruxellois de Statistique et d'Analyse* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: http://www.ibsa.irisnet.be/themes/population/population#.Vur_UtLhDDd

Population; key figures. *Statistics Netherlands* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLEN&PA=37296eng&D1=a&D2=a&LA=EN&HDR=G1&STB=T&VW=T>

Population; sex, age, origin and generation, 1 January. *Statistics Netherlands* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z:

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLEN&PA=37325ENG&D1=0&D2=0&D3=0&D4=0&D5=0-10&D6=11-18&LA=EN&VW=T>

Posílení přeshraniční spolupráce (průmské rozhodnutí). *EUR-Lex: Access to European Union law* [online]. [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Ajl0005>

Procedure. *Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/procedure/Pages/default.aspx>

Provinces of Belgium. *Statoids.com* [online]. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <http://www.statoids.com/ube.html>

Provinces of Netherlands. *Statoids.com* [online]. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <http://www.statoids.com/unl.html>

Séjourner au Luxembourg en tant que salarié ressortissant de pays tiers. *Guichet.lu* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.guichet.public.lu/citoyens/fr/immigration/plus-3-mois/ressortissant-tiers/salarie/salarie-pays-tiers/index.html>

Self-employment by sex, age and citizenship (1 000). *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/lfsa_esgan

Self-employment. *Belgium.be: Official information and services* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z:

http://www.belgium.be/en/work/coming_to_work_in_belgium/self_employment

Short stay visa. *Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/visa/short-stay-visa/Pages/default.aspx>

Schengen VISA statistics 2014. *Schengen Visa info* [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.schengenvisa.info.com/schengenvisa-statistics2014/>

Schengen Visa Types. *Schengen Visa info* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.schengenvisa.info.com/schengen-visa-types/>

Společný evropský azylový systém. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-evropsky-azylovyy-system.aspx>

Spolupráce v rámci Evropské unie. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/o-nas-azyl-a-migrace-spoluprace-v-ramci-evropske-unie.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Terminologický slovník. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx>

The Netherlands: social partners' involvement in unemployment benefit regimes. *Eurofound.europa.eu* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/comparative-information/national-contributions/netherlands/the-netherlands-social-partners-involvement-in-unemployment-benefit-regimes>

Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded). *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_eipre

Third country nationals ordered to leave - annual data (rounded). *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/migr_eiorda

Úmluva o právním postavení uprchlíků. *UNHCR v České republice* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.unhcr-centraleurope.org/cz/pdf/zakladni-informace/umluvy/umluva-o-uprchlicich/umluva-o-pravnim-postaveni-uprchliku-z-roku-1951.html>

Úmluva o uprchlících. *UNHCR v České republice* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.unhcr-centraleurope.org/cz/zakladni-informace/umluvy/umluva-o-uprchlicich.html>

Unemployment rates by sex, age and nationality (%). *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/lfsa_urgan

Víceletý program pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblast-spravedlnosti-a-vnitrich-veci.aspx>

Visa for Belgium. *Embassy of Belgium in Czech Republic* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: http://countries.diplomatie.belgium.be/en/czech_republic/travel_belgium/visa_belgium/

Visa Information System (VIS). *European Commission* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-information-system/index_en.htm

Visa policy-map_en. *European Commission* [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/map_en.htm

Visa policy-Visa statistics for consulates, 2010-2015. *European Commission* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/index_en.htm

Visa. *Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/visa/Pages/default.aspx>

Which visa do I need to travel to the Netherlands? *Government of the Netherlands* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://www.government.nl/topics/visa-for-the-netherlands-and-the-caribbean-parts-of-the-kingdom/question-and-answer/which-visa-do-i-need-to-travel-to-the-netherlands>

With Strict Policies in Place, Dutch Discourse on Integration Becomes More Inclusive. *Migration Policy Institute* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.migrationpolicy.org/article/strict-policies-place-dutch-discourse-integration-becomes-more-inclusive>

Work permit. *Belgium.be: Official information and services* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: http://www.belgium.be/en/work/coming_to_work_in_belgium/work_permit

Work. *Immigration and Naturalisation Service: Ministry of Security and Justice* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <https://ind.nl/EN/individuals/residence-wizard/work/Pages/default.aspx>

10 Seznamy tabulek, grafů a obrázků

10.1 Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Cizinci v zemích Beneluxu dle občanství a země narození, rok 2014.....	27
Tabulka č. 2:	Cizinci v zemích a regionech Beneluxu v roce 2011 dle občanství a dle země narození (v tis.).....	61
Tabulka č. 3:	Seznam regionů Beneluxu na úrovni NUTS 2 s hlavními městy a značkami NUTS 2	63
Tabulka č. 4:	Rozdělení cizinců dle občanství na muže a ženy v roce 2014	68
Tabulka č. 5:	Rozdělení cizinců dle země narození podle úrovně dosaženého vzdělání v roce 2011 – v absolutním i relativním vyjádření	69
Tabulka č. 6:	Počty platných povolení k pobytu dle občanství v letech 2010 – 2014 v tis.	74
Tabulka č. 7:	Počty vydaných povolení k pobytu dle občanství v letech 2010 – 2014 v tis.	76
Tabulka č. 8:	Počty vydaných povolení k pobytu dle délky a dle záměru v roce 2014.....	77
Tabulka č. 9:	Struktura vydaných povolení k pobytu v roce 2014 dle záměru, délky pobytu a početně nejvýznamnějších národností.....	79
Tabulka č. 10:	Rozdíly v rozdělení zaměstnaných cizinců dle občanství ve věkové kategorii 15 let a více na muže a ženy v letech 2006 a 2014 (v tis.) – v absolutním i relativním vyjádření.....	87
Tabulka č. 11:	Srovnání nezaměstnanosti cizinců dle občanství v roce 2014 (v %).....	88
Tabulka č. 12:	Počty udělených, obnovených a ukončených modrých karet v letech 2012 – 2014	88
Tabulka č. 13:	Srovnání udělování občanství občanům EU a občanům třetích zemí v roce 2013	89
Tabulka č. 14:	Občané třetích zemí, kteří pobývají v dané zemi nelegálně (v letech 2008 – 2014).....	96
Tabulka č. 15:	Občané třetích zemí, kterým bylo přikázáno opustit zemi (v letech 2008 – 2014).....	96
Tabulka č. 16:	Datová tabulka prognóz vývoje počtu imigrantů na národní úrovni v Belgii pro roky 2016 – 2030 (v tis.).....	134

Tabulka č. 17:	Datová tabulka prognóz vývoje počtu imigrantů na národní úrovni v Nizozemsku pro roky 2016 – 2030 (v tis.)	134
Tabulka č. 18:	Datová tabulka prognóz vývoje počtu imigrantů na národní úrovni v Lucembursku pro roky 2016 – 2030 (v tis.)	135
Tabulka č. 19:	Datová tabulka prognóz vývoje počtu nejpočetnějších národností v zemích Beneluxu pro roky 2016 – 2025 (v tis.).....	136

10.2 Seznam grafů

Graf č. 1:	Počet cizinců v jednotlivých státech Evropské unie v roce 2014 dle občanství a země narození (v tis.)	57
Graf č. 2:	Vývoj migrace v Belgii mezi roky 1948 – 2013	58
Graf č. 3:	Vývoj migrace v Nizozemsku mezi roky 1950 – 2014.....	59
Graf č. 4:	Vývoj migrace v Lucembursku mezi roky 1980 – 2014.....	60
Graf č. 5:	Nejvýznamnější zdrojové země v počtu imigrantů dle občanství a dle země narození v Belgii v roce 2014 (v tis.).....	66
Graf č. 6:	Nejvýznamnější zdrojové země v počtu imigrantů dle občanství a dle země narození v Nizozemsku v roce 2014 (v tis.).....	67
Graf č. 7:	Nejvýznamnější zdrojové země v počtu imigrantů v Lucembursku v roce 2014 v tis. (cizinci dle občanství).....	68
Graf č. 8:	Vývoj počtu žádostí o jednotná schengenská víza (typ A, C), schválených a zamítnutých žádostí v letech 2010 – 2015 v Belgii.....	70
Graf č. 9:	Vývoj počtu žádostí o jednotná schengenská víza (typ A, C), schválených a zamítnutých žádostí v letech 2010 – 2015 v Nizozemsku.....	71
Graf č. 10:	Vývoj počtu žádostí o jednotná schengenská víza (typ A, C), schválených a zamítnutých žádostí v letech 2010 – 2015 v Lucembursku.....	72
Graf č. 11:	Celkový počet platných povolení k pobytu mezi roky 2009 – 2014 v tis.*	72
Graf č. 12:	Počty vydaných povolení k pobytu mezi roky 2009 – 2014 v tis.	73
Graf č. 13:	Vydaná povolení k pobytu v roce 2014, členění důvodu sloučení rodiny	80
Graf č. 14:	Celkové počty platných povolení k pobytu v Belgii dle záměru v letech 2010 – 2014 v tis.....	81

Graf č. 15:	Celkové počty platných povolení k pobytu v Nizozemsku dle záměru v letech 2010 – 2013 v tis.	82
Graf č. 16:	Celkové počty platných povolení k pobytu v Lucembursku dle záměru v letech 2010 – 2014 v tis.	83
Graf č. 17:	Počty zaměstnaných cizinců dle občanství ve věkové kategorii 15 let a více v roce 2014 (v tis.)	84
Graf č. 18:	Vývoj počtu zaměstnaných cizinců dle občanství ve věkové kategorii 15 let a více v letech 2006 - 2014 (v tis.)	85
Graf č. 19:	Procentní vyjádření osob samostatně výdělečně činných cizího občanství dle původu v roce 2014	85
Graf č. 20:	Pracovní pozice cizinců dle občanství v roce 2011	86
Graf č. 21:	Vývoj počtu získaných občanství v letech 1998 – 2013 (v tis.)	89
Graf č. 22:	Udělená občanství v Belgii dle zdrojových zemí v roce 2013	90
Graf č. 23:	Udělená občanství v Nizozemsku dle zdrojových zemí v roce 2013	91
Graf č. 24:	Udělená občanství v Lucembursku dle zdrojových zemí v roce 2013	91
Graf č. 25:	Vývoj počtu žádostí o azyl v zemích Beneluxu mezi lety 2008 – 2014 v tis.	92
Graf č. 26:	Početně nejvýznamnější žadatelé o azyl dle občanství v roce 2014	93
Graf č. 27:	Vývoj počtu kladně vyřízených žádostí o mezinárodní ochranu (zahrnuje azyl dle Ženevské konvence, ochranu z humanitárních důvodů a jiné druhy mezinárodní ochrany) v zemích Beneluxu v letech 2008 – 2014	93
Graf č. 28:	Rozdělení osob, kterým byla udělena mezinárodní ochrana, dle pohlaví (rok 2014)	94
Graf č. 29:	Udělené mezinárodní ochrany v Belgii v roce 2014 dle zdrojových zemí	95
Graf č. 30:	Udělené mezinárodní ochrany v Nizozemsku v roce 2014 dle zdrojových zemí	95
Graf č. 31:	Nelegální imigranti v Belgii dle zdrojových zemí v roce 2014	97
Graf č. 32:	Nelegální imigranti v Lucembursku dle zdrojových zemí v roce 2014	97
Graf č. 33:	Prognóza vývoje počtu imigrantů v Belgii do roku 2030	99

Graf č. 34:	Prognóza vývoje počtu Italů v Belgii do roku 2025	100
Graf č. 35:	Prognóza vývoje počtu Francouzů v Belgii do roku 2025	101
Graf č. 36:	Prognóza vývoje počtu Nizozemců v Belgii do roku 2025.....	102
Graf č. 37:	Prognóza vývoje počtu Maročanů v Belgii do roku 2025.....	103
Graf č. 38:	Prognóza vývoje počtu imigrantů v Nizozemsku do roku 2030	104
Graf č. 39:	Prognóza vývoje počtu Poláků v Nizozemsku do roku 2025	105
Graf č. 40:	Prognóza vývoje počtu Turků v Nizozemsku do roku 2025.....	106
Graf č. 41:	Prognóza vývoje počtu Němců v Nizozemsku do roku 2025	107
Graf č. 42:	Prognóza vývoje počtu Maročanů v Nizozemsku do roku 2025	108
Graf č. 43:	Prognóza vývoje počtu imigrantů v Lucembursku do roku 2030.....	109
Graf č. 44:	Prognóza vývoje počtu Portugalců v Lucembursku do roku 2025 ...	110
Graf č. 45:	Prognóza vývoje počtu Francouzů v Lucembursku do roku 2025....	111
Graf č. 46:	Prognóza vývoje počtu Italů v Lucembursku do roku 2025	112
Graf č. 47:	Prognóza vývoje počtu Belgičanů v Lucembursku do roku 2025	113

10.3 Seznam obrázků

Obrázek č. 1:	Vízové požadavky pro schengenský prostor.....	39
Obrázek č. 2:	Regiony NUTS 2 v Beneluxu	62
Obrázek č. 3:	Procentní podíl cizinců dle občanství na celkovém počtu obyvatel v regionech Beneluxu v roce 2011	65
Obrázek č. 4:	Procentní podíl cizinců dle země narození na celkovém počtu obyvatel v regionech Beneluxu v roce 2011	65

11 Přílohy

11.1.1 Datové tabulky prognóz

Tabulka č. 16: Datová tabulka prognóz vývoje počtu imigrantů na národní úrovni v Belgii pro roky 2016 – 2030 (v tis.)

Belgie				
	Prognóza 1	Prognóza 2	Prognóza 3	Prognóza 4
2016	1261,0	1371,0	1367,1	1319,5
2017	1288,2	1418,5	1412,1	1342,8
2018	1315,3	1466,1	1457,0	1366,1
2019	1342,5	1513,6	1501,9	1389,4
2020	1369,6	1561,2	1546,9	1412,7
2021	1396,8	1608,7	1591,8	1436,0
2022	1423,9	1656,3	1636,7	1459,3
2023	1451,1	1703,8	1681,7	1482,6
2024	1478,3	1751,3	1726,6	1505,9
2025	1505,4	1798,9	1771,5	1529,2
2026	1532,6	1846,4	1816,5	1552,5
2027	1559,7	1894,0	1861,4	1575,8
2028	1586,9	1941,5	1906,3	1599,1
2029	1614,0	1989,0	1951,3	1622,4
2030	1641,2	2036,6	1996,2	1645,7

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dostupných dat.

Tabulka č. 17: Datová tabulka prognóz vývoje počtu imigrantů na národní úrovni v Nizozemsku pro roky 2016 – 2030 (v tis.)

Nizozemsko				
	Prognóza 1	Prognóza 2	Prognóza 3	Prognóza 4
2016	718,2	733,0	788,6	799,8
2017	721,3	739,4	811,7	829,2
2018	724,4	745,7	834,8	858,5
2019	727,5	752,1	857,9	887,9
2020	730,6	758,4	881,0	917,3
2021	733,7	764,8	904,1	946,6
2022	736,8	771,1	927,2	976,0
2023	739,9	777,5	950,3	1005,4
2024	743,0	783,8	973,4	1034,7
2025	746,1	790,2	996,5	1064,1
2026	749,2	796,5	1019,6	1093,5
2027	752,3	802,9	1042,7	1122,8
2028	755,4	809,2	1065,9	1152,2
2029	758,5	815,6	1089,0	1181,6
2030	761,6	821,9	1112,1	1211,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dostupných dat.

Tabulka č. 18: Datová tabulka prognóz vývoje počtu imigrantů na národní úrovni v Lucembursku pro roky 2016 – 2030 (v tis.)

Lucembursko				
	Prognóza 1	Prognóza 2	Prognóza 3	Prognóza 4
2016	257,4	261,4	266,3	268,6
2017	263,8	268,5	275,1	278,6
2018	270,2	275,6	283,9	288,5
2019	276,6	282,7	292,7	298,4
2020	283,0	289,8	301,6	308,3
2021	289,4	296,9	310,4	318,2
2022	295,8	304,0	319,2	328,2
2023	302,1	311,1	328,0	338,1
2024	308,5	318,2	336,8	348,0
2025	314,9	325,3	345,6	357,9
2026	321,3	332,4	354,4	367,8
2027	327,7	339,5	363,3	377,7
2028	334,1	346,6	372,1	387,7
2029	340,5	353,7	380,9	397,6
2030	346,8	360,8	389,7	407,5

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dostupných dat.

Tabulka č. 19: Datová tabulka prognóz vývoje počtu nejpočetnějších národností v zemích Beneluxu pro roky 2016 – 2025 (v tis.)

Datová tabulka prognóz vývoje počtu nejpočetnějších národností v zemích Beneluxu pro roky 2016 – 2025 (v tis.)											
Belgie											
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Italové	Prog. 1	151,8	149,5	147,2	144,9	142,6	140,4	138,1	135,8	133,5	131,2
	Prog. 2	153,6	151,9	150,1	148,4	146,6	144,9	143,1	141,4	139,6	137,9
	Prog. 3	156,6	156,3	156,1	155,9	155,7	155,5	155,2	155,0	154,8	154,6
Francouzi	Prog. 1	165,9	170,3	174,7	179,1	183,5	188,0	192,4	196,8	201,2	205,6
	Prog. 2	163,9	167,6	171,4	175,1	178,9	182,6	186,4	190,2	193,9	197,7
	Prog. 3	162,2	165,2	168,2	171,1	174,1	177,1	180,1	183,0	186,0	189,0
Nizozemci	Prog. 1	157,4	161,8	166,2	170,7	175,1	179,5	184,0	188,4	192,8	197,3
	Prog. 2	152,6	155,7	158,7	161,7	164,8	167,8	170,9	173,9	176,9	180,0
	Prog. 3	151,7	154,3	156,9	159,5	162,1	164,8	167,4	170,0	172,6	175,2
Maročané	Prog. 1	83,8	84,1	84,4	84,7	85,0	85,3	85,7	86,0	86,3	86,6
	Prog. 2	82,1	81,7	81,4	81,0	80,7	80,3	80,0	79,6	79,3	78,9
	Prog. 3	81,1	80,5	79,9	79,3	78,8	78,2	77,6	77,0	76,4	75,8
Nizozemsko											
Poláci	Prog. 1	101,7	110,7	119,7	128,6	137,6	146,5	155,5	164,4	173,4	182,3
	Prog. 2	109,3	120,5	131,7	142,9	154,1	165,3	176,5	187,7	198,9	210,1
	Prog. 3	111,6	124,1	136,5	149,0	161,5	173,9	186,4	198,9	211,3	223,8
Turci	Prog. 1	75,6	73,2	70,9	68,5	66,2	63,9	61,5	59,2	56,8	54,5
	Prog. 2	74,5	71,9	69,2	66,5	63,9	61,2	58,5	55,9	53,2	50,5
	Prog. 3	75,4	73,3	71,1	68,9	66,7	64,5	62,3	60,1	57,9	55,7
Němci	Prog. 1	77,1	78,9	80,6	82,3	84,1	85,8	87,6	89,3	91,0	92,8
	Prog. 2	73,5	74,0	74,6	75,1	75,7	76,2	76,8	77,4	77,9	78,5
	Prog. 3	71,3	70,9	70,5	70,0	69,6	69,1	68,7	68,3	67,8	67,4
Maročané	Prog. 1	38,3	33,6	28,8	24,1	19,4	14,7	9,9	5,2	0,5	-4,2
	Prog. 2	39,3	34,9	30,4	26,0	21,6	17,1	12,7	8,3	3,8	-0,6
	Prog. 3	41,9	38,8	35,7	32,7	29,6	26,5	23,5	20,4	17,3	14,3
Lucembursko											
Portugalci	Prog. 1	95,9	98,5	101,1	103,7	106,3	109,0	111,6	114,2	116,8	119,4
	Prog. 2	95,4	98,0	100,5	103,1	105,6	108,2	110,8	113,3	115,9	118,4
	Prog. 3	94,3	96,2	98,2	100,1	102,1	104,0	106,0	107,9	109,9	111,8
Francouzi	Prog. 1	40,4	42,1	43,8	45,5	47,2	48,9	50,6	52,4	54,1	55,8
	Prog. 2	41,1	43,0	44,9	46,9	48,8	50,7	52,6	54,6	56,5	58,4
	Prog. 3	41,4	43,5	45,6	47,7	49,8	51,9	54,0	56,1	58,2	60,3
Italové	Prog. 1	18,6	18,6	18,6	18,6	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	18,4
	Prog. 2	19,4	19,6	19,9	20,1	20,4	20,6	20,9	21,1	21,4	21,6
	Prog. 3	20,1	20,7	21,3	21,9	22,5	23,1	23,7	24,3	24,9	25,5
Belgičané	Prog. 1	18,5	18,7	19,0	19,2	19,4	19,7	19,9	20,2	20,4	20,6
	Prog. 2	19,0	19,4	19,8	20,2	20,7	21,1	21,5	21,9	22,3	22,7
	Prog. 3	19,4	20,0	20,6	21,2	21,8	22,4	23,0	23,6	24,2	24,8

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dostupných dat.